

UNIVERZITA JANA AMOSE KOMENSKÉHO PRAHA

RIGORÓZNÍ PRÁCE

Mgr. Jan Slovák

Služební příprava policistů České republiky
jako vzdělávací proces

Praha 2011

COMENIUS UNIVERSITY PRAGUE

RIGOROSUM THESIS

Mgr. Jan Slovák

Service Preparation of Policemen of the Czech Republic as a
Educational Process

Praha 2011

Prohlášení

Prohlašuji, že předložená rigorózní práce „Služební příprava policistů České republiky jako vzdělávací proces“ je mým původním autorským dílem, které jsem vypracoval samostatně. Veškerou literaturu a další zdroje, z nichž jsem při zpracování čerpal, v práci řádně cituji a jsou uvedeny v seznamu použité literatury.

Souhlasím s prezenčním zpřístupněním své práce v univerzitní knihovně.

Ve Zlíně dne 10. ledna 2011

Mgr. Jan Slovák

Anotace

Tato diplomová práce se zabývá problematikou služební přípravy policistů České republiky jako pedagogického procesu. Tuto problematiku jsem si vybral, jelikož u Policie ČR pracuji více než deset let a za tuto dobu jsem prošel celou řadou útvarů od speciální jednotky, přes instruktora služební přípravy až k velícímu důstojníkovi, pro jehož podřízené je služební příprava „životně“ důležitá. Cílem práce je seznámit a poukázat na základní rysy problematiky služební přípravy policistů, v rámci územního celku, tj. dělení, náplň, obsah, úkol, metody, formy, zásady a praktický průběh služební přípravy, požadavky na instruktory i cvičící policisty, poukázat na nedostatky současného systému a poskytnout návrhy na zlepšení stavu, zejména v oblasti zaměření, proporcionality, forem, zabezpečení, zainteresovanosti a frekvence. Dále je zde popsána implementace a realizace interních aktů řízení i s jejich dopady na kvalitu, dostupnost a výkonnost policistů.

Výzkum byl realizován metodou dotazníku, který byl distribuován mezi cvičící policisty, kterých se tato problematika bezprostředně dotýká.

Na závěr jsou vyhodnocena zjištěná fakta, provedená analýza stávajícího stavu a navrženy množné způsoby řešení.

Klíčové pojmy:

Služební příprava

Taktická příprava

Nácvik donucovacích prostředků

Instruktor

Proces vzdělávání

Dovednosti

Návyky

Střelecká příprava

Fyzická příprava

Výcvik

System vzdělávání

Vzdělávací potřeby

Zručnosti

Annotation

The goal of this bachelor work is to present a problem of service preparation of policemen of the Czech Republic as a pedagogical process. I have chosen this theme because I have been working for the Police of the Czech Republic for more than ten years and during that time period I have gone through a number of sections from the special unit, a service preparation instructor to a commanding officer whereas service preparation is of vital importance for his subordinates. The aim of this work is to inform and point out the basic features of the service preparation of policemen issue, within a regional division, i. e. division, contents, subject, function, methods, principles and practical process of service preparation, requests for instructors and practising policemen, point out insufficiencies of the present system and give suggestions for situation improvement, especially in the area of specialization, proportionality, forms, support, interest and frequency. Implementation and realization of internal acts with their impact on quality, availability and efficiency of policemen are described here.

The survey was carried out by the method of a questionnaire which was distributed among practising policemen who deal with this problem directly.

In conclusion all research data are evaluated, analysis of the present status is carried out and possible ways of solution are suggested.

Key words

Service preparation

Tactical preparation

Practice of coercive measures

Instruktor

Educational process

Abilities

Routines

Shooting preparation

Physical preparation

Drill

Educational system

Educational needs

Skills

OBSAH

ÚVOD.....	8
1. HISTORIE, VÝVOJ POLICIE A VZDĚLÁVÁNÍ V RÁMCI SLUŽEBNÍ PŘÍPRAVY.....	12
1.1 Rakousko-Uhersko do roku 1918.....	12
1.2 Samostatné Československo po roce 1918.....	13
1.3 Protektorát Čechy a Morava.....	14
1.4 Československo 1945 – 1989.....	15
1.5 Policie a vzdělávání služební přípravou po roce 1989.....	17
1.6 Vztah současné ekonomické situace v České republice a vzdělávání policistů služební přípravou	20
1.7 Organizované doplňkové a rozvíjející aktivity podporující dosahování vzdělávacích cílů služební přípravy	22
1.7.1 Historie, charakteristika a činnost UNITOP ČR	23
2. SLUŽEBNÍ PŘÍPRAVA JAKO VZDĚLÁVACÍ PROCES.....	26
2.1 Členění	26
2.2 Specifikace a vzdělávací úkoly služební přípravy	27
2.3 Významné faktory ovlivňující vzdělávání v procesu služební přípravy	29
2.3.1 Postavení služební přípravy na územním celku Policie ČR.....	31
2.3.2 Osobnost cvičeného policisty.....	32
2.3.3 Osobnost instruktora jako vzdělavatele a tutora.....	35
2.3.4 Úrazovost	37
2.4 Cíl a obsah vzdělávání v procesu služební přípravy	38
2.4.1 Cíl a obsah výcviku kondiční přípravy	39
2.4.2 Cíl a obsah výcviku donucovacích prostředků.....	44
2.4.3 Cíl a obsah výcviku střelecké přípravy	48
2.4.4 Cíl a obsah výcviku taktické přípravy.....	53
2.5 Organizační formy vzdělávání v procesu služební přípravy.....	57
2.5.1 Nejčastěji užívané organizační formy	58
2.6 Didaktické zásady	60
2.7 Metody vzdělávání uplatňované v procesu služební přípravy	62
2.8 Vzdělávací standardy	64

2.9	Písemná příprava	65
3.	VÝZKUM VNÍMÁNÍ AKTUÁLNÍHO STAVU A TRENDŮ V KVALITĚ VZDĚLÁVÁNÍ A VYCVIČENOSTI NA ÚSEKU SLUŽEBNÍ PŘÍPRAVY POLICISTŮ ÚZEMNÍHO CELKU POLICIE ČR ZLÍN	66
3.1	Problémy výzkumu	66
3.2	Cíle výzkumu	67
3.3	Úkoly výzkumu	68
3.4	Hypotézy	68
3.5	Metody a průběh výzkumu.....	69
3.6	Charakteristika zkoumaného vzorku.....	71
3.7	Výsledky výzkumu.....	72
3.7.1	První etapa výzkumu	72
3.7.2	Druhá etapa výzkumu.....	87
3.7.3	Třetí etapa výzkumu.....	102
3.8	Interpretace výsledků výzkumu	113
3.8.1	Vyhodnocení hypotézy č. 1	113
3.8.2	Vyhodnocení hypotézy č. 2	117
3.8.3	Vyhodnocení hypotézy č. 3	120
3.8.4	Vyhodnocení hypotézy č. 4.....	122
3.8.5	Vyhodnocení hypotézy č. 5	123
3.8.6	Vyhodnocení hypotézy č. 6.....	125
3.8.7	Souhrn výsledků výzkumu	126
3.9	Shrnutí a návrhy na opatření ke zkvalitnění vzdělávání v procesu služební přípravy policistů, zlepšení jejich vycvičenosti a připravenosti pro výkon služby	127
	ZÁVĚR.....	135
	Resumé	137
	Summary	138
	SEZNAM POUŽITÉ ČESKÉ LITERATURY A PRAMENŮ	139
	SEZNAM POUŽITÉ ZAHRANIČNÍ LITERATURY A PRAMENŮ	144
	SEZNAM TABULEK	145
	SEZNAM PŘÍLOH.....	150

ÚVOD

V zájmu demokracie, vnitřní bezpečnosti státu a ochrany práv a svobod občanů vystupuje do popředí požadavek upevnování právní jistoty. Tyto požadavky přinášejí i nutnost zkvalitnění profesní připravenosti policistů na výkon služby a to zejména u příslušníků, kteří se podílejí přímo na plnění úkolů při zabezpečování veřejného pořádku, bezpečnosti, ochraně zdraví, života a majetku našich občanů. Nároky, které klade společnost na policistu, jsou ve svém průřezu velmi nevyvážené a zatěžující, především na oblast psychiky, z čehož pramení celá řada nároků, které jsou vnímány jako stresový faktor. Současným trendem u policie je požadavek na vysokou úroveň obecné zdatnosti a odolnosti. „*Zdatnost je zde chápána jako potenciální úroveň schopnosti optimální biologické a psychosociální odolnosti člověka vůči negativním zátěžovým faktorům životního prostředí*“ (Jacík, 1982, s. 17). Požadavky na zdatnost pramení z právní normy ukládající Policii České republiky úkoly, které můžeme bez přehánění označit jako velmi náročné. **Dle Zákona č. 273/2008 Sb., § 2** se týkají zejména bezpečnosti osob a majetku, spolupůsobení při zajišťování veřejného pořádku, boje proti terorismu, odhalování pachatelů trestných činů, dále ve vymezeném rozsahu zajišťování ochrany státních hranic, ústavních činitelů, zastupitelských úřadů a objektů Parlamentu, prezidenta republiky, Ústavního soudu, Ministerstva zahraničních věcí, Ministerstva vnitra spolu s dalšími objekty zvláštního významu, a mnoho dalších (Zákon 273/2008, 2008, s. 3). Pokud mají být tyto úkoly plněny, musí Policie ČR disponovat lidskými zdroji, které jsou schopny náročnost služby zvládnout. Zjednodušeně lze říci, že pro tento účel byla v rámci policie ČR zřízena služební příprava, která má policisty na tyto úkoly připravovat v průběhu celé jejich kariéry.

Současná policejní praxe ukazuje dynamicky se měnící podmínky ve společnosti, které nutí zaujímat nová stanoviska, přehodnocovat a korigovat stávající stanoviska, zejména směrem k výkonu služby. Aby policie dosáhla potřebné flexibility v boji s kriminalitou a celkovou společenskou situací, je nutné aplikovat vzdělávání policistů v průběhu celé jejich služební kariéry. Zkušenosti a statistiky za poslední období nám ukazují, že při zákrocích policejních hlídek proti pachatelům trestné činnosti dochází čím dál častěji k útokům na zakročující policisty. I když více než dvě třetiny útoků mají charakter verbálního napadení, v

poslední době dochází k dynamickému nárůstu útoků, které mají charakter fyzického násilí. Alarmující je i fakt, že v současné době, se pachatelé trestné činnosti, zejména násilné, uchylují častěji k používání různých druhů zbraní, nejen střelných, proti zakročujícím policistům.

Dle statistiky Ministerstva vnitra bylo za poslední rok zaznamenáno 917 útoků na policisty, z toho 172 se zbraní. Při těchto útocích bylo zraněno 325 policistů. Roste i počet použití zbraně policistou proti pachatelům trestné činnosti, a to za poslední rok z 93 případů na 102 případů. Počet použitých donucovacích prostředků vzrostl z 15 447 na 15 502. Dále se zvýšil i počet odhalených nelegálně držených střelných zbraní, a to z 395 na 398 kusů.

Mezi nejčastější příčiny dočasného či trvalého vyřazení policistů z výkonu služby patří úrazovost. Z tohoto důvodu odchází ročně několik desítek policistů do invalidního důchodu nebo umírá. Ze statistik Policejního prezidia Policie ČR lze zjistit, že za rok 2009 došlo u policistů MV ČR k 4 023 úrazům. Více než jedna třetina úrazů byla spojena s přímým výkonem služby. Více než dvě třetiny všech úrazů spojených s přímým výkonem služby vznikly při zákrocích a další třetina vznikla při služební přípravě příslušníků policie.

Abychom mohli tyto negativní trendy v oblasti zranění a úmrtí policistů zastavit, nebo dokonce snížit, je nutné uplatňování správné taktiky, metodiky a techniky při provádění služebních zákroků, a dále je nutno dodržovat obecně platné zásady a postupy, které snižují riziko na minimum nebo jej zcela eliminují. Efektivita obratu těchto negativních trendů je přímo závislá na průběžném vzdělávání jednotlivých policistů, samozřejmě se zaměřením na specializaci jejich zařazení.

Dále nás v tomto směru varuje i každodenní policejní praxe, dokumentující zvyšující se agresivitu, brutalitu a bezohlednost pachatelů trestné činnosti, a to zejména násilné, při níž se stále více útočníků uchyluje k používání střelných zbraní nejen proti občanům, ale i proti samotným zakročujícím policistům. Lze tedy bez nadsázky říci, že práce policisty je vysoce rizikové povolání, které vyžaduje komplexní připravenost na špičkové úrovni, neustálé profesionální nasazení a ochotu stabilně se rozvíjet a zdokonalovat v různých činnostech zaměřených na profesionální výkon tohoto povolání.

Pro zvýšení připravenosti policistů v jednotlivých směrech bylo do praxe zavedeno průběžné vzdělávání ve formě služební přípravy, která probíhá pod

vedením akreditovaných instruktorů. V rámci tohoto vzdělávacího procesu se policisté seznamují s různými metodickými, taktickými a technickými prostředky, zásadami a postupy, které mají snížit nebo úplně vyloučit rizika vznikající při provádění služebních zákroků. Již v rámci služební přípravy by měl být kladen důraz na utváření určitých regulačních mechanismů policisty, které zabezpečují přiměřené a adekvátní chování a jednání v náročných, rizikových a tím i stresujících podmínkách, vznikajících při plnění služebních úkolů.

Toto téma rigorózní práce jsem si vybral, jelikož u Policie ČR pracuji více než patnáct let. V rámci výkonu služby jsem vystřídal celou řadu útvarů. Pět let jsem působil jako instruktor služební přípravy na Okresním ředitelství P ČR OŘ Zlín a v současné době jsem jedním z velících důstojníků útvaru, pro nějž je služební příprava „životně“ důležitou součástí.

Ve své práci se zaměřuji právě na vzdělávací proces ve formě služební přípravy policistů, kteří působí v rámci Policie ČR, Územní celek Zlín. Jedním z cílů mé práce je seznámit a poukázat na základní rysy problematiky služební přípravy policistů v rámci územního celku – jak se dělí, co je obsahem, co je jejím úkolem, jak prakticky probíhá, jaké požadavky jsou kladeny na osobnost instruktora a cvičícího policistu, jaké jsou vztahy mezi jednotlivými subjekty zainteresovanými na této formě vzdělávacího procesu a jak probíhá hodnocení, respektive testování jednotlivých policistů. Dalším cílem je poukázat na nedostatky současného systému služební přípravy policistů, poskytnout návrhy na zlepšení ve formě nástinu vlastní koncepce vzdělávání policistů v rámci služební přípravy, zejména v oblasti zaměření, proporcionality, forem, zabezpečení, zainteresovanosti a frekvence tohoto vzdělávacího procesu policistů v rámci jakéhokoli územního celku Policie ČR.

Rigorózní práce je rozdělena do tří základních částí. V první, teoretické části pracuji s literaturou, legislativními, právními, služebními a obecně závaznými předpisy, ze kterých tento vzdělávací proces policistů vyplývá, opírá se o ně, respektive je jimi limitován nebo usměrňován. Zaměřuji se zde na podání ucelených informací o obsahu, cíli, účelu, formách, požadavcích a dalších faktorech, které ovlivňují současnou služební přípravu policistů na územním celku Policie ČR, zejména pak její kvalitu a výsledky.

Ve druhé, praktické části, jsem se zaměřil na výzkum k danému problému, kterým zvyšování účinnosti služební přípravy policistů jako vzdělávacího procesu

v návaznosti na zvyšování jejich připravenosti a profesionality při výkonu jejich povolání nesporně je. Stanovil jsem si hypotézy a jako metodu prováděného výzkumu jsem zvolil dotazník. Doplňující respektive upřesňující informace zejména vzhledem ke kvalitativnímu hodnocení jsem získal metodou rozhovoru, která byla provedena s náhodně vybranými policisty a zejména instruktory, kteří jsou participativní součástí tohoto vzdělávacího procesu. Dále v této části provádím vyhodnocení a interpretaci výsledků výzkumu. Cílem mé práce je popsat současný stav, zjistit směr vývoje vzdělávání v rámci služební přípravy a zmapovat vztah a postoj ke služební přípravě samotných policistů, kteří působí v rámci Policie ČR, Územní celek Zlín. Mnou vytvořené dotazníky, které byly použity při výzkumu, jsou uvedeny jako přílohy této práce.

Ve třetí, závěrečné části, provádím shrnutí předpokladů, poznatků a výsledků výzkumu. Poukazuji na nedostatky, které se objevují v jednotlivých úsecích a etapách služební přípravy jako procesu vzdělávání, a navrhuji nejenom dílčí, ale i koncepční opatření, vedoucí k zefektivnění a větší účelnosti služební přípravy v rámci územního celku jako jednoho z organizačních článků Policie ČR.

Základním východiskem pro zpracování této rigorózní práce byla má diplomová práce, vypracována v roce 2009 jako součást mého magisterského studia na Univerzitě Jana Amose Komenského, která byla řádně obhájena. Z diplomové práce využívám zejména první tři kapitoly, které aktualizuji, prohlubuji, doplňuji a rozšiřuji. Ve druhé, výzkumné části, mé rigorózní práce rozšiřuji výzkumnou část diplomové práce o další dva výzkumy provedené mezi policisty a instruktory, jakožto nejvíce participujícími účastníky tohoto vzdělávacího procesu, vyznačující se bipolárním působením. Náhled na tuto vzdělávací problematiku z pohledu obou skupin respondentů je velmi zajímavý, jelikož stojí na opačných stranách toho procesu.

1. HISTORIE, VÝVOJ POLICIE A VZDĚLÁVÁNÍ V RÁMCI SLUŽEBNÍ PŘÍPRAVY

George Santyana:

*„Národ, který se nepoučil ze své minulosti,
je odsouzen k tomu, aby si ji znovu zopakoval“*

Znalost historie byla oceňována a považována za důležitou ve všech historických epochách. Již staří Římané považovali historii za učitelku života.

Znalost historie a filozofie, ale i potřeba zabezpečit stát nejenom proti agresorům, kteří přicházejí zvenčí, ale především proti živlům působícím uvnitř státu, vedla ke vzniku policejních jednotek, jejímž úkolem bylo ochránit legitimní právní požadavky státu a jejich občanů. Policie v Evropě nejprve vznikaly jako kopie vojensky organizovaných bezpečnostních složek, které působily od starověku ve světě.

Výcvik, ať již v neorganizované, a později v organizované podobě, probíhal prakticky od samého vzniku ozbrojených složek, a to již od starověku. Nutnost implantace organizovaného výcviku do každodenní součásti služby se datuje do 16 století, kdy byl zaznamenán nástup palných zbraní, které tyto složky plně ovládly na přelomu 17. a 18. století.

1.1 Rakousko-Uhersko do roku 1918

Do doby vlády Karla IV. bezpečnost státu zabezpečovalo „Císařské vojsko“. První tendence ke vzniku složky, která by zabezpečovala vnitřní obranu státu, se objevují za Marie Terezie. Tento požadavek vyplynul ze špatné bezpečnostní situace jako důsledku velkého území habsburských držav a dlouhodobých válek. V této době nejprve dochází k formování „Vídeňské bezpečnostní služby“, která se skládá z příslušníků armády a nájemných žoldáků. V 50. – 70. letech 18. stol. dává Marie Terezie impuls k celkovým státním reformám, a to i v bezpečnostním

sboru. Pro příslušníky těchto sborů je poprvé založen výcvik jako povinná složka jejich služby.

Jednotná policejní instituce pro celou monarchii je však vytvořena až v době osvícenství za vlády Josefa II. Tento monarcha rovněž zřizuje tajnou policii, jejímž úkolem je především ochrana monarchie proti rozvratu zevnitř.

Za vlády Leopolda II. dochází k citelnému okleštění policejního aparátu, zejména v oblasti tajné policie. Dochází k decentralizaci policie a oslabení její výkonné moci. Výcvik jako organizovaná součást služby prakticky neexistuje.

K opětovnému posílení policejního aparátu dochází za vlády Františka II., který vyzdvihuje zejména tajnou policii, a to pro utužení cenzury. V této době vzniká i jednotný policejní systém. V roce 1848 se policie vymaňuje z kontroly Ministerstva obrany a je poprvé začleněna pod Ministerstvo vnitra. V roce 1865 toto ministerstvo zaniká. Jeho opětovné zřízení nastává v důsledku neutěšené bezpečnostní situace v roce 1870, kdy dochází k razantnímu navyšování počtu policistů. V této době je opět důsledně zaveden do služby i výcvik, a to zejména se zaměřením na práci s palnou zbraní a na operativně-pátrací činnost (Uhlíř, Macek, 1997).

1.2 Samostatné Československo po roce 1918

Příčinou vzniku první Československé republiky byla mimo jiné i vojenská nedostatečnost Rakouska-Uherska při obhospodařování obrovského území, které mělo v državě. Nově vznikající policejní sbor vyrůstal na základě starých policejních složek Rakouska-Uherska. Postupnou demokratizací společnosti docházelo k přizpůsobování činnosti policie potřebám Československého státu.

Dne 2. 11. 1918 vzniká podle Zákona číslo 2/1918 Sb. Ministerstvo vnitra, které zaštiťuje policejní sbory jako celek a má plnit úkoly při ochraně státu a jeho občanů. Ministerstvo vnitra vydává v roce 1919 „Organizační členění Ministerstva vnitra“. Tento předpis upravuje i zřízení Policejního prezidia. Policejní sbory jsou v této době řízeny jednotlivými politickými úřady, čímž prakticky netvoří jednotný právní systém. Vzniká celá řada na sobě nezávislých součástí policie (Státní policie, Četnictvo, Obecní neboli Samosprávné policie...).

Ke změně dochází až v polovině 30 let, kdy dochází k vytvoření jednotného uniformovaného a neuniformovaného sboru (to upravuje vládní nařízení č. 51/1936 Sb.).

Postupně se zvyšuje odborná způsobilost policistů a jejich technické vybavení pro boj s kriminalitou. Tento trend je podporován i vznikem četnických škol, kde vzdělávání četnictva bylo velmi dobře strukturované a mělo propracovaný systém. Byl zde rozlišován výcvik odborný a vojenský. Učitelství sbor musel vynikat jak odbornými, všeobecnými a pedagogickými vědomostmi a zkušenostmi, tak i po stránce mravní, aby byl vzorem svěřenému četnictvu. Školní rok trval deset měsíců a vyučování probíhalo ve všeobecně-vzdělávacích i odborných předmětech. Vojenský výcvik byl veden výhradně prakticky s důrazem na manipulaci se střelnými zbraněmi zavedenými do výzbroje. Studium doprovázela celá řada zkoušek, a to přijímací, informativní, klasifikační a závěrečné. Četníci, kteří zastávali určité vyšší funkce, se museli dále vzdělávat, například na „Škole pro výcvik velitelů stanic“, „Škole pro výcvik výkonných důstojníků“ atd. Ukončením studia na četnické škole ale ani pro řadové četníky studium a zdokonalování nekončilo. Museli absolvovat pokračovací výcvik a různé odborné kurzy, které zajišťovaly stálé prohlubování již získaných odborných vědomostí a osvojování si nově vydaných předpisů. Obsah učiva těchto kurzů navazoval na již absolvované školy. Všechny kurzy opět končily složením závěrečné zkoušky. V době aktivní služby, kdy četník působil na četnické stanici, probíhal i výcvik pod vedením přímého nadřízeného, který za vycvičenost svých podřízených nesl plnou odpovědnost (Uhlíř, Macek, 1999).

1.3 Protektorát Čechy a Morava

V tomto období ve srovnání s první Československou republikou měla policie předimenzovány početní stavy, což bylo způsobeno stažením policejních jednotek z obsazeného pohraničí, k němuž došlo v letech 1938 – 1939 po Mnichovské dohodě. Dochází k nástupu německých bezpečnostních složek a působení výkonných orgánů třetí říše na našem území. Jejich činnost trvala až do roku 1945. I při zachování autonomního státu protektorátu skutečná moc spočívala

v rukou německých okupačních úřadů. Ministerstvo vnitra sice i nadále řídilo činnost bezpečnostních složek, ale dozor nad nimi vykonávaly německé bezpečnostní orgány. Policie se dělila na uniformovanou a neuniformovanou a dále na četnictvo, státní policii a obecní policii. V roce 1944 byly tyto složky inkorporovány do jediné tzv. „protektorátní policie“. V souvislosti s touto inkorporací došlo i k reorganizaci policejního školství a výcviku. Vzdělávání příslušníků sboru bylo potlačeno, zejména v oblasti všeobecně-vzdělávacích předmětů, důraz byl kladen pouze na vojenský výcvik a ideovou přípravu v duchu třetí říše.

Nespornou výhodou této etapy byla vysoká akcelerace technického pokroku, zejména v oblasti zbrojního průmyslu, což umožnilo v krátké době modernizovat výzbroj policejního sboru (Uhlíř, Macek, 2001).

1.4 Československo 1945 - 1989

Krátce po 2. světové válce se k moci dostává komunistická strana, která zavádí celou řadu sporných opatření, k jejichž výkonu potřebuje silný policejní aparát. Dochází k masivnímu náboru nových příslušníků, kteří jsou hodnoceni nejen podle svých kvalit a předpokladů, ale hlavně podle ideového zaměření. V této době je policie postavena do role mocenského nástroje, který má kromě boje s kriminalitou zabezpečit i vnitřní obranu státu proti živlům rozvracejícím ideologii této společnosti. Velký rozvoj je zaznamenáván především v oblasti Státní policie a rozvědčné činnosti. Toto období je charakterizováno názvem „studená válka“ a pro policii má velký přínos v oblasti financování, technického a materiálního zabezpečení.

Oproti protektorátu se opět rozvíjí vzdělávání příslušníků policie, ovšem s důrazem na určitou ideu vládnoucí strany. Toto má za následek, že zde postrádáme existenci uceleného systému odborné služební přípravy policistů, zaměřené na provádění praktické činnosti při služebních zákrocích a jejich zdokonalování, v závislosti na psychické a fyzické zátěži. Z určitých interních policejních pramenů se lze domnívat, že pokus o vytvoření takového systému existoval, ale nebyla mu věnována přiměřená pozornost ze strany odpovědných funkcionářů a nebyla vůle ho zahrnout do systému hodnocení policistů.

Služební příprava v tomto období zahrnovala zvyšování fyzické kondice, speciální dovednosti (sebeobrana) a základy manipulace a střelby ze služební zbraně. Byla však většinou omezena na metodická soustředění nebo prověřování těchto jednotlivých dovedností formou prověřkových cvičení, jejichž výsledky se vědomě zkreslovaly.

Zvyšování fyzické kondice policistů se odehrávalo pouze na tzv. jednorázových služebních soustředěních nebo prostřednictvím prověrek policistů tehdejšího sboru. Tyto akce byly zaměřeny na plnění disciplin, které byly zahrnuty do plnění tzv. „Odznaku zdatnosti“. Byly zde testovány především fyzické schopnosti vygenerované z atletických disciplin (hod granátem, skok daleký, šplh na laně, běh na 100 metrů, běh na 1000 metrů atd.).

V případě speciálních dovedností (prvky sebeobrany) byl důraz kladen u základních útvarů na několik málo jednoduchých základních technik sebeobrany. Tyto dovednosti se vyučovaly 1x ročně v rozsahu maximálně 16 hodin.

Ostré školní střelby z přidělených služebních zbraní probíhaly také pouze 1x ročně v maximálním rozsahu 8 hodin a 50 kusů vystřeleného střeliva. Těmto ostrým školním střelbám nepředcházela žádná tzv. „suchý nácvik“ ze služební zbraně ani taktická příprava.

Všechny tyto části služební přípravy v již zmíněných formách se týkaly zejména příslušníků do věku 35 let. Jak dokumentuje evidence (archiv) Okresní správy SNB Gottwaldov z roku 1984, týkala se služební příprava jen malého počtu policistů. V tomto období byl prokazatelně převažující počet policistů starších 35 let a dále zde byl značný počet zdravotních omezení, která nedovolovala policistům účast na jakékoliv části služební přípravy.

Celkový počet příslušníků SNB v roce 1984: 293 z toho 14 žen

Věkové složení:	do 25 let	26	do 55 let	73
	do 35 let	77	nad 55 let	5
	do 50 let	112		

Zdravotní omezení: celkem71 policistů

Z toho ve věku do 35 let12 policistů

Z toho ve věku 35 až 55 let54 policistů

Z toho ve věku nad 55 let5 policistů

Při pohledu na věkové složení policistů SNB Gottwaldov a na systém výuky služební přípravy lze tedy konstatovat, že připravenost policistů pro výkon služby a možnosti profesionálního zvládnutí služebních zákroků byly na velmi nízké úrovni. Tento nedostatek nebyl na veřejnosti tak patrný, jelikož tehdejší politické uspořádání vytvářelo atmosféru strachu pod velmi přísnou a nekompromisní judikaturou.

1.5 Policie a vzdělávání služební přípravou po roce 1989

V roce 1989 nastal v souvislosti s politickými změnami zásadní zlom v celém systému Policie ČR, a tedy i v systému její služební přípravy. Hlavním faktorem, který ovlivnil změnu pojetí služební přípravy v rámci policie, byl nástup demokracie, která s sebou přinesla nejen pozitiva, ale také negativa ve formě velké akcelerace kriminality při neustále se zvyšujícím technickém vybavení pachatelů trestné činnosti. Po roce 1989 zaznamenáváme i zvýšení brutality a agresivity osob páchajících trestnou činností, což je způsobeno nejen společenskými změnami a migrací obyvatel, ale také přísunem nové literatury, filmů a celkovým působením masmédií, které přinášejí velké množství násilí. V souvislosti s tímto jevem zaznamenáváme vyšší výskyt závažných trestných činů, jako jsou například loupežná přepadení s použitím zbraně, vraždy na objednávku atd. Rovněž se zvyšuje počet zranění a úmrtí v řadách policie. Dále se zde začínají ve velkém rozsahu objevovat nové fenomény, jako je drogová problematika, únosy a následně i působení organizovaného zločinu. Tyto okolnosti si vyžadovaly rychlý a nový komplexní přístup policie k jejich řešení.

Na tyto skutečnosti byla nucena zareagovat i legislativa, která se zabývala řešením otázek Policie ČR jako celku. Byl přijat **Zákon č. 283/1991 Sb.**, který řeší úkoly Policie ČR, její organizaci a řízení, povinnosti policisty, ale zejména jeho oprávnění, a to i ve směru použití donucovacích prostředků a zbraně proti osobám, které se dopouštějí protiprávního jednání. V návaznosti na tento zákon vzniká celá řada dalších normativních aktů a interních aktů řízení, které upravují jednotlivé vztahy pro zabezpečení dodržování zákona č. 283/1991 Sb.

Ve vztahu ke služební přípravě je důležitý zejména **Zákon ČNR č. 186/1992 Sb.** o služebním poměru příslušníků Policie ČR v platném znění. V § 29 písm. b) je řešena otázka odbornosti a připravenosti policistů. Zde se v základních povinnostech nadřízeného uvádí: „*Nadřízený je povinen zabezpečovat, aby policisté byli pro výkon služby náležitě vycvičeni a vyškoleni*“. Dále v § 29 písm. c) téhož zákona se uvádí: „*Nadřízený je povinen vytvářet příznivé podmínky pro výkon služby*“ (Zákon 186/1992 Sb., 1992, s. 8)..

Jako zákonitá reakce následných interních aktů řízení, které vydalo Ministerstvo vnitra a Policejní prezidium ČR, byl ředitelem Odboru služební přípravy a sportu Ministerstva vnitra ČR přesně vymezen a definován pojem „**Služební příprava**“.

Při Policejním prezidiu ČR vznikl samostatný metodický odbor služební přípravy policistů, který má za úkol vytyčit celkovou koncepci a organizaci služební přípravy policistů až po okresní (regionální) úroveň, t.j. pro všechny útvary Policie ČR včetně okresních a městských ředitelství. Dále má za úkol vypracovávat a upravovat učební osnovy a metodické postupy v souladu s potřebami policie nejen jako celku, ale i s přihlédnutím na specifika jednotlivých útvarů, dislokovaných v rámci celého území České republiky. Současně zpracovává plány odborných stáží, instruktážně metodických zaměstnání, soustředění, seminářů, a dbá na celkovou přípravu instruktorů určených k výcviku policistů v rámci jednotlivých útvarů Policie ČR a odborných středních škol MV a Policejní akademie.

Služební příprava se v období let 1991 až 2005 stává dominantní složkou v rámci výcviku, zvyšování profesionality policistů, zejména těch, kteří jsou zařazeni v přímém výkonu služby (policisté, kteří se dostávají bezprostředně do styku s přestupci a pachateli trestné činnosti), a byla součástí jejich komplexního hodnocení. Postupně se v této době stává i jedním ze základních prvků při hodnocení pracovních kompetencí a oprávnění jednotlivých policistů. Za stav na úseku služební přípravy nesou přímou odpovědnost ředitelé jednotlivých útvarů (útvary s celostátní působností), popřípadě ředitelé okresních ředitelství.

Po roce 2005 však dochází k razantnímu obratu ve stanovení priorit celé Policie ČR a služební příprava, a tím i celý výcvik, policistů je odsouvána na okraj zájmu řídicích složek jak Ministerstva vnitra ČR, tak i Policejního prezidia ČR. Toto má negativní dopady na přístup policistů ke služební přípravě jako celku

a tím i na jejich celkovou vycvičenost a následnou připravenost pro výkon služby. Dokladem tohoto stavu je neustálé přehodnocování koncepcí služební přípravy, snižování kritérií při přijímání nových policistů do služebního poměru, ale i kritérií, která slouží k prověřování zdatnosti, jednotlivých kompetencí a dovedností policistů

Efektivnost a koncepčnost celé služební přípravy snižuje několik obecných faktorů. Jedním ze základních problémů je, že v roce 2008 vzniká nová koncepce služební přípravy a prověřování policistů, která je logickým důsledkem nově přijatého zákona č. 273/2008 Sb., jenž novelizuje zákon č. 283/1999 Sb., a jiným způsobem specifikuje nejen úkoly Policie ČR, ale rovněž její oprávnění, povinnosti i organizační uspořádání. Tato koncepce je od roku 1989 již osmou v řadě. To by samo o sobě nebylo takovým problémem, kdyby jednotlivé koncepce byly odrazem vývoje kriminality a modifikacemi směřujícími ke zvýšení profesionality policie. Bohužel změny jednotlivých koncepcí jsou spíše odrazem změn na politické scéně. S nástupem nového politického uskupení vyvstává vždy nutnost provést reorganizaci policie, a tím i služební přípravy. O tomto svědčí i vývoj poslední koncepce, jejímž hlavním úkolem je přizpůsobit služební přípravu a prověřování policistů požadavkům Evropské unie bez ohledu na etnografické, demografické, mentální a jiná specifika našich občanů a našeho státu. Jako druhý problém, který snižuje efektivitu celé služební přípravy, se jeví neschopnost řídicích složek sladit organizaci, metodické postupy a cíle mezi služební přípravou probíhající na útvarech jednotlivých územních celků a služební přípravou, která probíhá v rámci středních rezortních škol MV, základních policejních kurzů, Školních policejních středisek a Policejní akademie. Vlivem těchto skutečností dochází ke tříštění cílů a snižování efektivitu času věnovaného služební přípravě policistů.

1.6 Vztah současné ekonomické situace v České republice a vzdělávání policistů služební přípravou

České republice, se stejně jako ostatním zemím světa, nevyhnula ekonomická krize, která zasáhla většinu států nejen Amerického a Evropského kontinentu, ale i dalších světadílů. Tato globální krize, která se rychle rozšířila díky velmi úzce propojeným ekonomikám jednotlivých států, se dotkla všech součástí života lidí v naší společnosti a chodu jednotlivých státních institucí. Policie ČR není žádnou výjimkou a rovněž se zařadila mezi instituce, které jsou postiženy poměrně razantními úspornými opatřeními ve svém rozpočtu. Tato opatření vedou k citelnému ekonomickému oslabení jednotlivých rozpočtových kapitol Ministerstva vnitra ČR, vzdělávání nevyjímaje. Úspornou kúrou prochází celý vzdělávací systém této ozbrojené složky státu. Dochází k rušení rezortních škol, kurzů, instruktážně metodických zaměstnání, propouštění pedagogického personálu, atd. Jelikož služební příprava je nedílnou součástí tohoto vzdělávacího procesu, dochází rovněž ke krácení finančních prostředků vynakládaných na vzdělávání policistů i v této oblasti.

Ministerstvo vnitra ČR musí pro rok 2011 ušetřit 8 miliard korun ze svého rozpočtu, který je cca 62 miliard korun. Úsporná opatření v rámci tohoto ministerstva jsou velmi bolestivé, jelikož většina výdajů je spotřebována na tzv. mandatorní výdaje (platy policistů, hasičů a zaměstnanců, provozní výdaje, atd.).

Je tedy zcela logické, že úspory se dotknou téměř všech oblastí, a nejvíce těch, u nichž je to pro chod policie nejméně kritické a nejméně pro veřejnost viditelné. Jde tedy především o úspory v logistické části policie, do níž vzdělávání a tím i služební příprava, patří. Konstrukteři těchto úspor jsou hnáni myšlenkou, že v této oblasti nebude úbytek finančních prostředků okamžitě a veřejně viditelný. Bohužel si nejspíš neuvědomují, že dojde-li k devastaci vzdělávacího systému, sníží se jeho celková koncepčnost a systematičnost. V konečném důsledku se přetrhne kontinuita s vývojem společnosti, respektive s vývojem společensky negativních jevů, mezi něž kriminalita bezesporu patří. Ze střednědobého hlediska může dojít ke snížení připravenosti a akceschopnosti policie čelit těmto negativním jevům. Návrat k určité tzv. obvyklé úrovni vzdělanosti policistů, pak

bude dlouhodobou a poměrně finančně nákladnou záležitostí. Pro dokreslení výše uvedeného stavu uvedu několik oblastí, mající vliv na vzdělávací proces u Policie ČR, v nichž se úspory již realizují.

Oblasti úspor mající přímý dopad na vzdělávání policistů:

- ✚ rušení rezortních škol a následný prodej jejich nemovitostí (areálů, objektů) – v případě pozdějšího rozvoje vzdělávání téměř nevratný krok,
- ✚ propouštění pedagogického personálu,
- ✚ rušení nebo zkracování kurzů, instruktážně metodických zaměstnání,
- ✚ snižování počtu instruktorů na jednotlivých územních celcích,
- ✚ snižování počtu kusů střeliva na policistu,
- ✚ pozastavení finančních toků do nákupu nových nemovitostí a opravy stávajících (řeší se pouze havarijní stavy – negativní vliv na výcvikové prostory, které se vyznačují marginální důležitostí pro krajská ředitelství),
- ✚ neobnovování, nerozšiřování materiálně-technického vybavení (došlo k pozastavení nebo eliminaci nákupu materiálu, včetně spotřebního),
- ✚ snížení finančních toků na pronájmy (střelnice, tělocvičny, sportoviště, areály a objekty na nácvik taktiky zámků...),
- ✚ snížení finančních prostředků na energie - voda, elektřina, otop...(má za následek rušení nebo omezení výcviku v zimních měsících),
- ✚ snížení nákladů na pohonné hmoty do služebních dopravních prostředků (dochází k omezení výjezdů na střelnice, nácvik taktiky, používání služebních dopravních prostředků při nácviku...),
- ✚ zrušení proplácení přesčasových hodin (vedoucí pracovníci nemohou posílat policisty na vzdělávací aktivity mimo fond pracovní doby).

Z výše uvedených oblastí úspor, které se bezprostředně dotýkají vzdělávacích aktivit organizovaných pro policisty, je patrná rezignace na jakékoli udržení vzdělávání jako celistvého a provázaného systému. Pochopitelné by byly úspory realizované v některých oblastech, např. v materiálně-technickém zabezpečení, dočasné rušení kurzů, instruktážně metodických zaměstnání, kde by se po nějakou dobu dalo využít stávajících prostředků, respektive stávajícího rozsahu vzdělání policistů. Méně pochopitelné jsou kroky, které se vyznačují svou nevratností nebo velmi složitou obnovitelností (prodej nemovitostí, propouštění pedagogického

personálu...) v případě pozdějšího opětovného obnovení rozvoje vzdělávacích aktivit. Za další těžce zdůvodnitelné kroky považují úspory realizované v oblasti kvantity střeliva na jednoho policistu. Střelná zbraň, kterou zejména policisté v přímém výkonu služby, používají téměř denně, je velmi nebezpečným nástrojem donucení. Snižování kvality výcviku v této oblasti považují za hazardování se životem a zdravím nejen policistů, ale i ostatních občanů naší společnosti, kteří ať již přímo nebo nepřímo mohou být zainteresováni (účastní) při plnění některého z úkolů policie.

Dle mého názoru by se vrcholový management měl zamyslet nad úspornými opatřeními, které se realizují v rámci policie, z hlediska střednědobého nebo dokonce dlouhodobého koncepčního výhledu celého ozbrojeného sboru. Není přece dlouhodobě udržitelné oklešťování vzdělávání policistů, které se musí nutně projevit na kvalitě poskytovaných služeb občanovi. Určitě není součástí společenské zakázky a společenského očekávání, snižování kvality služeb poskytovaných Policií ČR občanům naší země.

1.7 Organizované doplňkové a rozvíjející aktivity podporující dosahování vzdělávacích cílů služební přípravy

Má-li být vzdělávací proces systematický a efektivní, je vhodné jej doplnit dalšími aktivitami, které se uskutečňují zejména na bázi dobrovolnosti. Charakteristickým znakem těchto aktivit je zaměřenost dle zájmů jedince a jejich uskutečňování v rámci volného času. Jelikož práce policisty je velmi specifická a je nutno upřednostnit rozvíjení určitých dovedností (např. úpolové, střelecké, koordinace motorické složky, psychická odolnost...) je vhodné, aby alespoň určitá část těchto aktivit byla organizována. K tomuto účelu jsou v rámci jednotlivých územních celků (nemusí být zřizován na všech územích) zřizovány takzvané „*Sportovní kluby policie*“. Tyto kluby většinou sdružují různorodě zaměřené oddíly (např. judo, karate, box, střelecký oddíl, kopaná, volejbal, hokej...), které se zaměřují na rozvoj předpokladů, dispozic a dovedností policistů, vhodných pro následné zvýšení efektivity plnění vzdělávacích cílů při

výcviku. Sdružování a účast na jednotlivých aktivitách je dobrovolná. Důležitým aspektem těchto aktivit je i skutečnost, že při organizaci jednotlivých zápolení (soutěží) dochází alespoň k částečné zpětné vazbě o dovednostech, schopnostech, zručnostech a dalších parametrech rozvoje jednotlivých policistů. Lze tedy říci, že určitým způsobem tyto aktivity suplují diagnostickou část vzdělávání, která je tolik potlačována v rámci procesu služební přípravy. I když těmito aktivitami neprojdou zdaleka všichni policisté, dochází k částečnému dotvoření obrazu o vztahu jedinců k vymezeným aktivitám a k bližší specifikaci v jejich zaměření.

Základním sjednocujícím článkem a gestorem aktivit sportovních klubů je Unie tělovýchovných organizací Policie České republiky (UNITOP ČR).

1.7.1 Historie, charakteristika a činnost UNITOP ČR

Unie tělovýchovných organizací policie České republiky (UNITOP ČR) vznikla v České republice rok po pádu totalitního režimu v roce 1990 jako občanské sdružení sportovních klubů policie, tehdy ještě jako UNITOP ČSFR, později, po rozpadu Československé federativní republiky, se přejmenovala na Unii tělovýchovných organizací Policie České republiky.

Oficiální znak UNITOP ČR:

V současné době Unie tělovýchovných organizací Policie České republiky sdružuje 121 sportovních klubů Policie České republiky s více než 30 tisíci členy (Policie ČR personálně disponuje cca 42.000 policistů a zaměstnanců), z nichž je převážná většina policistů, zaměstnanců ministerstva vnitra nebo jejich rodinných příslušníků. Při pohledu na tento údaj je nutné dodat, že ještě v roce 2009 sdružovala UNITOP ČR cca 150 sportovních klubů Policie České republiky,

s více než 35 tisícovou členskou základnou. Úbytek sdružených sportovních klubů a tím i registrovaných členů je dle mého názoru dán neustálým snižováním dotací ze strany UNITOP ČR.

Jako příklad bych uvedl krátkodobou dotační historii pro Sportovní kluby policie Zlín ze strany UNITOP ČR. V roce 2005, kdy Unie tělovýchovných organizací Policie České republiky disponovala příspěvkem z rozpočtu Ministerstva vnitra ČR (v rámci UNITOP ČR jsou využívány i další, byť minoritní formy financování) ve výši cca 20 milionů korun, byla poskytnuta Sportovním klubům policie Zlín dotace v přibližné výši 273 tisíc korun. Každým rokem docházelo ke snižování příspěvků ze strany Ministerstva vnitra ČR, pro UNITOP ČR, kdy v roce 2010 tato činila cca 11 milionů korun. Z této částky pak Sportovní kluby policie Zlín obdržely na činnost svých oddílů 100 tisíc korun. Pro rok 2011 je počítáno s dotací Ministerstva vnitra ČR, pro UNITOP ČR, cca ve výši 8 milionů korun. Dle předběžných jednání mají Sportovní kluby policie Zlín obdržet částku na svůj provoz a činnost cca ve výši 80 tisíc korun. Osobě nezasvěcené do procesu a chodu této organizace se může výše uvedená částka jevit jako poměrně vysoká. Je nutno zdůraznit, že v případě přijímání těchto dotací jsou jednotlivé sportovní kluby povinny vést řádné účetnictví. Mimo mezd zaměstnanců (v případě Sportovních klubů policie Zlín jednoho zaměstnance – účetní) je hlavní funkcí dotací provoz jednotlivých oddílů a organizace celé řady soutěží. Při současných cenách zejména pronájmů sportovišť, tak nutně dochází k omezování jednotlivých aktivit a k většímu tlaku na získávání finančních prostředků např. ze soukromé sféry. Tato forma sponzoringu, je v dnešní ekonomické situaci České republiky, velmi problematická.

Posláním UNITOP ČR je vytvářet podmínky pro rozvoj tělesné zdatnosti, zdraví a psychickou regeneraci policistům po náročné službě na ochranu života, zdraví a majetku občanů České republiky. Vytvářením těchto podmínek se tato organizace aktivně zapojuje do efektivizace vzdělávacího procesu, zejména ve formě služební přípravy policistů. Svou činností přispívá k udržení, rozšíření a rozvoji dispozic jedinců, důležitých pro plnění vzdělávacích cílů a rovněž k psychické regeneraci, která je základem úspěšného vzdělávacího procesu.

Zaměřuje se hlavně na masovou sportovní činnost policistů a pracovníků ministerstva vnitra a Policie ČR ve volném čase, ale také na činnosti jejich

rodinných příslušníků, dětí a dalších občanů. Veřejností a sdělovacími prostředky je tato aktivita vnímána velmi pozitivně. Již několik let jsou spoluorganizátoři akcí UNITOP ČR některé významné firmy a organizace působící v České republice, které se sponzorsky podílejí na zajištění zejména sportovních soutěží.

UNITOP ČR aktivně spolupracuje s odborem sportu a odborem vzdělávání Ministerstva vnitra ČR. Na úrovni krajů a územních celků pak jednotlivé kluby spolupracují s krajskými ředitelstvími, případně vedením územních celků Policie ČR a to zejména na zajištění vzdělávání policistů v procesu služební přípravy a na organizaci policejních mistrovství České republiky s důrazem na co nejširší zapojení policistů do těchto aktivit. Samostatně, na základě zájmu svých členů, organizuje Unie tělovýchovných organizací Policie ČR každoročně mistrovství UNITOP ČR ve vybraných sportovních odvětvích a řídí sportovní přebory a soutěže mezi členskými kluby.

UNITOP ČR je velmi aktivní i v mezinárodním měřítku. Od roku 1990 je řádným členem Světové unie policejních sportovních organizací (U.S.I.P.). Tato prestižní organizace sdružuje více jak 80 států světa a organizuje mezinárodní akce na úrovni policejních mistrovství světa.

V Evropě je od roku 1995 Unie tělovýchovných organizací Policie ČR řádným členem Evropské unie policejních sportovních organizací (U.S.P.E.), která sdružuje 35 států. UNITOP ČR se aktivně podílí i na organizaci mezinárodních akcí těchto sdružení.

Jak vyplývá z výše uvedené charakteristiky UNITOP ČR, je tato organizace velmi důležitým pilířem při rozvoji jednotlivých dispozic policistů, které jsou následně využívány v profesním vzdělávacím procesu. Do jisté míry lze říci, že UNITOP ČR svou činností supluje a zároveň doplňuje fungování některých vzdělávacích zásad. Jako hlavní lze vypíchnout plnění zásady zpětné vazby (porovnávání své výkonnosti s jinými jedinci) a zásady motivace.

Problém s financováním jednotlivých sportovních klubů je navíc akcelerován skutečností, že organizací UNITOP ČR je zaštiťována celá řada profesionálních sportovců, hlavně reprezentantů (atleti, vzpěrači, judisti, kajakáři...), kteří odčerpávají nemalé finanční prostředky z výše uvedených dotací. Rozpočet na jednotlivé reprezentanty činí cca 60% rozpočtu UNITOP ČR. Tyto prostředky pak nutně chybí pro aktivity řadových členů sdružení.

2. SLUŽEBNÍ PŘÍPRAVA JAKO VZDĚLÁVACÍ PROCES

Služební příprava v podobě, jaké se uskutečňuje, je určitým druhem vzdělávacího, respektive andragogického procesu, při kterém dochází k osvojování a prohlubování specifických vědomostí, zručností a návyků, tedy k učení. V rámci tohoto učení se formují i určité charakterové vlastnosti, jako je trpělivost, cílevědomost, houževnatost, sebeovládání, atd. Z těchto důvodů je důležité poukázat na její systém a organizaci, respektive její cíl, obsah, organizační formy, metody a zásady, jenž musí respektovat.

Cíl a obsah služební přípravy jako vzdělávacího celku je dán interními akty řízení a metodickými pokyny, které vydává příslušný odbor Ministerstva vnitra ČR a Policejního prezidia ČR. Instruktoři (vzdělavatelé) jako garanti zabezpečení a kvality tohoto vzdělávání si mohou obsah výcviku v určitých směrech korigovat, ale tato korekce musí projít schvalovacím procesem. Při zanedbatelných úpravách obsahu a metodiky výcviku je postačující souhlas ředitele daného územního celku, popřípadě kraje. Při závažnějším zásahu, do některé ze vzdělávacích oblastí, je nutné požádat o schválení Odbor vzdělávání nebo Odbor tělesné přípravy a sportu Ministerstva vnitra ČR, popřípadě Odbor služební přípravy Policejního prezidia ČR. Všechny navrhované změny musí splňovat přísná kritéria včetně bezpečnosti práce a nesmí narušit celkovou koncepci přípravy.

2.1 Členění

Vzdělávací proces služební přípravy na územním celku obsahuje:

1. přípravu k použití služební zbraně (střelecká příprava),
2. nácvik používání vybraných donucovacích prostředků (sebeobrana),
3. nácvik základních taktických dovedností,
4. kondiční přípravu,
5. specializovanou služební přípravu – další druhy vzdělávání a přípravy podle potřeb jednotlivých útvarů.

Tyto jednotlivé součásti znamenají všestranné vzdělávání a přípravu policistů, počínající fyzickou kondicí, přes sebeobranu pomocí hmatů, chvatů, úderů a kopů, taktiku zákroků, používání zbraně především na svou obranu, ale i obranu dalších občanů státu a rovněž právní povědomí o možnosti užití jednotlivých výše uvedených mechanismů obrany a ochrany.

Základní části služební přípravy (viz. bod 1 -4) lze se souhlasem ředitele příslušného krajského ředitelství policie a v souladu s bodem č. 5 rozšířit i na další oblasti (např. plavání, záchranné práce, první pomoc, práce ve výškách, řízení motorových člunů, jízda v rizikových situacích, psychologická příprava...). Možná rozšíření vyplývají z požadavků na výkon služby v daném teritoriu územního celku Policie ČR.

2.2 Specifikace a vzdělávací úkoly služební přípravy

Policejní statistiky a praxe nám ukazují, že při výkonu služby a provádění služebních zákroků dochází neustále k většímu množství případů, kdy zakročující policisté byli napadeni agresorem, a to i za použití rozličných chladných nebo střelných zbraní. Tomuto faktu nahrává i skutečnost, že se neustále zvyšuje počet lidí, kteří vlastní legálně nebo nelegálně drženou zbraň.

Konfrontace policistů s nebezpečnými pachateli, používajících zejména střelné zbraně, patří mezi nejrizikovější, nejnebezpečnější a nejvíce frustrující činnosti v rámci plnění jejich úkolů. Jejich řešení vyžaduje kromě zkušeností a psychické odolnosti i profesionální zvládnutí určitých specifických dovedností. Jde především o schopnost okamžitého, rychlého a správného vyhodnocení situace, zvolení vhodné taktiky postupu, účinných metod a technik při provádění těchto vysoce rizikových zákroků v zátěžových a stresujících situacích, které mají život ohrožující charakter. Nutné jsou i znalosti právních norem a služebních předpisů, jelikož umožňují adekvátní a zákonné provedení takového zákroku. O složitosti a náročnosti těchto situací svědčí i analýza provedená Ministerstvem vnitra ČR, která odhalila, že celá řada policistů, kteří se při ostrých střelbách do terče projevovali jako vynikající střelci, nebyli vůbec připraveni a schopni reagovat na reálně nebezpečnou situaci. Asi 65% policistů nestačilo při vzniku této situace

vytáhnout služební zbraň dříve, než došlo k násilí ze strany útočníka. Jen asi 25% policistů dokázalo v dané situaci vystřelit a jen asi každý desátý byl schopen zranit nebo zabít útočníka. Při následném rozboru vzniklých situací policisté jako největší problém uváděli moment překvapení a určité psychické zábrany pramenící nejen z morálního a etického hlediska, ale i obav dodržení zákonnosti při použití služební zbraně. V této vzdělávací oblasti současná náplň služební přípravy nespĺňuje ani minimální kritéria, jak policistovi pomoci se v těchto zátěžových situacích orientovat a připravit se na jejich řešení. Je totiž velmi technicky, ekonomicky i časově náročné nastolit takové podmínky, které by se přibližovali reálným zátěžovým a stresujícím situacím. Je tedy nutné neustále alespoň v rámci možností zvyšovat fyzickou i psychickou odolnost a připravenost policistů, a tím zvyšovat jejich sebevědomí a profesionalitu.

V rámci plnění vzdělávacích úkolů služební přípravy na územních celcích je potřebné věnovat zvýšenou a trvalou pozornost nácviku a zdokonalování se v taktice provádění služebních zákroků. Tento úkol lze považovat za prioritní, jelikož zejména v této oblasti jsou velké rezervy při nástupu nového policisty ze školy do výkonu služby. Je to dáno především zaměřením resortních škol na výuku právních norem, interních aktů řízení a technicko-administrativních činností. Speciální dovednosti jsou na resortních školách na okraji zájmu, proto je nutné tyto vědomosti a zručnosti doplnit ještě v období, kdy se formuje osobnost policisty. I když není možno popřít, že správný výklad a pochopení práva je nezbytně nutné pro činnost policisty, nelze odbornou připravenost chápat pouze v rozsahu odborných teoretických vědomostí a znalostí, které by měly být samozřejmostí a současně odrazovým můstkem pro výkon jakékoliv odborné činnosti.

Permanentní vzdělávací proces policistů v sobě tedy zahrnuje neustálou osobní připravenost každého jedince ve směru fyzické i psychické zdatnosti, taktické dovednosti při provádění služebních zákroků a speciální dovednosti, vedoucí k účinnému používání donucovacích prostředků (prvky sebeobrany) včetně služebních zbraně. Dnešní požadavky na výkon služby nás nutí neustálým opakováním a procvičováním vytvářet u policistů žádoucí návyky a zručnosti, včetně správných a adekvátních reakcí v psychicky náročných a stresujících situacích.

Vzdělávání policistů v rámci služební přípravy je tedy uceleným metodickým komplexem, který je upravován interními akty řízení a metodickými pokyny

Ministerstva vnitra ČR, Policejního prezidia ČR a řediteli jednotlivých útvarů s celostátní působností, krajů, území, nebo měst v rámci Policie ČR. Základ služební přípravy je zakotven v Nařízení ministra vnitra ČR o vzdělávání, vycvičenosti a připravenosti příslušníků Policie ČR.

„Služební příprava je služební tělesná, střelecká příprava, taktická příprava a příprava k použití donucovacích prostředků příslušníků Policie České republiky, je zaměřena na získání a rozvíjení znalostí, praktických dovedností a pohybových schopností potřebných pro výkon služby“ (NMV č.63/2003, 2003, s. 2)

Každá část má zpracovány vlastní učební osnovy a vlastní metodiku vzdělávání a výcviku. Tyto osnovy a metodika se mění podle potřeb a požadavků výkonu služby. Jsou zde uvedena i kritéria pro výběr kvalifikovaných instruktorů služební přípravy. Mezi požadavky patří výborná fyzická kondice, praktické zkušenosti z výkonu služby, speciální dovednosti a vysokoškolské vzdělání pedagogického směru. Úkolem instruktora jako vzdělavatele je odborné vedení, předávání zkušeností, naplňování rozsahu a cílů služební přípravy v souladu s výše uvedenými interními akty řízení a metodickými pokyny. Z toho vyplývá, že jednotliví instruktoři jsou garanty za kvalitu a rozsah vzdělávání svěřených policistů.

2.3 Významné faktory ovlivňující vzdělávání v procesu služební přípravy

Na každou činnost člověka působí celá řada pozitivních i negativních faktorů, které determinují výsledky této činnosti. Ani realizace vzdělávání v rámci služební přípravy není výjimkou. Při vlastní realizaci musí instruktor brát do úvahy všechny faktory, které mohou ovlivnit jeho činnost, ať již ve vztahu ke cvičícím policistům a samotnému průběhu výuky, tak i ty, jež působí zpětně na jeho činnost. Zpětné působení na činnost instruktora je dáno bipolárností učebního procesu, který se projevuje vzájemným působením dvou komponentů výuky, což je v tomto případě instruktor a policista. Instruktor může úspěšně zvládnout úkoly, obsah a cíle, stanovené metodickými pokyny a interními akty řízení jen při plném

respektování poznatků pedagogiky, andragogiky, psychologie a dalších příbuzných nebo hraničních věd.

Celá řada faktorů, které ovlivňují tento druh vzdělávání, vyplývá ze skutečnosti, že profese policisty je velmi náročná. Náročnost je dána především samotnou nebezpečností, nutností přijímat okamžitá, mnohdy nevratná rozhodnutí, která ovlivňují život nejen policisty, ale i jedince, proti němuž zakročuje, jakož i příbuzných a přátel obou těchto komponentů vztahu. Mezi další nezanedbatelné faktory patří i nevyvážené působení této práce na psychiku, ale také úroveň legislativy, zákonů a společenské klima, které reprezentuje postoj společnosti k práci policisty a její hodnocení. Nebezpečnost a tím i rizikovitost práce policisty je přímo úměrná agresivním až bezohledným způsobům a metodám páchaní dnešní trestné činnosti. Pod tíhou těchto skutečností by mělo být cílem všech zainteresovaných složek (společnost, instruktor, vedoucí pracovníci, policista, legislativa...) realizovat kvalitní a všestranně rozvíjející přípravu policistů.

Kvalitní služební příprava může probíhat pouze, jsou-li splněny určité okolnosti, které lze rozdělit na vnější a vnitřní.

Mezi vnější okolnosti lze zařadit:

- ✚ organizační a materiální zabezpečení,
- ✚ počet policistů na výcviku,
- ✚ počet výcvikových hodin v měsíci,
- ✚ výcvikové pomůcky, vybavenost tělocvičny, střelnice atd.,
- ✚ výcvikový režim a délka jeho trvání atd.,
- ✚ přístup nadřízených a jejich hodnocení dosahovaných vzdělávacích výsledků při služební přípravě...

Mezi vnitřní okolnosti lze zařadit:

- ✚ fyzickou a psychickou připravenost policisty plnit požadované úkoly,
- ✚ schopnosti policisty,
- ✚ typ vyšší nervové soustavy,
- ✚ úroveň předcházejících vědomostí, zručností a návyků,
- ✚ schopnost policisty udržet pozornost atd.,

- ✚ profesní, odborné a pedagogicko-psychologické vlastnosti a schopnosti instruktora...

Uvedené okolnosti představují soubor základních faktorů, které ovlivňují nejen výše zmiňovanou kvalitu vzdělávání, ale i skutečnosti týkající se vnímání a ochoty tuto kvalitu respektovat a rozšiřovat (např. vnitřní motivace každého jedince...).

Další faktory, které velmi ovlivňují kvalitní průběh služební přípravy, úzce souvisí s výše uvedenými vnějšími a vnitřními okolnostmi nebo z nich dokonce přímo plynou a **představují zejména:**

- ✚ místo služební přípravy v prioritách Policie ČR,
- ✚ ekonomickou situaci jednotlivých územních celků, respektive ochota vynaložit prostředky na vzdělávání v rámci služební přípravy policistů,
- ✚ osobnost policisty,
- ✚ osobnost instruktora,
- ✚ úrazovost vznikající v souvislosti s plněním vzdělávacích úkolů při služební přípravě.

V následujících podkapitolách se podrobněji zaměřím na některé výše uvedené faktory, ovlivňující kvalitu vzdělávání při procesu služební přípravy. Jde zejména o postavení služební přípravy na územním celku, osobnost policisty, osobnost instruktora a úrazovost při služební přípravě.

2.3.1 Postavení služební přípravy na územním celku Policie ČR

Pozici služební přípravy v rámci územního celku nejvíce ovlivňuje vztah a přístup krajského ředitele jako vedoucího pracovníka, který disponuje nedílnou velitelskou a personální pravomocí. Ředitel plně odpovídá za vycvičenost a připravenost svých podřízených. V jeho pravomoci je nejen jmenovat instruktory služební přípravy, ale i ovlivňovat rozsah tohoto druhu vzdělávání policistů. Obecně lze tedy říci, že postavení a úroveň služební přípravy není na všech krajských ředitelstvech stejná. Instruktoři jako osoby, které zaštiťují a odborně

vedou vzdělávání policistů, pomocí služební přípravy, se ze své činnosti zodpovídají krajskému řediteli prostřednictvím svého přímého nadřízeného, kterým je ředitel pro řízení lidských zdrojů. Proto je velmi důležitý vztah mezi těmito subjekty a míra, do jaké jsou schopni instruktoři řediteli vysvětlit význam vycvičenosti policistů.

Pozice této části vzdělávacího procesu policistů je do určité míry ovlivněna i ekonomickou situací celé Policie ČR, potažmo krajského ředitelství, pod nějž daný územní celek patří. V současné době se nacházíme v období ekonomické recese, kdy je Policie ČR nucena co nejvíce šetřit v celé řadě svých výdajů. Tato situace se promítá i do služební přípravy, kde chybí finance na střelivo, materiálně-technické zajištění, pronájmy, přesčasové hodiny, pohonné hmoty atd. Dochází ke snižování početních stavů policistů, a to i na pozicích instruktorů. V důsledku těchto úsporných opatření nelze naplnit optimální počet instruktorů na policisty. Dle nařízení ministra vnitra má být 1 instruktor na 150 policistů. V současnosti na některých územních celcích připadá na 1 instruktora až 300 policistů. Rovněž není možné zajistit požadovanou frekvenci účastí policistů na vzdělávání prostřednictvím výcviku, jelikož to neumožňuje fond pracovní doby ani početní stavy jednotlivých útvarů

Lze tedy konstatovat, že přístup nadřízených složek ke služební přípravě jako součásti profesního vzdělávání policistů a ekonomické zázemí daného krajského ředitelství, respektive územního celku jsou rozhodujícími determinanty při postavení služební přípravy na těchto úrovních Policie ČR.

2.3.2 Osobnost cvičeného policisty

Osobnost policisty je vedle osobnosti instruktora jedním ze základních faktorů, který ovlivňuje kvalitu a úroveň celého vzdělávacího, respektive výcvikového procesu. Podle P. Řičana *je osobnost individuum chápané jako integrace k seberealizaci v interakci se svým prostředím.*

Podle J. Cváčka (2002) lze osobnost policisty, respektive požadavky na jeho osobnostní profil, shrnout do několika ukazatelů, kterými jsou:

- a) Subjektivní činitele-** jsou to předpoklady determinující výkon policisty v zaměření na:

- *fyzickou kapacitu* - tělesné předpoklady jako svalová a motorická koordinace, vytrvalost, síla, dynamika, trénovanost, zdravotní stav atd.,
- *odbornou kapacitu* - potřebné vzdělání (všeobecné i odborné), praxe, praktické zkušenosti v oboru, speciální návyky a dovednosti, profesní kázeň atd.,
- *intelektuální kapacitu* - jde o úroveň obecných rozumových schopností IQ, úroveň emocionálního prožívání EQ a úroveň sociálních schopností a kompetencí SQ.

b) Profesionální připravenost - jde o odbornou kvalifikaci policistů, která jim umožňuje účelně využívat vlastní síly, vědomosti, dovednosti, návyky a technické prostředky, které mají k dispozici.

Projevuje se zejména v oblastech

- + právnických,
- + technických,
- + taktických,
- + psychologických,
- + sociálních a kulturních.

c) Motivace, zaměřenost a psychický stav – zde jde o vyvolávání a udržování určité aktivity zaměřující se na splnění úkolů. Jde o zaměřenost na práci, úctu k zákonům, pozitivní emoční naladění atd.

d) Psychická připravenost - představuje vnitřní pohotovost a připravenost policisty k určitému jednání. Umožňuje mu využívat získané vědomosti a zkušenosti, zachovávat si schopnost sebekontroly.

Psychická připravenost zahrnuje:

- + psychickou pohotovost k plnění úkolů,
- + funkční spolehlivost poznávacích, senzomotorických a rozhodovacích procesů,

- ✚ motivačně aktivační procesy a dispozice,
- ✚ psychická odolnost.

e) **Fyzická zdatnost** – jde o schopnost efektivně zvládat a optimálně využít fyzických návyků a dovedností, ke splnění požadovaných úkolů.

Fyzická zdatnost zahrnuje:

- ✚ **sílu** (překonat nebo blokovat odpor),
- ✚ **vytrvalost** (provádět déle trvající motorickou činnost),
- ✚ **rychlost** (vykonávat motorickou činnost s maximální dynamikou a úsilím),
- ✚ **pohyblivost** (vykonávat pohyby v co nejširším a největším rozsahu),
- ✚ **obratnost** (lehce a účelně koordinovat vlastní motoriku).

f) **Vlastnosti policisty vytvořené v průběhu života, přípravy na výkon a při samotné realizaci výkonu policejní praxe.**

K dalším, velmi důležitým osobnostním kvalitám patří například zájem o své okolí, neúplatnost, služební i lidská zdvořilost, morální a etické smýšlení, společenská angažovanost a komunikační schopnosti.

Všechny tyto výše uvedené komponenty osobnostního profilu policisty sehrávají velmi důležitou úlohu v procesu vzdělávání (výcviku) a přímo ovlivňují úroveň osvojení, schopnost a efektivitu používání získaných vědomostí, zručností a návyků v přímé policejní praxi. Je úkolem instruktora jako vzdělavatele a tutora, aby tento profil rozvíjel v pozitivním směru, a to nejenom ve vztahu k fyzické a psychické kondici, ale také ve vztahu k pozitivním charakterovým vlastnostem každého policisty.

2.3.3 Osobnost instruktora jako vzdělavatele a tutora

Požadavky na osobnostní profil instruktora služební přípravy jsou velmi specifické, ale do určité míry korespondují s požadavky na profil pedagoga, respektive andragoga pracujícího s dospělými žáky ve standardním civilním sektoru. Hlavní odlišnosti výuky a praxe vyplývají z rozdílností policejní práce od práce v civilním sektoru.

Základ těchto osobnostních požadavků lze rovněž hledat v požadavcích na osobnost policisty, jelikož i instruktor služební přípravy byl a stále je členem policejního sboru se všemi jeho pozitivy i negativy. Zde je důležité zdůraznit, že některé osobnostní vlastnosti instruktora musí být mnohem více rozvinuty a musí být doplněny i vlastnostmi, kterými řadový policista nemusí a ani nemůže disponovat a to zejména vzhledem k podmínkám a času, který je věnovaný získávání úzkých, jednostranně zaměřených odborných dovedností instruktorů proti řadovým policistům.

Mezi tyto vlastnosti patří zejména:

- ✚ směr odborného vzdělání,
- ✚ vzdělání pedagogického směru,
- ✚ schopnost empatie (schopnost vžít se do myšlení a nálad policistů),
- ✚ zvýšená schopnost sebekontroly,
- ✚ schopnost improvizace,
- ✚ schopnost okamžité reakce na změnu situace,
- ✚ flexibilita atd.

Tyto vlastnosti společně představují souhrn požadavků na osobnost, které jsou nutné k úspěšnému zvládnutí role vzdělavatele (povolání). Komplikovanost práce instruktora spočívá zejména v okolnostech, které jsou vázány přímo na osobu a zařazení policistů, které instruktor cvičí. Jsou to zejména rozdílnosti ve věkových kategoriích, pohlaví, rozdílnosti v předpokladech (predispozicích), schopnostech, zručnostech, rozdílnosti v úrovni předcházejících vědomostí a zkušeností, ve směru vykonávané práce a požadavcích na vycvičenost. V tomto smyslu je nutné chápat instruktora jako odborníka (specialistu), jedince, policistu, učitele i tutora.

Přítom mezi základní normativní požadavky na instruktora služební přípravy jako vzdělavatele patří zejména:

a) Vrozené předpoklady znamenající, že jde

- ✚ o druh a činnost vyšší nerovnováhy (instruktor nemůže být cholerik ani melancholik),
- ✚ o nutný vysoký stupeň sebekontroly a sebeovládání, pozitivní přístup ke cvičícím, tolerance atd.
- ✚ o vrozené predispozice k výkonu tohoto povolání (schopnost improvizace, flexibilita, motorické schopnosti a zručnosti, pozitivní vztah k problematice....).

b) Všeobecné a pedagogické vzdělání a příprava zdůrazňující fakt, že instruktorem musí být

- ✚ absolvent VŠ pedagogického směru, který musí mít
- ✚ schopnost vyučovat a efektivně předávat své vědomosti, zručnosti a zkušenosti.

c) Psychologická příprava, s rozvojem takových jevů jako jsou

- ✚ efektivní a jasná komunikace,
- ✚ schopnost odolávat stresu,
- ✚ zdokonalování sebekontroly, schopnost potlačení emocí,
- ✚ naučit se nerozhodovat pod vlivem okamžité situace,
- ✚ naučit se vystupovat před plénem,
- ✚ naučit se získat a udržet si autoritu a dominantní postavení při výcviku,
- ✚ být kreativní a dokázat udržet pozornost cvičících (schopnost zaujmout) atd.

d) Odbornost s jasným předpokladem, že

- ✚ instruktor služební přípravy musí prvotřídně ovládat celou řadu dovedností jako např. taktiku zákroku, střelbu, fyzickou kondici a speciální dovednosti (sebeobrana, záchranářské práce, zdravotní pomoc, práce ve výškách, lezecké práce...). K tomuto účelu je nutné absolvovat celou řadu vzdělávacích kurzů, soustředění a seminářů, díky kterým se instruktor musí stát specialistou na jednotlivé výše vyjmenované činnosti,

- ✚ důležitá je schopnost nadále prohlubovat, zvyšovat, inovovat a rozšiřovat svoji kvalifikaci, a to i formou sebevzdělávání,
- ✚ uplatňovat praktické zkušenosti z výkonu vlastní služby.

e) Pozitivní vztah k policistům (posluchačům), což předpokládá, že se instruktor

- ✚ při vzdělávání musí umět přizpůsobit věku, pohlaví, psychickému rozpoložení, schopnostem, zkušenostem a
- ✚ musí být schopen empatie – vžít se do myšlení policistů (posluchačů).

2.3.4 Úrazovost

Se zvyšující se technickou vybaveností a tím i fyzickou, odbornou a psychickou náročností výcviku se zde objevuje nový fenomén, kterým je zvýšená úrazovost policistů při nácviu jednotlivých prvků a dovedností. Mezi důvody patří faktory, které lze rozdělit do dvou kategorií.

První kategorie:

Zde spadají úrazy způsobené nedostatečnou fyzickou připraveností jednotlivých policistů ke zvládnutí vzdělávacích úkolů ve formě nácviu poměrně motoricky, ale i technicky a koordinačně náročných prvků, například sebeobranu nebo taktiky zákroků. Dále nejsou žádnou výjimkou ani úrazy vzniklé při prověrkách kondiční zdatnosti. Mezi tyto úrazy patří zejména zlomeniny horních a dolních končetin, poškození svalových úponů, vymknutí kloubů, natržení šlach a vazů. Jsou to tedy zranění z kategorie lehčích, která nemají trvalé následky. Častou příčinou bývá zejména nedbalost, respektive podcenění přípravy na výkon (zejména špatné nebo nedostatečné rozcvičení před aplikací zvýšené zátěže).

Druhá kategorie:

Zde lze zařadit úrazy způsobené nedodržením bezpečnostních pravidel a předpisů, souvisejících zejména s prováděním střelby ze služební zbraně. Tyto úrazy již mívají většinou vážné následky, a to mnohdy nejen pro policistu, který porušil bezpečnost, ale i pro jeho okolí. Jako příklad bych uvedl případ Okresního

ředitelství Zlín z roku 1995, kdy při neodborné manipulaci policisty se zbraní na šatně došlo k výstřelu. Projektil proletěl skříní a zasáhl kolegu policisty do břicha, jenž po převozu do nemocnice zemřel. Další případ, jehož jsem byl svědkem, se stal v roce 1999 po ukončení střelecké přípravy, kdy při čištění zbraní, policista neodborně manipuloval se svou služební zbraní, načež vyšel výstřel a policista si prostřelil dlaň levé ruky. V té chvíli bylo v místnosti pro čištění asi patnáct policistů a jen souhrou náhod se nikomu jinému nic nestalo. Při pohledu do analýz ministerstva vnitra je patrné, že tyto případy nejsou ojedinělé.

Vznik úrazu, ať již lehkého nebo vážného, může mít velmi negativní vliv na psychiku a sebedůvěru cvičícího policisty. Tato negativní zkušenost může do určité míry determinovat policistův vztah ke vzdělávání při služební přípravě jako celku. Proto lze říci, že úrazovost patří mezi významné faktory, ovlivňující úspěch výcvikového procesu a mělo by být snahou všech zúčastněných stran, aby byla co nejnižší.

2.4 Cíl a obsah vzdělávání v procesu služební přípravy

Vzdělávacím cílem služební přípravy na územních nebo oblastních celcích Policie ČR je vycvičit, udržet a zdokonalit všestrannou zdatnost policistů a jejich specifické dovednosti, jako předpoklad pro úspěšný, bezpečný a profesionální výkon služby a rozšířit právní povědomí policistů, zejména v souvislosti s prováděním služebních zákroků a používání prostředků donucení. Každá část služební přípravy má specifické cíle i obsah, a proto jedním z hlavních cílů vzdělávání prostřednictvím služební přípravy jako celku, je syntéza těchto jednotlivých dovedností do uceleného komplexu, který by utvářel předpoklady pro profesionální zvládnutí služebních úkolů.

Vzdělávací obsah služební přípravy, ve všech jejích částech, a kritéria testování i hodnocení policistů prochází zejména od roku 1989 dynamickým vývojem. Dle mého názoru, ne všechny změny jsou ku prospěchu policie. Dokonce se domnívám, že dochází k určité degradaci celé této části vzdělávacího procesu, která může v konečném důsledku vést ke snížení připravenosti policie jako celku a tím ke snížení schopnosti chránit občany svého státu. Nevyšší zainteresované

složky se v mnohých oblastech zřikají odpovědnosti za úroveň přípravy policistů. Pro argumentaci mého stanoviska budu v jednotlivých podkapitolách poskytovat srovnání starších a novějších koncepcí, včetně důrazu na plnění a hodnocení jednotlivých kritérií.

2.4.1 Cíl a obsah výcviku kondiční přípravy

Kondiční příprava je velmi důležitá nejenom z hlediska zdraví a fyzické zdatnosti policistů, ale i z pohledu taktiky služebních zákroků. Fyzická připravenost je základem úspěšného a efektivního zvládnutí dovedností při používání donucovacích prostředků a zbraně. Kondiční přípravu je nutno chápat jako základní fyzickou přípravu, bez níž nelze požadované dovednosti získat ani rozvíjet.

„Cílem kondiční přípravy je rozvoj pohybových schopností v takové míře, aby policista udržel vysokou prácešopnost, dobrý zdravotní stav, získal pocit sebejistoty a v míře svých kompetencí spolehlivě zvládl služební zákrok“ (Zezula, 1995, s. 5).

Kondiční příprava policistů je podle platných interních aktů Ministerstva vnitra ČR a Policejního prezidia ČR vymezena jako individuální zdokonalování policistů v oblasti jejich fyzické kondice. Je tedy povinností každého policisty udržovat svoji fyzickou kondici na odpovídající a požadované úrovni. Navíc má každý policista nárok na 2 hodiny týdně z fondu pracovní doby aktivně sportovat (posilovna, plavání, míčové hry...). V současné době není ze strany vedoucích pracovníků toto nařízení prakticky vůbec respektováno a dodržováno. Navíc zde v rámci celé struktury Policie ČR není vyvíjen žádný tlak, ze strany nadřízených složek jednotlivých územních celků (krajská ředitelství, Policejní prezidium, Ministerstvo vnitra), respektive jejich příslušných odborů, aby se cokoli v této situaci změnilo. Vzhledem k uvedeným opatřením v interních aktech řízení je kondiční přípravě věnována pouze malá část rozsahu služební přípravy. V hodinovém vyjádření se jedná cca o 10 hodin ročně. Tato časová dotace je velmi nízká, což uzná i laik, který se nikdy kondičním tréninkem nezaobíral.

Cílem kondiční přípravy je rozvoj pohybových schopností potřebných pro výkon služby (Zezula, 1995, s. 6). Zahrnuje všechna cvičení a pohybové aktivity podporující **rozvoj pohybových schopností a dovedností jako je:**

- ✚ obratnost a koordinace (základní, speciální),
- ✚ pohyblivost (základní, speciální),
- ✚ síla (základní, vytrvalostní, výbušná, maximální),
- ✚ vytrvalost (základní, krátkodobá, střednědobá, dlouhodobá, silová, speciální...),
- ✚ rychlost (základní, výbušná, reakčně-koordinační, rychlost reakce, rychlost jednotlivého pohybu, komplexní rychlost...).

Udržování fyzické kondice, i ve svém osobním volnu, je v zájmu každého jednotlivce, neboť policista je povinen se podrobit 1x v kalendářním roce komisionálnímu přezkoušení „Všestranné pohybové zdatnosti“. Toto přezkoušení sestává z testu, který by měl mapovat jednotlivé pohybové schopnosti, vytvářející předpoklady pro úspěšný výkon služby. V roce 2009 se začal používat nově vzniklý test, jenž je sestaven z baterie nových cvičebních disciplin. Test má přesně stanovená kritéria hodnocení, uspořádaná do kategorií dle služebního zařazení policisty.

Test nerozlišuje kategorie podle věku ani pohlaví. Cílem tvůrců tohoto testu bylo odstranění věkové a pohlavní diskriminace mezi policisty. Dle mého názoru je zarážející, že tvůrcům nového testu však již nevádí diskriminace policistů dle jejich služebního zařazení a funkce. Je to s podivem, jelikož Policie ČR je vojensky organizovaná složka, která je součástí bezpečnostní politiky státu a má občany republiky chránit, a to i v případě vnitřního nebezpečí. Z této premisy, která je zakotvena i v zákonu o policii č. 283/1991 Sb. (v roce 2009 nabývá účinnosti nový Zákon o Policii ČR č. 273/2008 Sb.), vyplývá, že v případě ohrožení vnitřní bezpečnosti státu budou policisté povinni zasahovat a to bez jakýchkoliv rozdílů, tedy i služebního a funkčního zařazení. Dle mého názoru je tedy tato diskriminace mnohem více zavádějící, než diskriminace dle věku a pohlaví, které jsou do jisté míry nastaveny biologicky. Moderní věda, zejména v oblasti fyziologie, biologie, psychologie atd., nám poskytuje poznatky, že nelze zabránit určitým degresivním, degeneračním, regresivním a tudíž i reversibilním pochodům v lidském organismu, které vedou k poklesu fyzické a i psychické

výkonnosti v závislosti na věku. Na druhé straně je tento úbytek potenciálu nahrazen, dle mého názoru, nezastupitelnou životní a profesní zkušeností. Totéž platí i pro pohlavní diskriminaci, která vyplývá z rozdílného genetického nastavení fyzického i psychického potenciálu mezi mužem a ženou.

Faktory věku a pohlaví lze v rámci hodnocení odlišit jinými mechanismy, než je jednotné nastavení prověřkových (testovacích) cvičení, zejména v oblasti testování fyzické zdatnosti. Jako jedna z možných cest se jeví odlišnost např. v jednotlivých složkách platu, dělicích se dle zatíženosti, míry rizika a k tomu potřebné fyzické výkonnosti.

Fyzická kondice je první oblastí, kde dochází dle mého názoru k transparentnímu snižování požadavků na policisty, a to nejen v oblasti výkonnosti, ale i všestrannosti rozvoje motorických dovedností a jejich koordinace. Pro názornost si srovnáme jednotlivé baterie testů, které mají vyhodnocovat fyzickou zdatnost policistů.

Do roku 2005 byl jako standardní soubor testů Policií ČR používán **Cooperův test**. Je nutno říci, že tato baterie cvičení je užívána do dnešní doby v celé řadě zemí a to nejen pro účely policie, ale i armády a dokonce v mnohých vrcholových sportovních střediscích. Byla vytvořena a konzultována s týmem odborníků z různých oblastí zabývajících se anatomii, fyziologií, biologií, atd. Rozdílnost mezi jednotlivými uživateli byla pouze v hodnocení tohoto testu, kdy si jej mohli objednatelé v určitých dimenzích přizpůsobit své potřebě.

Disciplíny Cooperova testu jsou:

- ✚ **Člunkový běh na 4 x 10 metrů** - testuje dynamickou sílu dolních končetin a akcelerace (měří se dosažený čas),
- ✚ **sestava s tyčí** - testuje obratnost, koordinaci pohybů, ohebnost páteře a dolních končetin (měří se dosažený čas),
- ✚ **klik – vzpor ležmo (opakovaně)** – testuje dynamickou sílu trojhlavého svalu a pažního pletence (rozhoduje počet opakování),
- ✚ **leh – sed (opakovaně v čase 2 minut)** – testuje se síla a vytrvalost přímých břišních svalů a svalů bedro-kyčlo-stehenních (rozhoduje počet opakování),
- ✚ **běh na 12 minut** – testuje se střednědobá vytrvalost (měří se dosažená vzdálenost),
- ✚ **plavání 100 metrů** – testuje se plavecká dovednost (měří se dosažený čas).

Výsledky Cooperova testu v souhrnu poskytují obraz o všestranném fyzickém rozvoji jedince a to po stránce silových, dynamických, vytrvalostních obratnostních a koordinačních schopností. Jako bonus je zde testována dovednost plavání. Tato je velmi důležitá pro komplexnost jedince, který chce působit v bezpečnostních ozbrojených sborech.

V roce 2005 byla pro Policii ČR vytvořena nová baterie testů, na jejímž vzniku se podíleli policisté Správy Jihomoravského kraje, Skupiny služební přípravy. Jako výsledek jejich práce vznikl následující soubor testovacích cvičení, zaměřených na:

- ✚ **člunkový běh na 4 x 10 metrů** - testuje dynamickou sílu dolních končetin a akcelerace (měří se dosažený čas),
- ✚ **klik – vzpor ležmo (opakovaně)** – testuje dynamickou sílu trojhlavého svalu a pažního pletence (rozhoduje počet opakování),
- ✚ **celomotorický test CMT (opakovaně v čase 2 minut)** – silově-obratnostní vytrvalost fázických a posturálních svalů,
- ✚ **běh na 1000 metrů** – testuje se střednědobá vytrvalost.

Při pohledu na oba testy je patrné, že některé disciplíny zůstaly nezměněny, některé byly vypuštěny a jiné nahrazeny. Problémem nového testu je rezignace na kontrolu komplexnosti fyzického rozvoje. To je patrné z absence některých cvičení, zaměřených na koordinaci pohybu (např. sestava s tyčí), sílu a vytrvalost břišních svalů, jako zástupce jedné z velkých a důležitých svalových partií, testování střednědobé vytrvalosti bylo zkráceno a dovednost jako např. plavání byla zcela vypuštěna.

Vzhledem ke skutečnosti, že v době vzniku nového testu jsem působil jako instruktor služební přípravy na PČR OŘ Zlín a jsem dlouholetým sportovcem, jako jeden z mnoha dalších zainteresovaných osob jsme celou novou koncepcí připomínkovali, ale bez viditelného výsledku.

Zarážela mě zejména snaha odbourat disciplíny, které činily policistům největší problémy a měly za následek nesplnění testové baterie. Šlo především o plavání a běh na 12 minut. Nechci zde rozebírat všechny aspekty policejní práce, ale připadá mi fatální, mít v řadách policie (hlavně v přímém výkonu služby) lidi, kteří neumí plavat a tím následně nejsou schopni poskytnout pomoc tonoucímu se

člověku. Samozřejmě je na místě argument, že ne všichni policisté jsou zařazeni do přímého výkonu služby. Opětovně se přikláním k selekci a tím diferenciaci testů, byť by to někteří mohli vnímat jako diskriminační prvek.

Myšlenka na změnu testování tělesné zdatnosti, respektive její novelizace, která by korespondovala s potřebami policie, není zlá, ale dle mého názoru se tato problematika měla zadat do širšího pléna k diskusi. Mou představou by bylo vytvoření kolegia složeného z instruktorů a odborníků na anatomii, fyziologii, úpolové sporty atd., kteří by byli reprezentováni např. lékaři a odborníky z universit, fakult tělesné výchovy a sportu, lékařství, atd. Pro větší motivaci univerzit by mohl být zvolen princip přidělení grantu od státu, respektive Ministerstva vnitra ČR vázaného k výzkumu dané problematiky.

Dalším problémem je snižování kritérií při hodnocení jednotlivých disciplin, které je zcela patrné z každoročně vydávaných interních aktů řízení, týkajících se služební přípravy. Jelikož nesplnění základních kritérií fyzické kondice může vést ke kázeňskému opatření ze strany vedoucího pracovníka, vydali se čelní představitelé policie právě cestou snižování kritérií. Tuto reakci lze přičíst současnému stavu Policie ČR, která se potýká s nedostatkem policistů.

Bohužel tento směr je aplikován i v kritériích tělesné zdatnosti, která jsou kladena na uchazeče k Policii ČR (viz. ZP PP 155/2007 ze dne 2. října 2007). V přímé korespondenci dochází i ke snižování požadavků na zdravotní a psychickou způsobilost těchto uchazečů. To vede ke skutečnosti, že do řad sboru se dostávají i jedinci, kteří ne zcela reálně splňují předpoklady pro výkon svého povolání z výše uvedených hledisek.

Této trend je dovršen faktem, že do roku 2006 se musel každý policista podrobit 1x ročně komisionálnímu přezkoušení dle výše uvedené baterie testových cvičení. V roce 2007 došlo poprvé ke zrušení přezkušování kondiční zdatnosti policistů a toto se neuskutečnilo až do roku 2010. Tento krok považuji za rezignaci na ucelenost koncepce a tím i důležitost celého vzdělávacího systému reprezentovaného služební přípravou. Stávající stav odsouvá služební přípravu do marginální pozice v profesním vzdělávání policistů. Kdyby byl výpadek důrazu a následného testování fyzické zdatnosti policistů jen přechodnou záležitostí, dalo by se to v souvislosti s budováním nové koncepce vzdělávání prostřednictvím služební přípravy pochopit. Bohužel v rámci této nově vznikající vzdělávací koncepce se ani nadále s testováním kondiční zdatnosti policistů nepočítá. Rovněž

nedochází ani k implementaci zvyšování fyzické zdatnosti do metodiky a obsahové náplně služební přípravy, respektive do její časové dotace. Tato fakta dokládají i interní akty řízení vydané na rok 2011.

2.4.2 Cíl a obsah výcviku donucovacích prostředků

Donucovací prostředky, mezi něž zařazujeme i tzv. technické donucovací prostředky (pouta, obušek, tonfa, slzotvorné prostředky, imitační pyrotechnické prostředky...), jsou nedílnou součástí výkonu policejní služby. Vzhledem k současné bezpečnostní situaci lze bez nadsázky říci, že policisté používají donucovací prostředky téměř při každé službě.

Cílem výcviku donucovacích prostředků je proto nejenom vytvoření dovedností pro používání těchto prostředků a zdokonalení všestranné zdatnosti policistů, ale i ovládnutí daných technik a donucovacích prostředků na úrovni plného zautomatizování, tzn. na úrovni dynamického stereotypu. Pokud by nebyl při vzdělávání služební přípravou plněn tento cíl, docházelo by k neschopnosti policistů použít získané vědomosti, zručnosti a návyky v psychicky vypjatých a rizikových situacích.

Vzdělávacím obsahem této části výcviku je soubor technik a prvků potřebných pro používání donucovacích prostředků a taktiky zákroků. Jde zejména o prvky sebeobrany, v návaznosti na použití služební zbraně a taktiku zákroku jako celku. Tento obsah vychází z interního aktu řízení, vydaného Policejním prezidiem ČR, ZP PP 209/2007.

Z těchto důvodů lze rámcový vzdělávací obsah výcviku donucovacích prostředků rozdělit do několika částí, kterými jsou:

1. Základní technické prvky orientované na:

- a) techniky pádů,
- b) techniky chvatů, porazů a přehozů,
- c) tlaky na citlivá místa,
- d) páky a znehybňující techniky,
- e) předváděcí a transportní techniky,
- f) údery a kopy,

- g) úhyby, přemístění, obraty,
- h) kryty.

2. Speciální prvky zdokonalující:

- a) obranu proti ozbrojenému pachateli,
- b) úder zbraní,
- c) zajištění pachatele pod hrozbou zbraně,
- d) taktické postupy při zákroku proti více pachatelům,
- e) přesilové situace při zatýkání,
- f) překonání pasivního odporu.

3. Donucovací technické prostředky se zaměřením na:

a) obušek a jeho

- 1. nošení a držení,
- 2. úderové techniky,
- 3. páky a předváděcí techniky,
- 4. kryty,

b) pouta s poznáním jejich

- 1. nošení,
- 2. příkládání pout,
- 3. snímání pout,
- 4. poutací polohy,
- 5. jednorázová pouta,
- 6. pouta s poutacím opaskem,
- 7. předváděcí řetízky,

c) slzotvorné prostředky (výcvik manipulace použití) s orientací na

- 1. KASR,
- 2. výbuška P2,

d) pyrotechnické imitační prostředky, kterými jsou

- 1. výbušky P1 a NICO,
- 2. signální pistole,
- 3. dýmovnice,

e) speciální technické prostředky jako je

1. zastavovací pás a
2. prostředky k násilnému otevření dveří.

Rámcový vzdělávací obsah výcviku sám o sobě zaručuje policistům poměrně slušné praktické dovednosti v manipulaci s používanými donucovacími prostředky a dává jim určité předpoklady čelit fyzickým útokům osob, proti nimž zakročují.

Je nutno poznamenat, že ve vzdělávacích cílech, obsahu, rozsahu, metodách a koncepci nácviku donucovacích prostředků nedošlo v poslední době k žádným razantním změnám. Tyto jsou spíše formálního charakteru (proto ve své práci uvádím pouze v současné době platnou koncepci). Tento fakt je dán především skutečností, že v oblasti sebeobrány nedochází k žádnému dynamickému vývoji technik. Je pouze na diskuzi zastánců určitých stylů, které techniky sebeobrány jsou pro policisty vhodnější. Jako pozitivní faktor lze vnímat skutečnost, že z instruktorům nadřízených složek není vyvíjen žádný ofenzivní tlak na striktní dodržování jednotlivých vybraných technik v průběhu výcviku, ale naopak je jim dána možnost volby, dle jejich názoru, nejvhodnějších technik. Je třeba dodržet pouze základní předepsané techniky, které jsou součástí komisionálního přezkoušení.

Nemožnost plnění stanovených vzdělávacích cílů však spatřuji v časové dotaci, poskytnuté na tento poměrně specifický a rozsáhlý nácvik. Tato se pohybuje okolo 80 hodin ročně na jednoho policistu. Při uvedené časové dotaci nelze dosáhnout ani průměrného osvojení jednotlivých technik, natož aby došlo u cvičících k vybudování dynamického stereotypu, který je základním předpokladem profesionální sebeobrány.

Nezanedbatelným problémem je materiálně-technické zabezpečení této části služební přípravy. Většina výcvikových prostor jednotlivých územních celků je zcela nevyhovující vzhledem k počtu cvičících. Například na Územním celku Zlín je k dispozici tělocvična s tatami o rozměru cca 6,5m x 11,5m, na kterém cvičí průměrně 15 až 20 policistů. Domnívám se, že z tréninkového (učebního) hlediska je tento prostor vhodný maximálně pro 6 cvičenců. Při současné kapacitě (15 – 20 cvičenců) nejde plnit kvalitativní hledisko výcviku a dokonce lze říci, že tato přeplněnost je velkým rizikem v bezpečnosti práce.

Dalším nedostatkem je vybavení jednotlivých výcvikových prostor. Materiál je ve většině případů staršího data výroby nebo není k dispozici vůbec (např. ochranné vesty, přilby, kimona...). Pokud dojde k dodání některého, instruktory požadovaného materiálu, je většinou na základě výběrového řízení vybrán dodavatel s nejnižší cenou. Při výběru není zpravidla brán ohled na kvalitu materiálu, jeho výdrž, účelnost, pohodlnost, vzdělávací efektivitu....

Komisionelní přezkoušení těchto dovedností se do roku 2007, uskutečňovalo v každém kalendářním roce. Cílem bylo zjistit dosaženou úroveň praktických dovedností, popřípadě zmapování jejího zvýšení, stagnace nebo snížení. Vyhodnocení úrovně kvality těchto dovedností se pak odráželo v osobním hodnocení každého policisty v souladu s kvalitou jeho pracovních kompetencí.

Předmětem hodnocení bylo zjištění a posouzení dosažené úrovně praktických dovedností v oblastech jako jsou:

- ✚ údery a kopy sebeobran (vybrané úderové a kopací techniky),
- ✚ hmaty a chvaty sebeobran (vybrané páky, svody, transportní a fixační techniky),
- ✚ manipulace s pouty a obuškem s příčnou rukojetí – tonfou (poutání v modelové situaci, údery a odváděcí a fixační techniky s tonfou),
- ✚ předepsaná komunikace s osobou, proti níž policista zakročuje a její poutání pod hrozbou použití střelné zbraně.

Při posuzování kvality provedení jednotlivých technik a prvků se hodnotila **účinnost** (tj. rychlost, síla, razance, přesnost, načasování, stabilita, odhad vzdálenosti...) techniky, ale také **jistota provedení** a **bezpečnost** při provádění techniky. V hodnocení je prioritní zejména vnímání bezpečnosti provádějícího policisty.

Nesplnění kritérií přezkoušení mohlo, stejně jako u fyzické kondice, vést ke kázeňskému opatření s postihem policisty. Způsob a rozsah kázeňského řešení neplněního policisty byl plně v kompetenci jeho přímého nadřízeného.

Tato vzdělávací část služební přípravy, respektive její komisionelní prověřování dospělo s ročním zpožděním do stejného stádia jako část prověřování kondiční přípravy. Od roku 2008 se komisionelní prověřování použití donucovacích prostředků neprovádí. Je to další krok odsouvání vzdělávání

policistů v rámci služební přípravy do marginální pozice. Hlavním negativem vzniklé situace je ústup z koncepčnosti, kontinuity a celistvosti celého vzdělávacího systému, ve kterém je odbouráno získávání validních dat o plnění vzdělávacích cílů. Instruktor ani policista nemá žádná relevantní kritéria pro porovnání dosahovaných výsledků, která by hodnověrně vypovídala o zvyšování, stagnaci, případně snižování úrovně dosahovaných výsledků. Tento trend se opět vyznačuje svou trvalostí, jelikož k obnovení komisionálního přezkušování z použití donucovacích prostředků nedošlo do roku 2010, a ani v roce 2011 se s ním, dle interních aktů řízení, nepočítá.

2.4.3 Cíl a obsah výcviku střelecké přípravy

Střelecká příprava je nejrizikovější a nejproblematictější částí služební přípravy z hlediska bezpečnosti práce a případných důsledků při jejím porušení. Vzhledem k nebezpečnosti je nutno věnovat této problematice zvýšenou pozornost, zejména ze strany instruktorů (jde především o striktní dodržování bezpečnostních zásad a metodických pokynů), ale také ze strany všech policistů, kteří se účastní střeleckého výcviku.

„Cílem střelecké přípravy je získání, udržování a prohlubování nadprůměrných teoretických znalostí a praktických dovedností při manipulaci a zacházení se všemi přidělenými služebními zbraněmi v souladu s právními předpisy“ (ZP PP 209/2007, 2007, s. 14). Dále jde o prohloubení znalostí o přidělených služebních zbraních a účincích střeliva (nejen na člověka, ale i na zvíře a různé materiály), osvojení znalostí týkajících se bezpečnostních zásad při ostrých střelbách i při suchém nácviku. Tyto základní dovednosti pak umožňují bezpečné použití přidělených zbraní v rámci taktiky zákroků proti pachatelům.

Vzdělávací obsah střelecké přípravy tvoří teorie střelby, právní předpisy týkající se ukládání a použití zbraně, suchý nácvik a manipulace s přidělenými zbraněmi, ostré střelby a prověření znalostí a dovedností. Střelecká příprava policistů zařazených do přímého výkonu probíhá nejméně 6x za kalendářní rok, u policistů, kteří nejsou v přímém výkonu služby pak minimálně 2x za kalendářní rok. Policisté jsou povinni se výuky zúčastnit alespoň v minimálně předepsaném rozsahu. V případě nesplnění minimální frekvence za kalendářní rok není policista

připuštěn ke komisionálnímu přezkoušení. Obsahově i frekvenčně je tedy střelecká příprava rozdělena do kategorií podle směru vykonávané práce. Toto rozdělení by mělo umožnit zvládnutí požadovaných střeleckých dovedností, které jsou nezbytné pro daný směr výkonu práce. Od tohoto dělení se rovněž odvíjí i množství vystřeleného střeliva a sestavení prvků pro plnění střeleckých prověrek. Obsah střelecké přípravy je rozdělen do následujících tematických celků (ZP PP 209/2007, 2007, s. 15), v rámci kterých získávají policisté jednotlivé poznatky a rozvíjejí dovednosti v rozličných oblastech:

1. Teorie střelby, do které patří poznatky z oblasti:

a) *nauka o přidělených zbraních a střelivu se zaměřením na*

1. technicko-taktická data zbraní a střeliva,
2. balistika,
3. účinky střeliva,
4. funkce zbraní,

b) *zásady bezpečné manipulace* s přidělenými zbraněmi, při ostrých střelbách a suchém nácviku,

c) *základní znalosti* z poskytování první pomoci,

d) *právní znalosti* o použití zbraně.

2. Suchý nácvik a ostré střelby rozvíjející dovednosti zaměřené na:

a) *Manipulace se zbraní (obouruč, silnou a slabou rukou) v aplikaci*

1. nošení zbraně,
2. držení zbraně,
3. střelecký postoj,
4. tasení zbraně,
5. míření,
6. spouštění,
7. nabíjení, vybíjení,
8. přebití zbraně,
9. uvedení zbraně do bezpečného stavu,
10. odstranění závad,
11. výměna ruky držící zbraň,
12. varovný výstřel.

b) ***Střelecké techniky (střelba obouruč, silnou a slabou rukou, propojení s taktikou) představující***

1. střelecké polohy,
2. jednotlivé výstřely,
3. série výstřelů,
4. využití opory,
5. využití krytu,
6. střelbu na pohyblivý cíl,
7. střelbu po fyzické zátěži,
8. střelbu v ochranných prostředcích,
9. střelbu za snížené viditelnosti,
10. střelbu s využitím technických prostředků,
11. střelbu různými směry,
12. střelbu za pohybu,
13. střelbu na více cílů,
14. instinktivní střelbu,
15. střelbu proti zvířeti,
16. střelbu z jedoucího vozidla.

c) ***Použití speciálních zbraní*** (jde o zbraně, které nemá policista stabilně přiděleny, ale počítá se s jejich využitím ve vyhraněných situacích). Jsou to:

1. brokovnice,
2. samopal SA 58,
3. samopal SA 61,
4. samopal HK,
5. samopal Steyer,
6. signální pistole Si Pi,
7. vrhače speciálních projektilů.

d) ***Kontrola střelných zbraní zaměřená na:***

1. bezpečnostní opatření,
2. přepravu střelných zbraní,
3. kontrolu funkčnosti zbraně,
4. kontrolu munice,
5. péče o zbraň, munici a výstroj.

Stejně jako v předcházející vzdělávací části služební přípravy, tj. použití donucovacích prostředků, nedošlo ani ve střelecké přípravě k žádnému výraznému posunu ve vzdělávacích cílech, obsahu a koncepci nácviku používání služebních zbraní. Došlo pouze ke změně některých priorit, na něž by se měl výcvik v současnosti zaměřovat. První a nejdůležitější prioritou je důraz, kladený zejména na bezpečnou manipulaci se zbraní. Tento faktor je sám o sobě správný, jelikož v posledních několika letech došlo k mnoha poraněním policistů, ať již v rámci služební přípravy nebo výkonu služby, která byla způsobena vlastní služební střelnou zbraní. Druhý, pro mě mnohem pozitivnější směr, je zvýšená akcentace důrazu na použití zbraně v rámci taktiky zákroků jako celku (tzn. dochází k nácviku střelby spojené s taktickými prvky, jako je například pohyb, krytí, střelba ve dvojici...).

Bohužel ani tato část přípravy policistů se podle mě neobejde bez vážných problémů. Mezi základní bych zařadil *časovou dotaci, spotřebu munice a materiálně technické zabezpečení střelb*.

Střelecká příprava je interními akty řízení předepsána minimálně, dle kategorií zařazení policistů 6x, respektive 2x v kalendářním roce, což je dle mého názoru velmi málo. Ze strany vedoucích pracovníků totiž nedochází k využívání vyšší frekvence účasti podřízených policistů, než je stanoveno jako minimum. Důvodem je, že policista účastníci se výcviku chybí vedoucímu pracovníkovi ve výkonu služby, protože výcvik je realizován z předepsaného fondu pracovní doby. Nedokáží si představit jedince, který za cvičební jednotku, uskutečněnou cca 1x za dva měsíce, získá nadprůměrné teoretické znalosti a praktické dovednosti (viz. výše citace ze ZP PP 209/2007). Už vůbec se nedá hovořit o vytvoření dynamického stereotypu, tolik nutného k reflexivnímu a automatickému zvládnutí krizové situace, kterou bezesporu použití střelné zbraně je. Tato frekvence může splnit maximálně předpoklady pro bezpečnou manipulaci se zbraní, nikoli však pro přesné a rychlé vedení střelby, uskutečňované v rámci výkonu služby, s velkou pravděpodobností pod obrovským psychickým tlakem (např. policista je pod palbou, více pachatelů, nepříznivé světelné podmínky...). Pro kvalitní splnění tohoto vzdělávacího cíle je nutná mnohem větší časová dotace.

Stejným problémem je i spotřeba munice, která je pro určité kategorie limitována interními akty řízení.

Přibližná spotřeba policisty na jeden rok je dle ZP PP 209/2007:

1. pistole ČZ 75 - 400 ks,
2. Sa vz. 58 - 150 ks,
3. Sa HK, Steyer - 150 ks,
4. Sa vz. 61 - 120 ks,
5. Si Pi - 10 ks.

Jedincům, kteří jsou v této problematice laiky se, může zdát, že výše uvedený počet kusů munice je plně dostačující. Jako bývalý instruktor služební přípravy se však s tímto názorem nemohu ztotožnit, protože dle vlastních zkušeností vím, že pro nadprůměrné zvládnutí všech činností, které jsou uvedeny v obsahu střelecké přípravy, je zapotřebí několikanásobně vyššího počtu kusů munice. Samozřejmostí je její účelné využití za neustálého profesionálního dohledu a pedagogického působení instruktora. V této oblasti není možno šetřit, protože policista by měl být lépe připraven než zločinec a současně by neměl použitím střelné zbraně ohrozit nezúčastněné osoby, které mohou být součástí služebního zákroku.

Dalším problémem je materiálně-technické zabezpečení střeleb. V oblasti ostrých střeleb je největší nedostatek zejména ve střelnicích, které policie využívá pro výcvik. Vzhledem k politice Ministerstva vnitra ČR jde o areály a objekty, které jsou v nájmech Policie ČR, tudíž policie není jejich vlastníkem a nemůže je přizpůsobit plně svým potřebám. Jde zejména o bezpečnost z balistického hlediska. Dnes jsme v situaci, kdy na většině střelnic (alespoň ve Zlínském kraji) nelze některá cvičení vůbec provádět. Jde zejména o střelbu do různých směrů, střelbu s využitím technický prostředků, střelbu z jedoucího vozidla, atd. Rozměry, ani technické parametry většiny střelnic nevyhovují střelbě ze samopalů různých vzorů a nejsou pro tuto činnost schváleny. Některá plnohodnotná munice je tedy nahrazována tzv. redukovaným střelivem, které však přináší zcela jiné chování zbraně i střely (přesnost, kadenci, zpětné rázy, dostřel, účinnost, odrazovost...).

Rovněž spátrují velké rezervy materiálního zabezpečení střelecké přípravy mimo oblast ostrých střeleb. Jde zejména o žalostný nedostatek střeleckých trenažérů, různých druhů projekcí, zbraní na tréninkové střelivo (*např. Simulation*).

V rámci střelecké přípravy probíhá 1x ročně komisionální prověřování z teoretických znalostí a praktické ostré střelby. V oblasti ostré střelby došlo v rámci prověřování v posledních letech k mnohým úpravám, a to zejména v oblasti přísnosti hodnotících kritérií. Snížila se nutnost přesnosti zásahů (tzn. na splnění prověřkového cvičení postačuje dosažení menšího počtu bodů), zvýšila se časová dotace na absolvování jednotlivých cvičení a cvičení samotná jsou koncipována spíše směrem prověřujícím základní ovládnutí střelné zbraně, respektive její bezpečnou manipulaci. Nesplnění požadovaných kritérií může řešit přímý nadřízený kázeňským opatřením, které v tomto případě může vést i k postavení policisty mimo službu do doby, dokud stanovená kritéria nesplní. Pro demonstraci svého tvrzení zde uvádím prověřkové cvičení ze střelecké přípravy pro policisty zařazené v přímém výkonu služby (ZP PP 209/2007, 2007, s. 22), ve kterém musí být:

- 1) **počet nábojů:** 24 kusů,
- 2) **terč:** **PT** (prověřkový terč, jde o nekrytou figuru využívanou standardně při parkuru EPP – Evropský policejní parkur),
- 3) **stanoviště:**
 - 20 m: střelba v kleku a lehu na břicho obouřuč, čas 35 sekund,
 - 15 m: střelba vstoje obouřuč, zpoza krytu z pravé strany a zpoza krytu z levé strany, čas 25 sekund,
 - 7 m: střelba vstoje jednoruč silnou a slabou rukou, čas 20 sekund,
 - 7 m: střelba vstoje obouřuč a střelba v kleku obouřuč, čas 10 sekund.

2.4.4 Cíl a obsah výcviku taktické přípravy

Prvořadým úkolem policisty je udržení veřejného pořádku a zakročení proti osobám porušujícím zákon. Policista by se nikdy neměl dostat do situace, kdy se sám musí bránit. Byl-li policista zraněn nebo zabit, tak většinou proto, že opomněl nějaké taktické zásady.

„Cílem taktické přípravy je nácvik základních taktických dovedností, které jsou zapotřebí ke zvládnutí rizikových situací ohrožujících život a zdraví při služebním

*zároku proti pachatelům trestné činnosti a přestupků a schopnost volit optimální postup k dosažení stanoveného cíle takového zákroku“ (ZP PP 209/2007, 2007, s. 14). Jde tedy o metody (činnosti) při nichž jsou vzdělávaným policistům teoreticky vštěpovány a následně prakticky nacvičovány principy, které vedou k bezpečnému zvládnutí různých situací, se kterými se mohou v rámci služby setkat. V nácviku taktické přípravy dochází k syntéze a prolínání všech předcházejících částí tohoto vzdělávacího procesu (kondiční přípravy, donucovacích prostředků a střelecké přípravy). Bez dovedností získaných právě v nich by se taktická příprava nemohla prakticky realizovat. Lze tedy bez nadsázky říci, že taktická příprava je „**královskou disciplínou**“ v rámci služební přípravy policistů. Výcvik taktiky zákroků je velmi ovlivněn praktickými zkušenostmi instruktora i samotného policisty a jejich schopnostmi improvizace. Jde o velmi kreativní proces, jelikož každý služební zákrok je zcela originální situací (prostředí, klima, počet pachatelů, počet nezúčastněných osob, jejich rozmístění, chování, reakce...).*

Obsah taktické přípravy není přesně vymezen, neboť metodika nácviku taktiky zákroků není nikterak sjednocena a instruktor musí vycházet především z konkrétních požadavků služby jednotlivých složek a vlastní praktické zkušenosti. Do dnešní doby nebyla nadřizenými metodickými složkami instruktorů vydána žádná publikace (návod) dle níž by mohla být tato příprava metodicky vedena (laicky řečeno není k dispozici žádná „**kuchařka**“, podle které by mohli tito pracovníci vařit). Tento fakt je však omluvitelný, jelikož jednotlivé taktické postupy jsou zainteresovanými složkami, zejména zásahovými jednotkami, přísně střeženy. Jak již bylo řečeno, tato situace vyžaduje velkou schopnost improvizace a tvořivosti zejména ze strany instruktora. Výcvik taktické přípravy se zaměřuje především na činnost jednotlivce, dvoučlenné hlídky a vícečlenného týmu, přičemž se sleduje:

- ✚ **kontrola a zjišťování totožnosti** - kontrola totožnosti, kontrola při zastavení vozidla...,
- ✚ **přístup k nebezpečným místům** – pohyb ve volném prostoru, přístup k budově, přístup k místnosti, pohyb v objektech (schodiště, chodby, vstupy do otvorů...), zastavování motorových vozidel...,
- ✚ **kontrola za pomoci světla** – noční vidění, světla uvnitř budov, světla motorových vozidel, použití kapesní svítilny....,

- ✚ ***komunikace*** – slovní příkazy a povely, neverbální komunikace, radiové spojení....,
- ✚ ***využití momentu překvapení*** – strategie taktických postupů, odzbrojení pachatele policistou, překvapení v bezprostřední blízkosti pachatele....,
- ✚ ***kryty a skrývání*** – jejich význam, volba krytu, vozidlo jako kryt, postavení a pohyb v krytu, seznámení s průbojností projektilů....,
- ✚ ***zajištění pachatele*** – pronásledování, odzbrojování, zneškodnění pachatele, přístup do těsné blízkosti ozbrojeného pachatele, poutací polohy a přikládání pout, vyhledávání a zajišťování zbraní pachatelů, odchod z místa služebního zákroku, eskortování osob....,
- ✚ ***konfrontace*** – střet s ozbrojeným pachatelem, napadení vozidla střelbou, pohyb a únik v zóně smrti, opětovné nabíjení a odstraňování závad pod palbou....,
- ✚ ***prohlídky*** – propátrání budov, prohlídka osob, prohlídka vozidel, vyhledávání podezřelých předmětů,
- ✚ ***nástražné výbušné systémy*** – léčky a nástrahy ze strany pachatelů,
- ✚ ***střežení objektů a důležitých osob*** – ochrana strategických objektů, poškozených, svědků při eskortách....

Vzhledem ke kolegiální a profesionálnímu přístupu ke své práci nebudu jednotlivé nastíněné dovednosti v rigorózní práci blíže specifikovat.

Tato část vzdělávání prošla v posledních letech (zejména po přechodu na demokratický systém státu - jako odpověď na dynamicky se zvyšující kriminalitu, hlavně v oblasti násilné trestné činnosti), asi největším rozvojem. Změny se projevují zejména ve vzdělávacích cílech, obsahu, metodách i koncepci jako celku.

S radostí mohu konstatovat, že tato vzdělávací část služební přípravy se dle mého názoru ubírá správným směrem. Jak jsem uvedl výše, považuji taktiku zákroku za „*královskou disciplínu*“, protože je pro policisty životně důležitá k profesionálnímu a bezpečnému zvládnutí svého povolání. K profesionální aplikaci této části přípravy je potřeba symbiosy všech předcházejících vzdělávacích složek služební přípravy, respektive jejich nadprůměrné ovládnutí. I při symbióze a synchronizaci všech těchto dovedností však není zaručeno správné taktické chování jednotlivých policistů. Na vrcholu pyramidy umění

taktiky stojí *zkušenosti, kreativita, schopnost improvizace zejména ve stresu* a velmi propracované *taktické myšlení*. Bez těchto několika faktorů jde pouze o schematické naučení se určitých postupů, které se při jakékoli malé změně schématu mohou zhroutit a udělat ze zákroku zcela netaktickou konfrontaci většinou s velmi negativními následky. Z tohoto hlediska je velmi žádoucí neustálé zdokonalování a procvičování taktických postupů policistů. Vedení taktické přípravy vyžaduje velmi zkušeného a hlavně kreativního instruktora.

Z mých dosavadních zjištění vyplývá, že této části služební přípravy je věnováno stále více času (v rámci vzdělávacího procesu).

Hlavním problémem v této oblasti, který úsilí instruktorů snižuje, je nedostatečný počet vhodných míst k nácviku. Jak jsem uvedl, ke správnému nácviku taktiky zákroků je zapotřebí neustále měnit situace a prostředí, ve kterém se taktické postupy odehrávají. Omluvou pro nedostatek různorodých prostor je, že se jedná zejména o nemovitě majetky (budovy), jejichž pronájmy, popřípadě zakoupení je velmi nákladné. U ostatního majetku je situace obdobná, jelikož v rámci této přípravy dochází k častému poškození nebo zničení movitých věcí (vozidla, součásti budov – dveře, okna, podlahy..., pyrotechnický materiál, imitační prostředky...).

Méně omluvitelný je již nedostatek základního výcvikového materiálu, kterého je buď málo (vzhledem k počtu cvičících policistů – např. taktické vesty, neprůstřelné vesty, dlouhé zbraně, atd.), nebo není pro běžné policisty k dispozici vůbec (např. zbraně s tréninkovým střelivem Simulation, krycí masky, balistické přilby, imitační materiál, atd...).

Taktická příprava, na rozdíl od předcházejících vzdělávacích částí, není komisionálně prověřována. Je to dáno zejména obrovskou variabilitou situací a tím i nemožností objektivního vyhodnocení správnosti postupu jednotlivce, hlídky nebo týmu.

Z výše uvedených rozborů vzdělávacích cílů, obsahů, koncepcí a kritérií jednotlivých částí služební přípravy (vyjma taktické přípravy), respektive z jejich vývoje se nemohu ubránit dojmu, že systém i kritéria hodnocení se ubírají směrem tzv. „*Přizpůsobování kritérií lidem*“. Tím dochází k rezignaci na výběrovost Policie ČR jako prestižní složky vnitřní obrany státu. Pro zachování i

zvýšení prestiže a profesionality je dle mého názoru nutné přijmout opačnou koncepci, a to „*Přizpůsobování lidí kritériím*“.

Souhrnně je nutno konstatovat, že pro udržitelnost připravenosti policistů pro boj s dnešními formami kriminality již nestačí drobné úpravy ve vzdělávacích cílech a obsahu služební přípravy, ale je nutno přijmout z těchto hledisek úplně novou koncepci, která bude plně kontinuální a odpovídající trendům kriminality a tím i požadavkům společnosti na boj proti ní.

2.5 Organizační formy vzdělávání v procesu služební přípravy

Služební příprava v rámci územního celku Policie ČR probíhá jako celodenní zaměstnání (organizační forma). Lze ji tedy chápat jako jakousi integrovanou formu vzdělávání nebo výcviku. V rámci tohoto zaměstnání se uplatňuje celá řada dílčích organizačních forem, které lze rozdělit dle celé řady hledisek např. na *frontální, skupinové a kooperativní, individuální a diferencované*, atd. Odbor vzdělávání a služební přípravy Ministerstva vnitra ČR stanovil jako základní cvičební jednotku hodinu, která má 60 minut. Po uplynutí této doby je instruktor povinen umožnit cvičícím přestávku. Tato přestávka se neuskutečňuje pouze ze závažných důvodů (např. organizačních), kdy by narušila systematičnost a metodiku výcviku. Přestávka se v takovém případě uskuteční ihned, jakmile je to z metodického hlediska možné. Přestávky po cca 60 minutách výcviku byly včleněny z důvodů zvyšujícího se množství zranění, způsobených poklesem koncentrace a jednorázovou únavou. Vzhledem k členění procesu vzdělávání v rámci služební přípravy na více částí, nedochází v průběhu vyučovacího dne, jakožto základní organizační formy, k jednostrannému zatěžování organismu. I když v každém výcvikovém dni není prostor pro všechny výše uvedené části služební přípravy (viz výše), tak minimálně dvě z nich se uskutečňují vždy.

Další formou služební přípravy, která se týká nově příchozích policistů, je intenzivní třítydenní kurz zaměřený na základy bezpečné manipulace se služební střelnou zbraní a následné základy praktické střelby. Tento intenzivní kurz je organizován zejména vzhledem k nebezpečnosti střelecké přípravy. Zde výuka

probíhá ve formě standardních vyučovacích hodin, které mají 45 minut. Počet vyučovacích hodin je osm za jeden den a po úvodním pouze teoretickém výkladu, který trvá zpravidla jeden týden, je výcvik rozšířen o praktickou střelbu.

Pokud si okolnosti vyžadují okamžitou reakci na vzniklou mimořádnou situaci, uplatňuje se forma celodenního nebo vícedenního intenzivního vyučování s minimálními přestávkami. Interně se nazývají „**Instruktažně metodická zaměstnání**“ nebo „**Intenzivní soustředění**“. Zde jde především o maximální využití času a prostředků ke vzdělávání, tudíž organizační formy již nejsou hodinové, ale dle potřeb a zvážení vzdělavatelů (instruktorů), kteří dané zaměstnání organizují a vedou (tato organizační forma bývá zpravidla vynucena bezpečnostní situací).

2.5.1 Nejčastěji užívané organizační formy

Mezi nejvíce využívané organizační formy služební přípravy v souladu s jejími vzdělávacími cíli patří:

1. **Frontální (hromadný) výcvik (vyučování)**, (Skalková, 2007, s. 221):

- ✚ instruktor pracuje s vymezenou skupinou policistů **plánovitě, soustavně a v určeném čase** (v souladu s plánem výcviku),
- ✚ každá výcviková jednotka (např. hodina) má svůj **dílčí didaktický cíl** podmíněný pořadím ve výcvikovém celku. Může navazovat i na jiné organizační formy vyučování a podle potřeby se s nimi různě prolínat,
- ✚ při výcviku jsou procesy vzájemného působení a komunikace založeny na **osobním kontaktu** s cvičícími policisty,
- ✚ v průběhu společné činnosti se instruktor snaží udržovat kontakt nejenom se skupinou cvičících jako celkem, ale i s každým jednotlivým policistou. Poměrná stálost odborného i pedagogického (andragogického) vedení umožňuje, že instruktor poznává cvičence, úroveň jejich vývoje i jejich specifické zvláštnosti. Má možnost uplatňovat individuální přístup k jednotlivým cvičencům. Tento fakt je umocněn skutečností, že na rozdíl od běžného pedagoga je při uplatňování této organizační formy výcviku přítomno více instruktorů (minimálně dva), čímž vzniká prostor k učení celé skupiny, ale i

k individuálnímu přístupu (např. jeden instruktor pokračuje se skupinou dále a druhý se může individuálně věnovat nedostatkům jednotlivých cvičenců). Tento postup lze uplatnit v omezené míře i na cvičence, kteří jsou výkonnostně na vyšší úrovni. Vzniká tak prostor pro mnohem akcelerovanější rozvoj těchto cvičenců, kteří jsou tímto přístupem více motivováni. Současně se zvyšuje i motivace slabších cvičenců, kteří mohou vidět další možnosti a perspektivy svého rozvoje,

✚ ***tato forma se uplatňuje ve všech částech služební přípravy, zejména při nácviku donucovacích prostředků a střelecké přípravě.***

2. Skupinový a kooperativní výcvik (vyučování):

✚ ***skupinový výcvik*** je forma, kde dochází k vytváření malých skupin cvičenců, které spolupracují při řešení společného úkolu (problému, situace),

✚ toto uspořádání umožňuje vytvářet ***interaktivní situace***. Dochází k uplatňování spolupráce mezi policisty, což je důležité nejen při běžných služebních zákrocích, ale i při spolupráci mezi útvary a dalšími složkami, nejen policie. Policisté se tak učí organizovat práci (např. pátrací akce, ochrana osob...), přijímat i jiné náhledy na situace a učí se hledat to nejoptimálnější řešení,

✚ ***kooperativní výcvik*** je založen na principu spolupráce při dosahování vzdělávacích cílů stanovených instruktorem. Výsledky jedince jsou zde podporovány činností celé skupiny a celá skupina má prospěch z činnosti jednotlivce. V oblasti služební přípravy lze říci, že činnost jedné skupiny je ku prospěchu další skupiny a tedy celku. Jde tedy o sdílení, spolupráci a podporu,

✚ ***tato forma se uplatňuje zejména v nácviku taktiky služebních zákroků***, kde dochází prioritně k zaměření na práci ve skupině a na kooperaci mezi jednotlivými členy, ať již jsou chápáni jako individuality nebo členy teamu. ***Rovněž má své široké uplatnění ve střelecké přípravě***, která by v dnešních podmínkách neměla být založena pouze na střeleckých dovednostech policisty jako individuality, ale je zde velmi důležitá spolupráce minimálně dvou policistů (např. vzájemné krytí,

prolínání při změnách stanovišť, pozic...). Tato vzdělávací situace je naplňována včleňováním taktických prvků do střelecké přípravy.

3. Individualizovaný a diferencovaný výcvik (vyučování):

- + *individualizace* spočívá v tom, že práce instruktora se přizpůsobuje každému jedinci na základě poznání jeho možností. To neznámá, že všichni jedinci zpracovávají tutéž úlohu (problém). Individualizace je tedy úzce spjata s *diferenciací*,
- + smyslem je vytvoření takových vzdělávacích situací, které by každému jedinci umožnily nalézt optimální možnosti pro vlastní výcvik (od každého se žádá zvláštní námaha, již je schopen),
- + tuto formu lze při výcviku uplatňovat zejména s přihlédnutím na skutečnost, že na cvičební skupinu připadá více než jeden instruktor. Zejména v souvislosti s uplatňováním, dalším zdokonalením a rozšířením této formy výcviku, by bylo dle mého názoru zapotřebí zvýšit počty instruktorů, nebo naopak snížit počty cvičících policistů na jednu cvičební jednotku,
- + forma *individualizovaného a diferencovaného* výcviku se uplatňuje zejména v *kondiční přípravě a střelecké přípravě* při odstraňování rozdílných vstupních parametrů, které jsou potřebné pro zvládnutí určitých operací (např. při následném řešení problému, vyžadujícího skupinový nebo kooperativní přístup).

2.6 Didaktické zásady

Podle výše uvedených informací lze služební přípravu považovat za vzdělávací, respektive vyučovací proces. Proto je důležité, aby *mimo bezpečnostních zásad* tento vzdělávací proces respektoval i určité *didaktické zásady*, které jsou typické například pro odborný výcvik (zejména svou strukturou i zaměřeností na manuální a senzomotorické dovednosti). Samotná pravidla, zákonitosti a doporučení, kterými se řídí běžný vyučovací proces (odborný výcvik), jsou zde do určité míry modifikována vzhledem k zaměřenosti, systému služební přípravy a věku cvičenců (policistů).

V procesu výcviku je potřeba dodržovat zejména:

- ✚ ***zásadu uvědomělosti*** – policisté musí chápat smysl toho, čemu se učí v rámci služební přípravy. Musí si uvědomit, že všechny získané vědomosti, zručnosti a návyky potřebují při výkonu služby,
- ✚ ***zásadu názornosti*** – je ve služební přípravě samozřejmostí, protože jde převážně o získávání, prohlubování a rozšiřování praktické dovedností a zručností. Instruktor musí všechny požadované dovednosti a zručnosti sám precizně ovládat, aby je mohl policistům předvádět, jelikož zrak patří mezi nejdokonalejší smysly vnímání,
- ✚ ***zásadu aktivity*** – vzdělávání v rámci služební přípravy nesmí být pouze procesem vizuálního, respektive sluchového učení a aktivity instruktora, ale především procesem činnosti samotného policisty. Při vlastní aktivitě dochází k nejdokonalejšímu a nejtrvalejšímu zapamatování informací, zručností a návyků,
- ✚ ***zásadu přiměřenosti*** – zde se jedná především o respektování určitých individuálních fyzických a psychických daností, respektive možností každého policisty. Rovněž je důležité respektovat věk policisty vzhledem k poklesu fyzické zdatnosti (síly, vytrvalosti, rychlosti, obratnosti, pohyblivosti...),
- ✚ ***zásadu systematičnosti*** – jednotlivé tematické celky musí být seřazeny tak, aby docházelo k postupnému získávání vědomostí, zručností a návyků od jednoduchých ke složitějším (např. u motorických cvičení). Dále se jednotlivé části služební přípravy musí navzájem prolínat a doplňovat, aby vytvářely ucelený systém informací a zručností,
- ✚ ***zásadu trvalosti*** – tato zásada je respektována zejména neustálým opakováním jednotlivých činností a je podporována velkým prostorem pro dodržování zásady aktivity,
- ✚ ***zásadu odbornosti*** – respektuje služební příprava již v požadavcích kladených na vzdělání a dispozice instruktora. V oblasti sebeobraný nedochází k žádnému progresivnímu posunu. Dynamickým vývojem prochází střelba, ale zejména taktická příprava. V rámci dodržování této zásady je třeba tyto trendy hlídat a začleňovat je do výcviku. K principu dodržování této zásady tedy nutně patří i vzdělávání (např. pomocí instruktážně metodických zaměstnání) a sebevzdělávání instruktorů.

✚ *zásadu spojení teorie s praxí* – zde má vzdělávací proces v rámci služební přípravy podstatně ulehčenou roli, protože nejen velká část výcviku probíhá na bázi nácviku praktických činností, ale díky společenskému klimatu si většinou policisté funkčnost naučených zručností, mohou téměř ihned ověřit ve výkonu služby. Tato skutečnost poskytuje velmi cenou zpětnou vazbu, která umožňuje modifikaci jednotlivých prvků výcviku. V rámci služební přípravy se tato zásada realizuje prostřednictvím metody modelových situací.

2.7 Metody vzdělávání uplatňované v procesu služební přípravy

V tomto vzdělávacím procesu se utváří pracovní vztahy mezi instruktorem a policistou (posluchačem), které umožňují a limitují vzdělávací činnost. Instruktor jako řídicí činitel výcviku volí neoptimálnější a nejefektivnější postupy k získávání nových vědomostí, zručností a návyků. Tyto postupy, respektive cesty, můžeme označit jako metody služební přípravy. Z pedagogického (andragogického) hlediska můžeme jednotlivé vyučovací metody služební přípravy klasifikovat dle celé řady požadavků. Pro demonstraci používaných metod jsem si vybral klasifikaci dle procesuálního aspektu, tzn. jednotlivých fází výcviku. Z tohoto pohledu při samotném procesu výcviku klasifikujeme vyučovací metody jako:

1/ Motivační

Jejich úlohou je policistu motivovat, aby při výcviku podal maximální výkon. Používají se zejména na začátku výcvikového dne, ale i na jeho konci v rámci hodnocení, kdy mohou působit motivačně v období přípravy na další výcvik.

V tomto procesu uplatňujeme metody jako:

- ✚ *rozhovor a vyprávění o praktických příkladech z nedávné minulosti,*
- ✚ *demonstrace použití jednotlivých prvků v určité situaci* - jde o motivaci k provádění určité techniky, musí být doplněno výkladem,
- ✚ *odměna za aktivitu v předcházejícím výcviku.*

2/ Expoziční

Tyto metody se používají při osvojování nových vědomostí, zručností a návyků. Podstatou této metody je, aby instruktor seznámil policisty s novou technikou nebo prvkem. Je důležité, aby instruktor celou techniku předváděl precizně a vzorově.

Zde můžeme uplatnit zejména metody:

- ✚ ***předvádění jednotlivých technik a prvků*** – tuto metodu lze nazvat také instruktáží. Nejprve se předvádí v přirozeném (reálném) tempu, poté ve zpomaleném tempu a nakonec opět v přirozeném tempu. Složitější techniky lze rozfázovat. Důležité je udržet pozornost policistů,
- ✚ ***používání didaktické techniky a různých pomůcek*** – video, projektor, přehrávače zvukových záznamů (rozeznání zvuků, pohybu...).

3/ Fixační

Jde především o zapamatování, upevňování a procvičování nových vědomostí, zručností a návyků, kde je možné uplatnit metody:

- ✚ ***cvičení*** – nejpoužívanější metoda. Instruktor musí policisty v průběhu celého cvičení sledovat a opravovat jejich chyby,
- ✚ ***opakování*** – uskutečňuje se zejména v průběhu výcvikového roku, kdy se vrací k jednotlivým zručnostem,
- ✚ ***modelové situace*** – policisté jsou nuceni uplatnit získané vědomosti, zručnosti a návyky při řešení konkrétní situace. Výhodou je, že nutí policisty k různým modifikacím a kombinacím naučených technik a prvků.

4/ Diagnostické

Jejich cílem je získat informace o úrovni získaných vědomostí, zručností a návyků. Tyto metody jsou ve vzdělávacím systému služební přípravy potlačeny na minimální úroveň. K důležitému hodnocení policisty dochází prakticky pouze jednou v kalendářním roce, a to v době komisionálních prověrek. Navíc jak jsem již uvedl výše, dochází k omezování této vyučovací metody a to odbouráváním komisionálního přezkušování policistů z některých vzdělávacích (tematických) částí realizovaných v rámci služební přípravy. V průběhu roku jsou pravomoci instruktora v oblasti diagnostikování velmi malé. **Negativem** tohoto systému je malá motivace policistů, kterým se stačí připravit pouze na absolvování

komisionálních prověrek, které jsou tematicky velmi úzce zaměřeny na výběr několika málo technik a prvků, přičemž nejvýznamnějšími metodami jsou:

- ✚ **komisionální prověrky** – probíhají 1x za kalendářní rok z kondiční a střelecké přípravy a používání donucovacích prostředků,
- ✚ **slovní hodnocení** – provádí instruktor po každém výcvikovém dni.

Další nespornou nevýhodou potlačování diagnostických vyučovacích metod je absence pravidelného a validního získávání zpětné vazby o plnění vzdělávacích cílů a jejich kvalitativních parametrů.

5/ Aplikační

Cílem je převést získané zručnosti a dovednosti do konkrétních praktických situací, se kterými se mohou policisté v průběhu služby setkat. Jde tedy zejména o simultánní nácvik jednotlivých situací, v rámci nichž policisté využívají dosud získané zručnosti a dovednosti při současném kombinování více naučených prvků. U policie je nejvyužívanější aplikační metodou, metoda modelových situací.

Důležitým faktorem při používání těchto metod je schopnost instruktora vymyslet, zdůvodnit a zrealizovat konkrétní situace tak, aby odpovídaly požadavkům a realitě služby. Instruktor by měl vycházet z případů, které se reálně odehrály a to i s chybami, jichž se policisté dopustili a na něž je potřeba poukázat v rámci jejich nevhodné opakovatelnosti. To samozřejmě vyžaduje vynikající znalost přímého výkonu služby a neustálý zájem o dění i mimo teritorium působnosti instruktora.

Vhodnými metodami mohou být **aktivizace, řešení konkrétních situací (modelové situace), inscenační metody** a další.

2.8 Vzdělávací standardy

Již delší dobu je snaha čelních představitelů Policie ČR o určení standardů v jednotlivých vzdělávacích oblastech služební přípravy. Předpokládá se, že povedou k překonání subjektivních rozdílů v hodnocení jednotlivými instruktory v rámci územních celků a přispějí k sjednocení a objektivizaci hodnocení

výsledků policistů. Komplikace při stanovování standardů nastává ve chvíli, kdy si uvědomíme, že policie není celistvým a jednolitém celkem, zaměřeným pouze na jeden směr vykonávané práce, ale naopak její jednotlivé složky jsou svým způsobem velmi úzce zaměřeny na výkon určité specifické činnosti (odbornosti). Jako další problém se jeví široké spektrum věkových i zdravotních kategorií a zainteresovanost obou pohlaví. Tato rozdílnost dává velmi různorodé vstupní parametry do systému, pro něž by měly být vytvořeny jednotné standardy.

Dle mého názoru by se stanovování standardů mělo ubírat cestou diferenciaci a to zejména vzhledem k funkci, respektive odbornosti vykonávané práce. Samozřejmostí je přizpůsobení cílů, obsahu, časové dotace, metod, prostředků a dalších parametrů služební přípravy této diferenciaci. Bohužel tato změna by musela být činěna v návaznosti na celou řadu dalších činností, zejména v oblasti personální politiky (např. diferenciaci v platových náležitostech...).

V tomto smyslu lze rozlišovat:

cílové standardy – měly by určovat, na jaké úrovni mají policisté dosahovat vzdělávacích cílů výcviku v určité oblasti a vzhledem k jejich zařazení a
evaluační (hodnotící) standardy – zjišťují jak je stanovených vzdělávacích požadavků (cílových standardů) dosaženo. V rámci výše uvedeného by bylo nutno vymyslet a zrealizovat hodnotící testy pro každou kategorii standardů.

2.9 Písemná příprava

Stejně jako každý jiný pedagogický pracovník musí mít instruktor zpracování písemnou přípravu na každou vzdělávací část služební přípravy. Písemná příprava musí být vypracována v souladu s platnými metodickými pokyny a předpisy Ministerstva vnitra ČR a Policejního prezidia ČR. Schvaluje ji krajský ředitel prostřednictvím ředitele pro řízení lidských zdrojů daného krajského ředitelství.

Pro názornost předkládám v přílohách několik současných písemných příprav k výcviku střelecké přípravy, donucovacích prostředků a taktické přípravy.

3. VÝZKUM VNÍMÁNÍ AKTUÁLNÍHO STAVU A TRENDŮ V KVALITĚ VZDĚLÁVÁNÍ A VYCVIČENOSTI NA ÚSEKU SLUŽEBNÍ PŘÍPRAVY POLICISTŮ ÚZEMNÍHO CELKU POLICIE ČR ZLÍN

Tato část práce je zaměřená na výzkum vnímání aktuálního stavu a trendů v kvalitě vzdělávání a vycvičenosti na úseku služební přípravy policistů Územního celku Policie ČR Zlín. Je realizována formou dotazníků, opakovaně aplikovaných a distribuovaných s časovým odstupem mezi respondenty (policisty), což je jedna z možností pedagogického výzkumu, kterou lze jednorázově zjistit kvantitativní i kvalitativní stav zkoumaného pedagogického jevu nebo procesu. Dotazník poskytuje potřebné informace k sestavení objektivního přehledu o stavu určitého jevu, procesu nebo situace. Jako podpůrná metoda pedagogického výzkumu bude použito rozhovoru, s náhodnými respondenty, který pomůže objasnit a dotvořit obraz o některých zkoumaných jevech.

3.1 Problémy výzkumu

Problémem, který chci zkoumat, je vnímání aktuálního stavu a trendů v kvalitě vzdělávání a vycvičenosti jednotlivých policistů, uskutečňovaného v procesu služební přípravy na úrovni Územního celku Policie ČR Zlín, v komplexním systému svého vzdělávacího obsahu výcviku z kondiční, střelecké a taktické přípravy a výcviku donucovacích prostředků. Dopad vzdělávací úrovně, fyzické i psychické náročnosti služební přípravy na kvalitu a profesionalitu provádění služebních zákroků. Vnímání profesionality vzdělavatelů (instruktorů), vliv frekvence a vzdělávací úrovně služební přípravy na provádění služebních zákroků v návaznosti na agresivitu a brutalitu pachatelů. Vztah, respektive přístup jednotlivých policistů, instruktorů a odpovědných vedoucích funkcionářů (tedy všech zainteresovaných složek) ke vzdělávání v rámci služební přípravy jako

součástí výkonu služby. Progresivní, stagnující nebo regresivní vzdělávací trend služební přípravy od doby jejího vzniku, na počátku devadesátých let do současnosti, na Krajském ředitelství policie Zlínského kraje, Územní celek Policie ČR Zlín.

3.2 Cíle výzkumu

Cílem výzkumu je zjistit jak vnímají vzdělávající se a vzdělávající policisté, jako hlavní účastníci tohoto vzdělávacího procesu, aktuální stav kvality vzdělávání na úseku služební přípravy policistů Územního celku Policie ČR Zlín. Zda vzdělanost dosahovaná při služební přípravě výrazným způsobem ovlivňuje vnímání vlastní profesionality policistů a kvalitu služebních zákroků, jimi realizovaných v rámci výkonu služby. Zda je, dle účastníků této formy vzdělávání, vycvičenost policistů a kvalita služební přípravy ovlivněna vztahem, respektive přístupem policistů nebo instruktorů k ní samé, a je-li ovlivněna dalšími parametry, jako jsou materiálně-technické vybavení, frekvence, metodika, obsahová náplň a další faktory.

Dalším cílem je poukázat na skutečnost, že přístup instruktorů, samotných policistů, ale hlavně vedoucích služebních funkcionářů, ke vzdělávání, do značné míry determinuje kvalitativní stránku tohoto procesu. Poukázat na nedostatky současného vzdělávacího systému a navrhnout nejenom dílčí, ale i koncepční opatření, vedoucí k zefektivnění a větší účelnosti služební přípravy, aplikované v rámci jednotlivých územních celků Policie ČR.

Splnění těchto cílů může být přínosem jednak pro jednotlivé územní celky policie, krajská ředitelství policie, resortní školství, ale rovněž pro Policejní prezidium ČR a Ministerstvo vnitra ČR, respektive jejich zainteresované a odpovědné odbory, které mohou ze závěrů rigorózní práce vycházet při koncipování a realizaci svých vzdělávacích programů, standardů, metodik, náplní a při stanovování obsahu vzdělávání a jeho cílů.

3.3 Úkoly výzkumu

Úkolem výzkumu bylo vypracovat dotazníky zaměřené na zjištění aktuálního stavu a trendů v kvalitě vzdělávání a vycvičenosti na úseku služební přípravy policistů Územního celku Policie ČR Zlín, zabezpečení jejich tisku v dostatečném množství a následnou opakovanou distribuci policistům, kteří jsou zainteresováni na vzdělávání, procesem služební přípravy a byli ochotni se na výzkumu podílet. Po vyplnění dotazníku respondenty, byly tyto kvantitativně vyhodnoceny a analyzovány. Pro doplnění a upřesnění analýzy dotazníků, v některých zkoumaných jevech, bylo provedeno několik rozhovorů s účastníky se respondenty. Doplnující rozhovory byly rovněž vedeny s instruktory služební přípravy Územního celku Policie ČR Zlín, jakožto osobami přímo odpovědnými za kvalitativní úroveň vzdělávání zkoumaného vzorku respondentů.

3.4 Hypotézy

Hypotéza je podmíněný výrok (předběžná domněnka, vědecký předpoklad) stanovený v souladu s předmětem výzkumu. Při zkoumání vnímání aktuálního stavu a trendů v kvalitě vzdělávání a vycvičenosti na úseku služební přípravy policistů územního celku Policie ČR Zlín jsou stanoveny hypotézy ve znění:

- Hypotéza č. 1:** Vzdělávací úroveň služební přípravy přestává vyhovovat dnešním požadavkům, výkonu služby.
- Hypotéza č. 2:** Požadavky (nároky) na vzdělanost a vycvičenost policistů po linii procesu služební přípravy klesají.
- Hypotéza č. 3:** Zájem policistů o vlastní vzdělávání (vycvičenost a připravenost) klesá.
- Hypotéza č. 4:** Vzdělávání v procesu služební přípravy se pozitivně odráží v sebevědomí policistů při provádění služebních zákroků.

- Hypotéza č. 5:** Policisté vnímají profesní a odbornou úroveň vzdělavatelů (instruktorů) služební přípravy za profesionální.
- Hypotéza č. 6:** Dle policistů je přístup nadřízených ke vzdělávání policistů prostřednictvím služební přípravy odmítavý.

Výše uvedené hypotézy byly stanoveny tak, aby obsáhly celou škálu zkoumaných vzdělávacích jevů. Jejich počet je důsledkem relativní obsáhlosti zkoumané problematiky a vede k ucelenému, komplexnímu posouzení zkoumané oblasti.

3.5 Metody a průběh výzkumu

Výzkum jsem uskutečnil metodou anonymních dotazníků, doplněnou o metodu rozhovoru. Metod dotazníku umožňuje v poměrně krátkém čase získat od respondentů konkrétní potřebné údaje, týkající se stanovených hypotéz k dané problematice. Byly vytvořeny celkem tři dotazníky, které byly distribuovány ve třech časových intervalech. První dotazník obsahuje celkem 30 otázek, druhý dotazník obsahuje otázek 27. Oba dotazníky byly provázeny instrukcemi k vyplňování. Jelikož byly vyplňovány v rámci vzdělávacího procesu služební přípravy a jejich vyplňování se účastnili policisté dobrovolně, návratnost byla 100%. V první etapě bylo osloveno 109 respondentů, ve druhé etapě bylo osloveno respondentů 72. Anonymita byla zaručena vhazováním vyplněných dotazníků do připravené zapečetěné schránky, která byla otevřena až po odevzdání dotazníků od všech respondentů. Ve třetí etapě byly dotazníky modifikovány pro jejich distribuci mezi instruktory služební přípravy, působící v rámci Krajského ředitelství policie Zlínského kraje. Jde o instruktory na krajské úrovni, zabývající se zejména metodickou stránkou vzdělávání, usměrňováním činnosti a vedením jim podřízených instruktorů a o instruktory jednotlivých územních odborů (Zlín, Kroměříž, Vsetín, Uherské Hradiště), přímo vzdělávající policisty, včetně respondentů, kteří se přímo účastnili výzkumu. V této etapě bylo

distribučováno 10 dotazníků, po 20 otázkách, návratnost 100 % (předem předjednána účast).

Otázky v dotaznících jsem se snažil formulovat stručně, jasně a srozumitelně, kombinovanou formou uzavřených a polootevřených otázek, kde respondenti měli vybírat z přesně stanovených odpovědí, nebo se měli možnost volně vyjádřit.

Dotazníkovou metodu jsem zvolil také pro její organizační i časovou nenáročnost. Získané informace jsou poměrně přehledné a relativně rychle vyhodnotitelné. Za nevýhodu této metody lze považovat nemožnost zjištění objektivnosti a serióznosti získaných údajů, které mohou být ovlivněny subjektivností i momentálním psychickým rozpoložením jednotlivých respondentů.

K zajištění větší objektivity získaných informací bylo vedeno několik rozhovorů (na principu dobrovolnosti) s náhodně vybranými respondenty. Vzorek byl vybírán tak, aby byly zastoupeny jednotlivé kategorie účastníků se respondentů (např. dle věku, pohlaví, služebního zařazení, délky služebního poměru...). V první etapě bylo provedeno 19 rozhovorů, ve druhé etapě 8. Další fáze rozhovorů byla vedena s instruktory služební přípravy, kteří se bezprostředně podílí na vzdělávání výzkumného vzorku policistů. Jde tedy o dva instruktory vedoucí služební přípravu na Územním odboru Zlín. Přepisy jednotlivých rozhovorů nejsou, vzhledem k účelnosti a obsáhlosti materiálu, součástí této práce. Informace, pocházející z těchto rozhovorů, jsou zakomponovány v interpretaci výsledků výzkumu (viz. kapitola 3.8). Tyto informace jsou výslovně zmiňovány pouze v souvislosti, kde přinášejí nový pohled na zkoumaný jev (proces) nebo tento jev (proces) významným způsobem doplňují, rozšiřují nebo modifikují.

Výzkum byl proveden se souhlasem vedení Krajského ředitelství policie Zlínského kraje a vedením jednotlivých, kraji podřízených, územních celků Policie ČR. První etapa výzkumu proběhla v období od 2. února 2009 do 20. února 2009. Druhá etapa byla realizována v období od 1. listopadu 2010 do 3. prosince 2010. Třetí etapa byla realizována v období od 6. prosince 2010 do 18. prosince 2010. Délka trvání výzkumu byla stanovena podle harmonogramu výcviku služební přípravy, kdy v průběhu této doby se na tomto vzdělávacím procesu vystřídá velká část policistů Územního celku Policie ČR Zlín, pro něž je tato předepsána. Tato doba trvání byla zvolena rovněž pro zajištění co

nejrozmanitějšího vzorku respondentů a tím i ke zvýšení objektivity a validity prováděného výzkumu. Třetí etapa, mezi instruktory, byla realizována v době, kdy služební příprava neprobíhá. Toto načasování bylo vybráno vzhledem k vytíženosti instruktorů. Ve všech etapách bylo rozdáno 191 kusů dotazníků a vzhledem k výše uvedeným skutečnostem byla 100% návratnost. Po skončení jednotlivých časových intervalů, které byly určeny pro dílčí fáze výzkumu, byly dotazníky statisticky vyhodnoceny a analyzovány. Jako vzory jsou v přílohách A, B, C této práce uvedeny nevyplněné dotazníky. Vyhodnocení dotazníků je provedeno se zaokrouhlením na celá procenta (%). Tento postup byl zvolen jednak pro větší přehlednost získaných dat, ale i vzhledem k počtu respondentů. Dle mého názoru malá odchylka, která může tímto zaokrouhlením vzniknout, nemá signifikantní vliv na reliabilitu ani validitu výzkumu.

V rámci podpůrného pilíře výzkumu bylo v jeho jednotlivých etapách realizováno určité množství rozhovorů. Celkem bylo provedeno 29 rozhovorů. 19 rozhovorů proběhlo v první etapě, 8 v druhé etapě a 2 v etapě třetí.

3.6 Charakteristika zkoumaného vzorku

Jak již vyplývá z názvu této rigorózní práce, pro svůj výzkum jsem si zvolil skupinu policistů. Tito policisté slouží u Policie ČR, Krajské ředitelství policie Zlínského kraje, Územní celek Zlín (v případě instruktorů jde ještě o územní celky Vsetín, Kroměříž a Uherské Hradiště) a jsou zařazeni do přímého nebo nepřímého výkonu služby v rámci různých policejních složek tohoto celku. Dotazník vyplnilo celkem 191 respondentů, z toho 170 mužů a 21 žen ve věkových kategoriích od 19 do 58 let. Nejpočetněji zastoupenou kategorií byli muži a ženy ve věku do 30 let (54%). Z tohoto vzorku vyplývá, že Policie ČR prošla velkou generační obměnou a zejména tito mladí policisté se účastní služební přípravy.

Dalším charakteristickým znakem zkoumaného vzorku byla účast především policistů zařazených v přímém výkonu služby (96%) a to zejména u Služby pořádkové policie nebo Služby dopravní policie (64%).

Nezanedbatelnou charakteristikou výzkumu je i rozdělení zkoumaného vzorku dle délky služebního poměru. Výzkumu se zúčastnily především respondenti, kteří jsou služebně mladší 16 let (89%).

Každý ze zkoumaného vzorku má zdravotní klasifikaci A nebo B. Klasifikace C a níže se vzdělávacích aktivit v rámci služební přípravy nezúčastňuje, protože jsou zde dána určitá zdravotní omezení, která neumožňují vykonávání celé řady činností.

3.7 Výsledky výzkumu

Výsledky výzkumu jsou spojeny s konkrétními otázkami uvedenými v jednotlivých dotaznících. Prezentuji je v tabulkách i analýzách zjištěných skutečností. Pro zvýšení přehlednosti výsledků výzkumu zjištěné hodnoty prezentuji i v grafech, které uvádím v přílohách D, E, F.

3.7.1 První etapa výzkumu

První etapa výzkumu prostřednictvím dotazníku, doplněného rozhovory s náhodně vybranými respondenty, byla realizována v období od 2. února 2009 do 20. února 2009. Po tomto termínu bylo provedeno kvantitativní vyhodnocení této etapy výzkumu, které přineslo výsledky prezentované v tabulkách. Pro zvýšení přehlednosti jsou jednotlivá zjištění graficky vyjádřena v příloze D.

Tabulka 1: Věk a pohlaví respondentů

	Do 30 let	%	31 – 40 let	%	41 – 50 let	%	nad 50 let	%	Celkem	%
Muži	52	48	36	33	7	6	2	2	97	89
Ženy	7	6	5	5	0	0	0	0	12	11
Celkem	59	54	41	38	7	6	2	2	109	100

Z úvodních otázek dotazníku a tabulky vyplývá, že se výzkumu zúčastnilo 109 respondentů, 97 mužů, což činí 89% z celkového počtu respondentů a 12 žen, což činí 11% z celkového počtu respondentů. Ve věku *do 30 let* se zúčastnilo 52 mužů

(48%) a 7 žen (6%), ve věku *od 31 do 40 let* to bylo 36 mužů (33%) a 5 žen (5%), ve věku *41 až 50 let* to bylo 7 mužů (6%) a žádná žena, ve věku *nad 50 let* to byli 2 muži (2%) a žádná žena. Z této tabulky lze vyčíst, že vzdělávacích aktivit v procesu služební přípravy se účastní především policisté do 40 let věku. Ženy nad 40 let se služební přípravy prakticky neúčastní. Ze vzorku respondentů vyplývá, že skupina žen u policie, které se účastní tohoto druhu vzdělávání je mnohem homogennější než skupina mužů (ta je heterogennější).

Tabulka 2: Druh výkonu služby u Policie ČR

	Muži	%	Ženy	%	Celkem	%
Přímý SPPaSDP	62	57	8	7	70	64
Přímý SKPV	31	28	4	4	35	32
Nepřímý	4	4	0	0	4	4
Celkem	97	89	12	11	109	100

Z tabulky č. 2 vyplývá, že z celkového počtu 109 respondentů je *v přímém výkonu služby* 93 mužů (85%), z nichž 62 mužů (57%) je zařazeno u *služby pořádkové policie nebo dopravní policie* a 31 mužů (28%) je zařazeno *na službě kriminální policie a vyšetřování* a 12 žen (11%), z nichž je 8 žen (7%) zařazeno u *služby pořádkové policie nebo dopravní policie* a 4 ženy (4%) jsou zařazeny na *službě kriminální policie a vyšetřování*. *V nepřímém výkonu služby* jsou zařazeni 4 muži (4%) a žádná žena. Vyhodnocení tabulky ukazuje, že vzdělávacích aktivit realizovaných v rámci služební přípravy se účastní především policisté zařazení v přímém výkonu služby, 105 (96%) z celkového počtu respondentů. Z nepřímého výkonu služby se služební přípravy zúčastnili pouze 4 policisté, což jsou 4% respondentů. Tato skutečnost je dána především zaměřením vykonávané práce a následnou návazností potřeb tohoto druhu vzdělávání. Na celkovou frekvenci účasti policistů, v průběhu kalendářního roku, mají rovněž vliv interní akty řízení, které vymezují minimální počet účastí za kalendářní rok, ve vztahu ke směru vykonávané práce.

Tabulka 3: Délka trvání služebního poměru příslušníka Policie České republiky

	do 10 let	%	10 – 15 let	%	16 – 20 let	%	nad 20 let	%	Celkem	%
Muži	48	44	37	34	11	10	1	1	97	89
Ženy	9	8	3	3	0	0	0	0	12	11
Celkem	57	52	40	37	11	10	1	1	109	100

Z tabulky č. 3 vyplývá, že z celkového počtu 109 respondentů se zúčastnilo, co do délky trvání služebního poměru, výzkumu 48 mužů (44%) a 9 žen (8%) *do 10 let služby*, 37 mužů (34%) a 3 ženy (3%) *od 10 do 15 let služby*, 11 mužů (10%) a žádná žena *od 16 do 20 let služby*, 1 muž (1%) žádná žena *nad 20 let trvání služebního poměru*. Vyhodnocení tabulky ukazuje, že vzdělávání služební přípravou se účastní především policisté do 15 let trvání služebního poměru, 97 (89%) zúčastněných respondentů. Ženy nad 15 let trvání služebního poměru se služební přípravy prakticky neúčastní.

Tabulka 4: Odpovídá podle Vás tematická náplň vzdělávání v procesu služební přípravy současným požadavkům výkonu služby?

	Muži	Ženy	Celkem
Ano	26	4	30
%	24	4	28
S výhradami	35	1	36
%	32	1	33
V některých oblastech	17	0	17
%	16	0	16
Ne	7	1	8
%	6	1	7
Nedokáží posoudit	12	6	18
%	11	5	16
Celkem	97	12	109
%	89	11	100

Z tabulky č. 4 vyplývá, že z celkového počtu 109 respondentů odpovědělo na tuto otázku „*Ano*“ 26 mužů (24%) a 4 ženy (4%), „*S výhradami*“ odpovědělo 35 mužů (32%) a 1 žena (1%), „*Pouze v některých oblastech*“ odpovědělo 17 mužů (16%) a žádná žena, „*Ne*“ odpovědělo 7 mužů (6%) a 1 žena (1%). Tuto otázku *nedokáže posoudit* 12 mužů (11%) a 6 žen (5%).

Tabulka 5: Hodnocení vzdělávací frekvence služební přípravy vzhledem k potřebám výkonu služby

	Muži	Ženy	Celkem
Příliš velká	6	2	8
%	5	2	7
Odpovídající	14	5	19
%	13	4	17
Dostačující	23	3	26
%	21	3	24
Neodpovídající	54	2	56
%	50	2	52
Celkem	97	12	109
%	89	11	100

Z tabulky č. 5 vyplývá, že z celkového počtu 109 respondentů považuje 6 mužů (5%) a 2 ženy (2%) vzdělávací frekvenci služební přípravy za *příliš velkou*, 14 mužů (13%) a 5 žen (4%) za *odpovídající*, 23 mužů (21%) a 3 ženy (3%) za *dostačující*. Vzdělávací frekvenci služební přípravy vzhledem k potřebám výkonu služby považuje za *neodpovídající (nízkou)* 54 mužů (50%) a 2 ženy (2%).

Tabulka 6: Zajištění služební přípravy po materiálně-technické stránce

	Muži	Ženy	Celkem
Profesionální	34	3	37
%	31	3	34
Dostatečné	51	9	60
%	47	8	55
Nedostatečné	12	0	12
%	11	0	11
Celkem	97	12	109
%	89	11	100

Z tabulky č. 6 vyplývá, že z celkového počtu 109 respondentů, 34 mužů (31%) a 3 ženy (3%) považují zajištění služební přípravy po materiálně-technické stránce za *profesionální*, 51 mužů (47%) a 9 žen (8%) považuje toto zajištění vzdělávacími prostředky za *dostatečné*. Za *nedostatečné* ho považuje 12 mužů (11%) a žádná žena.

Největší nedostatky v materiálně-technickém zajištění procesu služební přípravy vidí respondenti v nedostatečném počtu objektů na provádění nácvičku taktiky zákroků, slabém vybavení střelnice a malém počtu, respektive různorodosti, zbraní využívaných pro střelecký výcvik.

Tabulka 7: Které vzdělávací téma současné služební přípravy je podle Vás nejdůležitější pro výkon Vaší služby?

	Muži	Ženy	Celkem
Taktika	63	11	74
%	58	10	68
Střelba	24	1	25
%	22	1	23
Sebeobrana	9	0	9
%	8	0	8
Fyzická příprava	1	0	1
%	1	0	1
Celkem	97	12	109
%	89	11	100

Z tabulky č. 7 vyplývá, že z celkového počtu 109 respondentů považuje 63 mužů (58%) a 11 žen (10%) za nejdůležitější vzdělávací téma *nácvik taktiky služebních zákroků*, 24 mužů (22%) a 1 žena (1%) považují za nejdůležitější *nácvik střeleckých dovedností*, 9 mužů (8%) považuje za prioritní *nácvik sebeobranu* v souvislosti s použitím donucovacích prostředků. Pouze 1 policista - muž (1%) označil jako nejdůležitější téma pro výkon služby *kondiční (fyzickou) přípravu*.

Tabulka 8: Jaká vzdělávací témata z hlediska využitelnosti pro Vaši službu v náplni služební přípravy postrádáte?

	Muži	%	Ženy	%	Celkem	%
Komunikace s pachatelem	61	56	5	5	66	61
Komunikace s postiženým	36	33	12	11	48	44
Nástražné výbušné systémy	81	74	0	0	81	74
Topografie	49	45	0	0	49	45
První pomoc a záchranná práce	97	89	12	11	109	100
Práce ve výškách	43	39	0	0	43	39
Řízení motorových vozidel (kritické situace)	97	89	5	5	102	94
Jiná	73	67	7	6	80	73

Z tabulky č. 8 vyplývá, že z celkového počtu 109 respondentů 61 mužů (56%) a 5 žen (5%) postrádá v obsahové, respektive vzdělávací náplni služební přípravy **komunikaci s pachatelem**, neboli **vyjednávání**, 36 mužů (33%) a 12 žen (11%) postrádá **komunikaci s postiženým**, 81 mužů (74%) postrádá **výcvik v odstraňování nástražných výbušných systémů (NVS)**, 49 mužů (45%) postrádá **topografii**, 97 mužů (89%) a 12 žen (11%) postrádá **první pomoc a záchrannářské práce**, 43 mužů (39%) postrádá **výcvik práce ve výškách**, 97 mužů (89%) a 5 žen (5%) postrádá **výcvik v řízení motorových vozidel v krizových situacích**. Jiná vzdělávací témata postrádá 73 mužů (67%) a 7 žen (6%).

Každý dotazovaný respondent mohl označit více témat, která v rámci tematické náplně služební přípravy postrádá, proto nelze za 100% brát jednotku 109 respondentů.

Z vyhodnocení tabulky vyplývá, že policisté nejvíce postrádají vzdělávání v oblasti **první pomoci a záchrannářských prací** (100%) a téma **výcviku v řízení motorových vozidel v kritických situacích** (94%). Dále je z vyhodnocení patrné, že některá témata jsou vysloveně záležitostmi respondentů mužského pohlaví, např. **nástražné výbušné systémy, práce ve výškách a topografie**. Na opačném pólu v procentuelním vyjádření zájmu lze uvést **komunikaci s postiženým**, kdy k tomuto tématu inklinovali spíše respondenti ženského pohlaví.

Respondenti, kteří využili možnosti uvést jiná chybějící témata, nejčastěji uváděli **psychickou i fyzickou relaxaci a regeneraci** (zejména v podobě využívání sauny, rehabilitačního cvičení, meditace...). O využitelnosti těchto témat pro výkon služby lze uvažovat pouze v nepřímé souvislosti a to zejména ve vztahu k psychické a fyzické pohodě. Stav této určité harmonie velmi pozitivně ovlivňuje zejména schopnost asertivního jednání, motivaci a celkový zdravotní stav policistů. Zdraví, fyzická i duševní pohoda nepochybně ovlivňuje výkon i kvalitu služby.

Tabulka 9: Akceptujete současný vzdělávací rozsah, náplň a metody služební přípravy?

	Ano	%	S výhradami	%	Ne	%	Celkem	%
Muži	69	63	23	21	5	5	97	89
Ženy	11	10	1	1	0	0	12	11
Celkem	80	73	24	22	5	5	109	100

Z tabulky č. 9 vyplývá, že z celkového počtu 109 respondentů **plně akceptuje** vzdělávací rozsah, náplň a metody služební přípravy 69 mužů (63%) a 11 žen (10%). Určité **výhrady** má 23 mužů (21%) a 1 žena (1%). Současný vzdělávací rozsah, náplň a metody **neakceptuje** pouze 5 mužů (5%).

Podrobným rozbořením dotazníků a následných rozhovorů jsem zjistil, že mezi nejčastější výhrady respondentů patří zejména **vzdělávací frekvence služební přípravy**. Z uvedených 24 respondentů, kteří měli výhrady k výše uvedeným parametrům, se vyslovilo 21 pro zvýšení této frekvence. Zajímavostí je, že odpovědi respondentů na tuto otázku vykazují relativně odlišné výsledky při srovnání s otázkou uvedenou v tabulce č. 5. Tato rozdílnost může být dána vnímáním širších souvislostí, pojetím větší komplexnosti a menší konkrétnosti při odpovědích na otázku č. 10 dotazníku, s odkazem na tabulku č. 9.

Tabulka 10: Hodnocení vzdělávacích trendů služební přípravy v posledních letech

	Muži	%	Ženy	%	Celkem	%
Roste	23	29	1	1	24	30
Stagnuje	29	37	1	1	30	38
Klesá	11	14	0	0	11	14
Nedokáží posoudit	8	10	6	8	14	18
Celkem	71	90	8	10	79	100

Z tabulky č. 10 vyplývá, že ze 79 respondentů, kteří dle parametrů dotazníku vyplnili tuto položku, se 23 mužů (29%) a 1 žena (1%) vyjádřila, že vzdělávací úroveň služební přípravy v posledních letech **roste**, dle 29 mužů (37%) a 1 ženy (1%) **stagnuje**, dle 11 mužů (14%) **klesá**. Tuto otázku **nedokáže posoudit** 8 mužů (10%) a 6 žen (8%).

Tabulka 11: Nároky na vzdělanost, při prověřování a hodnocení dovedností získaných služební přípravou v posledních letech

	Muži	%	Ženy	%	Celkem	%
Rostou	18	23	1	1	19	24
Stagnují	32	41	1	1	33	42
Klesají	13	16	0	0	13	16
Nedokáží posoudit	8	10	6	8	14	18
Celkem	71	90	8	10	79	100

Z tabulky č. 11 vyplývá, že ze 79 respondentů, kteří dle parametrů dotazníku vyplnili tuto položku, se 18 mužů (23%) a 1 žena (1%) vyjádřila, že nároky na vzdělanost při prověřování a hodnocení dovedností získaných služební přípravou v posledních letech *rostou*, dle 32 mužů (41%) a 1 ženy (1%) *stagnují*, dle 13 mužů (16%) *klesají*. Tuto otázku *nedokáže posoudit* 8 mužů (10%) a 6 žen (8%).

Tabulka 12: Náročnost vzdělávacích aktivit v rámci služební přípravy z hlediska psychické zátěže

	Muži	Ženy	Celkem
Příliš zatěžující	3	3	6
%	3	3	6
Přijatelná	71	5	76
%	65	4	69
Nezatěžující	14	0	14
%	13	0	13
Nedokáží posoudit	9	4	13
%	8	4	12
Celkem	97	12	109
%	89	11	100

Z tabulky č. 12 vyplývá, že z celkového počtu 109 respondentů považují 3 muži (3%) a 3 ženy (3%) vzdělávací aktivity služební přípravy z psychického hlediska za *příliš zatěžující*, 71 mužů (65%) a 5 žen (4%) za *přijatelné*, 14 mužů (13%) za *nezatěžující*, 9 mužů (8%) a 4 ženy (4%) tuto problematiku *nedokáží posoudit*.

Tabulka 13: Náročnost vzdělávacích aktivit v rámci služební přípravy z hlediska fyzické zátěže

	Muži	Ženy	Celkem
Příliš zatěžující	11	6	17
%	10	5	15
Přijatelná	63	3	66
%	58	3	61
Nezatěžující	19	0	19
%	17	0	17
Nedokáží posoudit	4	3	7
%	4	3	7
Celkem	97	12	109
%	89	11	100

Z tabulky č. 13 vyplývá, že z celkového počtu 109 respondentů považuje 11 mužů (10%) a 6 žen (5%) vzdělávací aktivity služební přípravy z fyzického hlediska za *příliš zatěžující*, 63 mužů (58%) a 3 ženy (3%) za *příjemné*, 19 mužů (17%) za *nezatěžující*, 4 muži (4%) a 3 ženy (3%) tuto problematiku *nedokáží posoudit*.

Tabulka 14: Náročnost vzdělávacích aktivit v rámci služební přípravy z hlediska motoriky

	Muži	Ženy	Celkem
Příliš zatěžující	24	1	25
%	22	1	23
Příjemná	35	0	35
%	32	0	32
Nezatěžující	11	0	11
%	10	0	10
Nedokáží posoudit	27	11	38
%	25	10	35
Celkem	97	12	109
%	89	11	100

Z tabulky č. 14 vyplývá, že z celkového počtu 109 respondentů považuje 24 mužů (22%) a 1 žena (1%) vzdělávací aktivity služební přípravy z hlediska motoriky za *příliš zatěžující*, 35 mužů (32%) za *příjemné*, 11 mužů (10%) za *nezatěžující*, 27 mužů (25%) a 11 žen (10%) tuto problematiku *nedokáží posoudit*.

Tabulka 15: Počet účastí na vzdělávacích aktivitách služební přípravy v kalendářním roce

	Méně než 5x	%	5 – 10x	%	11 – 15x	%	více než 15x	%	Celkem	%
Muži	30	28	45	41	21	19	1	1	97	89
Ženy	9	8	3	3	0	0	0	0	12	11
Celkem	39	36	48	44	21	19	1	1	109	100

Z tabulky č. 15 vyplývá, že z celkového počtu 109 respondentů se 30 mužů (28%) a 9 žen (8%) účastní vzdělávacích aktivit organizovaných v rámci služební přípravy *méně než 5 krát* za kalendářní rok, 45 mužů (41%) a 3 ženy (3%) se účastní *5 až 10 krát*, 21 mužů (19%) se účastní *11 až 15 krát* a pouze 1 muž (1%)

se účastní **více než 15 krát**. Žádná z dotazovaných žen se neúčastní služební přípravy více než 10 krát za kalendářní rok.

Podrobným rozbořením dotazníků a rozhovory jsem zjistil, že všichni respondenti **v nepřímém výkonu služby** se účastní **méně než 5 krát**. Další skupinou v této kategorii jsou **ženy a respondenti starší 41 let**. Více než 11 krát za kalendářní rok se účastní služební přípravy pouze policisté zařazení v přímém výkonu služby a to u Služby pořádkové policie (nikoli u Služby dopravní policie).

Tabulka 16: Ochota dobrovolné účasti z osobního volna

	Ano	%	Ne	%	Celkem	%
Muži	39	36	58	53	97	89
Ženy	2	2	10	9	12	11
Celkem	41	38	68	62	109	100

Z tabulky č. 16 vyplývá, že z celkového počtu 109 respondentů by bylo 39 mužů (36%) a 2 ženy (2%) **ochotno** účastnit se služební přípravy i ze svého volna. Zbývajících 58 mužů (53%) a 10 žen (9%) **není ochotno** věnovat svůj volný čas účasti na vzdělávacích aktivitách organizovaných v rámci služební přípravy. Z této tabulky vyplývá, že 62% respondentů není ochotno věnovat svůj volný čas svému zdokonalování ve věcech služební připravenosti formou dobrovolné účasti na služební přípravě, což lze považovat za negativní jev.

Tabulka 17: Vztah policistů ke vzdělávání formou účasti na služební přípravě

	Muži	Ženy	Celkem
Pozitivní	27	1	28
%	25	1	26
Respektují	31	3	34
%	28	3	31
Nutnost	25	7	32
%	23	6	29
Negativní	9	0	9
%	8	0	8
Zbytečná	5	1	6
%	5	1	6
Celkem	97	12	109
%	89	11	100

Z tabulky č. 17 vyplývá, že z celkového počtu 109 respondentů vyjádřilo 27 mužů (25%) a 1 žena (1%) **pozitivní vztah** ke vzdělávání formou účasti na služební přípravě. **Respektování** vyjádřilo 31 mužů (28%) a 3 ženy (3%). Jako **nutnost** chápe toto vzdělávání 25 mužů (23%) a 7 žen (6%). **Negativní vztah** vyjádřilo 9 mužů (8%) a žádná žena. Za zbytečnou ji považuje 5 mužů (5%) a 1 žena (1%).

Podrobným rozbořem dotazníků a rozhovory jsem zjistil, že pozitivní vztah ke vzdělávání touto formou mají především policisté ve věku do 30 let a služebně mladší 10 let. Tento trend se projevuje rovnoměrně u mužů i žen.

Tabulka 18: Forma a vztah ke sportu

	Muži	Ženy	Celkem
Vrcholově	1	0	1
%	1	0	1
Aktivně	14	1	15
%	13	1	14
Rekreačně	58	9	67
%	53	8	61
Nesportuji	24	2	26
%	22	2	24
Celkem	97	12	109
%	89	11	100

Z tabulky č. 18 vyplývá, že z celkového počtu 109 respondentů 1 muž (1%) sportuje **vrcholově**. **Aktivně sportuje** 14 mužů (13%) a 1 žena (1%). **Rekreačně sportuje** 58 mužů (53%) a 9 žen (8%). **Nesportuje** 24 mužů (22%) a 2 (2%). Z vyhodnocení této položky vyplývá, že nejvíce respondentů sportuje rekreačně. Žádná ze zúčastněných žen neprovozuje sport vrcholově.

Tabulka 19: Sporty provozované policisty

	Úpolové	%	Střelba	%	Jiné	%	Celkem	%
Muži	14	13	5	5	78	71	97	89
Ženy	1	1	0	0	11	10	12	11
Celkem	15	14	5	5	89	81	109	100

Z tabulky č. 19 vyplývá, že z celkového počtu 109 respondentů provozuje nebo v minulosti provozovalo 14 mužů (13%) a 1 žena (1%) některý z **úpolových**

sportů, 5 mužů se věnuje nebo se *věnovalo střelbě*, 78 mužů (71%) a 11 žen (10%) se zabývá nebo se zabývalo *jinými sporty*.

Podrobným rozbohem dotazníků jsem zjistil, že muži nejčastěji uváděli z jiných sportů kopanou, sálovou kopanou, flórbal a další míčové sporty, dále tenis squash a hokej (86% mužů). Ženy uváděli zejména aerobic, plavání a cyklistiku (91% žen). Z pohledu na následující graf je patrné, že jen velmi málo respondentů provozovalo nebo provozuje některý z úpolových sportů nebo střelbu, které jsou součástí služební přípravy a mají bezprostřední vztah k výkonu služby.

Tabulka 20: Trénujete (nacvičujete) dovednosti získané v rámci služební přípravy ve svém volném čase?

	Ano	%	Ne	%	Celkem	%
Muži	9	8	88	81	97	89
Ženy	0	0	12	11	12	11
Celkem	9	8	100	92	109	100

Z tabulky č. 20 vyplývá, že z celkového počtu 109 respondentů pouze 9 mužů (8%) *trénuje* (nacvičuje) dovednosti získané v rámci služební přípravy ve svém volném čase. Zbývající respondenti, tj. 88 mužů (81%) a 12 žen (11%) tyto dovednosti ve svém volném čase *nenacvičuje*.

Podrobnějším rozbohem jsem zjistil, že dovednosti získané v rámci služební přípravy nacvičují pouze muži mladší 30 let, služebně mladší 10 let, zařazení v přímém výkonu služby u Služby pořádkové policie. Lze se vzhledem k věku a délce služebního poměru domnívat, že tito policisté budou služebně mladší tři let a k nácviku ve svém volném čase jsou motivováni především nutností po třech letech složit služební zkoušku, jejíž součástí je i prověřování z výše uvedených dovedností.

Tabulka 21: Přináší Vám zručnosti získané v rámci vzdělávání služební přípravou větší jistotu při používání donucovacích prostředků a zbraně při služebních zákrocích?

	Ano	%	Ne	%	Nedokáží posoudit	%	Celkem	%
Muži	88	81	3	3	6	5	97	89
Ženy	5	5	1	1	6	5	12	11
Celkem	93	86	4	4	12	10	109	100

Z tabulky č. 21 vyplývá, že z celkového počtu 109 respondentů se 88 mužů (81%) a 5 žen (5%) domnívá, že jim zručnosti získané v rámci procesu vzdělávání při služební přípravě *prinášejí větší jistotu* při používání donucovacích prostředků a zbraně při služebních zákrocích. *Negativní* postoj k této problematice vyjádřili 3 muži (3%) a 1 žena (1%). Tuto otázku *nedokázalo posoudit* 6 mužů (5%) a 6 žen (5%).

Z vyhodnocení této otázky vyplývá, že i když policisté vnímají služební přípravu jako proces, na kterém je neustále co měnit a má své nedostatky, uvědomují si nutnost této přípravy pro svou práci.

Tabulka 22: Přispívá vzdělání získané v procesu služební přípravy k upevnění Vašeho sebevědomí při výkonu služby?

	Ano	%	Ne	%	Nedokáže posoudit	%	Celkem	%
Muži	69	64	7	6	21	19	97	89
Ženy	2	2	0	0	10	9	12	11
Celkem	71	66	7	6	31	28	109	100

Z tabulky č. 22 vyplývá, že z celkového počtu 109 respondentů se 69 mužů (64%) a 2 ženy (2%) domnívají, že vzdělání získané v procesu služební přípravy *přispívá* k upevnění jejich sebevědomí při výkonu služby. *Negativní* postoj k této otázce vyjádřilo 7 mužů (6%). Tuto otázku *nedokázalo posoudit* 21 mužů (19%) a 10 žen (9%). Rovněž i zde je při vyhodnocení patrné, že policisté vnímají tuto formu vzdělání jako důležitou součást jejich přípravy na výkon služby a to i přesto, že procentuelní vyjádření kladných odpovědí je nižší než u předcházející otázky. Tento fakt může být způsoben skutečností, že pro jednotlivé jedince je z hlediska vnímání patrnější výkonnostní posun v používání donucovacích prostředků a zbraně, než subjektivní hodnocení vztahu služební přípravy a upevnění sebevědomí.

Tabulka 23: Přispívá služební příprava ke zvýšení Vaší profesionality při výkonu služby?

	Ano	%	Ne	%	Nedokáže posoudit	%	Celkem	%
Muži	84	78	7	6	6	5	97	89
Ženy	5	5	0	0	7	6	12	11
Celkem	89	83	7	6	13	11	109	100

Z tabulky č. 23 vyplývá, že ze 109 respondentů se 84 mužů (78%) a 5 žen (5%) domnívá, že služební příprava *přispívá* ke zvýšení jejich profesionality při výkonu služby. *Negativní* postoj k této otázce vyjádřilo 7 mužů (6%). Tuto otázku *nedokázalo posoudit* 6 mužů (5%) a 7 žen (6%). Rovněž i při vyhodnocení této otázky je patrné, že policisté vnímají služební přípravu jako důležitou součást jejich přípravy na výkon služby a ke zvýšení profesionality.

Tabulka 24: Hodnocení odborných znalostí a profesní úrovně instruktorů služební přípravy

	Muži	%	Ženy	%	Celkem	%
Profesionální	31	29	1	1	32	30
Standardní	45	41	2	2	47	43
Neprofesionální	0	0	0	0	0	0
Nedostatečné	0	0	0	0	0	0
Nedokáží posoudit	21	19	9	8	30	27
Celkem	97	89	12	11	109	100

Z tabulky č. 24 vyplývá, že z celkového počtu 109 respondentů považuje 31 mužů (29%) a 1 žena (1%) odborné znalosti a profesní úroveň instruktorů za *profesionální*, 45 mužů (41%) a 2 ženy (2%) za *standardní*. Žádný muž ani žena nepovažuje odborné znalosti a profesní úroveň instruktorů za *neprofesionální* nebo *nedostatečnou*. Tuto otázku nedokázalo posoudit 21 mužů (19%) a 9 žen (8%). Z vyhodnocení tabulky vyplývá, že mnoho respondentů (27%) nedokáže posoudit jakou kvalitu odborných znalostí a profesní úrovně mají instruktoři služební přípravy.

Tabulka 25: Vývoj profesní a odborné úrovně instruktorů služební přípravy

	Muži	%	Ženy	%	Celkem	%
Roste	3	3	0	0	3	3
Roste v některých oblastech	8	7	0	0	8	7
Někde roste, někde klesá	17	16	0	0	17	16
Stagnuje	36	33	3	3	39	36
Klesá	4	3	0	0	4	3
Nedokáží posoudit	29	27	9	8	38	35
Celkem	97	89	12	11	109	100

Z tabulky č. 25 vyplývá, že z celkového počtu 109 respondentů se 3 muži (3%) domnívají, že profesní vzdělanost a odborná úroveň instruktorů služební přípravy *roste*, 8 mužů (7%) se domnívají, že *roste pouze v některých oblastech*, 17 mužů (16%) se domnívá, že tato úroveň *někde roste a někde klesá*, 36 mužů (33%) a 3 ženy (3%) se domnívají, že stagnuje, 4 muži (3%) se domnívají, že úroveň klesá. Tuto otázku nedokázalo posoudit 29 mužů (27%) a 9 žen (8%).

Opět je zde relativně velký počet respondentů, kteří nedokázali posoudit trend v profesní a odborné úrovni (35%). Tento jev se vzhledem k předcházející otázce dal očekávat a je potvrzením částečné neznalosti této oblasti práce u Policie ČR. Více alarmující je skutečnost, že pouze 10% respondentů vidí trend v této oblasti jako *pozitivní (rostoucí)*.

Tabulka 26: Hodnocení přístupu nadřízených ke služební přípravě

	Muži	%	Ženy	%	Celkem	%
Vstřícný	19	18	2	2	21	20
Liknavý	21	19	0	0	21	20
Negativní	46	42	9	8	55	49
Odmítavý	11	10	1	1	12	11
Celkem	97	89	12	11	109	100

Z tabulky č. 26 vyplývá, že z celkového počtu 109 respondentů hodnotí 19 mužů (18%) a 2 ženy (2%) přístup nadřízených jako *vstřícný*, 21 mužů (19%) jako *liknavý*, 46 mužů (42%) a 9 žen (8%) jako *negativní*, 11 mužů (10%) a 1 žena (1%) jako *odmítavý*. Vyhodnocením této položky lze konstatovat, že policisté vnímají přístup svých nadřízených ke služební přípravě *spíše negativně*.

Tabulka 27: Místo výkonu služební přípravy

	Pracoviště	%	Škola	%	Celkem	%
Muži	97	79	11	9	108	88
Ženy	12	10	3	2	15	12
Celkem	109	89	14	11	123	100

Z tabulky č. 27 vyplývá, že z celkového počtu 123 odpovědí (respondenti mohli zatrhnout i obě možnosti) 97 mužů (79%) a 12 žen (10%) vykonává služební přípravu *na pracovišti*, 11 mužů (9%) a 3 ženy (2%) ji vykonává v některé z *policejních škol*. Jako místo výkonu služební přípravy pracoviště označili všichni zúčastnění respondenti. 14 respondentů uvedlo ještě jako výkon

služební přípravy školu. Jde o policisty, kteří jsou studenty Policejní akademie v kombinované formě studia a o policisty, kteří nastoupili k policii s vysokoškolským vzděláním a studují základní odbornou přípravu (ZOP) dálkově.

Tabulka 28: Kvalita služební přípravy ve středních policejních školách nebo na Policejní akademii

	Muži	%	Ženy	%	Celkem	%
Profesionální	7	6	0	0	7	6
Dostatečná	21	19	0	0	21	19
Průměrná	32	30	2	2	34	32
Nedostatečná	16	15	3	3	19	18
Nedokáží posoudit	21	19	7	6	28	25
Celkem	97	89	12	11	109	100

Z tabulky č. 28 vyplývá, že z celkového počtu 109 respondentů hodnotí 7 mužů (6%) služební přípravu probíhající ve středních policejních školách nebo na Policejní akademii jako *profesionální*, 21 mužů (19%) jako *dostatečnou*, 32 mužů (30%) a 2 ženy (2%) jako *průměrnou*, 16 mužů (15%) a 3 ženy (3%) jako *nedostatečnou*, 21 mužů (19%) a 7 žen (6%) *nedokáže* tuto otázku *posoudit*. Z vyhodnocení této položky vyplývá, že policisté vnímají služební přípravu probíhající v rámci rezortního školství spíše jako průměrnou až nedostatečnou. Vzhledem k výše uvedeným vyhodnocením jednotlivých položek, mající souvislost s položkou v tabulce č. 28, se lze oprávněně domnívat, že nedostatky vnímané ve služební přípravě nejsou nahodilé, ale souvisí s celým systémem této přípravy.

3.7.2 Druhá etapa výzkumu

Druhá etapa výzkumu prostřednictvím dotazníku, doplněného náhodnými rozhovory, byla realizována v období od 1. listopadu 2010 do 3. prosince 2010. Byl vybrán menší vzorek respondentů, než v první etapě, a to zejména vzhledem k průběhu vzdělávání prostřednictvím služební přípravy, uskutečňovaného v roce 2010. Tato část vzdělávání začala probíhat až od měsíce

září 2010. Příčinou zpoždění vzdělávacích aktivit, v rámci kalendářního roku, byla především reorganizace organizační struktury Policie ČR a práce na vzniku nové koncepce služební přípravy v rámci celého rezortu. Tato nová vzdělávací koncepce je stále ve vývoji a do současné doby nejsou známy všechny její parametry. Jako důsledek této reorganizace, nebyly do září 2010 vydány příslušné interní akty řízení, dle nichž musí tato vzdělávací forma probíhat. Dalším důvodem menšího počtu respondentů, bylo poměrně malé procento personálních změn provedených v rámci Krajského ředitelství policie Zlínského kraje, Územního odboru Zlín. Tato poměrně malá personální obměna policistů (respondentů), dočasné pozastavení fungování této vzdělávací formy a nedořešenost budoucí vzdělávací koncepce služební přípravy zakládaly, dle mého názoru, prostor pro snížení prahu vnímání a orientace respondentů v současné situaci a možnost jejich negativního naladění vůči služební přípravě jako vzdělávacímu procesu. Po výše uvedeném termínu bylo provedeno kvantitativní vyhodnocení této etapy výzkumu, které přineslo níže prezentované výsledky. Grafy jsou k dispozici v příloze E.

Tabulka 1: Věk a pohlaví respondentů

	Do 30 let	%	31 – 40 let	%	41 – 50 let	%	nad 50 let	%	Celkem	%
Muži	49	69	11	15	3	4	0	0	63	88
Ženy	7	9	2	3	0	0	0	0	9	12
Celkem	56	78	13	18	3	4	0	0	72	100

Z úvodních otázek dotazníku a tabulky vyplývá, že se výzkumu zúčastnilo 72 respondentů, 63 mužů, což činí 88% z celkového počtu respondentů a 9 žen, což činí 12% z celkového počtu respondentů. Ve věku **do 30 let** se zúčastnilo 49 mužů (69%) a 7 žen (9%), ve věku **od 31 do 40 let** to bylo 11 mužů (15%) a 2 žen (3%), ve věku **41 až 50 let** to byli 3 muži (6%) a žádná žena, ve věku **nad 50 let** se respondenti neúčastnily. Z této tabulky lze vyčíst, že vzdělávacích aktivit v procesu služební přípravy se účastní především policisté do 40 let věku. Ženy nad 40 let se služební přípravy prakticky neúčastní. Ze vzorku respondentů vyplývá, že skupina žen u policie, které se účastní tohoto druhu vzdělávání je mnohem homogennější než skupina mužů (ta je heterogennější).

Tabulka 2: Druh výkonu služby u Policie ČR

	Muži	%	Ženy	%	Celkem	%
Přímý SPPaSDP	56	78	7	9	63	87
Přímý SKPV	5	7	2	3	7	10
Nepřímý	2	3	0	0	2	3
Celkem	63	88	9	12	72	100

Z tabulky č. 2 vyplývá, že z celkového počtu 72 respondentů je *v přímém výkonu služby* 61 mužů (85%), z nichž 56 mužů (78%) je zařazeno u *služby pořádkové policie nebo dopravní policie* a 5 mužů (7%) je zařazeno *na službě kriminální policie a vyšetřování* a 9 žen (12%), z nichž je 7 žen (9%) zařazeno u *služby pořádkové policie nebo dopravní policie* a 2 ženy (3%) jsou zařazeny na *službě kriminální policie a vyšetřování*. *V nepřímém výkonu služby* jsou zařazeni 2 muži (3%) a žádná žena. Vyhodnocení tabulky ukazuje, že vzdělávání v rámci služební přípravy se účastní především policisté zařazení v přímém výkonu služby, 70 (97%) z celkového počtu respondentů. Z nepřímého výkonu služby se služební přípravy zúčastnili pouze 2 policisté, což jsou 3% respondentů.

Tabulka 3: Délka trvání služebního poměru příslušníka Policie České republiky

	do 10 let	%	10 – 15 let	%	16 – 20 let	%	nad 20 let	%	Celkem	%
Muži	39	54	19	27	5	7	0	0	63	88
Ženy	5	7	4	5	0	0	0	0	9	12
Celkem	44	61	23	32	5	7	0	0	72	100

Z tabulky č. 3 vyplývá, že z celkového počtu 72 respondentů se zúčastnilo, co do délky trvání služebního poměru, výzkumu 39 mužů (54%) a 5 žen (7%) *do 10 let služby*, 19 mužů (27%) a 4 ženy (5%) *od 10 do 15 let služby*, 5 mužů (7%) a žádná žena *od 16 do 20 let služby*, výzkumu se v této etapě nezúčastnil žádný muž ani žena *nad 20 let trvání služebního poměru*. Vyhodnocení tabulky ukazuje, že vzdělávání v procesu služební přípravy se účastní především policisté do 15 let trvání služebního poměru, 67 (93%) zúčastněných respondentů. Ženy nad 15 let trvání služebního poměru se této vzdělávací formy prakticky neúčastní.

Tabulka 4: Odpovídá podle Vás tematická náplň vzdělávání v procesu služební přípravy současným požadavkům výkonu služby?

	Muži	Ženy	Celkem
Ano	6	2	8
%	8	3	11
S výhradami	19	2	21
%	27	3	30
V některých oblastech	14	0	14
%	20	0	20
Ne	21	1	22
%	29	1	30
Nedokáží posoudit	3	4	7
%	4	5	9
Celkem	63	9	72
%	88	12	100

Z tabulky č. 4 vyplývá, že z celkového počtu 72 respondentů odpovědělo na tuto otázku „*Ano*“ 6 mužů (8%) a 2 ženy (3%), „*S výhradami*“ odpovědělo 19 mužů (27%) a 2 ženy (3%), „*Pouze v některých oblastech*“ odpovědělo 14 mužů (20%) a žádná žena, „*Ne*“ odpovědělo 21 mužů (29%) a 1 žena (1%). Tuto otázku *nedokázalo posoudit* 3 muži (4%) a 4 ženy (5%).

Tabulka 5: Hodnocení vzdělávací frekvence služební přípravy vzhledem k potřebám výkonu služby

	Muži	Ženy	Celkem
Příliš velká	5	6	11
%	7	8	15
Odpovídající	5	3	8
%	7	4	11
Dostačující	18	0	18
%	25	0	25
Neodpovídající	35	0	35
%	49	0	49
Celkem	63	9	72
%	88	12	100

Z tabulky č. 5 vyplývá, že z celkového počtu 72 respondentů považuje 5 mužů (7%) a 6 žen (8%) vzdělávací frekvenci služební přípravy za *příliš velkou*, 5 mužů (7%) a 3 ženy (4%) za *odpovídající*, 18 mužů (25%) a žádná žena za *dostačující*. Vzdělávací frekvenci služební přípravy vzhledem k potřebám výkonu služby považuje za *neodpovídající (nízkou)* 35 mužů (49%) a žádná žena.

Tabulka 6: Zajištění služební přípravy po materiálně-technické stránce

	Muži	Ženy	Celkem
Profesionální	15	0	15
%	21	0	21
Dostatečné	38	9	47
%	53	12	65
Nedostatečné	10	0	10
%	14	0	14
Celkem	63	9	72
%	88	12	100

Z tabulky č. 6 vyplývá, že z celkového počtu 72 respondentů, 15 mužů (21%) a žádná žena považují zajištění služební přípravy po materiálně-technické stránce za *profesionální*, 38 mužů (53%) a 9 žen (12%) považuje toto zajištění vzdělávacími prostředky za *dostatečné*. Za *nedostatečné* ho považuje 10 mužů (14%) a žádná žena.

Největší nedostatky v materiálně-technickém zajištění procesu služební přípravy vidí respondenti v nedostatečném počtu objektů na provádění nácviku taktiky zákroků, slabém vybavení střelnice a malém počtu, respektive různorodosti, zbraní využívaných pro střelecký výcvik. Respondenti mužského pohlaví vidí jako nedostatečné rovněž vybavení tělocvičny, zejména ochrannými prostředky pro nácvik úderových technik a rovněž vybavení posilovny.

Tabulka 7: Které vzdělávací téma současné služební přípravy je podle Vás nejdůležitější pro výkon Vaší služby?

	Muži	Ženy	Celkem
Taktika	33	7	40
%	46	9	55
Střelba	13	2	15
%	18	3	21
Sebeobrana	11	0	11
%	15	0	15
Fyzická příprava	6	0	6
%	9	0	9
Celkem	63	9	72
%	88	12	100

Z tabulky č. 7 vyplývá, že z celkového počtu 72 respondentů považuje 33 mužů (46%) a 7 žen (9%) za nejdůležitější vzdělávací téma *nácvik taktiky služebních zákroků*, 13 mužů (18%) a 2 ženy (3%) považují za nejdůležitější

nácvik střeleckých dovedností, 11 mužů (15%) považuje za prioritní *nácvik sebeobranu* v souvislosti s použitím donucovacích prostředků, 6 mužů (9%) označilo jako nejdůležitější téma pro výkon služby *kondiční (fyzickou) přípravu*.

Tabulka 8: Jaká vzdělávací témata z hlediska využitelnosti pro Vaši službu v náplni služební přípravy postrádáte?

	Muži	%	Ženy	%	Celkem	%
Komunikace s pachatelem	42	58	2	3	44	61
Komunikace s postiženým	23	32	9	12	32	44
Nástražné výbušné systémy	61	85	0	0	61	85
Topografie	35	49	0	0	35	49
První pomoc a záchranná práce	63	88	9	12	72	100
Práce ve výškách	34	47	0	0	34	47
Řízení motorových vozidel (kritické situace)	63	88	6	8	69	96
Jiná	56	78	4	5	60	83

Z tabulky č. 8 vyplývá, že z celkového počtu 72 respondentů 42 mužů (58%) a 2 ženy (3%) postrádá v obsahové, respektive vzdělávací náplni služební přípravy *komunikaci s pachatelem*, neboli *vyjednávání*, 23 mužů (32%) a 9 žen (12%) postrádá *komunikaci s postiženým*, 61 mužů (85%) postrádá *výcvik v odstraňování nástražných výbušných systémů (NVS)*, 35 mužů (49%) postrádá *topografii*, 63 mužů (88%) a 9 žen (12%) postrádá *první pomoc a záchranná práce*, což je 100% respondentů, 34 mužů (47%) postrádá *výcvik práce ve výškách*, 63 mužů (88%) a 6 žen (8%) postrádá *výcvik v řízení motorových vozidel v krizových situacích* (celkem 96%). Jiná vzdělávací témata postrádá 56 mužů (78%) a 4 ženy (5%).

Každý dotazovaný respondent mohl označit více témat, která v rámci tematické náplně služební přípravy postrádá, proto nelze za 100% brát jednotku 72 respondentů.

Z vyhodnocení tabulky vyplývá, že policisté nejvíce postrádají vzdělávání v oblasti *první pomoci a záchrannářských prací* (100%) a téma *výcviku v řízení motorových vozidel v kritických situacích* (96%). Dále je z vyhodnocení patrné, že některá témata jsou vysloveně záležitostí respondentů mužského pohlaví, např. *nástražné výbušné systémy, práce ve výškách a topografie*. Na opačném pólu v procentuelním vyjádření zájmu lze uvést *komunikaci s postiženým*, kdy k tomuto tématu inklinovali spíše respondenti ženského pohlaví.

Respondenti, kteří využili možnosti uvést jiná chybějící témata, nejčastěji uváděli *psychickou i fyzickou relaxaci a regeneraci* (zejména v podobě využívání sauny, rehabilitačního cvičení, meditace...). Tento trend byl shodný s trendem v první etapě výzkumu. Je nutno připomenou, že o využitelnosti těchto témat pro výkon služby lze uvažovat pouze v nepřímé souvislosti a to zejména ve vztahu k psychické a fyzické pohodě. Stav této určité harmonie velmi pozitivně ovlivňuje zejména schopnost asertivního jednání, motivaci a celkový zdravotní stav policistů. Zdraví, fyzická i duševní pohoda nepochybně ovlivňuje výkon i kvalitu služby.

Tabulka 9: Akceptujete současný vzdělávací rozsah, náplň a metody služební přípravy?

	Ano	%	S výhradami	%	Ne	%	Celkem	%
Muži	23	32	29	40	11	16	63	88
Ženy	7	9	2	3	0	0	9	12
Celkem	30	41	31	42	11	16	72	100

Z tabulky č. 9 vyplývá, že z celkového počtu 72 respondentů *plně akceptuje* vzdělávací rozsah, náplň a metody služební přípravy 23 mužů (32%) a 7 žen (9%). Určité *výhrady* má 29 mužů (40%) a 2 ženy (3%). Současný vzdělávací rozsah, náplň a metody *neakceptuje* 11 mužů (16%).

Podrobným rozbořením dotazníků a následnými rozhovory jsem zjistil, že mezi nejčastější výhrady respondentů patří zejména *vzdělávací frekvence služební přípravy a podíl taktiky zákroků* (časová dotace). Z uvedených 29 respondentů, kteří měli výhrady k výše uvedeným parametrům, se vyslovilo 23 pro zvýšení této frekvence (u taktiky zákroků to bylo dokonce celých 29 respondentů).

Tabulka 10: Hodnocení vzdělávacích trendů služební přípravy v posledních letech

	Muži	%	Ženy	%	Celkem	%
Roste	5	8	0	0	5	8
Stagnuje	26	44	1	2	27	46
Klesá	17	29	0	0	17	29
Nedokáží posoudit	3	5	7	12	10	17
Celkem	51	86	8	14	59	100

Z tabulky č. 10 vyplývá, že z 59 respondentů, kteří dle parametrů dotazníku vyplnili tuto položku, se pouze 5 mužů (8%) vyjádřilo, že vzdělávací úroveň služební přípravy v posledních letech *roste*, dle 26 mužů (44%) a 1 ženy (2%) *stagnuje*, dle 17 mužů (29%) *klesá*. Tuto otázku *nedokázali posoudit* 3 muži (5%) a 7 žen (12%).

Tabulka 11: Nároky na vzdělanost, při prověřování a hodnocení dovedností získaných služební přípravou v posledních letech

	Muži	%	Ženy	%	Celkem	%
Rostou	0	0	0	0	0	0
Stagnují	19	32	1	2	20	34
Klesají	29	49	0	0	29	49
Nedokáží posoudit	3	5	7	12	10	17
Celkem	51	86	8	14	59	100

Z tabulky č. 11 vyplývá, že z 59 respondentů, kteří dle parametrů dotazníku vyplnili tuto položku, nepovažuje nároky na vzdělanost při prověřování a hodnocení dovedností získaných služební přípravou za rostoucí, dle 19 mužů (32%) a 1 ženy (2%) *stagnují*, dle 29 mužů (49%) *klesají*. Tuto otázku *nedokázali posoudit* 3 muži (5%) a 7 žen (12%). Tento negativní trend, proti první etapě výzkumu, je, dle mého názoru, způsoben právě dlouhodobým výpadkem vzdělávacích aktivit v procesu služební přípravy a nedokončením procesu vzniku nové koncepce. Dalším faktorem bude bezesporu zrušení dvou částí komisionálního přezkušování, ke kterému došlo v průběhu let 2007 – 2008 (zrušení komisionálního přezkušování z použití donucovacích prostředků a z kondiční přípravy).

Tabulka 12: Náročnost vzdělávacích aktivit v rámci služební přípravy z hlediska psychické zátěže

	Muži	Ženy	Celkem
Příliš zatěžující	0	3	3
%	0	4	4
Přijatelná	32	3	35
%	45	4	49
Nezatěžující	25	1	26
%	35	1	36
Nedokáží posoudit	6	2	8
%	8	3	11
Celkem	63	9	72
%	88	12	100

Z tabulky č. 12 vyplývá, že z celkového počtu 72 respondentů považují pouze 3 ženy (4%) vzdělávací aktivity služební přípravy z psychického hlediska za *příliš zatěžující*, 32 mužů (45%) a 3 ženy (4%) za *přijatelné*, 25 mužů (35%) a 1 žena (1%) za *nezatěžující*, 6 mužů (8%) a 2 ženy (3%) tuto problematiku *nedokázalo posoudit*.

Tabulka 13: Náročnost vzdělávacích aktivit v rámci služební přípravy z hlediska fyzické zátěže

	Muži	Ženy	Celkem
Příliš zatěžující	6	5	11
%	8	7	15
Přijatelná	28	4	32
%	40	5	45
Nezatěžující	29	0	29
%	40	0	40
Nedokáží posoudit	0	0	0
%	0	0	0
Celkem	63	9	72
%	88	12	100

Z tabulky č. 13 vyplývá, že z celkového počtu 72 respondentů považuje 6 mužů (8%) a 5 žen (7%) vzdělávací aktivity služební přípravy z fyzického hlediska za *příliš zatěžující*, 28 mužů (40%) a 4 ženy (5%) za *přijatelné*, 29 mužů (40%) za *nezatěžující*, všichni respondenti dokázali tuto otázku posoudit.

Tabulka 14: Náročnost vzdělávacích aktivit v rámci služební přípravy z hlediska motoriky

	Muži	Ženy	Celkem
Příliš zatěžující	12	2	14
%	17	3	20
Přijatelná	35	0	35
%	49	0	49
Nezatěžující	13	0	13
%	18	0	18
Nedokáži posoudit	3	7	10
%	4	9	13
Celkem	63	9	72
%	88	12	100

Z tabulky č. 14 vyplývá, že z celkového počtu 72 respondentů považuje 12 mužů (17%) a 2 ženy (3%) vzdělávací aktivity služební přípravy z hlediska motoriky za *příliš zatěžující*, 35 mužů (49%) za *přijatelné*, 13 mužů (18%) za *nezatěžující*, 3 muži (4%) a 7 žen (9%) tuto problematiku *nedokázalo posoudit*.

Tabulka 15: Počet účastí na vzdělávacích aktivitách služební přípravy v kalendářním roce

	Méně než 5x	%	5 – 10x	%	11 – 15x	%	více než 15x	%	Celkem	%
Muži	49	68	14	20	0	0	0	0	63	88
Ženy	9	12	0	0	0	0	0	0	9	12
Celkem	58	80	14	20	0	0	0	0	72	100

Z tabulky č. 15 vyplývá, že z celkového počtu 72 respondentů se 49 mužů (68%) a 9 žen (12%) účastní vzdělávacích aktivit organizovaných v rámci služební přípravy *méně než 5 krát* za kalendářní rok, 14 mužů (20%) se účastní *5 až 10. krát*. Vícekrát se dle respondentů této formy vzdělávání neúčastnily. Vzhledem k výzkumné etapě číslo 1, lze předpokládat, že respondenti své odpovědi vztáhly ke kalendářnímu roku 2010.

Podrobným rozbořením dotazníků a rozhovory jsem zjistil, že všichni respondenti *v nepřímém výkonu služby* se účastní *méně než 5 krát* (a to i mimo rok 2010).

Tabulka 16: Ochota dobrovolné účasti z osobního volna

	Ano	%	Ne	%	Celkem	%
Muži	19	27	44	61	63	88
Ženy	1	1	8	11	9	12
Celkem	20	28	52	72	72	100

Z tabulky č. 16 vyplývá, že z celkového počtu 72 respondentů by bylo 19 mužů (27%) a 1 žena (1%) *ochotno* účastnit se vzdělávacích aktivit probíhajících v rámci služební přípravy i ze svého volna. Zbývajících 44 mužů (61%) a 8 žen (11%) *není ochotno* věnovat svůj volný čas účasti na vzdělávacích aktivitách organizovaných v rámci služební přípravy. Z této tabulky vyplývá, že 72% respondentů není ochotno věnovat svůj volný čas svému zdokonalování ve věcech služební připravenosti formou dobrovolné účasti na služební přípravě, což lze považovat za negativní jev. Tento jev je patrnější u žen.

Tabulka 17: Vztah policistů ke vzdělávání formou účasti na služební přípravě

	Muži	Ženy	Celkem
Pozitivní	19	1	20
%	26	1	27
Respektují	20	1	21
%	28	1	29
Nutnost	12	4	16
%	17	6	23
Negativní	10	2	12
%	14	3	17
Zbytečná	2	1	3
%	3	1	4
Celkem	63	9	72
%	88	12	100

Z tabulky č. 17 vyplývá, že z celkového počtu 72 respondentů vyjádřilo 19 mužů (26%) a 1 žena (1%) *pozitivní vztah* ke vzdělávání formou účasti na služební přípravě. *Respektování* vyjádřilo 20 mužů (28%) a 1 žena (1%). Jako *nutnost* chápe toto vzdělávání 12 mužů (17%) a 4 ženy (6%). *Negativní vztah* vyjádřilo 10 mužů (14%) a 2 ženy (3%). Za zbytečnou ji považují 2 muži (3%) a 1 žena (1%).

Podrobným rozbořením dotazníků a jednotlivými rozhovory jsem zjistil, že pozitivní vztah ke vzdělávání touto formou mají především policisté ve věku do

30 let a služebně mladší 10 let. Tento trend se projevuje rovnoměrně u mužů i žen a při konfrontaci s první etapou výzkumu vykazují názorovou setrvalost.

Tabulka 18: Trénujete (nacvičujete) dovednosti získané v rámci služební přípravy ve svém volném čase?

	Ano	%	Ne	%	Celkem	%
Muži	4	6	59	82	63	88
Ženy	0	0	9	12	9	12
Celkem	4	6	68	94	72	100

Z tabulky č. 18 vyplývá, že z celkového počtu 72 respondentů pouze 4 muži (6%) *trénuje* (nacvičuje) dovednosti získané v rámci služební přípravy ve svém volném čase. Zbývající respondenti, tj. 59 mužů (82%) a 9 žen (12%) tyto dovednosti ve svém volném čase *nenacvičuje*.

Podrobnějším rozbořem jsem zjistil, že dovednosti získané v rámci služební přípravy nacvičují pouze muži mladší 30 let, služebně mladší 10 let, zařazení v přímém výkonu služby u Služby pořádkové policie (opět setrvalý trend s první etapou výzkumu). Lze se vzhledem k věku a délce služebního poměru domnívat, že tito policisté budou služebně mladší tří let a k nácviku ve svém volném čase jsou motivováni především nutností po třech letech složit služební zkoušku, jejíž součástí je i prověřování z výše uvedených dovedností.

Tabulka 19: Přináší Vám zručnosti získané v rámci vzdělávání služební přípravou větší jistotu při používání donucovacích prostředků a zbraně při služebních zákrocích?

	Ano	%	Ne	%	Nedokáži posoudit	%	Celkem	%
Muži	53	74	6	8	4	6	63	88
Ženy	2	3	1	1	6	8	9	12
Celkem	55	77	7	9	10	14	72	100

Z tabulky č. 19 vyplývá, že z celkového počtu 72 respondentů se 53 mužů (74%) a 2 ženy (3%) domnívají, že jim zručnosti získané v rámci procesu vzdělávání při služební přípravě *přinášejí větší jistotu* při používání donucovacích prostředků a zbraně při služebních zákrocích. *Negativní* postoj k této problematice vyjádřilo 6 mužů (8%) a 1 žena (1%). Tuto otázku *nedokázali posoudit* 4 muži (6%) a 6 žen (8%).

Z vyhodnocení této otázky vyplývá, že i když policisté vnímají vzdělávací aktivity služební přípravy jako proces, na kterém je neustále co měnit a má své nedostatky, uvědomují si nutnost této přípravy pro svou práci a zdárné plnění služebních úkolů.

Tabulka 20: Přispívá vzdělání získané v procesu služební přípravy k upevnění Vašeho sebevědomí při výkonu služby?

	Ano	%	Ne	%	Nedokáží posoudit	%	Celkem	%
Muži	38	54	6	8	19	26	63	88
Ženy	2	3	0	0	7	9	9	12
Celkem	40	57	6	8	26	35	72	100

Z tabulky č. 20 vyplývá, že z celkového počtu 72 respondentů se 38 mužů (54%) a 2 ženy (3%) domnívají, že vzdělání získané v procesu služební přípravy *přispívá* k upevnění jejich sebevědomí při výkonu služby. *Negativní* postoj k této otázce vyjádřilo 6 mužů (8%). Tuto otázku *nedokázalo posoudit* 19 mužů (26%) a 7 žen (9%). Rovněž i zde je při vyhodnocení patrné, že policisté vnímají tuto formu vzdělání jako důležitou součást jejich přípravy na výkon služby a to i přesto, že procentuelní vyjádření kladných odpovědí je nižší než u předcházející otázky. Současně došlo k mírnému poklesu kladných odpovědí ve srovnání s první etapou výzkumu (opět tento fakt může být způsoben nefunkčností tohoto druhu vzdělávacího procesu v prvních osmi měsících roku 2010).

Tabulka 21: Přispívá služební příprava ke zvýšení Vaší profesionality při výkonu služby?

	Ano	%	Ne	%	Nedokáží posoudit	%	Celkem	%
Muži	36	50	6	9	21	29	63	88
Ženy	2	3	0	0	7	9	9	12
Celkem	38	53	6	9	28	38	72	100

Z tabulky č. 21 vyplývá, že ze 72 respondentů se 36 mužů (50%) a 2 ženy (3%) domnívají, že služební příprava *přispívá* ke zvýšení jejich profesionality při výkonu služby. *Negativní* postoj k této otázce vyjádřilo 6 mužů (9%). Tuto otázku *nedokázalo posoudit* 21 mužů (29%) a 7 žen (9%). Rovněž i při vyhodnocení této otázky je patrné, že policisté vnímají služební přípravu jako důležitou součást jejich přípravy na výkon služby a ke zvýšení profesionality. Opětovný pokles

kladných odpovědí (ve srovnání s první etapou) může být způsoben dočasnou nefunkčností služební přípravy v roce 2010. Nárůst respondentů, kteří nedokázali otázku posoudit připisují sníženému věku délky trvání služebního poměru (viz. výše) a tudíž neschopnosti zhodnotit dopady této vzdělávací formy jako celku.

Tabulka 22: Hodnocení odborných znalostí a profesní úrovně instruktorů služební přípravy

	Muži	%	Ženy	%	Celkem	%
Profesionální	7	10	1	1	8	11
Standardní	39	54	2	3	41	57
Neprofesionální	0	0	0	0	0	0
Nedostatečné	0	0	0	0	0	0
Nedokáží posoudit	17	24	6	8	23	32
Celkem	63	88	9	12	72	100

Z tabulky č. 22 vyplývá, že z celkového počtu 72 respondentů považuje pouze 7 mužů (10%) a 1 žena (1%) odborné znalosti a profesní úroveň instruktorů za *profesionální*. Tady došlo k poměrně výraznému snížení hodnocení vzdělávací kvality instruktorů (ve srovnání s první etapou výzkumu). Toto snížení však bylo kompenzováno nárůstem procent respondentů, kteří se vyjádřili ke kvalitám instruktorů v nuanci „standardní“. Tedy 39 mužů (54%) a 2 ženy (3%) považují odborné znalosti instruktorů za *standardní*. Žádný muž ani žena nepovažuje odborné znalosti a profesní úroveň instruktorů za *neprofesionální* nebo *nedostatečnou*. Tuto otázku nedokázalo posoudit 17 mužů (24%) a 6 žen (8%). Z vyhodnocení tabulky vyplývá, že téměř třetina respondentů (32%) nedokáže posoudit jakou kvalitu odborných vzdělávacích znalostí a profesní úroveň mají instruktoři služební přípravy.

Tabulka 23: Hodnocení přístupu nadřízených ke služební přípravě

	Muži	%	Ženy	%	Celkem	%
Vstřícný	2	3	0	0	2	3
Liknavý	7	10	0	0	7	10
Negativní	36	50	9	12	45	62
Odmítavý	18	25	0	0	18	25
Celkem	63	88	9	12	72	100

Z tabulky č. 23 vyplývá, že z celkového počtu 72 respondentů hodnotí pouze 2 muži (3%) přístup nadřízených jako *vstřícný*, 7 mužů (10%) jako *liknavý*, 36 mužů (50%) a 9 žen (12%) jako *negativní*, 18 mužů (25%) jako *odmítavý*. Vyhodnocením této položky lze konstatovat, že policisté vnímají přístup svých nadřízených ke služební přípravě *negativně*. Poměrně vysoká radikalizace názorů respondentů směrem k negativnímu trendu (ve srovnání s první etapou výzkumu) může být opět způsobena dočasnou nefunkčností vzdělávání procesem služební přípravy a malým tlakem jednotlivých vedoucích útvarů na zlepšení této situace. Studium dotazníků a rozhovory jsem zjistil, že negativní tendence vyjadřovali zejména respondenti ve věku do 30 let, služebně mladší 10 let a zařazení v přímém výkonu služby a to u služby pořádkové policie.

Tabulka 24: Místo výkonu služební přípravy

	Pracoviště	%	Škola	%	Celkem	%
Muži	63	78	8	10	71	88
Ženy	9	11	1	1	10	12
Celkem	72	89	9	11	81	100

Z tabulky č. 24 vyplývá, že z celkového počtu 81 odpovědí (respondenti mohli zatrhnout i obě možnosti) 63 mužů (78%) a 9 žen (11%) vykonává služební přípravu *na pracovišti*, 8 mužů (10%) a 1 žena (1%) ji vykonává v některé z *policejních škol*. Jako místo výkonu služební přípravy „pracoviště“ označili všichni zúčastnění respondenti. 14 respondentů uvedlo ještě jako výkon služební přípravy školu (myšleno některý z druhů rezortního vzdělávacího zařízení). Jde o policisty, kteří jsou studenty Policejní akademie v kombinované formě studia a o policisty, kteří nastoupili k policii s vysokoškolským vzděláním a studují základní odbornou přípravu (ZOP) dálkově.

Tabulka 25: Kvalita služební přípravy ve středních policejních školách nebo na Policejní akademii

	Muži	%	Ženy	%	Celkem	%
Profesionální	0	0	0	0	0	0
Dostatečná	9	13	0	0	9	13
Průměrná	31	43	2	3	33	46
Nedostatečná	11	15	0	0	11	15
Nedokáží posoudit	12	17	7	9	19	26
Celkem	63	88	9	12	72	100

Z tabulky č. 25 vyplývá, že z celkového počtu 72 respondentů nehodnotí žádný služební přípravu probíhající ve středních policejních školách nebo na Policejní akademii jako *profesionální*, 9 mužů (13%) jako *dostatečnou*, 31 mužů (43%) a 2 ženy (3%) jako *průměrnou*, 11 mužů (15%) jako *nedostatečnou*, 12 mužů (17%) a 7 žen (9%) *nedokáže* tuto otázku *posoudit*. Z vyhodnocení této položky vyplývá, že policisté vnímají služební přípravu probíhající v rámci rezortního školství spíše jako průměrnou až nedostatečnou. Vzhledem k výše uvedeným vyhodnocením jednotlivých položek, mající souvislost s položkou v tabulce č. 25, se lze oprávněně domnívat, že nedostatky vnímané ve služební přípravě nejsou nahodilé, ale souvisí s celým systémem této formy vzdělávání.

3.7.3 Třetí etapa výzkumu

Třetí etapa výzkumu se uskutečnila formou dotazníku, doplněného rozhovory s instruktory Krajského ředitelství policie Zlínského kraje, Územního odboru Zlín. Byla realizována v období od 6. prosince 2010 do 18. února 2010. Po tomto termínu bylo provedeno kvantitativní vyhodnocení dotazníků, doplněné o rozhovory se dvěma instruktory Územního odboru Zlín. Výsledky rozhovorů jsou zohledněny v rámci vyhodnocení jednotlivých hypotéza a v závěru práce. Kvantitativní vyhodnocení této etapy výzkumu přineslo výsledky prezentované v následujících tabulkách. Příloha F obsahuje grafy k této části výzkumu.

Tabulka 1: Odpovídá podle Vás tematická náplň vzdělávání v procesu služební přípravy současným požadavkům výkonu služby?

	Instruktoři
Ano	1
%	10
S výhradami	3
%	30
V některých oblastech	2
%	20
Ne	4
%	40
Nedokáží posoudit	0
%	0
Celkem	10
%	100

Z tabulky č. 1 vyplývá, že z celkového počtu 10 respondentů odpověděl na tuto otázku „*Ano*“ 1 instruktor (10%), „*S výhradami*“ odpověděli 3 instruktoři (30%), „*Pouze v některých oblastech*“ odpověděli 2 instruktoři (20%), „*Ne*“ odpověděli 4 instruktoři (40%). Z tabulky je patrné, že instruktoři se spíše přiklánějí k názoru, že současná vzdělávací náplň nevyhovuje plně potřebám současnému výkonu služby.

Tabulka 2: Hodnocení vzdělávací frekvence služební přípravy vzhledem k potřebám výkonu služby

	Instruktoři
Příliš velká	0
%	0
Odpovídající	0
%	0
Dostačující	2
%	20
Neodpovídající	8
%	80
Celkem	10
%	100

Z tabulky č. 2 vyplývá, že z celkového počtu 10 respondentů považují 2 instruktoři (20%) vzdělávací frekvenci služební přípravy za **dostačující**. Vzdělávací frekvenci služební přípravy vzhledem k potřebám výkonu služby považuje za **neodpovídající (nízkou)** 8 instruktorů (80%). Zde je zcela patrné negativní vnímání frekvenčního rozsahu této oblasti vzdělávání policistů, ze strany instruktorů.

Tabulka 3: Zajištění služební přípravy po materiálně-technické stránce

	Instruktoři
Profesionální	0
%	0
Dostatečné	3
%	30
Nedostatečné	7
%	70
Celkem	10
%	100

Z tabulky č. 3 vyplývá, že z celkového počtu 10 respondentů, považují 3 instruktoři (30%) zajištění služební přípravy vzdělávacími prostředky za *dostatečné*. Za *nedostatečné* ho považuje 7 instruktorů (70%).

Největší nedostatky v materiálně-technickém zajištění procesu služební přípravy vidí respondenti v nedostatečném počtu střeliva a objektů na provádění nácviku taktiky zákroků, dále ve slabém vybavení střelnice, zejména trenažéry, popery, střeleckými překážkami a v malém počtu, respektive různorodosti, zbraní využívaných pro střelecký výcvik. Vzhledem k ostatním obsahovým částem služební přípravy (např. nácvik donucovacích prostředků) nejsou připomínky respondentů tak markantní. Při rozhovorech byla připomínkována pouze nižší kvalita používaných materiálů na vzdělávací pomůcky, čímž dochází ke snižování doby jejich použitelnosti a nároků, které mohou být na tyto pomůcky kladeny.

Tabulka 4: Které vzdělávací téma současné služební přípravy je podle Vás nejdůležitější pro výkon služby policistů?

	Instruktoři
Taktika	9
%	90
Střelba	1
%	10
Sebeobrana	0
%	0
Fyzická příprava	0
%	0
Celkem	10
%	100

Z tabulky č. 4 vyplývá, že z celkového počtu 10 respondentů považuje 9 instruktorů (90%) za nejdůležitější vzdělávací téma *nácvik taktiky služebních zákroků*, 1 instruktor (10%) považuje za nejdůležitější *nácvik střeleckých dovedností*. Tabulka ukazuje, že instruktoři vidí nejvýznamnější část své práce, v nasměrování a výcviku policistů směrem ke zdárnému zvládnutí základních mechanismů služebního zákroku, bez nichž nelze služební zákrok úspěšně zvládnout, ani při výborném zvládnutí ostatních dovedností (střelba, sebeobrana...)

Tabulka 5: Jaká vzdělávací témata z hlediska využitelnosti pro policejní službu v náplni služební přípravy postrádáte?

	Instruktoři	%
Komunikace s pachatelem	4	40
Komunikace s postiženým	0	0
Nástražné výbušné systémy	10	100
Topografie	10	100
První pomoc a záchranářské práce	10	100
Práce ve výškách	8	80
Řízení motorových vozidel (kritické situace)	10	100
Jiná	10	100

Z tabulky č. 5 vyplývá, že z celkového počtu 10 respondentů 4 instruktoři (40%) postrádají v obsahové, respektive vzdělávací náplni služební přípravy *komunikaci s pachatelem*, neboli *vyjednávání*, žádný instruktor nepostrádá *komunikaci s postiženým*. Tento fakt může být způsoben zaměřením instruktorů směrem k výuce řešení konfliktních situací, které bezprostředně ohrožují život a zdraví policisty, oběti a nezúčastněných osob. 10 instruktorů (100%) postrádá *výcvik v odstraňování nástražných výbušných systémů (NVS)*, 10 instruktorů (100%) postrádá *topografii*, 10 instruktorů (100%) postrádá *první pomoc a záchranářské práce*, 8 instruktorů (80%) postrádá *výcvik práce ve výškách*, 10 instruktorů (100%) postrádá *výcvik v řízení motorových vozidel v krizových situacích*. Jiná vzdělávací témata postrádá 10 instruktorů (100%).

Každý dotazovaný respondent mohl označit více témat, která v rámci tematické náplně služební přípravy postrádá, proto nelze za 100% brát jednotku 10 respondentů.

Z vyhodnocení tabulky vyplývá, že instruktoři postrádají celou řadu vzdělávacích témat, které by dle nich přispěly ke zvýšení vzdělávací kvality a tím i vzdělanosti policistů, cestou služební přípravy. Všichni instruktoři postrádají vzdělávání v oblastech *nástražných výbušných systémů*, *topografie*, *první pomoci a záchranářských prací* a téma *výcviku v řízení motorových vozidel v kritických situacích*.

Jako jiná chybějící témata uváděli instruktoři zejména *plavecký výcvik*, *řízení vodních plavidel*, *psychickou i fyzickou relaxaci a regeneraci* (zejména v podobě využívání sauny, rehabilitačního cvičení, meditace...).

Tabulka 6: Akceptujete současný vzdělávací rozsah, náplň a metody služební přípravy?

	Ano	%	S výhradami	%	Ne	%	Celkem	%
Instruktoři	2	20	1	10	7	70	10	100

Z tabulky č. 6 vyplývá, že z celkového počtu 10 respondentů *plně akceptují* vzdělávací rozsah, náplň a metody služební přípravy pouze 2 instruktoři (20%). Určité *výhrady* má 1 instruktor (10%). Současný vzdělávací rozsah, náplň a metody *neakceptuje* 7 instruktorů (70%).

Tendence vnímání této problematiky je u instruktorů evidentně posunuta mnohem více k negativnímu stanovisku než u cvičících policistů. Dle mého názoru je to dáno především větší profesní zainteresovaností na tomto vzdělávacím procesu a současně větší specializací instruktorů na jednotlivé vzdělávací oblasti, s menšími vazbami na komplexnost a různorodost policejní práce jako systémového celku. Cvičící policisté, na rozdíl od instruktorů, vnímají při posuzování této otázky celou řadu dalších faktorů, které ovlivňují jejich pracovní činnost jako celek.

Podrobným rozbořením dotazníků a následnými rozhovory jsem zjistil, že mezi nejčastější výhrady respondentů patří zejména *vzdělávací frekvence služební přípravy a výše uvedená chybějící vzdělávací témata*.

Tabulka 7: Hodnocení vzdělávacích trendů služební přípravy v posledních letech

	Instruktoři	%
Roste	0	0
Stagnuje	7	70
Klesá	3	30
Nedokáží posoudit	0	0
Celkem	10	100

Z tabulky č. 7 vyplývá, že žádný z instruktorů se nedomnívá, že vzdělávací úroveň služební přípravy v posledních letech *roste*. Takové vnímání této vzdělávací problematiky jedinci, kteří patří mezi nejvíce zainteresované osoby na tomto vzdělávacím procesu, je velmi alarmující a svědčí o skutečnosti, že se v rámci služební přípravy jako celku, může jednat o systémovou chybu.

Dle 7 instruktorů (70%) úroveň *stagnuje*, 3 instruktoři (30%) se domnívají, že úroveň *klesá*.

Tabulka 8: Nároky na vzdělanost, při prověřování a hodnocení dovedností získaných služební přípravou v posledních letech

	Instruktoři	%
Rostou	0	0
Stagnují	0	0
Klesají	10	100
Nedokáží posoudit	0	0
Celkem	10	100

Z tabulky č. 8 vyplývá, že z 10 respondentů se žádný nevyjádřil, že nároky na vzdělanost při prověřování a hodnocení dovedností získaných služební přípravou v posledních letech *rostou nebo stagnují*. Všichni instruktoři (100%) tyto vzdělanostní nároky, označily za *klesající*. Tato skutečnost je dle mého názoru v přímé souvislosti s neustále se měnícími koncepcemi, které požadavky kladené na policisty v rámci prověřování dovedností evidentně změkčují, ale hlavně je zde přímý vztah na rušení jednotlivých druhů komisionelního přezkušování.

Tabulka 9: Náročnost vzdělávacích aktivit v rámci služební přípravy z hlediska psychické zátěže

	Instruktoři
Příliš zatěžující	0
%	0
Přijatelná	8
%	80
Nezatěžující	2
%	20
Nedokáží posoudit	0
%	0
Celkem	10
%	100

Z tabulky č. 9 vyplývá, že z celkového počtu 10 respondentů nepovažuje ani jeden psychické nároky, kladené na policisty při vzdělávacích aktivitách v rámci služební přípravy, za *příliš zatěžující*. *Přijatelné* jsou dle 8 instruktorů (80%), 2 instruktoři považují tyto nároky za *nezatěžující*.

Tabulka 10: Náročnosť vzdelávacích aktivít v rámci služebnej prípravy z hľadiska fyzickej záťaž

	Instruktori
Příliš zatěžující	0
%	0
Příjatelná	8
%	80
Nezatěžující	2
%	20
Nedokáži posoudit	0
%	0
Celkem	10
%	100

Z tabulky č. 10 vyplývá, že z celkového počtu 10 respondentů nepovažuje ani jeden fyzické nároky, kladené na policisty při vzdelávacích aktivitách v rámci služebnej přípravy, za *příliš zatěžující*. *Příjatelné* jsou dle 8 instruktorů (80%), 2 instruktoři považují tyto nároky za *nezatěžující*. Podrobným studiem jednotlivých dotazníků bylo zjištěno, že všichni instruktoři uvedli u této otázky shodnou odpověď s otázkou č. 9.

Tabulka 11: Náročnosť vzdelávacích aktivít v rámci služebnej prípravy z hľadiska motoriky

	Instruktori
Příliš zatěžující	0
%	0
Příjatelná	10
%	100
Nezatěžující	0
%	0
Nedokáži posoudit	0
%	0
Celkem	10
%	100

Z tabulky č. 11 vyplývá, že z celkového počtu 10 respondentů nepovažuje ani jeden nároky kladené na motoriku policistů při vzdelávacích aktivitách, v rámci služebnej přípravy, za *příliš zatěžující*. *Příjatelné* jsou dle 10 instruktorů (100%).

Tabulka 12: Forma a vztah ke sportu

	Instruktoři
Vrcholově	0
%	0
Aktivně	3
%	30
Rekreačně	7
%	70
Nesportuji	0
%	0
Celkem	10
%	100

Z tabulky č. 12 vyplývá, že z celkového počtu 10 respondentů žádný instruktor v současné době nesportuje *vrcholově*. Pouze 3 instruktoři (30%) se věnují nějakému sportu *aktivně*, 7 instruktorů (70%) sportuje pouze *rekreačně*. Pozitivem je, že všichni instruktoři vykazují kladný vztah ke sportovním aktivitám, alespoň na rekreační úrovni. *Nesportuji*, neoznačil žádný z instruktorů.

Tabulka 13: Sporty provozované instruktory služební přípravy

	Úpolové	%	Střelba	%	Jiné	%	Celkem	%
Instruktoři	3	30	1	10	6	60	10	100

Z tabulky č. 13 vyplývá, že z celkového počtu 10 respondentů provozuje nebo v minulosti provozovali pouze 3 instruktoři (30%) některý z *úpolových sportů* (judo, karate, box, taekwondo...), 1 instruktor (10%) se věnuje nebo věnoval střelbě. Zbývajících 6 instruktorů (60%) se zabývá nebo se zabývalo *jinými sporty*.

Podrobným rozborem dotazníků jsem zjistil, že z jiných sportů nejčastěji respondenti uváděli kopanou, hokej, volejbal a tenis. Z hlediska zaměřenosti instruktorů na vzdělávací obsah, je absence některého ze sportů, mající přímý vztah ke služební přípravě, u 6 instruktorů, tedy u 60% negativním jevem. Sporty nemající přímou návaznost na vzdělávání služební přípravou, sice poskytují určité základní předpoklady pro výkon této práce (např. koordinace pohybu, motorika, fyzická kondice, schopnost sebeovládání, koncentrace...), ale nemohou v plném rozsahu nahradit zkušenosti a zažití jednotlivých vyučovaných technik a dovedností na úrovni dynamického stereotypu.

Tabulka 14: Trénujete (nacvičujete) ve svém volném čase dovednosti nezbytné pro výuku služební přípravy?

	Ano	%	Ne	%	Celkem	%
Instruktoři	5	50	5	50	10	100

Z tabulky č. 14 vyplývá, že z celkového počtu 10 respondentů pouze 5 instruktorů (50%) *trénuje* (nacvičuje) dovednosti nezbytné pro výuku služební přípravy ve svém volném čase. Zbývající respondenti tyto dovednosti ve svém volném čase *nenacvičuje*.

Podrobnějším rozbohem jsem zjistil, že dovednosti nezbytné pro výuku služební přípravy nacvičují ve svém volném čase instruktoři, kteří v předcházející otázce uvedli, že minulosti provozovali nebo v současnosti provozují úpolové sporty nebo střelbu. Mimo tyto respondenty se kladně k této otázce vyjádřil pouze 1 instruktor (10%).

Tabulka 15: Hodnocení svých odborných znalostí a profesní úrovně.

	Instruktoři	%
Profesionální	7	70
Standardní	3	30
Neprofesionální	0	0
Nedostatečné	0	0
Nedokáží posoudit	0	0
Celkem	10	100

Z tabulky č. 15 vyplývá, že z celkového počtu 10 respondentů považuje 7 instruktorů (70%) své odborné znalosti a profesní úroveň za *profesionální*, 3 instruktoři (30%) je považuje za *standardní*. Žádný instruktor nepovažuje své odborné znalosti a profesní úroveň za *neprofesionální* nebo *nedostatečnou*. Tato otázka byla instruktorům položena ke zjištění vnímání svých schopností v návaznosti na jejich sebevědomí. Z vyhodnocení je patrné, že většina instruktorů se považuje za profesionály, a to i ve vztahu k odpovědím, a z nich pramenícím předpokladům, uvedených ve zbývajících otázkách dotazníku.

Tabulka 16: Hodnocení vzdělávacích programů, organizovaných policií, pro instruktory služební přípravy po vzdělávací (obsahové) stránce.

	Instruktoři	%
Profesionální	1	10
Standardní	5	50
Neprofesionální	0	0
Nedostatečné	4	40
Nedokáží posoudit	0	0
Celkem	10	100

Z tabulky č. 16 vyplývá, že z celkového počtu 10 respondentů považuje pouze 1 instruktor (10%) vzdělávací programy, organizované policií, pro instruktory služební přípravy, po vzdělávací stránce za *profesionální*, 5 instruktorů (50%) za *standardní* a 4 instruktory (40%) za nedostatečné. Lze se tedy říci, že vnímání těchto vzdělávacích programů pro instruktory, balancuje na hraně mezi kladným a záporným hodnocením samotných účastníků.

Tabulka 17: Hodnocení vzdělávacích programů, organizovaných policií, pro instruktory služební přípravy po stránce frekvence.

	Instruktoři	%
Dostatečné	0	0
Nedostatečné	10	100
Nedokáží posoudit	0	0
Celkem	10	100

Z tabulky č. 17 vyplývá, že z celkového počtu 10 respondentů nepovažuje žádný instruktor vzdělávací programy, organizované policií, pro instruktory služební přípravy, po stránce frekvence za *dostatečné*, jako *nedostatečné* je vnímá všech 10 instruktorů (100%). Z vyhodnocení tabulek č. 16 a 17 je patrné spíše negativní spektrum vnímání vzdělávacích aktivit, organizovaných policií, pro instruktory. Jednotlivými rozhovory bylo zjištěno, že probíhají cca tři vzdělávací akce pro instruktory v kalendářním roce. Dle úsporných trendů, realizovaných v rámci celé policie, je předpoklad pouze jedné vzdělávací akce pro instruktory na rok 2011.

Tabulka 18: Hodnocení přístupu nadřízených ke služební přípravě

	Instruktoři	%
Vstřícný	0	0
Liknavý	0	0
Negativní	2	20
Odmítavý	8	80
Celkem	10	100

Z tabulky č. 18 vyplývá, že z celkového počtu 10 respondentů, hodnotí 2 instruktoři (20%) přístup nadřízených policistů jako *negativní*, 8 instruktorů (80%) dokonce jako *odmítavý*. Vyhodnocením této položky lze konstatovat, že instruktoři, stejně jako vzdělávaní policisté, vnímají přístup nadřízených ke služební přípravě *negativně*.

Tabulka 19: Kvalita služební přípravy ve středních policejních školách nebo na Policejní akademii

	Instruktoři	%
Profesionální	0	0
Dostatečná	1	10
Průměrná	1	10
Nedostatečná	8	80
Nedokáží posoudit	0	0
Celkem	10	100

Z tabulky č. 19 vyplývá, že z celkového počtu 10 respondentů nehodnotí žádný služební přípravu probíhající ve středních policejních školách nebo na Policejní akademii jako *profesionální*, pouze 1 instruktor (10%) ji hodnotí jako *dostatečnou*, 1 instruktor (10%) jako *průměrnou*, 8 instruktorů (80%) jako *nedostatečnou*. Z vyhodnocení této položky vyplývá, že instruktoři, stejně jako ostatní policisté, vnímají služební přípravu probíhající v rámci rezortního školství spíše jako průměrnou až nedostatečnou. Je zde patrná ještě větší radikalizace vnímání směrem k negativnímu trendu. Tento fakt může být způsoben vnímáním této problematiky z úhlu pohledu vzdělavatele, který musí pracovat s lidským zdrojem, respektive jeho kvalitami v této oblasti, který prošel výše uvedenou úrovní vzdělávání v rámci rezortního školství.

3.8 Interpretace výsledků výzkumu

Z výzkumu, který jsem provedl ke zjištění vnímání aktuálního stavu a trendů v kvalitě vzdělávání a vycvičenosti na úseku služební přípravy policistů Policie ČR, Územního celku Zlín, požadavků na vycvičenost, dopadu služební přípravy na sebevědomí, profesionalitu a jistotu policistů při provádění služebních zákroků, přístupu a odbornosti instruktorů a nadřízených ke služební přípravě, vyplývají následující výsledky.

Výsledky výzkumu jsou interpretovány s ohledem na všechny tři etapy. Procentuelní vyjádření je uváděno v pořadí průběhu jednotlivých etap, s ohledem na skutečnost, zda konkrétní pedagogický jev byl v dané etapě zkoumán. Nejpočetnější vzorek respondentů byl v první etapě výzkumu. Z dalších etap jsou patrné zejména vzdělávací trendy.

3.8.1 Vyhodnocení hypotézy č. 1

Hypotéza č. 1: Vzdělávací úroveň služební přípravy přestává vyhovovat dnešním požadavkům výkonu služby.

Na úvod vyhodnocení je třeba konstatovat, že z tabulky č. 27 (první etapa výzkumu) a tabulky č. 24 vyplývá, že služební přípravu vykonává v rámci základních útvarů 100% respondentů. Jen 11% respondentů (dle prvních dvou etap výzkumu) vykonává ještě služební přípravu na rezortních školách. Jde o policisty, kteří jsou studenty Policejní akademie v kombinované formě studia a o policisty, kteří nastoupili k policii s vysokoškolským vzděláním a studují základní odbornou přípravu (ZOP) dálkově.

Provedeným výzkumem, a jeho následným vyhodnocením, se tato hypotéza potvrdila a to zejména ve vztahu k nedostatečné frekvenci a tematické vzdělávací náplni. Jak vyplývá z tabulky č. 4 (4, 1), tematickou náplň vzdělávání v procesu služební přípravy považuje bez výhrad za odpovídající současným požadavkům výkonu služby pouze 28% (11%, 10%) respondentů. 56% (80%, 90%) respondentů má k tematické náplni vzdělávání výhrady nebo dle jejich názoru neodpovídá vůbec dnešním trendům. 16% (9%, 0%) respondentů nebylo schopno

tuto problematiku posoudit. Malou vzdělávací frekvenci služební přípravy dokládá tabulka č. 5 (5, 2), kdy 52% (49%, 80%) respondentů považuje současnou vzdělávací frekvenci za neodpovídající, 41% (36%, 20%) respondentů koliduje mezi hodnocením frekvence za dostačující až odpovídající.

Toto vnímání neodpovídající korespondence vzdělávací frekvence služební přípravy, se současnými potřebami výkonu služby dokládá i tabulka č. 15 (15), ze které je patrné, že 80% (100%) respondentů se účastní služební přípravy maximálně 10 krát za kalendářní rok. Ze svých dlouholetých zkušeností a studia výzkumů, týkajících se rozvoje, zdokonalování a udržení schopností, zručností a dovedností člověka mohu konstatovat, že tato frekvence vzdělávání, respektive účasti na organizovaných vzdělávacích aktivitách, je zcela nedostačující, a to nejen k dalšímu rozvoji a zdokonalování, ale i k praktickému udržení požadovaných schopností na již získané úrovni. Tato frekvence procesu služební přípravy může plnit maximálně instruktážní význam, kdy instruktoři seznámí policisty se základními pravidly a postupy. Ve vztahu k udržení, rozvoji nebo zdokonalování jednotlivých schopností, zručností a dovedností lze tuto frekvenci vnímat spíše symbolicky až alibisticky. Alarmujícím faktem je i skutečnost, že z rozboru jednotlivých etap výzkumu je patrný negativní trend ve vnímání výše uvedených jevů. Tento trend je vnímán negativněji u policistů ve věku do 30 let a služebně mladších 10 let. Největší negativitu ve vnímání vykazují instruktoři.

Respondenti považují za nejdůležitější vzdělávací součást služební přípravu nácvik taktiky zákroků (68%, 55%, 90%), druhým nejdůležitějším tématem byla střelba (23%, 21%, 10%). Na okraji zájmu je sebeobrana a fyzická příprava. Zde se z vlastních zkušeností domnívám, že volba respondentů je podmíněna nejen jejich zájmem a stupněm preference důležitosti jednotlivých vzdělávacích témat, ale je v úzké provázanosti na fyzické nároky spojené s výkonem jednotlivých částí služební přípravy. Tato oblast zkoumání vykazuje poměrně vysokou názorovou kohezi.

Vyhodnocením položky č. 8 (8, 5) dotazníku jsem zjistil, že respondenti nejvíce postrádají výcvik v první pomoci a záchranářských pracích (100%, 100%, 100%) a v řízení motorových vozidel v kritických situacích (94%, 96%, 100%). Zejména zařazení výcviku v řízení motorových vozidel by sice bylo velmi žádoucí, což dokládají i statistiky nehod zaviněných policisty, při řízení služebních dopravních prostředků (cca 3 nehody denně), ale vzhledem k finanční

náročnosti nepovažují rozšíření vzdělávacích aktivit tímto směrem, v blízké budoucnosti, za reálné. Dalším významným chybějícím tématem je dle respondentů komunikace, ať již s pachatelem - vyjednávání (61%, 61%, 40%) nebo s postiženým (44%, 44%, 0%). Na rozdíl od výše uvedeného tématu, zde bych problém v zavedení těchto vzdělávacích aktivit neviděl. Záleží pouze na ochotě managementu a vyškolených pracovníků, kteří jsou při každém větším územním celku, tuto službu poskytnout. Zajímavostí při analýze vzdělávání v komunikačních dovednostech je skutečnost, že tyto aktivity, ve vztahu k postiženému, nepostrádají instruktoři služební přípravy. Součástí této položky bylo i neobvyklé vzdělávací téma nástražných výbušných systémů, které chybí ve výcviku 74% (85%, 100%) respondentů. Bližším studiem jsem zjistil, že toto téma označili pouze muži (ani jedna žena). Toto téma chybí všem mužům v přímém výkonu služby.

Částí výzkumu, kterou lze zařadit pod tuto hypotézu, jsem ověřoval neodpovídající materiálně-technické zabezpečení. Tato kategorie, limitující kvalitu vzdělávacího procesu, se nepotvrdila, jelikož 89% (86%, 30) respondentů vnímá toto zabezpečení služební přípravy za profesionální nebo dostatečné. Nižší je pouze procento vyjádření u instruktorů. Za nedostatečné ho považuje pouze 11% (14%, 70%) dotázaných. Největší nedostatky spatřují dotazovaní respondenti v nedostatečném počtu objektů na nácvik taktiky služebních zákroků, slabém vybavení střelnice a malé různorodosti střelných zbraní.

Podrobnější analýzou jednotlivých dotazníků jsem zjistil, že zájem o služební přípravu, její tematickou náplň vzdělávání, frekvenci a materiálně-technické zajištění projeví zejména muži do 30 let věku, zařazení do přímého výkonu a služebně mladší 10 let a samozřejmě instruktoři. Naopak nejmenší zájem vykazovaly ženy a respondenti zařazení do nepřímého výkonu. Tento zájem se projevoval zejména v odpovědích na položky dotazníku č. 6 (6, 3), 7 (7, 4), 8 (8, 5), 30 (26, 20), zejména při možnosti volné odpovědi.

Při výzkumu a následném vyhodnocování hypotézy č. 1 jsem dospěl k paradoxu (zejména v první etapě výzkumu), kdy respondenti uvádějí výše uvedené nedostatky zejména v tematické náplni a vzdělávací frekvenci služební přípravy, ale v položce č. 9 (9, 6) dotazníku uvádí celých 73% (41%, 20%)

respondentů, že akceptují současný rozsah, náplň a metody služební přípravy, 22% (42%, 10%) respondentů vyjádřilo akceptaci s výhradami a pouze 5% (16%, 70%) respondentů tento rozsah, náplň a metody neakceptují. V případě, že vyjmete vnímání těchto skutečností instruktory, které je mnohem negativněji zaměřeno a současně vykazuje větší konzistenci s vnímáním této vzdělávací problematiky, je zde patrný výše uvedený paradox. Dále je zde patrné, že i u samotných policistů dochází ve druhé etapě výzkumu ke snížení viditelnosti tohoto paradoxu a k názorovému přiblížení všech výše uvedených položek. Dle mého názoru rozptyl ve vnímání, v první etapě výzkumu, může být dán vyšší účastí policistů v nepřímém výkonu služby, věkově i služebně starších, u nichž nedochází k provázání jednotlivých fází tohoto vzdělávacího procesu a vnímání ve všech položkách zkoumaného jevu se nejvíce přibližuje středním hodnotám.

Dále si tento relativní rozpor ve výsledcích výzkumu k této hypotéze vysvětlují tím, že respondenti při hodnocení služební přípravy jako celku nejsou zcela schopni pojmenovat problém a na vzdělávání v procesu služební přípravy jako celku nahlíží relativně pozitivně. K odhalení a uvědomění si rezerv a nedostatků dojde ve chvíli, kdy se respondentům problém konkretizuje (rozatomizuje).

Důležitým ukazatelem vzdělávací kvality služební přípravy u policie, a jejího dalšího trendu, jsou vzdělávací aktivity probíhající v rezortních školách Ministerstva vnitra ČR (střední policejní školy a Policejní akademie) a to zejména s přihlédnutím na skutečnost, že služební příprava jako vzdělávací proces, probíhající na jednotlivých územních celcích, by měla tvořit nastavbu (pokračování) této přípravy v rezortních školách. Vzhledem ke skutečnosti, že všichni policisté musí absolvovat některou z těchto institucí, mohou hodnotit kvalitu této přípravy. Z tabulky č. 28 (25, 19) vyplývá, že pouze 6% (0%, 0%) respondentů hodnotí vzdělávací aktivity související se služební přípravou probíhající v rámci těchto institucí jako profesionální. 51% (59%, 20%) respondentů ji označuje za dostatečnou nebo průměrnou a 18% (15%, 80%) za nedostatečnou. Vysoké procento instruktorů, označujících tento typ vzdělávacích aktivit v rezortních školách za nedostatečné, vyplývá pravděpodobně z vysokých odborných znalostí a zkušeností na straně jedné a z potýkání se s kvalitou lidských zdrojů (v této oblasti), v rámci vlastní vzdělávací činnosti, na straně druhé.

Vyhodnocením položky dotazníku č. 30 (27, 20) je patrné, že policisté i instruktoři nejčastěji ke zdokonalení vzdělávacího procesu služební přípravy preferují razantní zvýšení vzdělávací frekvence a rozšíření jednotlivých témat o témata uvedená v dalších položkách vyhodnoceného dotazníku (vyjednávání, záchranářské práce....). Rovněž velká část policistů i instruktorů má zájem o rozšíření vzdělávání formou tzv. instruktážně-metodických zaměstnání (IMZ). V této formě výuky by šlo o určité zintenzivnění výcviku principem soustředění trvajícího několik dní, kde by bylo aplikováno intenzivní předávání vzdělávacího obsahu. Je nutno poznamenat, že tato forma přípravy již u policie probíhá, ale pouze pro specializované složky, tedy jako nadstandard.

3.8.2 Vyhodnocení hypotézy č. 2

Hypotéza č. 2: Požadavky (nároky) na vzdělanost a vycvičenost a policistů po linii procesu služební přípravy klesají.

Provedeným výzkumem a jeho následným vyhodnocením se tato hypotéza nepotvrdila. Respondenti nevnímají současný trend vzdělávací funkce služební přípravy za klesající, ale spíše za stagnující. Domnívají se, že nároky, které jsou na ně kladeny, jsou přijatelné. Většinou je respondenti neoznačují za příliš zatěžující, ale ani nezatěžující. Policisté vnímají tyto vzdělávací nároky jako přijatelné. Alarmující je však skutečnost, že ve druhé a třetí etapě výzkumu dochází k nárůstu negativního trendu vnímání tohoto jevu.

Z tabulky č. 10 (10, 7) vyplývá, že vzdělávací trend služební přípravy je rostoucí podle 30% (8%, 0%) respondentů, za stagnující jej označilo 38% (46%, 70%) respondentů, 14% (29%, 30%) jej označilo jako klesající. Při bližším zkoumání dotazníků jsem zjistil možný důvod relativně nízkého procenta signalizujícího klesající vzdělávací trend kvalitativní úrovně služební přípravy, zejména v první etapě výzkumu. Toto procento může být ovlivněno faktem, že 36% respondentů je zařazeno v nepřímém výkonu služby nebo v přímém výkonu služby, ale na Službě kriminální policie a vyšetřování (všichni takto zařazení respondenti nedokázali tuto otázku posoudit nebo považují úroveň za stagnující nebo rostoucí). Tito respondenti se vzdělávacích aktivit realizovaných služební přípravou účastní zpravidla méně než 5 krát za kalendářní rok a jejich směr

vykonávané práce a s tím související požadavky a očekávání od služební přípravy jsou posunuty jiným směrem než u respondentů zařazených do přímého výkonu služby, kteří slouží u Služby pořádkové nebo dopravní policie.

Ve druhé etapě výzkumu dochází k názorovému posunu směrem k negativnímu vnímání tohoto zkoumaného jevu. Proti první etapě se této části výzkumu zúčastnilo větší množství respondentů zařazených v přímém výkonu služby, sloužící u Služby pořádkové policie, kde je vzdělávání formou služební přípravy vnímáno, jako velmi důležitá složka podporující výkon služby. Dalším faktorem mající vliv na posun vnímání tohoto jevu je i skutečnost, že ve druhé etapě bylo vytěžováno mnohem více respondentů mladšího věku a kratší služební doby.

Jak vyplývá z vyhodnocení tabulky č. 11 (11, 8) nároky na vzdělanost, při prověřování a hodnocení dovedností získaných služební přípravou v posledních letech označilo, v první etapě výzkumu, nejvíce respondentů za stagnující (42%). Ve druhé a třetí etapě dochází k posunu vnímání, kdy za stagnující tento jev označilo 34% (0%) respondentů. Jako rostoucí tyto nároky označilo v první etapě 24%, ve druhé etapě 0% a ve třetí etapě rovněž 0%. Naopak za klesající je považuje 16% (29%, 100%) respondentů negativní vnímání je patrné především u instruktorů (všichni označily trend za klesající). Toto vnímání je způsobeno především vzdělávacími zkušenostmi těchto pracovníků, kdy si tito uvědomují, že bez zpětné vazby získávané prostřednictvím prověřování nelze realizovat kvalitní vzdělávací proces. Navíc malé nároky kladené na policisty, v rámci hodnocení získaných dovedností, snižují motivaci těchto vzdělávaných jedinců.

Jako přijatelnou označilo náročnost vzdělávacích aktivit v rámci služební přípravy z hlediska psychické zátěže 69% (49%, 80%) respondentů, za příliš zatěžující je považuje 6% (4%, 0%) a naopak nezatěžující 13% (36%, 20%) respondentů. V tomto zkoumaném jevu dochází k mírnému posunu vnímání respondentů, směrem k menší náročnosti vzdělávacích aktivit po psychické stránce.

Z hlediska fyzické zátěže považuje vzdělávací aktivity, realizované v rámci služební přípravy, za přijatelné 61% (45%, 80%) respondentů. Za příliš zatěžující je považuje 15% (15%, 0%) a naopak jako nezatěžující je hodnotí 17% (40%, 36%) respondentů. I zde je patrný trend vnímání směrem ke snižující se náročnosti vzdělávacích aktivit. Bohužel je nutno konstatovat, že i při absenci

komplexní kondiční přípravy, jako vzdělávací složky služební přípravy, je zde částečná odpovědnost i na instruktorech. Výši fyzických nároků lze upravovat a následně realizovat i v rámci jiných obsahových celků (střelba, nácvik použití donucovacích prostředků, taktika služebních zákroků...). Limit této zátěže je do určité míry závislý na schopnostech instruktora kreativně dotvářet vzdělávací proces a jeho následné aplikaci na vzdělávané policisty.

Z hlediska motoriky jsou vzdělávací aktivity v rámci služební přípravy přijatelné pro 32% (49%, 100%) respondentů, příliš zatěžující jsou pro 23% (20%, 0%) a nezatěžující pro 10% (18%, 0%) respondentů. Relativně nižší procentuelní vyjádření v jednotlivých položkách je dáno především skutečností, že tuto problematiku nedokázalo posoudit poměrně vysoké procento respondentů (35%, 13%, 0%), a to zejména v první etapě výzkumu.

I když se výzkumem tato hypotéza (klesající trend) nepotvrdila, nepopírá tento výsledek potvrzení hypotézy č. 1. Za alarmující lze považovat částečný posun vnímání, tohoto zkoumaného jevu, respondenty směrem k záporným hodnotám. Při úvahách o dlouhodobosti tohoto trendu je však nutno brát v úvahu relativně dlouhodobou nefunkčnost vzdělávacího procesu služební přípravy z důvodů nově vznikajícího Krajského ředitelství policie Zlínského kraje a snaha o vytvoření nové koncepce této části vzdělávání.

Pro nedostatečnost vzdělávacích aktivit, zejména po linii frekvence, hovoří zejména výsledky uvedené v tabulce č. 15 (15), kdy 80% (100%) respondentů se účastní na této přípravě maximálně 10 krát ročně, což je nedostatečné (viz. výše – hypotéza č. 1). Tato frekvence účasti samozřejmě ovlivňuje i vnímání trendu vývoje vzdělávací kvality a náročnosti služební přípravy samotnými respondenty, kdy dochází k malé trénovanosti těchto jedinců. Tito pak mohou vnímat i relativně malé nároky na ně kladené, jako přijatelné až vysoké (příliš zatěžující).

3.8.3 Vyhodnocení hypotézy č. 3

Hypotéza č. 3: Zájem policistů o vlastní vzdělávání (vycvičenost a připravenost) klesá.

Provedeným výzkumem a jeho následným vyhodnocením se tato hypotéza potvrdila. K potvrzení nebo vyvrácení této hypotézy je potřebné brát v úvahu celou řadu faktorů. Proto k ověření této hypotézy byla použita v dotazníku celá řada položek. Samotný zájem o vlastní vycvičenost signalizuje již vztah respondentů ke služební přípravě. Pozitivní vztah vyjádřilo pouze 26% (27%) respondentů. Ostatní respondenti se pohybují ve škále respektu až zbytečnosti služební přípravy.

Potvrzení se ukazuje hlavně v oblasti vlastního rozvoje fyzické kondice a motoriky formou sportu i vztahu ke zbraním, střelbě a úpolovým sportům. O vlastní kondici vůbec nepečuje 24% (0%) respondentů. Většina sportuje pouze rekreačně (61%, 70%). Velmi malé procento se věnuje sportu aktivně (14%, 30%) a pouze jeden respondent sportuje vrcholově (v první etapě výzkumu – nejde o instruktora). Při bližším vyhodnocování a použitím další metody výzkumu, rozhovoru, jsem zjistil, že celá řada respondentů si pod pojmem rekreační sport představuje i vyjížděku na kole s manželkou, přítelkyní nebo dětmi, účast na setkání s přáteli, kde se hraje například bowling, kuželky atd. Tuto formu sportu lze samozřejmě za rekreační považovat, ale současně vypovídá i o negativním trendu v této oblasti. Trend ve vztahu ke sportu lze označit za setrvalý. Nárůst v položce rekreační formy sportu je způsoben především účastí instruktorů na tomto zkoumaném jevu (ve třetí etapě výzkumu). Je poměrně nepředstavitelné, že instruktor, jehož náplní práce je vedení vzdělávacích aktivit především v pohybovém zaměření, by nebyl sportovně aktivní ani na rekreační úrovni.

Mnohem negativněji již vyznívá zaměření sportovní činnosti respondentů (včetně instruktorů) na oblasti, které by měly vztah ke služební přípravě a následně i k výkonu služby. Jen 14% (30%) respondentů provozovalo nebo provozuje některý z úpolových sportů a jen 5% (10%) respondentů provozuje nebo provozovalo střelbu. Velmi negativní postoj je vůči těmto odvětvím zaznamenán u žen, kdy pouze jedna žena (první etapa výzkumu) se v minulosti věnovala úpolovému sportu. Zbývajících 81% (60%) respondentů se věnuje nebo se v minulosti věnovalo jiným sportům, které kromě zvyšování fyzické kondice a

jiných pohybových schopností, zejména motoriky, nemají souvislost s tématy služební přípravy. Zlepšení procentuelního vyjádření u úpolových sportů a střelby je opět dáno účastí instruktorů na zkoumání tohoto jevu.

Nejvíce potvrzuje tuto hypotézu skutečnost, že pouze 8% (6%) respondentů trénuje (nacvičuje) dovednosti získané v rámci služební přípravy, ve svém volném čase. U instruktorů jde o 50% jedinců, kteří ve svém volném čase nacvičují dovednosti, nezbytné pro výuku služební přípravy. Pokud přihlédneme ke skutečnosti, že instruktor vede ostatní policisty při vzdělávacích aktivitách, je i toto procento poměrně malé. Ostatní respondenti tak nečiní. Tento stav je velmi alarmující, jelikož jak vyplývá z výše uvedených skutečností, většina policistů se účastní vzdělávacích aktivit prostřednictvím služební přípravy 5 až 10 krát za kalendářní rok, což je k udržení a rozvoji požadovaných schopností, dovedností a způsobilostí velmi málo.

Alarmující je rovněž fakt, že dochází k poklesu ochoty dobrovolné účasti na těchto vzdělávacích aktivitách z osobního volna. 38% (28%) respondentů uvedlo, že je ochotno se dobrovolně účastnit služební přípravy z vlastního volna. Tato ochota, je dle mého názoru pouze v teoretické rovině (někteří respondenti mají tendenci se hodnotit lépe a aktivněji než ve skutečnosti jsou), jelikož z vyhodnocení tabulky č. 15 (15) vyplývá, že 80% (100%) respondentů se účastní služební přípravy max. 10 krát ročně. Více než 15 krát ročně se účastní pouze 1 respondent. Jelikož jsem byl dlouholetým instruktorem služební přípravy, není mi známa žádná překážka, která by policistům bránila v dobrovolné účasti na těchto vzdělávacích aktivitách. Ke změně tohoto stavu dochází teprve v těchto dnech (od 1. 3. 2009), kdy dochází ke změně systému služební přípravy a to ve smyslu včasné registrace (může realizovat pouze vedoucí útvaru), která má zabezpečit ideální průchodnost jedinců výcvikem.

Dalším prvkem, který potvrzuje tuto hypotézu, je fakt, že 73% (41%, 20%) respondentů akceptuje služební přípravu v daném rozsahu, formě, intenzitě, zaměření bez výhrad. Výjimku v akceptaci tvoří pouze instruktoři. Jak vyplývá z teoretické části této práce, určitě nelze systém služební přípravy policistů označit za bezchybný a komplexně správný.

3.8.4 Vyhodnocení hypotézy č. 4

Hypotéza č. 4: vzdělávání v procesu služební přípravy se pozitivně odráží v sebevědomí policistů při provádění služebních zákroků.

Provedeným výzkumem a jeho následným vyhodnocením se tato hypotéza potvrdila. Z výsledků výzkumu je patrné, že respondenti vidí ve vzdělávání v procesu služební přípravy pozitivní přínos pro jejich výkon služby. Největší pomoc služební přípravy vidí policisté v oblasti používání donucovacích prostředků a zbraně při služebních zákrocích. Kladně se při posuzování těchto vzdělávacích aktivit vyjádřilo 86% (77%) respondentů. Rovněž velmi dobře hodnotí respondenti pozitivní vliv výcviku na zvyšování profesionality při výkonu služby (83%, respektive 53% dotázaných). Nižší procento v druhé etapě výzkumu může být způsobeno nejen dočasnou nefunkčností vzdělávání prostřednictvím služební přípravy (rok 2010), ale rovněž vzorkem respondentů. Ve druhé etapě výzkumu byl větší podíl policistů služebně mladších tří let, u nichž může být problém s vnímáním pojmu profesionality jako celku a jeho návaznosti na tuto formu vzdělávání.

O něco méně, tj. 66% (57%) respondentů, hodnotí kladný přínos vzdělávacích aktivit organizovaných v rámci služební přípravy v upevňování sebevědomí při výkonu služby. Tato odchylka (nižší počet kladných vyjádření) je dána především nárůstem počtu respondentů, kteří tuto otázku nedokázali posoudit (28%, 26%). Nedošlo zde k nárůstu negativních odpovědí. Neschopnost posoudit tuto otázku je možné vysvětlit složitější vztahovou vazbou mezi zlepšením určitého segmentu duševního stavu, jakým sebevědomí bezesporu je, v souvislosti s účastí na služební přípravě.

Kladné vyjádření k této problematice uváděli poměrově shodně muži i ženy. Záporné odpovědi převažovaly zejména u respondentů zařazených do nepřímého výkonu. Tento fakt může být způsoben zejména skutečností, že tito policisté se účastní služební přípravy méně než 5 krát ročně (bližší studium jednotlivých dotazníků) a jsou od určitých tematických částí služební přípravy osvobozeni. Z rozboru policejních statistik je zřejmé, že se každoročně zvyšuje počet služebních zákroků, zejména proti agresivním narušitelům veřejného pořádku a to v souvislosti se snižujícím se počtem zranění policistů ročně, což svědčí o jejich větší profesionalitě, připravenosti, jistotě a sebedůvěře při výkonu služby,

zejména v oblasti realizace služebních zákroků. Tyto statistiky dokládají, že policisté se naučili v průběhu času poměrně efektivně využívat dovedností získaných v tomto typu vzdělávání.

Z vyhodnocení provedeného výzkumu je zcela evidentní, že i přes určité vzdělávací nedostatky ve služební přípravě se respondenti domnívají, že tato má pozitivní vliv na jejich sebevědomí, jistotu a profesionalitu při provádění služebních zákroků.

3.8.5 Vyhodnocení hypotézy č. 5

Hypotéza č. 5: Policisté vnímají profesní a odbornou úroveň vzdělavatelů (instruktorů) služební přípravy za profesionální.

Provedeným výzkumem a jeho následným vyhodnocením se dle mého názoru tato hypotéza potvrdila pouze částečně. Za profesionální považuje odborné znalosti a profesní úroveň instruktorů pouze 30% (11%) dotázaných. Většina respondentů považuje tuto úroveň za standardní (43%, 57%). Pokles, respektive nárůst v procentuelním vyjádření, mezi první a druhou etapou výzkumu, je dle mého názoru způsoben vnímáním malé nuanční rozdílnosti mezi pojmy „profesionální“ a „standardní“. Důležitější je, že součet těchto relativně pozitivních vyjádření, ve vztahu k profesní odbornosti instruktorů, je relativně neměnný, a to zejména směrem k negativnímu vnímání vzdělávacích kvalit instruktorů (73%, 68%). Pozitivem je, že žádný z dotazovaných policistů nehodnotí tyto znalosti za neprofesionální nebo nedostatečné.

Důvodem, proč se dle mého názoru hypotéza potvrdila částečně, je skutečnost, že i přes relativně nízké procentuelní označení odpovědi „*profesionální*“, se velká část policistů přiklonila k odpovědi „*standardní*“, kterou lze považovat za vyjádření v kladném spektru možností. Jak jsem již uvedl, žádný z dotázaných nehodnotil znalosti a profesní úroveň instruktorů v negativním spektru možností. Roztříštěnost odpovědí v kladném spektru je dána různým vnímáním a následným očekáváním kvalit a znalostí instruktorů, které jednotlivý jedinci považují za důstojné označit termínem „*profesionální*“.

V případě, že by došlo ke striktnímu a kvantitativnímu vyhodnocení této hypotézy, bez dalších okolností, musel bych konstatovat, že se tato hypotéza nepotvrdila.

Své tvrzení, že se tato hypotéza částečně potvrdila, opírám i o statistické údaje, které dokládají větší počet úspěšných služebních zákroků bez zranění policisty, což lze připsat i relativně dobré kvalitě instruktorů a jejich pedagogickým schopnostem.

V souvislosti s vyhodnocením této hypotézy je však mnohem závažnější vnímání trendu profesní a odborné úrovně instruktorů služební přípravy. Jak vyplývá z tabulky č. 25 (první etapa výzkumu) pouze 10% (respondentů se domnívá, že tato úroveň instruktorů roste nebo roste alespoň v některých oblastech. Největší procento respondentů názorově osciluje kolem pojmu stagnace (52%). Relativně velké procento respondentů nedokázalo tuto problematiku posoudit (27%). Ve druhé etapě nebyl tento jev zkoumán, jelikož služební příprava během posledního roku téměř neprobíhala a tudíž by mohlo dojít ke zkreslení výsledků.

Při bližším zkoumání dotazníku jsem zjistil, že odborné znalosti a profesní úroveň instruktorů považuje za profesionální, většina policistů zařazených v nepřímém výkonu služby a policisté starší 31 let. Tento trend odpovědí se objevil i při hodnocení vývoje profesní a odborné úrovně instruktorů.

Lze tedy konstatovat, že je nutné ve vzdělávacím systému služební přípravy akcentovat i požadavek neustálého zvyšování odbornosti a profesionality instruktorů. Tento fakt, společně s dodržování určitých didaktických zásad, podpoří dosažení a zkvalitnění vzdělávací úrovně služební přípravy a tím i vzdělanost, vycvičenost a připravenost policistů pro výkon každodenní služby.

Zajímavostí tohoto zkoumaného jevu je vlastní náhled samotných instruktorů na své odborné znalosti a profesní úroveň. V této položce je 70% instruktorů označilo jako profesionální a 30% jako standardní. Rozhovory, vedenými s instruktory Územního celku Zlín jsem dospěl k zajímavému zjištění. Toto vnímání není konfrontováno s odbornými znalostmi jiných instruktorů, ani znalostmi reálnými v jednotlivých zkoumaných segmentech (sebeobrana, střelba, fyzická kondice...) mimo policii. Profesní úroveň a znalosti jsou poměřovány s úrovní vzdělávaných policistů. Při rozhovorech a větší specifikaci znalostí, které lze hodnotit jako profesionální, instruktoři dospěly k názorovému posunu a často

přehodnocení svého vnímání a označily své odborné znalosti a profesní úroveň za *standardní*.

3.8.6 Vyhodnocení hypotézy č. 6

Hypotéza č. 6: Dle policistů, je přístup nadřízených ke vzdělávání policistů, prostřednictvím služební přípravy odmítavý.

Provedeným výzkumem a jeho následným vyhodnocením se dle mého názoru tato hypotéza potvrdila, což je patrné z tabulky č. 26 (23, 18), kde 11% (25%, 80%) respondentů charakterizuje přístup svých nadřízených jako *odmítavý*, a 49% (62%, 20%) jako *negativní*. Rozhovory bylo zjištěno, že dle názoru respondentů, považuje většina jejich vedoucích tento typ vzdělávacích aktivit za zbytečné. Celkové součty procent, ležící v negativním pólu vnímání je vysoce alarmující (60%, 87%, 100%) a měl by vést k aktivizaci složek, odpovědných za metodickou činnost policie a její akceschopnost. Negativní je rovněž trend, který se ve vnímání této problematiky objevuje. Částečné zkreslení výsledků a tedy i trendů, může být opětovně dáno dočasnou nefunkčností služební přípravy v roce 2010, kdy policisté si tuto skutečnost nemusí dát do patřičných příčinných souvislostí a mohou vnímat tuto problematiku, jako důsledek negativního až odmítavého postoje jejich přímých nadřízených k této formě vzdělávání. Dalším nezanedbatelným faktorem zkreslení může být i malá nuance mezi termíny „*negativní*“ a „*odmítavý*“. Mnohem více signifikantní je však skutečnost, že pouze 20% (3%, 0%) respondentů považuje přístup svého nadřízeného, ke vzdělávání jeho podřízených, prostřednictvím služební přípravy za vstřícný. Opětovně se zde projevuje obrovský nárůst negativního trendu ve vnímání tohoto zkoumaného jevu respondenty.

Při bližším studiu dotazníků nebyla zaznamenána žádná výrazná odchylka mezi názory mužů a žen ani mezi policisty přímého a nepřímého výkonu služby. Vzhledem k nedílné velitelské pravomoci a možnosti nadřízených ovlivnit účast policistů na služební přípravě patří tento přístup nadřízených pracovníků k hlavním faktorům ovlivňujícím vzdělávací kvalitu služební přípravy jako celku v negativním směru.

Výsledky výzkumu dokazují, že policisté v aktivní službě sledují vzdělávací kvalitu služební přípravy jako součást jejich profesionálních zručností v zájmu kvality služby, což je nutné respektovat a proces vzdělávání prostřednictvím služební přípravy zdokonalovat.

3.8.7 Souhrn výsledků výzkumu

Výzkum ke zjištění vnímání aktuálního stavu a trendů v kvalitě vzdělávání a vycvičenosti na úseku služební přípravy policistů územního celku Policie ČR Zlín se uskutečnil ve třech etapách, které probíhaly v od počátku roku 2009 (únor) do konce roku 2010 (prosinec). Tato dlouhodobost společně s poměrně vysokým počtem účastníků se respondentů (191) poskytuje poměrně ucelený a hluboký diskurs do dané zkoumané problematiky. Výzkum byl realizován dotazníkovou metodou, která byla doplněna 29 rozhovory, k upřesnění kvalitativních hledisek a výsledků prováděného výzkumu.

Pro interpretaci celé šíře zkoumané problematiky bylo stanoveno šest hypotéz. Pět hypotéz se potvrdilo zcela, jedna částečně a jedna hypotéza se nepotvrdila. Z výsledků výše uvedeného výzkumu lze tedy konstatovat, že dle vnímání respondenty, přestává vzdělávací úroveň služební přípravy vyhovovat dnešním požadavkům výkonu služby. Tato skutečnost může být spojena i s faktem, že dle provedeného výzkumu, klesá zájem policistů o vlastní vzdělávání (vycvičenost a připravenost). Celý tento negativní trend vnímání policistů, ve vztahu ke vzdělávací kvalitě služební přípravy, potvrzuje i skutečnost, že dle jejich vyjádření, je přístup nadřizených ke vzdělávacím aktivitám, realizovaným v procesu služební přípravy odmítavý. Paradoxem je, že dle respondentů, při klesající vzdělávací úrovni, nedochází s výše uvedeným jevem, i k současnému poklesu požadavků (nároků) na vzdělanost a vycvičenost, které se projevují při komisionálním přezkušování. Tento výsledek výzkumu je o to zajímavější, že v posledních třech letech došlo ke zrušení dvou částí komisionálního přezkušování (ze tří) a současně ke snížení požadavků, kladených na policisty v rámci tohoto přezkušování (viz. kapitola 2.4).

Za dílčí úspěch zkoumaného vzdělávacího procesu lze považovat, že vzdělávající se policisté vnímají profesní a odbornou úroveň instruktorů, jako

svých vzdělavatelů, v pozitivním spektru hodnocení. Nevnímají ji sice jako profesionální, ale alespoň jako standardní. Dalším úspěchem je i skutečnost, že respondenti vnímají vzdělávání, v rámci služební přípravy, jako pozitivní krok k upevnění a zvýšení svého sebevědomí a profesionality při provádění služebních zákroků, a to i přes výše uvedené problémy, které limitují tuto vzdělávací formu.

Z výzkumu rovněž vyplynulo i negativní vnímání vzdělávacích aktivit, v souvislosti se služební přípravou, které probíhají v rámci studia na rezortních školách. Kvalitu těchto vzdělávacích aktivit označilo jako profesionální pouze 6% (0%, 0%) respondentů, jako dostatečné je vnímá 19% (13%, 10%) respondentů, jako průměrné 32% (46%, 10%) respondentů. Zbývající respondenti (18%, 15%, 80%) tuto vzdělávací kvalitu vnímá jako nedostatečnou. K nedostatečnosti inklinují především instruktoři (80%). Zde je nutno brát do úvahy zejména vnímání této části respondentů, kteří na výše uvedené vzdělávání navazují v rámci služební přípravy prací s lidskými zdroji.

Vnímání kvality vzdělávacích aktivit, směřujících ke služební přípravě, v rezortních školách, a následně i v probíhající služební přípravě na útvarech ukazuje, že problémy, které tato část vzdělávacího procesu má, nejsou jen nahodilé, ale jsou systémové, týkající se celé vzdělávací strategie a koncepce v rámci policie. V následující kapitole poukazují na možná opatření, která by mohla vést ke zkvalitnění vzdělávání v procesu služební přípravy policistů, a tím ke zlepšení jejich vycvičenosti a připravenosti pro výkon služby.

3.9 Shrnutí a návrhy na opatření ke zkvalitnění vzdělávání v procesu služební přípravy policistů, zlepšení jejich vycvičenosti a připravenosti pro výkon služby

Výsledky výzkumu a policejní praxe ukazuje, že i když je vzdělávací úroveň služební přípravy a vycvičenost policistů na relativně dostačující úrovni, přesto již přestává vyhovovat požadavkům současné bezpečnostní situace. Od oficiálního vzniku služební přípravy v roce 1992 se několikanásobně zvýšil počet trestných činů a přestupků, proti nimž bývají policisté nasazováni. Dnešní vzdělávací koncepce služební přípravy již nezabezpečuje policistům dostatečnou vycvičenost

pro boj s těmito negativními společenskými jevy. Celkovou situaci v oblasti vzdělávání, vycvičenosti a připravenosti policistů již nelze řešit pouze dílčími kosmetickými změnami a úpravami v současné koncepci, ale je nezbytné přikročit k systémovému řešení této problematiky jako celku a zařadit ji mezi priority, na které bude kladen akcent v rámci plnění služebních povinností a další kariérní existence u policie, jako bezpečnostního sboru.

Jak vyplývá z dlouhodobých zkušeností, je nezbytné, aby policisté jednotlivé specifické dovednosti ovládali na úrovni dynamického stereotypu, což nelze zabezpečit současným optimálním vzdělávacím rozsahem výcviku v rámci jednotlivých územních celků Policie ČR, který je průměrně 80 hodin ročně (dle zařazení policisty do příslušné kategorie, která odpovídá jeho pracovnímu zařazení a míře potencionálního rizika). Je potřeba dát policistům mnohem větší prostor pro rozvoj jednotlivých požadovaných schopností, způsobilostí a dovedností. Samozřejmostí je mnohem vyšší zainteresovanost a odpovědnost samotných policistů za vlastní rozvoj těchto předpokladů.

Celkovou změnu vzdělávací koncepce služební přípravy nelze realizovat pouze na úrovni jednotlivých územních celků, ale je třeba do změn zainteresovat i resortní školství a to na úrovni středních policejních škol i Policejní akademie. Při výchově a výuce policistů v rezortních školách a kurzech je nutné kromě odborné bezpečnostní, právní a jiných nezbytně nutných problematik věnovat zvýšenou pozornost i výuce a rozvoji vlastností, schopností a praktických dovedností potřebných pro vlastní bezpečnost a schopnost zvládat i složité situace, zejména taktiku zákroků). V současné době není zabezpečena téměř žádná komunikace mezi resortními školami a jednotlivými útvary územních celků, popřípadě instruktory vzdělávající policisty těchto součástí. Proto se nezdívá stává, že vzdělávací náplň resortních škol a kurzů neodpovídá požadavkům praxe. To ve svém důsledku znamená, že policisté přicházejí z resortních škol a kurzů absolutně nepřipraveni na řešení reálných situací. Instruktorům služební přípravy na úrovni územních celků, se tak dostávají do výcviku policisté, kteří nemají ani nejmenší ponětí, co je pro úspěšné zvládnutí rizikového služebního zákroku nezbytné. Vzdělávání a výcvik takových policistů trvá pak mnohem déle než v případě, kdy by byly již osvojeny základní dovednosti, jejichž garantem by měly být resortní školy.

Nedostatek komunikace mezi rezortním školstvím a základními útvary, které jsou jako jediné schopny reagovat na potřeby praxe, a z toho vyplývající nedostatky ve vzdělávacích aktivitách služební přípravy, která probíhá v rezortních školách, je v dnešní době mnohem patrnější, jelikož dochází k obrovské obměně lidských zdrojů v rámci policejního sboru. Následkem této velmi vysoké fluktuace lidského potenciálu a nedostatečnosti propojení rezortního školství s potřebami praxe (základními útvary) dochází ke stavu, kdy instruktoři řídící vzdělávání v procesu služební přípravy na útvarech, nemohou pokročit a dále rozvíjet potřebné dovednosti a schopnosti, jelikož se jim na výcvik dostávají neustále noví policisté, kteří nejsou po absolvování rezortní školy nebo kurzu dostatečně vybaveni základními vědomostmi, schopnostmi a způsobilostmi, na které by tito instruktoři mohli navázat.

Nejdůležitější změny v koncepci služební přípravy u Policie ČR by měly nastat zejména v oblasti frekvence, rozšíření a doplnění obsahové náplně a také sladění služební přípravy probíhající v rezortních školách a na základních útvarech. Jde o vytvoření systematičnosti, koncepčnosti a efektivity vzdělávání na vyšší úrovni, kde budou jednotlivé části na sebe navazovat, budou se prolínat, vzájemně doplňovat a průběžně aktualizovat. Toto vyžaduje přijetí zcela nové koncepce, ale i změnu v přístupu nadřízených složek i řadových policistů ke vzdělávacím aktivitám organizovaným v rámci služební přípravy, jako součásti každodenní služby.

Jak jsem již uvedl, rozsah 40 až 120 hodin ročně (dle zařazení policisty do příslušné kategorie) je velmi malý na kvalitní osvojení praktických dovedností až na úroveň dynamického stereotypu. Pro zvýšení frekvence a tím zvýšení efektivity a kvality vzdělávání je nutno zvážit udržitelnost současné koncepce. Navrhuji se vydat inovovanou a modifikovanou cestou vzdělávání v procesu služební přípravy. Vzhledem k zaměření a rozsahu rigorózní práce uvedu jen základní rysy mnou navrhaných řešení. Koncepčně považuji za schůdné dva modely:

Koncepce č. 1

Řešením je rozšíření současného vzdělávacího rozsahu výcviku (pod vedením instruktorů), po stránce frekvence i šíře obsahu, v rámci celodenních celků o několikahodinovou samostatnou přípravu policistů na útvaru v rámci výkonu každé služby.

Toto rozšíření by předpokládalo zřízení malých cvičebních místností a jejich vybavení na každém útvaru (dle vlastního průzkumu na většině útvarů, v rámci Územního celku Policie ČR Zlín, by nebyl problém najít požadovaný prostor), kde by policisté v době menší pracovní vytíženosti rozvíjeli požadované dovednosti. Instruktoři služební přípravy by tak současně, mimo vedení vlastních vzdělávacích aktivit, sloužili jako poradci, konzultanti při individuálním vzdělávání a cvičení policistů. Stali by se vlastně určitými tutori (strážci, garanty) v této vzdělávací oblasti výkonu služby. Takové rozšíření předpokládá větší zainteresovanost a odpovědnost samotných policistů, ale zejména jejich vedoucích pracovníků, kteří by dohlíželi na plnění stanovených úkolů.

Koncepce č. 2

Druhou možností je vydat se cestou specializací a kategorizací vzdělávacích aktivit v procesu služební přípravy, vzhledem k vykonávanému směru práce. Tato koncepce, pokud by se správně a efektivně realizovala, by byla mnohem méně ekonomicky nákladná a přinesla by i kýžený vzdělávací efekt vzestupu vycvičenosti u těch složek policie, které to nejvíce potřebují.

Nedostatkem a největším rizikem této koncepce je však situace, co s policisty, kteří přecházejí v rámci struktury Policie ČR k jiným složkám, v jiném vykonávaném směru práce (v této fázi nejde o specializované útvary, které si další přípravu realizují samy).

Nebezpečí této koncepce je v popírání skutečnosti, že Policie ČR je bezpečnostní složkou státu, která v případě potřeby musí řešit vnitřní bezpečnost státu a dokonce organizuje a řeší tuto bezpečnost při nebezpečí z vnější linie. Při organizaci takto velkých bezpečnostních opatření by museli zasahovat i policisté, kteří by byly z hlediska vzdělávání služební přípravou postaveni na periferii.

S ohledem na svou dlouholetou praxi, jak v přímém výkonu služby, tak na pozici instruktora služební přípravy, se přikláním ke koncepci č. 1. Tato koncepce

by zajistila, dle mého názoru nejvyšší efektivitu, systematickosti a následnou vzdělanost, vycvičenost a připravenost policistů pro výkon jejich povolání a plnění náročných úkolů, spojených s bezpečnostní ochranou státu, práv, života a zdraví občanů i samotných policistů.

Rozšíření vzdělávací náplně by muselo být zakomponováno do učebních osnov a metodiky v rámci služební přípravy, ale i resortních škol, aby byla zaručena zásada trvalosti a systematickosti. Současná obsahová náplň, vzhledem k požadavkům služby, postrádá zejména témata, jako je: komunikace s pachatelem (vyjednávání), nástražné výbušné systémy, první pomoc a řízení motorových vozidel v krizových situacích.

Z policejní praxe vyplývá, že nejdůležitější obsahovou částí vzdělávání a výcviku by měla být taktická příprava policistů, která je však v rámci služební přípravy postavena na periferii. O této skutečnosti svědčí i fakt, že taktika zákroků není předmětem komisionálního přezkoušení.

Mezi nejzávažnější překážky změny vzdělávací koncepce celé služební přípravy v rámci územních celků, v návaznosti na resortní školství, je ekonomická a personální situace Ministerstva vnitra a nezájem zainteresovaných řídicích složek na této části výkonu služby. Služební příprava prováděná na vysoké kvalitativní úrovni by vyžadovala nemalé finanční prostředky a také velkou osobní zainteresovanost jednotlivých policistů a řídicích pracovníků, kteří by museli být ochotni nést plnou odpovědnost za dosahované výsledky. Tyto výsledky by byly patrné z komisionálního přezkoušení, které by uskutečňovala nezávislá komise podléhající přímo policejnímu prezidentovi.

Nejpodstatnější teze a úkoly, při tvorbě nové vzdělávací koncepce služební přípravy, lze shrnout do následujících bodů:

Ministerstvo vnitra ČR a Policejní prezidium ČR

1. Vypracování *vzdělávací strategie a koncepčního řešení* v rámci celé této struktury doprovázené vydáním příslušných interních aktů řízení. Spolupráce při tvorbě této koncepce s odbornou veřejností (např. univerzity), resortními školstvími a základními organizačními články (jako vhodný přístup se jeví vytvoření širokospektrální komise).

2. V rámci inovované koncepce **rozšíření obsahové náplně** o témata důležitá pro současný výkon služby (vycházející z požadavků základních útvarů jako reakce na dynamicky se vyvíjející bezpečnostní situaci a materiálně-technické vybavení pachatelů zejména trestné činnosti) a jejich **pravidelná modifikace**.
3. **Vypracování metodických návodů** k realizaci jednotlivých bodů vzdělávací koncepce.
4. **Změna statusu** oblasti **taktiky služebních zákroků** jako prioritní discipliny.
5. **Průběžná kontrola** realizace koncepčních záměrů v rezortním školství i v rámci vzdělávacích aktivit na územních celcích.
6. **Změna řídicí struktury** jednotlivých organizačních článků se zaměřením na přímou odpovědnost nadřízených za dosahování vzdělávacích výsledků jim svěřených policistů.
7. **Stanovení vzdělávacího gestora**, který bude pružně koordinovat spolupráci mezi rezortním školstvím a vzděláváním probíhajícím na základních útvarech.
8. **Rozšíření vzdělávacích aktivit** a jejich kvality pro instruktory služební přípravy. Zvýšit nároky na přijetí instruktora, zavést nutnosti pedagogického vzdělání a odborných předpokladů.
9. **Nastavení odpovídajících kritérií pro přijetí uchazečů** do služebního poměru, jejich důsledné prověřování v delším časovém intervalu a následné komisionální vyhodnocení.
10. **Zavedení motivačního systému policistů** vzhledem k jejich zdatnosti, odbornosti a připravenosti.
11. **Tvorba profilu absolventa** střední policejní školy nebo Policejní akademie, a to nejen po stránce profesní, ale právě i po stránce schopností, dovedností a zručností souvisejících se služební přípravou a následným výkonem služby.

Rezortní školství

1. **Aplikace vzdělávací koncepce** a její uvádění do vzdělávací reality.
2. **Zajištění průběžné aktualizace vzdělávacích dovedností** a informací u jednotlivých vyučujících, prostřednictvím každoroční praxe (stáže) na různých základních útvarech policie.

3. **Práce na tvorbě nových metod a postupů** realizovaných v rámci vzdělávání.
4. **Poskytování zpětné vazby** Ministerstvu vnitra ČR a Policejnímu prezidiu ČR.
5. **Průběžná spolupráce a vzájemná výměna informací** mezi resortními školami a instruktory služební přípravy, působícími na územních celcích, popřípadě se základními útvary policie.
6. **Sladění obsahu učebních osnov** resortních škol s potřebami územních celků (základních útvarů) a dodržování výše uvedené **pravidelné komunikace** mezi resortními školami a základními útvary.
7. **Zajištění většího časového prostoru** pro nácvik a osvojování jednotlivých specifických schopností, zručností a dovedností.
8. **Realizace vzdělávacích programů pro instruktory** v patřičné kvalitě a frekvenci.

Krajská ředitelství policie a podřízené územní celky

1. **Zajištění dodržování aplikace vzdělávací koncepce** do praxe.
2. **Zajištění komunikace** mezi podřízenými instruktory služební přípravy a resortními školami.
3. **Zajištění zpětné vazby** výstupů z praxe a vzdělávacích aktivit realizovaných v procesu služební přípravy směrem k Ministerstvu vnitra.
4. **Motivování instruktorů k sebevzdělávání** v rámci organizovaných aktivit i ve svém osobním volnu.
5. **Zajištění osobní odpovědnosti a zainteresovanosti vedoucích pracovníků** na vzdělávacích výsledcích jejich podřízených, včetně vyvozování důsledků při neplnění.
6. **Zajištění většího časového prostoru** pro vzdělávací aktivity v rámci služební přípravy.
7. **Zajištění větší zainteresovanost** a přímou (osobní) odpovědnost policistů za dosahované vzdělávací výsledky.
8. Vyvozování důsledků a **osobní odpovědnost z neplnění komisionálního přezkoušení**.

Instruktoři služební přípravy

1. *Realizace nové vzdělávací koncepce* do služební přípravy.
2. *Průběžná konfrontace nových prvků* koncepce s aktuálním stavem a potřebami praxe.
3. *Poskytování zpětné vazby* nadřazeným součástem.
4. Práce na *zdokonalování vzdělávacích metod, principů, zásad...*
5. Chápání potřeby *sebevzdělávání a neustálá aktualizace získaných dovedností*, potřebných pro vzdělávací činnost, jejich rozšiřování a prohlubování.
6. *Motivování vzdělávaných policistů* k dosahování lepších výsledků (psychologické působení, osobní příklad, příklady z praxe...).
7. Respektování a dodržování *zásady individuálního přístupu* k jednotlivým policistům, tj. zaměření na rozvoj individuálních schopností každého policisty, dle jeho predispozic (např. necvičit z karatisty judistu...).

ZÁVĚR

Celkový vývoj naší společnosti vede k razantnímu nárůstu a rozvoji nových druhů kriminality, kde se lidský život a úcta k němu stává bezvýznamnou položkou při snaze získat hmotné statky a ekonomicko-společenskou prestiž. Vzhledem k tomuto trendu je prvořadým úkolem policejních složek i samotných policistů ochrana života a zdraví občanů. Při plnění těchto úkolů je rovněž nezbytná schopnost policistů chránit i svůj život a zdraví. Pro důsledné plnění těchto činností stanovených celospolečenskými potřebami a zákony je nenahraditelná komplexní všestranná připravenost každého policisty. Mezi významné faktory podílející se na profesní připravenosti policistů patří bezesporu i vzdělanost realizovaná v procesu služební přípravy policistů a působení instruktorů služební přípravy v této profesní oblasti. Služební příprava a instruktoři zabezpečují osvojování nebo zdokonalování jednotlivých schopností, vědomostí, zručností a návyků potřebných pro úspěšné zvládnutí určitých specifických činností v rámci výkonu služby. Svým kvalifikovaným, odborným, profesionálním a důsledným působením se instruktoři podílejí na formování osobnostního profilu každého policisty, čímž se stávají nezastupitelnou a nenahraditelnou složkou v procesu vzdělávání i výchovy policistů.

Zpracováním rigorózní práce na téma „*Služební příprava policistů České republiky jako vzdělávací proces*“ jsem se snažil popsat a rozebrat aktuální stav i hlavní problémy současné koncepce výcviku a nastínit řešení aktuálních potřeb této problematiky. Ve výzkumné části práce jsem se zaměřil na vnímání tohoto vzdělávacího procesu jeho přímými účastníky (vzdělávající se policisté, instruktoři služební přípravy). Jsem si vědom skutečnosti, že problematika je značně obsáhlá co do rozsahu i jednotlivých úhlů pohledu. Předložené závěry jsou pouze mým dílčím pohledem na teorii a praxi problematiky vzdělávání, cestou služební přípravy, a nastiňuji možná východiska, vedoucí ke zvýšení efektivity, systematičnosti a racionalizaci tohoto procesu.

Z provedeného popisu a rozboru této vzdělávací části profesního života policistů je patrné, že zde působí celá řada faktorů, které ovlivňují konečný výsledek celého vzdělávacího procesu. Mimo faktorů osobnosti policisty zde dominantní úlohu sehrává i osobnost instruktora služební přípravy. V současné

době jsou proto na instruktora kladeny značné požadavky, zejména po odborné, fyzické, pedagogické a psychologické stránce. Toto povolání předpokládá stejně jako u jiných pedagogických pracovníků osobnost odborně zdatnou, psychicky vyzrálou a stabilní s určitými kvalifikačními předpoklady a vrozenými predispozicemi. Z toho důvodu je pro výkon této funkce zapotřebí vysokoškolského vzdělání, nejlépe pedagogického směru, které svým studijním zaměřením a obsahem odpovídá nejlépe výše uvedeným požadavkům.

Možnosti využití získaných poznatků a závěrů z této rigorózní práce vidím především v oblasti podnětů zejména pro specializovaná pracoviště Policejního prezidia nebo Ministerstva vnitra České republiky. Zjištění a závěry lze rovněž použít jako pomocný studijní materiál pro instruktory služební přípravy, učitele služební přípravy v rezortních školách, posluchače základních odborných kurzů rezortních škol a akademií, vedoucí pracovníky na všech stupních řízení.

Resumé

Tato rigorózní práce se zabývala podrobnou analýzou služební přípravy policistů České republiky jako vzdělávacího procesu. Byla rozdělena do třech hlavních částí, které byly dále děleny do jednotlivých podkapitol a oddílů. V první části byla rozebrána historie a vývoj policie a vzdělávání v rámci služební přípravy. Podrobně byl popsán současný stav vzdělávání policistů v procesu služební přípravy, v návaznosti na organizované doplňkové a rozvíjející aktivity a současnou ekonomickou situaci České republiky. V další části byla v jednotlivých podkapitolách a oddílech služební příprava policistů rozebrána jako vzdělávací proces se zaměřením na jednotlivé pedagogické a psychologické kategorie. Třetí hlavní část, která byla rovněž členěna do podkapitol a oddílů, byla zaměřena na výzkum vnímání aktuálního stavu a trendů v kvalitě vzdělávání a vycvičenosti na úseku služební přípravy policistů Územního celku Zlín. Byly stanoveny jednotlivé hypotézy, které po vyhodnocení byly syntetizovány do závěrečného návrhu koncepčního řešení služební přípravy jako vzdělávacího procesu. Byl kladen důraz na kvantitativní analýzu získaných dat, doplněnou o kvalitativní analýzu reprezentativního vzorku respondentů. Analýzování dat přiblížilo vnímání soudobé situace zainteresovanými policisty.

Summary

This rigorous thesis dealt with a detailed analysis of service preparation of policemen of the Czech Republic as a pedagogical process. It was classified into three main parts, which were further divided into individual chapters and sections. The first part analyses history and development of the Police and education within the service preparation. I described the contemporary state of education of the policemen in the process of the service preparation in context of organised supplementary developing activities and current economic situation of the Czech Republic. Individual chapters and sections of the following part analyse the service preparation of the policemen as a pedagogical process with focus on particular pedagogical and psychological categories. The third main part, which was also divided into chapters and sections, was focused on research on perception of the current state and trends of the quality of education and training in the field of service preparation of the Territory of the Region of Zlín policemen. Particular hypotheses were set, further evaluated and synthesised into final proposal of conceptual solution of the service preparation as a pedagogical process. I placed emphasis on quantitative analysis of obtained data completed with quantitative analysis of representative set of respondents. Data analysis enlightened perception of contemporary situation by concerned policemen.

SEZNAM POUŽITÉ ČESKÉ LITERATURY A PRAMENŮ

ARMSTRONG, M. *Řízení lidských zdrojů*. 10. vyd. Praha: Grada, 2007. 800 s. ISBN 978-80-247-1407-3.

ADAMS, R., McTERNAL, T., REMSBERG, CH. *Jak přežít v betonové džungli*. 1. vyd. Praha: Armex, 2001. 235 s. ISBN 80-86244-19-9.

BALÁŠ, M. *Základy střelecké přípravy pro policisty*. Praha: Tiskárny MV ČR, 1998. 110 s.

BELZ, H.; SIEGRIST, M. *Klíčové kompetence a jejich rozvíjení*. 1. vyd. Praha: Portál, 2001. 375 s. ISBN 80-7178-479-6.

BENEŠ, M. *Andragogika filozofie – věda*. Praha: Eurolex Bohemia, 2001. 124 s. ISBN 80-86432-03-3.

BENEŠ, M. *Andragogika teoretické základy*. Praha: Eurolex Bohemia, 2003. 224 s. ISBN 80-86432-23-8.

BENEŠ, M. *Idea vzdělávání v současné společnosti*. Praha: Eurolex Bohemia s.r.o., 2003. 112 s. ISBN 80-86432-40-8.

BENEŠ, M. *Andragogika*. 1. vyd. Praha: Grada, 2008. 136 s. ISBN 978-80-247-2580-2.

BRYCH, J. *Sportovní střelba*. 1. vyd. Praha: Naše vojsko, 1987. 148 s. ISBN 80-548-25-4.

BURSOVÁ, M. *Kompenzační cvičení – Uvolňovací, protahovací, posilovací*. 1. vyd. Praha: Grada, 2005. 196 s. ISBN 80-247-0948-1.

CVÁČEK, J. *Vybrané problémy psychologie v policejní praxi*. 1. vyd. Holešov: SPŠ Holešov, 2002. 123 s.

HARTL, P., HARTLOVÁ, H. *Velký psychologický slovník*. 4. vyd. Praha: Portál, 2010. 800 s. ISBN 978-80-7367-686-5.

HOLUB, Z. *Speciální střelecká příprava*. 1. vyd. Vyškov: VVŠ PV, 1992. 35 s.

- HOŠEK, V. *Psychologie sportovní střelby*. 1. vyd. Praha: Naše vojsko, 1992. 268 s. ISBN 80-469-21-73.
- HUMPLÍK, M. *Aktivní posilovací cvičení pro sportovního střelce*. 1. vyd. Praha: Svazarm, 1985. 48 s. ISBN 56-847-654-98.
- HUMPLÍK, M. *Fyziologie sportovní střelby*. 1. vyd. Praha: Svazarm, 1984. 148 s. ISBN 54-659-547-24.
- CHOUTKA, M., DOVADIL, J. *Sportovní trénink*. Praha: Karolinum, 1991. 333 s. ISBN 80-7033-099-6.
- CHRÁSTKA, M. *Metody pedagogického výzkumu*. 1. vyd. Praha: Grada, 2007. 265 s. ISBN 80-247-1369-1.
- JACÍK, V. *Teorie a praxe TV a sportu*. Praha, roč. 30, 1982. č. 11, 67 s.
- JANURA, M. *Úvod do biomechaniky pohybového systému člověka*. 1. vyd. Olomouc: UP Olomouc, 2003. 83 s. ISBN 80-244-0644-6.
- KOHOUTEK, R. *Základy psychologie osobnosti*. Brno: CERM, 2000. 264 s. ISBN 80-7204-156-8.
- KOLEKTIV. *Základy střelecké přípravy pro policisty*. 1. vyd. Praha: MV ČR, 1998. 110 s.
- KOUBEK, J. *Řízení lidských zdrojů*. 4. vyd. Praha: Management Press, 2007. 400 s. ISBN 978-80-7261-168-3.
- KOVÁŘ, R., BLAHUŠ, P. *Aplikace vybraných statistických metod v antropomotorice (Skriptum)*. Praha: Státní pedagogické nakladatelství, 1989. ISBN 17-109-89.
- KRÁL, P., FIRST, R. *Metodika kondiční přípravy v sebeobraně*. Praha: Policejní akademie ČR, 2001. 147 s. ISBN 80-7251-075-4.
- KŘIVOHLAVÝ, J. *Psychologie zdraví*. 1. vyd. Praha: Portál, 2001. 280 s. ISBN 80-7178-551-2.
- MACURA, E., REPKA, P. *Pracovní sešit střelecké přípravy*. 1. vyd. Praha: MV ČR, 2003. 79 s.
- MAREŠ, J., PRŮCHA J., WALTEROVÁ E. *Pedagogický slovník*. 4. uprav. vyd. Praha: Portál, 2003. 324 s. ISBN 80-7178-772-8.

- McNAB, CH. *Jak přežít cokoli a kdekoli*. 1. vyd. Praha: Grada, 2010. 320 s. ISBN 978-80-247-3116-2.
- MICHALOV, L., FOJTÍK, I. *Základní úpoly, úpolové sporty a umění – I. Skripta*. České Budějovice: Pedagogická fakulta, 1996. 131 s.
- MICHALOV, L., FOJTÍK, I. *Základní úpoly, úpolové sporty a umění – II. Skripta*. České Budějovice: Pedagogická fakulta, 2002. 124 s.
- MUŽÍK, J. *Androdidaktika*. Praha: ASPI Publishing, 2005. 148 s. ISBN 80-7357-045-9.
- MUŽÍK, J. *Didaktika profesního vzdělávání dospělých*. 1. vyd. Plzeň: Fraus, 2005. 202 s. ISBN 80-7238-220-9.
- MUŽÍK, J. *Management ve vzdělávání dospělých*. 1. vyd. Praha: Eurolex Bohemia, 2000. 107 s. ISBN 80-86432-00-9.
- MUŽÍK, J. *Profesní vzdělávání dospělých*. 1. vyd. Praha: Codex Bohemia, 1999. 200 s. ISBN 80-85963-93-0.
- NÁCHODSKÝ, Z. *Učebnice sebeobrany*. 1. vyd. Praha: Futura, 1992. 358 s. ISBN 80-85523-01-09.
- NOVÁK, M. *Jujutsu*. 1.vyd. Praha: Grada, 2007. 116 s. ISBN 978-80-247-1884-2.
- PALÁN, Z. *Lidské zdroje – výkladový slovník*. Praha: Academia, 2002. 280 s. ISBN 80-200-0950-7.
- PALÁN, Z. *Profesní vzdělávání*, učební text KaPŘ FFUK Praha, 1995.
- PALÁN, Z. *Výkladový slovník vzdělávání dospělých*. Praha: DAHA, 1997. 159 s. ISBN 80-902232-1-4.
- PALÁN, Z. *Základy andragogiky*, učební text. Praha: VŠJAK, 2002. 207 s.
- PAVLÍK, O., CHALOUPKA, L., KOHOUT, K. *Vzdělávání dospělých. Výtah z dokumentů a publikací*. Praha: ÚIV, 111s. ISBN nevedeno.
- PAVLUCH, L., FROLÍKOVÁ, K. *Osobní trenér – Cvičíme ve fitness centru*. 1. vyd. Praha: Grada, 2003. 232 s. ISBN 80-247-0678-4.
- PLAMÍNEK, J. *Vzdělávání dospělých*. 1. vyd. Praha: Grada, 2010. 320 s. ISBN 978-80-247-3235-0.

SKALKOVÁ, J. *Obecná didaktika*. 1. vyd. Praha: Grada, 2007. 322 s. ISBN 978-80-247-1821-7.

SLOVÁK, J. *Služební příprava policistů České republiky jako pedagogický proces*. 2009. 139 s. Diplomová práce na Univerzitě Jana Amose Komenského Praha na katedře vzdělávání dospělých. Vedoucí diplomové práce Ján Danek.

SMÉKAL, V. *Pozvání do psychologie osobnosti*. 3. vyd. Brno: Barrister&Principal, 2002. 517 s. ISBN 978-80-87029-62-6.

STERNBERG, R. *Kognitivní psychologie*. 1. vyd. Praha: Portál, 635 s. ISBN 80-7178-376-5.

STIWEL, A. *Příručka speciálních jednotek, psychická a fyzická odolnost*. 1. vyd. Praha: Naše Vojsko, 2007. 192 s. ISBN 978-80-206-0906-9.

SVOBODA, M. *Psychologická diagnostika dospělých*. 2. vyd. Praha: Portál, 1999. 344 s. ISBN 80-7178-327-7.

ŠPIČKA, I. *Kapitoly z mentální přípravy*. 1. vyd. Praha: Alogodos, 1998. 130 s. ISBN 80-85317-22-2.

ŠTUMBAUER, J. *Základy vědecké práce v tělesné kultuře*. České Budějovice: Pedagogická fakulta, 1990. 85 s.

ŠVAŘÍČEK, R. *Kvalitativní výzkum v pedagogických vědách*. 1. vyd. Praha: Portál, 2007. 377 s. ISBN 80-7367-313-4.

UHLÍŘ, L.; MACEK, P. *Dějiny policie a četnictva I. Habsburská monarchie (1526-1918)*. 1. vyd. Praha: Themis, 1997. 249 s. ISBN 80-85821-52-4.

UHLÍŘ, L.; MACEK, P. *Dějiny policie a četnictva II. Československo (1918-1939)*. 1. vyd. Praha: Police History, 1999. 212 s. ISBN 80-902670-0-9.

UHLÍŘ, L.; MACEK, P. *Dějiny policie a četnictva III, Protektorát Čechy a Morava a Slovenský stát (1939-1945)*. 1. vyd. Praha: Police History, 2001. 234 s. ISBN 80-86477-01-0.

VACEK, V. *Praktická střelba*. 1. vyd. Praha: Armex, 2001. 148 s. ISBN 54-1247-54.

VAJNŠTEJN, P. *Střelec a trenér*. 1. vyd. Praha: Naše vojsko, 1986. 204 s. ISBN 59-873-6521.

ZEZULA, T. *Metodika kondiční přípravy policistů*. Praha: Tiskárna MV, 1995. 27 s.

NMV č. 12/1994 k zabezpečení služebních střelných zbraní a munice proti ztrátám, odcizení a zneužití v objektech MV a policie ČR.

Rozkaz ředitele Správy Jihomoravského kraje 1/2009 k zabezpečení služební zkoušky příslušníků Policie České republiky.

Rozkaz ředitele Krajského ředitelství policie Zlínského kraje 10/2010 k organizaci a zajištění služební přípravy, proškolení a prověrek příslušníků Krajského ředitelství policie Zlínského kraje.

Zákon č. 283/1991 Sb. o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů, včetně výpisu z důvodových zpráv k projednávání zákona. 1. vyd. Praha: MV Themis, 1995. 48 s. ISBN 80-85821-34-6.

Zákon č. 273/2008 Sb. o Policii České republiky. 1. vyd. Praha: Policejní Prezidium ČR, 2008. 118 s.

Zákon č. 361/2003 Sb. o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů v platném znění. 1. vyd. Praha, Tiskárna MV. 2003.

Závazný pokyn policejního prezidenta č. 209/2007 k zajištění organizace služební přípravy.

Závazný pokyn policejního prezidenta č. 155/2007, kterým se stanoví požadavky na tělesnou zdatnost uchazečů o přijetí do služebního poměru příslušníka Policie České republiky a příslušníků Policie České republiky pro výkon služby na služebním místě, na které mají být ustanoveni.

Závazný pokyn policejního prezidenta č. 4/2009 o provádění služební přípravy pro příslušníky Policie České republiky.

SEZNAM POUŽITÉ ZAHRANIČNÍ LITERATURY A PRAMENŮ

COOPER, J. *Principles of Personal Defense*. 1. vyd. New York: Paladin Press, 1989. 184 s.

CSÉFALVAY, Š., SEKNIČKA, J. *Podstata, ciele, obsah a riadenie služobnej prípravy policajtov*. Bratislava: Akadémia PZ, 2001. 115 s.

STANFORD, A. *Fight at Night: Tools, Techniques, Tactics and Training for Combat in Low Light and Darkness*. 1. vyd. New York: Paladin Press, 1999. 194 s.

SEZNAM TABULEK

První etapa výzkum

Tab. 1	Věk a pohlaví respondentů	72
Tab. 2	Druh výkonu služby u Policie ČR.....	73
Tab. 3	Délka trvání služebního poměru příslušníka Policie České republiky	74
Tab. 4	Odpovídá podle Vás tematická náplň vzdělávání v procesu služební přípravy současným požadavkům výkonu služby?	74
Tab. 5	Hodnocení vzdělávací frekvence služební přípravy vzhledem k potřebám výkonu služby.	75
Tab. 6	Zajištění služební přípravy po materiálně-technické stránce	75
Tab. 7	Které vzdělávací téma současné služební přípravy je podle Vás nejdůležitější pro výkon Vaší služby?.....	76
Tab. 8	Jaká vzdělávací témata z hlediska využitelnosti pro Vaši službu v náplni služební přípravy postrádáte?	76
Tab. 9	Akceptujete současný vzdělávací rozsah, náplň a metody služební přípravy?	77
Tab. 10	Hodnocení vzdělávacích trendů služební přípravy v posledních letech.....	78
Tab. 11	Nároky na vzdělanost při prověřování a hodnocení dovedností získaných služební přípravou v posledních letech.	78
Tab. 12	Náročnost vzdělávacích aktivit v rámci služební přípravy z hlediska psychické zátěže.	79
Tab. 13	Náročnost vzdělávacích aktivit v rámci služební přípravy z hlediska fyzické zátěže.	79
Tab. 14	Náročnost vzdělávacích aktivit v rámci služební přípravy z hlediska motoriky.	80
Tab. 15	Počet účastí na vzdělávacích aktivitách služební přípravy v kalendářním roce	80
Tab. 16	Ochota dobrovolné účasti z osobního volna.	81

Tab. 17	Vztah policistů ke vzdělávání formou účasti na služební přípravě.	81
Tab. 18	Forma a vztah ke sportu.	82
Tab. 19	Sporty provozované policisty.	82
Tab. 20	Trénujete (nacvičujete) dovednosti získané v rámci služební přípravy ve svém volném čase?.....	83
Tab. 21	Přináší Vám zručnosti získané v rámci vzdělávání služební přípravou větší jistotu při používání donucovacích prostředků a zbraně při služebních zákrocích?.....	83
Tab. 22	Přispívá vzdělání získané v procesu služební přípravy k upevnění Vašeho sebevědomí při výkonu služby?.	84
Tab. 23	Přispívá služební příprava ke zvýšení Vaší profesionality při výkonu služby?.....	84
Tab. 24	Hodnocení odborných znalostí a profesní úrovně instruktorů služební přípravy	85
Tab. 25	Vývoj profesní a odborné úrovně instruktorů služební přípravy ...	85
Tab. 26	Hodnocení přístupu nadřízených ke služební přípravě.	86
Tab. 27	Místo výkonu služební přípravy.	86
Tab. 28	Kvalita služební přípravy ve středních policejních školách nebo na Policejní akademii.	87

Druhá etapa výzkumu

Tab. 1	Věk a pohlaví respondentů	88
Tab. 2	Druh výkonu služby u Policie ČR.....	89
Tab. 3	Délka trvání služebního poměru příslušníka Policie České republiky	89
Tab. 4	Odpovídá podle Vás tematická náplň vzdělávání v procesu služební přípravy současným požadavkům výkonu služby?	90
Tab. 5	Hodnocení vzdělávací frekvence služební přípravy vzhledem k potřebám výkonu služby.	90
Tab. 6	Zajištění služební přípravy po materiálně-technické stránce	91

Tab. 7	Které vzdělávací téma současné služební přípravy je podle Vás nejdůležitější pro výkon Vaší služby?.....	91
Tab. 8	Jaká vzdělávací témata z hlediska využitelnosti pro Vaši službu v náplni služební přípravy postrádáte?.....	92
Tab. 9	Akceptujete současný vzdělávací rozsah, náplň a metody služební přípravy?	93
Tab. 10	Hodnocení vzdělávacích trendů služební přípravy v posledních letech.....	94
Tab. 11	Nároky na vzdělanost při prověřování a hodnocení dovedností získaných služební přípravou v posledních letech.	94
Tab. 12	Náročnost vzdělávacích aktivit v rámci služební přípravy z hlediska psychické zátěže.	95
Tab. 13	Náročnost vzdělávacích aktivit v rámci služební přípravy z hlediska fyzické zátěže.	95
Tab. 14	Náročnost vzdělávacích aktivit v rámci služební přípravy z hlediska motoriky.	96
Tab. 15	Počet účastí na vzdělávacích aktivitách služební přípravy v kalendářním roce	96
Tab. 16	Ochota dobrovolné účasti z osobního volna.	97
Tab. 17	Vztah policistů ke vzdělávání formou účasti na služební přípravě.	97
Tab. 18	Trénujete (nacvičujete) dovednosti získané v rámci služební přípravy ve svém volném čase?.....	98
Tab. 19	Přináší Vám zručnosti získané v rámci vzdělávání služební přípravou větší jistotu při používání donucovacích prostředků a zbraně při služebních zákrocích?.....	98
Tab. 20	Přispívá vzdělání získané v procesu služební přípravy k upevnění Vašeho sebevědomí při výkonu služby?	99
Tab. 21	Přispívá služební příprava ke zvýšení Vaší profesionality při výkonu služby?.....	99
Tab. 22	Hodnocení odborných znalostí a profesní úrovně instruktorů služební přípravy	100
Tab. 23	Hodnocení přístupu nadřízených ke služební přípravě.	100
Tab. 24	Místo výkonu služební přípravy.	101

Tab. 25	Kvalita služební přípravy ve středních policejních školách nebo na Policejní akademii.	101
---------	---	-----

Třetí etapa výzkumu

Tab. 1	Odpovídá podle Vás tematická náplň vzdělávání v procesu služební přípravy současným požadavkům výkonu služby?	102
Tab. 2	Hodnocení vzdělávací frekvence služební přípravy vzhledem k potřebám výkonu služby.	103
Tab. 3	Zajištění služební přípravy po materiálně-technické stránce	103
Tab. 4	Které vzdělávací téma současné služební přípravy je podle Vás nejdůležitější pro výkon služby policistů?	104
Tab. 5	Jaká vzdělávací témata, z hlediska využitelnosti pro policejní službu, v náplni služební přípravy postrádáte?	105
Tab. 6	Akceptujete současný vzdělávací rozsah, náplň a metody služební přípravy?	106
Tab. 7	Hodnocení vzdělávacích trendů služební přípravy v posledních letech.....	106
Tab. 8	Nároky na vzdělanost při prověřování a hodnocení dovedností získaných služební přípravou v posledních letech.	107
Tab. 9	Náročnost vzdělávacích aktivit v rámci služební přípravy z hlediska psychické zátěže.	107
Tab. 10	Náročnost vzdělávacích aktivit v rámci služební přípravy z hlediska fyzické zátěže.	108
Tab. 11	Náročnost vzdělávacích aktivit v rámci služební přípravy z hlediska motoriky.	108
Tab. 12	Forma a vztah ke sportu.	109
Tab. 13	Sporty provozované instruktory služební přípravy.	109
Tab. 14	Trénujete (nacvičujete) ve svém volném čase dovednosti nezbytné pro výuku služební přípravy?	110
Tab. 15	Hodnocení svých odborných znalostí a profesní úrovně	110

Tab. 16	Hodnocení vzdělávacích programů, organizovaných policií, pro instruktory služební přípravy po vzdělávací (obsahové) stránce.....	111
Tab. 17	Hodnocení vzdělávacích programů, organizovaných policií, pro instruktory služební přípravy po stránce frekvence.....	111
Tab. 18	Hodnocení přístupu nadřízených ke služební přípravě.	112
Tab. 19	Kvalita služební přípravy ve středních policejních školách nebo na Policejní akademii.	112

SEZNAM PŘÍLOH

PŘÍLOHA A	Dotazník pro policisty Policie ČR, Krajské ředitelství policie Zlínského kraje, Územní odbor Zlín (etapa č. 1) I
PŘÍLOHA B	Dotazník pro policisty Policie ČR, Krajské ředitelství policie Zlínského kraje, Územní odbor Zlín (etapa 2). VIII
PŘÍLOHA C	Dotazník pro instruktory služební přípravy Policie ČR, Krajské ředitelství policie Zlínského kraje..... XIV
PŘÍLOHA D	Grafy – první etapa výzkumu.....XX
PŘÍLOHA E	Grafy – druhá etapa výzkumu XXXVI
PŘÍLOHA F	Grafy – třetí etapa výzkumu.....LI
PŘÍLOHA G	Písemná příprava – ostré střelby LXIII
PŘÍLOHA H	Písemná příprava – výcvik donucovacích prostředků a kondiční příprava..... LXVIII
PŘÍLOHA I	Písemná příprava – výcvik v taktické přípravěLXXVI

PŘÍLOHA A

Průvodní list dotazníku

Vážená kolegyně, vážený kolego

Prosím Vás o vyplnění předloženého dotazníku, jehož údaje budou využity pro zpracování diplomové, eventuelně rigorózní práce studenta Univerzity Jana Amose Komenského. V případě zájmu zainteresovaných složek, včetně univerzity, je možné publikační vydání celé práce včetně dotazníku. Dotazník je anonymní.

Tento dotazník slouží ke zjištění vnímání aktuálního stavu a trendů v kvalitě vzdělávání a vycvičenosti na úseku služební přípravy policistů Územního celku Policie ČR Zlín, důležitosti a zmapování vztahu samotných policistů ke vzdělávání v rámci služební přípravy na Policii ČR, Krajské ředitelství policie Zlínského kraje ve Zlíně.

INSTRUKCE:

Dotazník obsahuje 30 položek. Svoji odpověď vyznačte přímo do záznamového archu křížkem (**X**), do příslušné kolonky umístěné vedle odpovědi nebo tvrzení. Pokud otázka nebo konstatování umožňuje současně s odpovědí uvést i další podrobnosti, uveďte je. Na jednotlivé položky odpovídejte pouze jednou odpovědí. Výjimku tvoří *otázka č. 9 a 28*, kde je možno uvést více odpovědí nebo doplnit vlastní návrhy. V otázkách, kde je uvedena škála odpovědí označte tu, která je Vašemu názoru nejbližší.

VYSVĚTLIVKY A POUŽITÉ ZKRATKY

Otázka č. 3:

SPP – Služba pořádkové policie

SDP – Služba dopravní policie

SKPV – Služba kriminální policie a vyšetřování

Otázka č. 15

Motorika – celková pohybová schopnost organismu, souhrn tělesných pohybů člověka, hybnost

Otázka č. 19

Možnost odpovědi „aktivně“ – pod tímto pojmem se rozumí sportovní činnost v registrovaném oddíle (pravidelné tréninkové aktivity pod vedením akreditovaných trenérů)

Otázka č. 20

„Úpolové sporty“ – bojové sporty (judo, karate, box, aikido.....)

Pro objektivnost prováděného průzkumu Vás žádám o nezkreslené, přesné a korektní odpovědi na jednotlivé položky dotazníku.

Děkuji.

Dotazník pro policisty Policie ČR, Krajské ředitelství policie Zlínského kraje, Územní odbor Zlín

1) Jste pohlaví:

mužského
ženského

2) Jste ve věku:

do 30 let
od 31 let do 40 let
od 41 let do 50 let
nad 50 let

3) Službu vykonáváte v:

přímém výkonu – SPP nebo SDP
přímém výkonu – SKPV
nepřímém výkonu

4) Ve služebním poměru příslušníka Policie ČR jste:

méně než 10 let
10 let – 15 let
16 let – 20 let
více než 20 let

5) Odpovídá podle Vás tematická náplň vzdělávání v procesu služební přípravy současným požadavkům výkonu služby:

ano
s výhradami
pouze v některých oblastech
ne
nedokáži posoudit

6) Podle Vás je vzdělávací frekvence služební přípravy vzhledem k potřebám výkonu služby:

příliš velká (předimenzovaná)
odpovídající
dostačující
neodpovídající, nízká

7) Zajištění služební přípravy po materiálně-technické stránce považujete za:

profesionální
dostatečné
nedostatečné – v čem

.....

8) Které vzdělávací téma současné služební přípravy je podle Vás nejdůležitější pro výkon Vaší služby:

taktika zákroků
střelecká příprava
sebeobrana
fyzická příprava

9) Jaká vzdělávací témata, z hlediska využitelnosti pro Vaši službu, v náplni služební přípravy postrádáte (možno označit i více položek):

komunikace s pachatelem – vyjednávání
komunikace s postiženým
nástražné výbušné systémy
topografie
první pomoc a záchranářské práce
práce ve výškách
řízení motorových vozidel v krizových situacích
jiná témata – a jaká:

10) Akceptujete současný vzdělávací rozsah, náplň a metody služební přípravy:

ano
s výhradami, jakými
ne

11) Dle Vašeho názoru- vzdělávací úroveň služební přípravy v posledních letech: (nevyplňují policisté služebně mladší 3 let)

roste
stagnuje
klesá
nedokáži posoudit

12) Dle Vašeho názoru - nároky na vzdělanost při prověřování a hodnocení dovedností získaných služební přípravou v posledních letech:

(nevyplňují policisté služebně mladší 3 let):

rostou
stagnují
klesají
nedokáži posoudit

13) Náročnost vzdělávacích aktivit v rámci služební přípravy z hlediska psychické zátěže hodnotíte jako:

příliš zatěžující
přijatelnou
nezatěžující
nedokáži posoudit

14) Náročnost vzdělávacích aktivit v rámci služební přípravy z hlediska fyzické zátěže hodnotíte jako:

příliš zatěžující	☐
přijatelnou	☐
nezatěžující	☐
nedokáži posoudit	☐

15) Náročnost vzdělávacích aktivit v rámci služební přípravy z hlediska motoriky (koordinace pohybu a dalších činností) hodnotíte jako:

příliš zatěžující	☐
přijatelnou	☐
nezatěžující	☐
nedokáži posoudit	☐

16) Kolikrát za kalendářní rok se účastníte vzdělávacích aktivit služební přípravy:

méně než 5x	☐
5 – 10 x	☐
11 – 15x	☐
více než 15x	☐

17) Jste ochoten (na) se zúčastnit vzdělávacích aktivit formou služební přípravy ze svého osobního volna:

ano	☐
ne	☐

18) Jak by jste vyjádřil (a) Váš vztah ke vzdělávání formou účasti na služební přípravě:

pozitivní	☐
respektuji ji	☐
je to nutnost	☐
negativní	☐
je zbytečná	☐

19) Sportujete:

vrcholově	☐
aktivně	☐
rekreačně	☐
nesportuji vůbec	☐

20) Provozujete nebo jste někdy v minulosti provozoval (a) některý z uvedených druhů sportů:

úpolové sporty	☐
střelba	☐
jiný sport – jaký.....	☐
	☐

21) Trénujete (nacvičujete) dovednosti získané v rámci služební přípravy ve svém volném čase:

ano
ne

22) Přináší Vám zručnosti získané vzděláváním se v rámci služební přípravy větší jistotu při používání donucovacích prostředků a zbraně při služebních zákrocích:

ano
ne
nedokáži posoudit

23) Přispívá vzdělání získané v procesu služební přípravy k upevnění Vašeho sebevědomí při výkonu služby:

ano
ne
nedokáži posoudit

24) Přispívá služební příprava ke zvýšení Vaší profesionality při výkonu služby:

ano
ne
nedokáži posoudit

25) Odborné znalosti a profesní úroveň instruktorů služební přípravy považujete za:

profesionální
standardní
neprofesionální
nedostatečnou
nedokáži posoudit

26) Dle Vašeho názoru a zkušeností profesní a odborná úroveň instruktorů služební přípravy:

roste
roste pouze v některých oblastech
někde roste, jinde klesá
stagnuje
klesá
nedokáži posoudit

27) Přístup Vašich nadřízených ke zvyšování Vaší vycvičenosti a připravenosti prostřednictvím služební přípravy hodnotíte jako:

vsťřícný, plně akceptující služební přípravu
liknavý, jen neradi plní frekvenci služební přípravy
negativní, služební příprava nemá velký význam
odmítavý, služební příprava je úplně zbytečná

28) Služební přípravy se zúčastňujete v rámci Vašeho pracoviště nebo příslušné policejní školy (možno označit obě možnosti):

na pracovišti
ve škole

29) Jak hodnotíte základní služební přípravu ve středních policejních školách nebo na Policejní akademii:

profesionální
dostatečná
průměrná
nedostatečná
nedokáži posoudit

30) Co doporučujete, na základě vlastní zkušenosti, ke zlepšení a zdokonalení vzdělávání v procesu služební přípravy policistů:

.....
.....
.....
.....

PŘÍLOHA B

Průvodní list dotazníku

Vážená kolegyně, vážený kolego

Prosím Vás o vyplnění předloženého dotazníku, jehož údaje budou využity pro zpracování rigorózní práce v rámci Univerzity Jana Amose Komenského. V případě zájmu zainteresovaných složek, včetně univerzity, je možné publikační vydání celé práce včetně dotazníku. Dotazník je anonymní.

Tento dotazník slouží ke zjištění vnímání aktuálního stavu a trendů v kvalitě vzdělávání a vycvičenosti na úseku služební přípravy policistů Územního celku Policie ČR Zlín, důležitosti a zmapování vztahu samotných policistů ke vzdělávání v rámci služební přípravy na Policii ČR, Krajské ředitelství policie Zlínského kraje ve Zlíně.

INSTRUKCE:

Dotazník obsahuje 27 položek. Svoji odpověď vyznačte přímo do záznamového archu křížkem (**X**), do příslušné kolonky umístěné vedle odpovědi nebo tvrzení. Pokud otázka nebo konstatování umožňuje současně s odpovědí uvést i další podrobnosti, uveďte je. Na jednotlivé položky odpovídejte pouze jednou odpovědí. Výjimku tvoří *otázka č. 9 a 25*, kde je možno uvést více odpovědí nebo doplnit vlastní návrhy. V otázkách, kde je uvedena škála odpovědí označte tu, která je Vašemu názoru nejbližší.

VYSVĚTLIVKY A POUŽITÉ ZKRATKY

Otázka č. 3:

SPP – Služba pořádkové policie

SDP – Služba dopravní policie

SKPV – Služba kriminální policie a vyšetřování

Otázka č. 15

Motorika – celková pohybová schopnost organismu, souhrn tělesných pohybů člověka, hybnost

Děkuji.

Dotazník pro policisty Policie ČR, Krajské ředitelství policie Zlínského kraje, Územní odbor Zlín

1) Jste pohlaví:

mužského
ženského

2) Jste ve věku:

do 30 let
od 31 let do 40 let
od 41 let do 50 let
nad 50 let

3) Službu vykonáváte v:

přímém výkonu – SPP nebo SDP
přímém výkonu – SKPV
nepřímém výkonu

4) Ve služebním poměru příslušníka Policie ČR jste:

méně než 10 let
10 let – 15 let
16 let – 20 let
více než 20 let

5) Odpovídá podle Vás tematická náplň vzdělávání v procesu služební přípravy současným požadavkům výkonu služby:

ano
s výhradami
pouze v některých oblastech
ne
nedokáži posoudit

6) Podle Vás je vzdělávací frekvence služební přípravy vzhledem k potřebám výkonu služby:

příliš velká (předimenzovaná)
odpovídající
dostačující
neodpovídající, nízká

7) Zajištění služební přípravy po materiálně-technické stránce považujete za:

profesionální
dostatečné
nedostatečné – v čem

.....

8) Které vzdělávací téma současné služební přípravy je podle Vás nejdůležitější pro výkon Vaší služby:

taktika zákroků
střelecká příprava
sebeobrana
fyzická příprava

9) Jaká vzdělávací témata, z hlediska využitelnosti pro Vaši službu, v náplni služební přípravy postrádáte (možno označit i více položek):

komunikace s pachatelem – vyjednávání
komunikace s postiženým
nástražné výbušné systémy
topografie
první pomoc a záchranářské práce
práce ve výškách
řízení motorových vozidel v krizových situacích
jiná témata – a jaká:

10) Akceptujete současný vzdělávací rozsah, náplň a metody služební přípravy:

ano
s výhradami, jakými
ne

.....

11) Dle Vašeho názoru- vzdělávací úroveň služební přípravy v posledních letech: (nevyplňují policisté služebně mladší 3 let)

roste
stagnuje
klesá
nedokáži posoudit

12) Dle Vašeho názoru, nároky na vzdělanost při prověřování a hodnocení dovedností získaných služební přípravou v posledních letech:

(nevyplňují policisté služebně mladší 3 let):

rostou
stagnují
klesají
nedokáži posoudit

13) Náročnost vzdělávacích aktivit v rámci služební přípravy z hlediska psychické zátěže hodnotíte jako:

příliš zatěžující
přijatelnou
nezatěžující
nedokáži posoudit

14) Náročnost vzdělávacích aktivit v rámci služební přípravy z hlediska fyzické zátěže hodnotíte jako:

příliš zatěžující
přijatelnou
nezatěžující
nedokáži posoudit

15) Náročnost vzdělávacích aktivit v rámci služební přípravy z hlediska motoriky (koordinace pohybu a dalších činností) hodnotíte jako:

příliš zatěžující
přijatelnou
nezatěžující
nedokáži posoudit

16) Kolikrát za kalendářní rok se účastníte vzdělávacích aktivit služební přípravy:

méně než 5x
5 – 10 x
11 – 15x
více než 15x

17) Jste ochoten (na) se zúčastnit vzdělávacích aktivit formou služební přípravy ze svého osobního volna:

ano
ne

18) Jak by jste vyjádřil (a) Váš vztah ke vzdělávání formou účasti na služební přípravě:

pozitivní
respektuji ji
je to nutnost
negativní
je zbytečná

19) Trénujete, prohlubujete (nacvičujete) dovednosti získané v rámci služební přípravy ve svém volném čase:

ano
ne

20) Přináší Vám zručnosti získané vzděláváním se v rámci služební přípravy větší jistotu při používání donucovacích prostředků a zbraně při služebních zákrocích:

ano
ne
nedokáži posoudit

21) Přispívá vzdělání získané v procesu služební přípravy k upevnění Vašeho sebevědomí při výkonu služby:

ano
ne
nedokáži posoudit

22) Přispívá služební příprava ke zvýšení Vaší profesionality při výkonu služby:

ano
ne
nedokáži posoudit

23) Odborné znalosti a profesní úroveň instruktorů služební přípravy považujete za:

profesionální
standardní
neprofesionální
nedostatečnou
nedokáži posoudit

24) Přístup Vašich nadřízených ke zvyšování Vašeho vzdělávání vycvičenosti a připravenosti prostřednictvím služební přípravy hodnotíte jako:

vstřícný, plně akceptující služební přípravu
liknavý, jen neradi plní frekvenci služební přípravy
negativní, služební příprava nemá velký význam
odmítavý, služební příprava je úplně zbytečná

25) Služební přípravy se zúčastňujete v rámci Vašeho pracoviště nebo příslušné policejní školy (možno označit obě možnosti):

na pracovišti
ve škole

26) Jak hodnotíte vzdělávací kvalitu základní služební přípravy ve středních policejních školách nebo na Policejní akademii:

profesionální
dostatečná
průměrná
nedostatečná
nedokáži posoudit

27) Co doporučujete, na základě vlastní zkušenosti, ke zlepšení a zdokonalení vzdělávání v procesu služební přípravy policistů:

.....
.....
.....

PŘÍLOHA C

Průvodní list dotazníku

Vážená kolegyně, vážený kolego

Prosím Vás o vyplnění předloženého dotazníku, jehož údaje budou využity pro rigorózní práce studenta Univerzity Jana Amose Komenského. V případě zájmu zainteresovaných složek, včetně univerzity, je možné publikace celé práce včetně dotazníku. Dotazník je anonymní.

Tento dotazník slouží ke zjištění vnímání aktuálního stavu a trendů v kvalitě vzdělávání a vycvičenosti na úseku služební přípravy policistů Územního celku Policie ČR Zlín, důležitosti a zmapování vztahu samotných policistů ke vzdělávání v rámci služební přípravy na Policii ČR, Krajské ředitelství policie Zlínského kraje ve Zlíně.

INSTRUKCE:

Dotazník obsahuje 20 položek. Svoji odpověď vyznačte přímo do záznamového archu křížkem (X), do příslušné kolonky umístěné vedle odpovědi nebo tvrzení. Pokud otázka nebo konstatování umožňuje současně s odpovědí uvést i další podrobnosti, uveďte je. Na jednotlivé položky odpovídejte pouze jednou odpovědí. Výjimku tvoří *otázka č. 5*, kde je možno uvést více odpovědí nebo doplnit vlastní návrhy. V otázkách, kde je uvedena škála odpovědí označte tu, která je Vašemu názoru nejbližší.

VYSVĚTLIVKY A POUŽITÉ ZKRATKY

Otázka č. 11

Motorika – celková pohybová schopnost organismu, souhrn tělesných pohybů člověka, hybnost

Otázka č. 12

Možnost odpovědi „aktivně“ – pod tímto pojmem se rozumí sportovní činnost v registrovaném oddíle (pravidelné tréninkové aktivity pod vedením akreditovaných trenérů)

Otázka č. 13

„Úpolové sporty“ – bojové sporty (judo, karate, box, aikido.....)

Pro objektivnost prováděného průzkumu Vás žádám o nezkreslené, přesné a korektní odpovědi na jednotlivé položky dotazníku.

Děkuji.

6) Je dle Vašeho názoru dostačující současný vzdělávací rozsah, náplň a metody služební přípravy:

ano
s výhradami, jakými
ne

7) Dle Vašeho názoru- vzdělávací úroveň služební přípravy v posledních letech:

roste
stagnuje
klesá
nedokáži posoudit

8) Dle Vašeho názoru, nároky na vzdělanost při prověřování a hodnocení dovedností získaných služební přípravou v posledních letech:

rostou
stagnují
klesají
nedokáži posoudit

9) Náročnost vzdělávacích aktivit v rámci služební přípravy z hlediska psychické zátěže hodnotíte jako:

příliš zatěžující
přijatelnou
nezatěžující
nedokáži posoudit

10) Náročnost vzdělávacích aktivit v rámci služební přípravy z hlediska fyzické zátěže hodnotíte jako:

příliš zatěžující
přijatelnou
nezatěžující
nedokáži posoudit

11) Náročnost vzdělávacích aktivit v rámci služební přípravy z hlediska motoriky (koordinace pohybu a dalších činností) hodnotíte jako:

příliš zatěžující
přijatelnou
nezatěžující
nedokáži posoudit

12) Sportujete:

vrcholově
aktivně
rekreačně
nesportuji vůbec

13) Provozujete nebo jste někdy v minulosti provozoval (a) některý z uvedených druhů sportů:

úpolové sporty
střelba
jiný sport – jaký.....

14) Trénujete (nacvičujete) ve svém volném čase dovednosti nezbytné pro výuku služební přípravy:

ano
ne

15) Své odborné znalosti a profesní úroveň považujete za:

profesionální
standardní
neprofesionální
nedostatečnou
nedokáži posoudit

16) Vzdělávací programy, organizované policií pro instruktory služební přípravy, hodnotíte po vzdělávací (obsahové) stránce jako:

profesionální
standardní
neprofesionální
nedostatečné
nedokáži posoudit

17) Vzdělávací programy, organizované policií pro instruktory služební přípravy, hodnotíte po stránce frekvence jako:

dostatečné
nedostatečné
nedokáži posoudit

18) Přístup nadřízených složek ke zvyšování vycvičenosti a připravenosti policistů prostřednictvím služební přípravy hodnotíte jako:

vstřícný, plně akceptující služební přípravu
liknavý, jen neradi plní frekvenci služební přípravy
negativní, služební příprava nemá velký význam
odmítavý, služební příprava je úplně zbytečná

19) Jak hodnotíte základní služební přípravu ve středních policejních školách nebo na Policejní akademii:

- profesionální
- dostatečná
- průměrná
- nedostatečná
- nedokáži posoudit

20) Co doporučujete, na základě vlastní zkušenosti, ke zlepšení a zdokonalení vzdělávání v procesu služební přípravy policistů:

.....

.....

.....

.....

PŘÍLOHA D

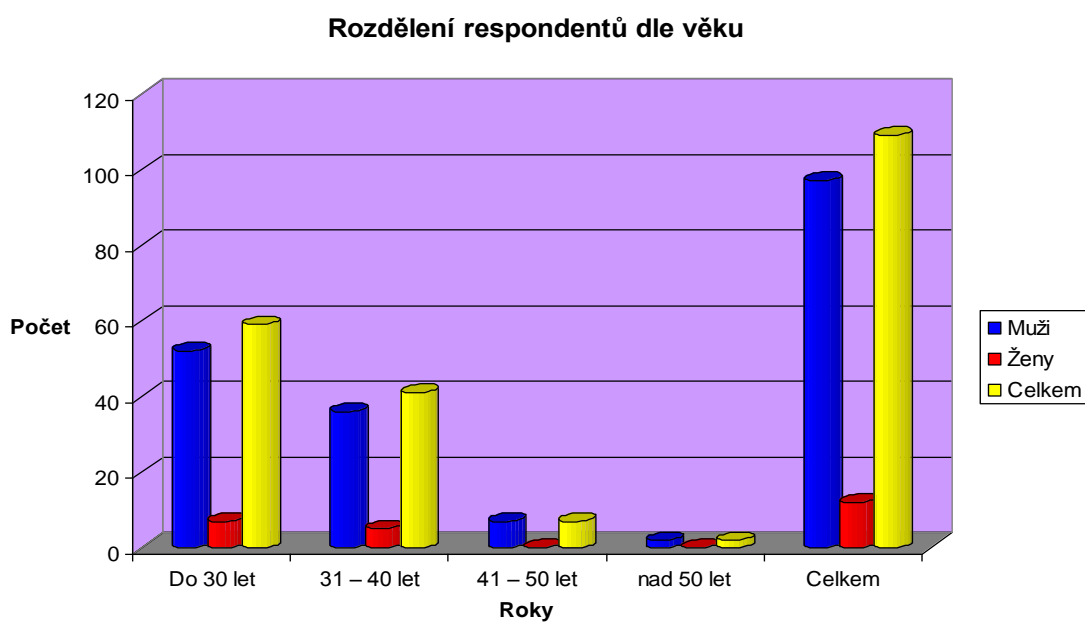
GRAFY – PRVNÍ ETAPA VÝZKUMU

Seznam grafů – etapa č. 1

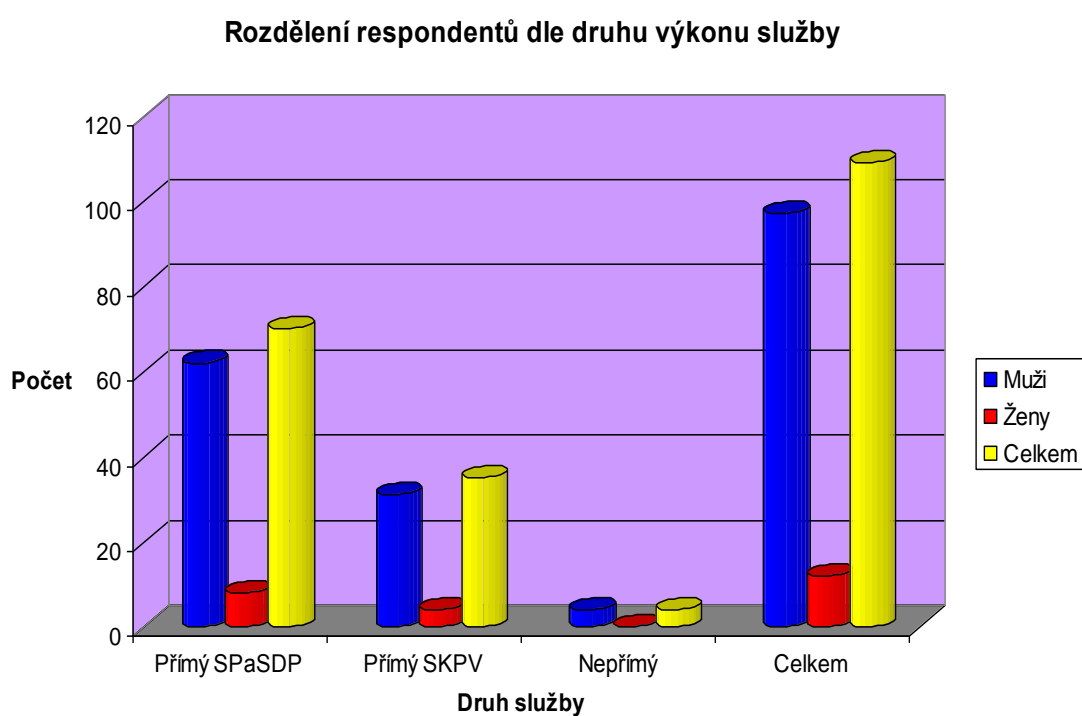
Graf č. 1	Rozvrstvení respondentů podle pohlaví a věku.	XXII
Graf č. 2	Druh výkonu služby.	XXII
Graf č. 3	Délka trvání služebního poměru.	XXIII
Graf č. 4	Soulad tematické náplně vzdělávání v rámci služební přípravy a požadavků výkonu služby.	XXIII
Graf č. 5	Vzdělávací frekvence služební přípravy vzhledem k potřebám výkonu služby.....	XXIV
Graf č. 6	Materiálně-technické zajištění služební přípravy.	XXIV
Graf č. 7	Priorita vzdělávacích témat služební přípravy pro výkon služby.	XXV
Graf č. 8	Chybějící vzdělávací témata ve služební přípravě z hlediska využitelnosti pro výkon služby.	XXV
Graf č. 9	Akceptace současného vzdělávacího rozsahu, náplně a metod služební přípravy	XXVI
Graf č. 10	Hodnocení vzdělávacích trendů služební přípravy v posledních letech.	XXVI
Graf č. 11	Hodnocení trendu nároků na vzdělanost při prověřování a hodnocení dovedností získaných služební přípravou v posledních letech.	XXVII
Graf č. 12	Hodnocení náročnosti vzdělávacích aktivit v rámci služební přípravy z hlediska psychické zátěže.	XXVII
Graf č. 13	Hodnocení náročnosti vzdělávacích aktivit v rámci služební přípravy z hlediska fyzické zátěže	XXVIII
Graf č. 14	Hodnocení náročnosti vzdělávacích aktivit v rámci služební přípravy z hlediska motoriky.	XXVIII

Graf č. 15	Účast na vzdělávacích aktivitách realizovaných při služební přípravě za kalendářní rok.....	XXIX
Graf č. 16	Ochota policistů účastnit se služební přípravy ze svého osobního volna.....	XXIX
Graf č. 17	Vztah policistů ke vzdělávání formou služební přípravy.....	XXX
Graf č. 18	Forma a vztah ke sportu.....	XXX
Graf č. 19	Sporty, které policisté provozují nebo provozovali	XXXI
Graf č. 20	Nácvik dovedností získaných v rámci služební přípravy ve svém volném čase	XXXI
Graf č. 21	Přínos zručností získaných v rámci vzdělávání služební přípravou pro jistotu při používání donucovacích prostředků a zbraně ve služebních zákrocích	XXXII
Graf č. 22	Přínos vzdělání získaného v procesu služební přípravy k upevnění sebevědomí při výkonu služby.....	XXXII
Graf č. 23	Přínos služební přípravy ke zvýšení profesionality při výkonu služby	XXXIII
Graf č. 24	Vnímání odborných znalostí a profesní úrovně instruktorů služební přípravy	XXXIII
Graf č. 25	Vnímání trendu profesní a odborné úrovně instruktorů služební přípravy	XXXIV
Graf č. 26	Hodnocení přístupu nadřízených ke služební přípravě	XXXIV
Graf č. 27	Místo výkonu služební přípravy	XXXV
Graf č. 28	Vnímání kvality služební přípravy v rezortním školství.....	XXXV

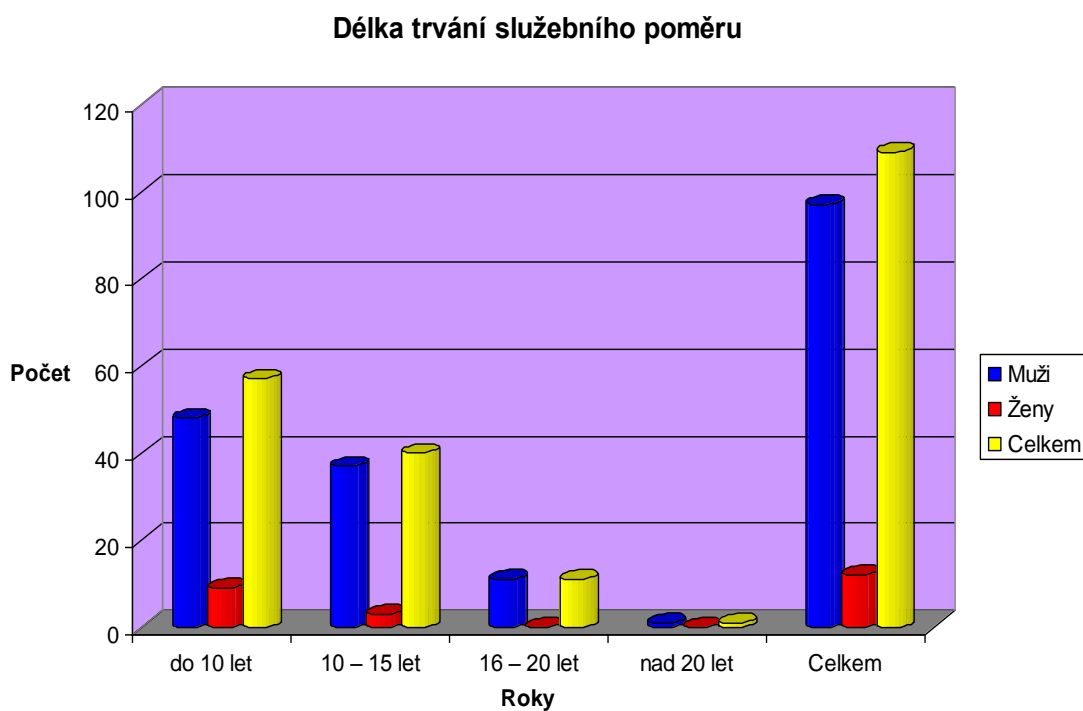
Graf k tabulce č. 1: Rozvrstvení respondentů podle pohlaví a věku.

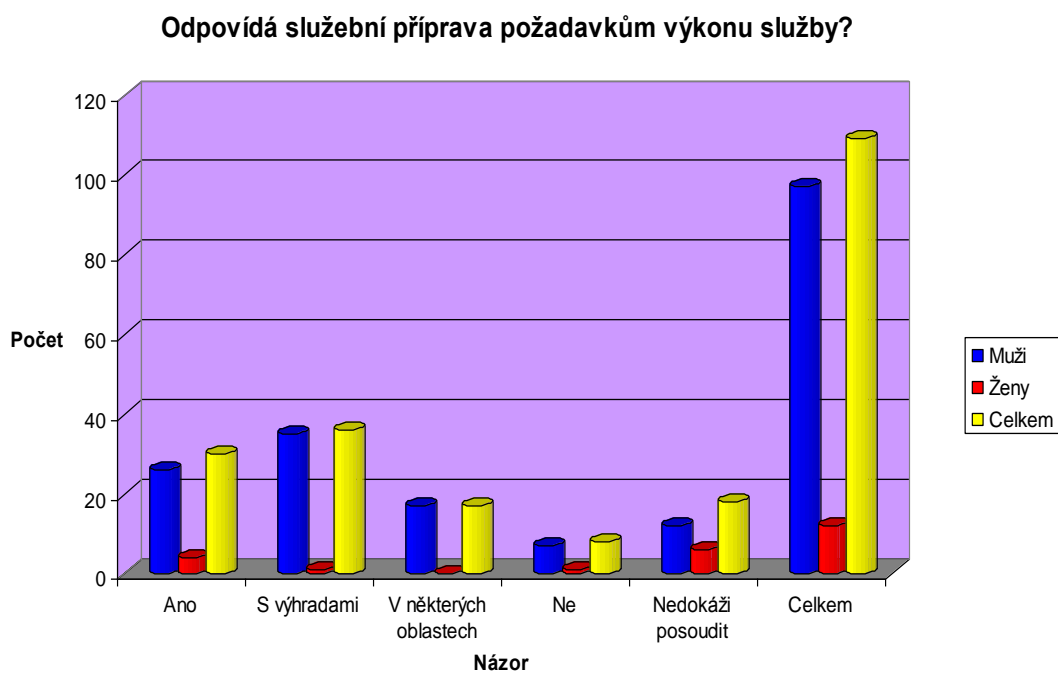
Graf k tabulce č. 2: Druh výkonu služby.

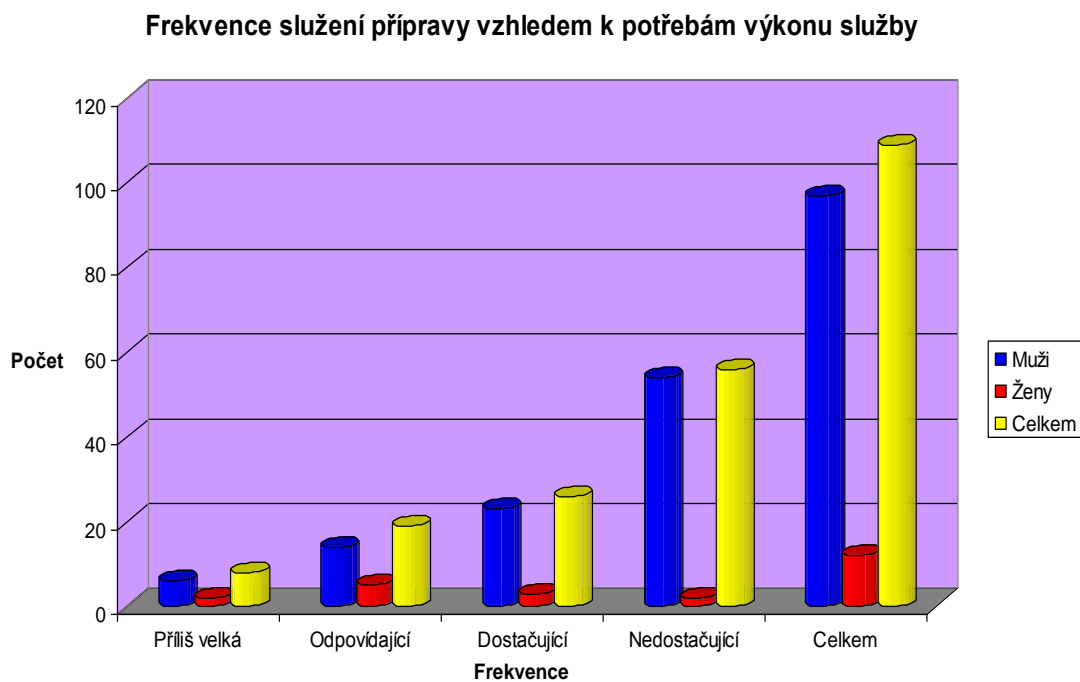
Graf k tabulce č. 3: Délka trvání služebního poměru.

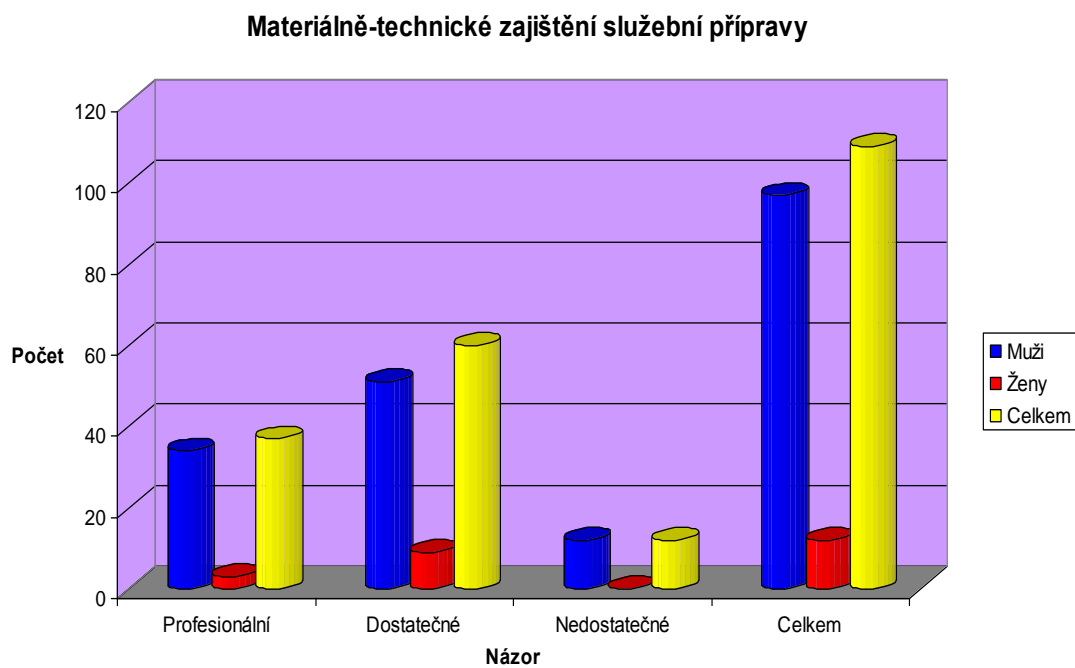
Graf k tabulce č. 4: Soulad tematické náplně vzdělávání v rámci služební přípravy a požadavků výkonu služby.

Graf k tabulce č. 5: Vzdělávací frekvence služební přípravy vzhledem k potřebám výkonu služby.

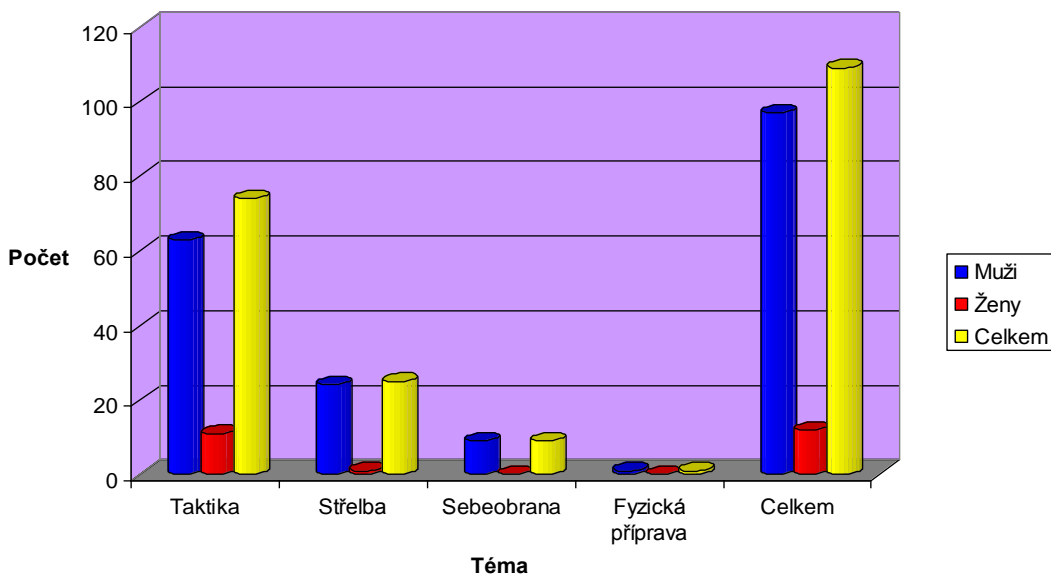

Graf k tabulce č. 6: Materiálně-technické zajištění služební přípravy.

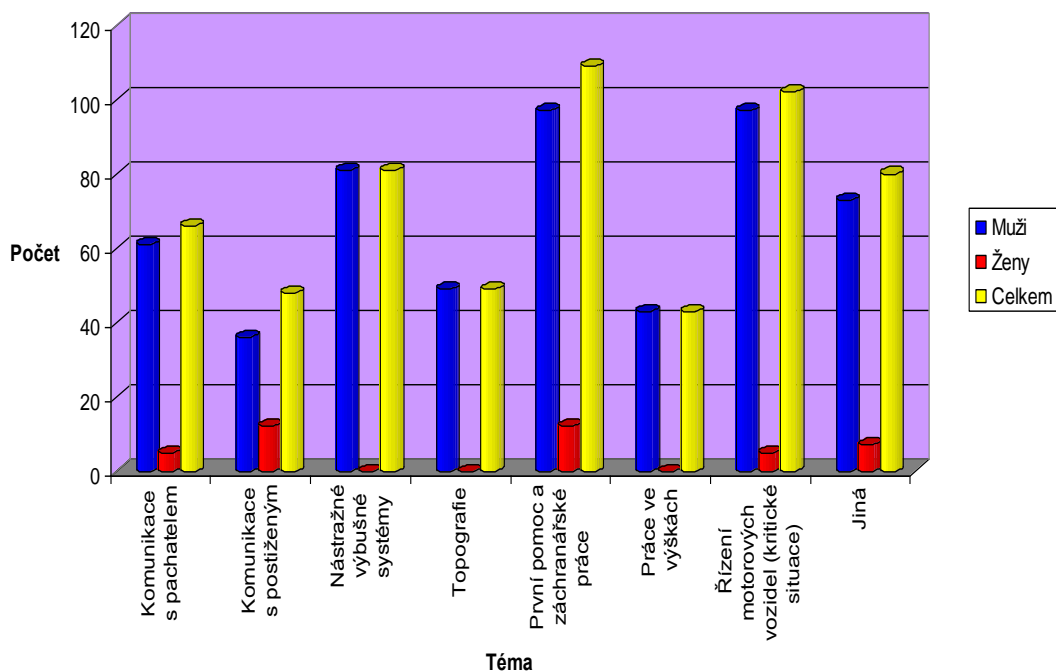
Graf k tabulce č. 7: Priorita vzdělávacích témat služební přípravy pro výkon služby.

Nejdůležitější témata služební přípravy

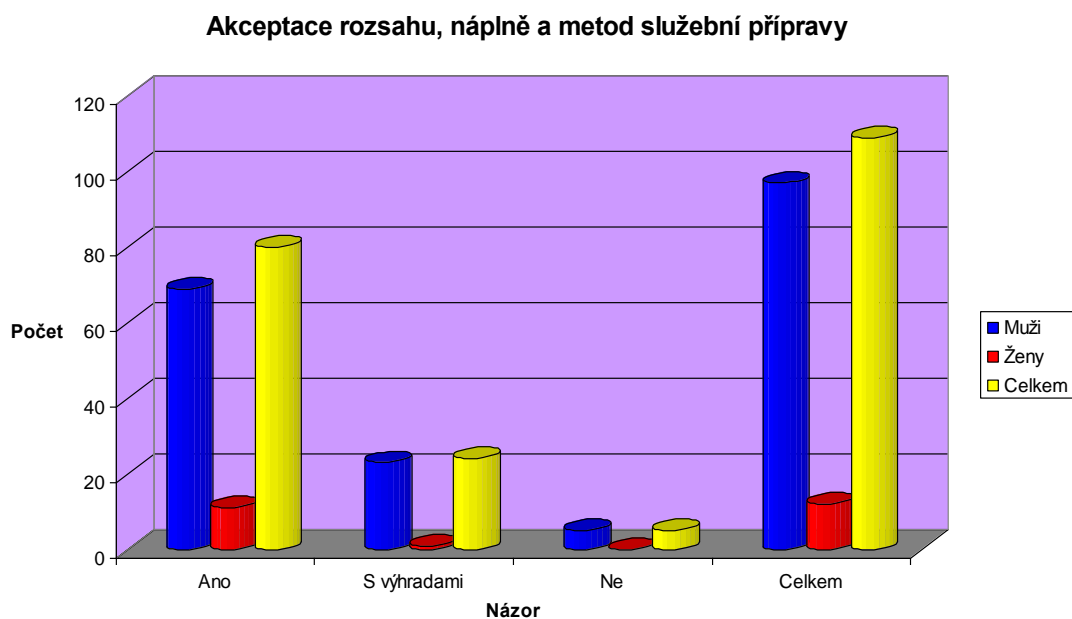

Graf k tabulce č. 8: Chybějící vzdělávací témata ve služební přípravě z hlediska využitelnosti pro výkon služby.

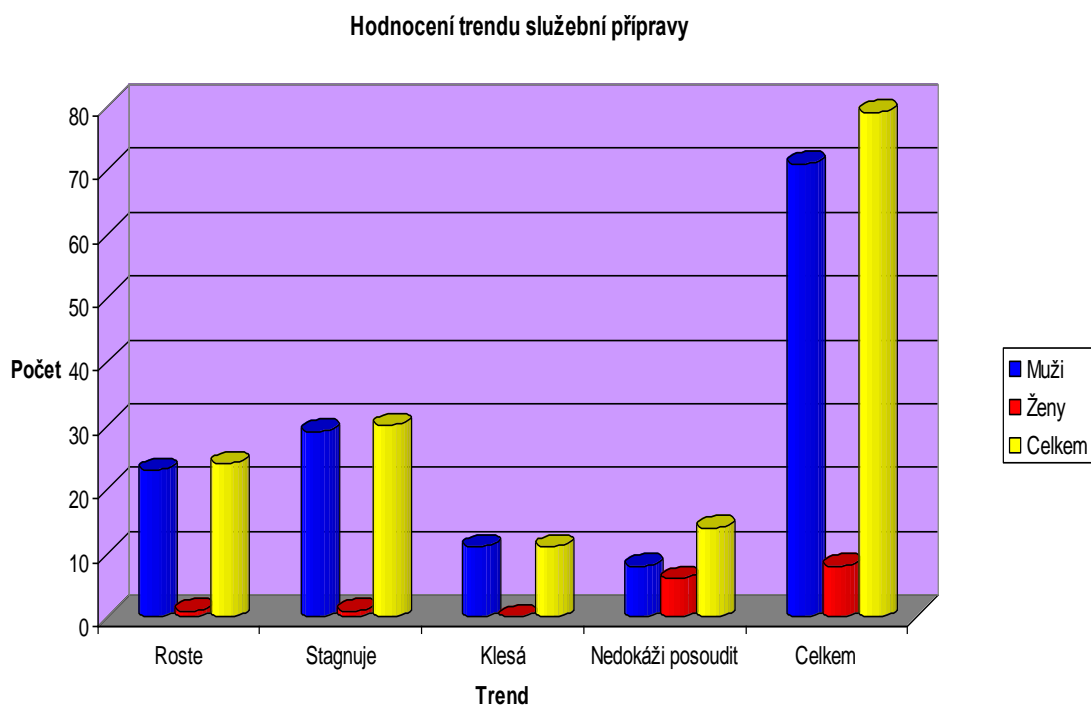
Chybějící témata služební přípravy

Graf k tabulce č. 9: Akceptace současného vzdělávacího rozsahu, náplně a metod služební přípravy.

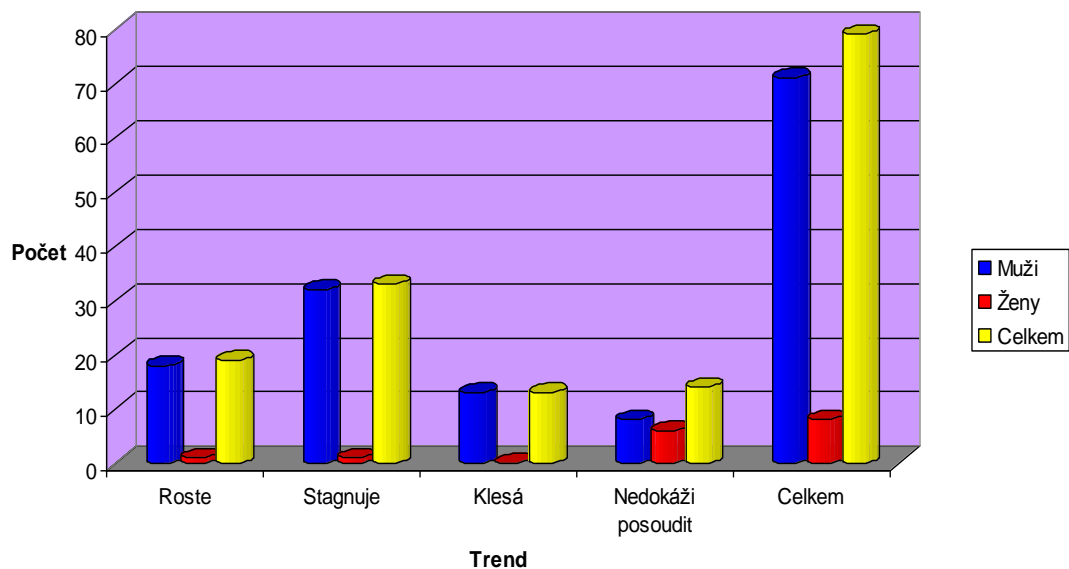

Graf k tabulce č. 10: Hodnocení vzdělávacích trendů služební přípravy v posledních letech.

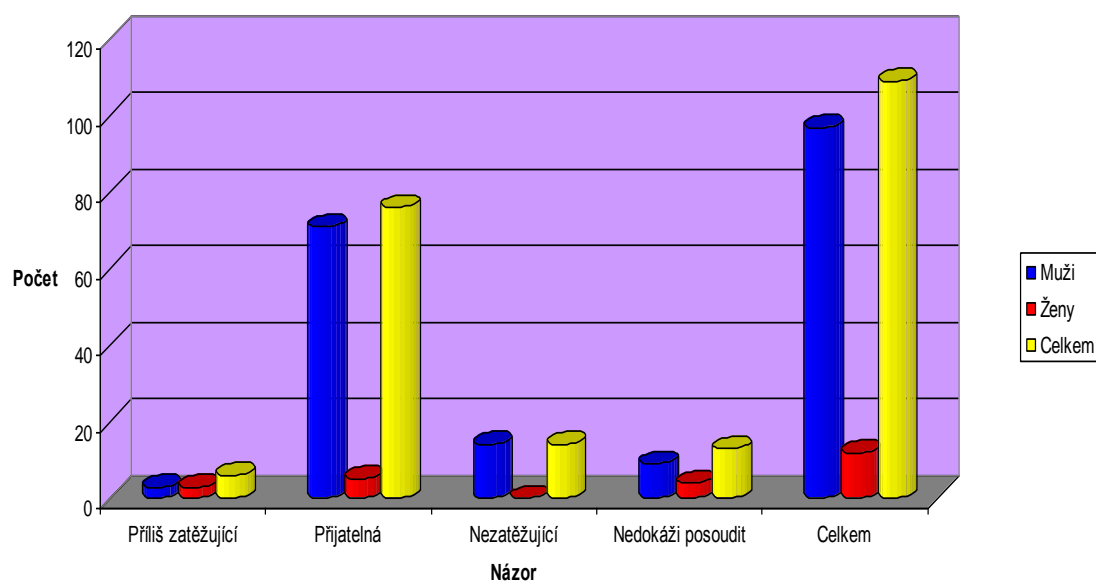
Graf k tabulce č. 11: Hodnocení trendu nároků na vzdělanost při prověřování a hodnocení dovedností získaných služební přípravou v posledních letech.

Trend nároků při prověřování a hodnocení dovedností

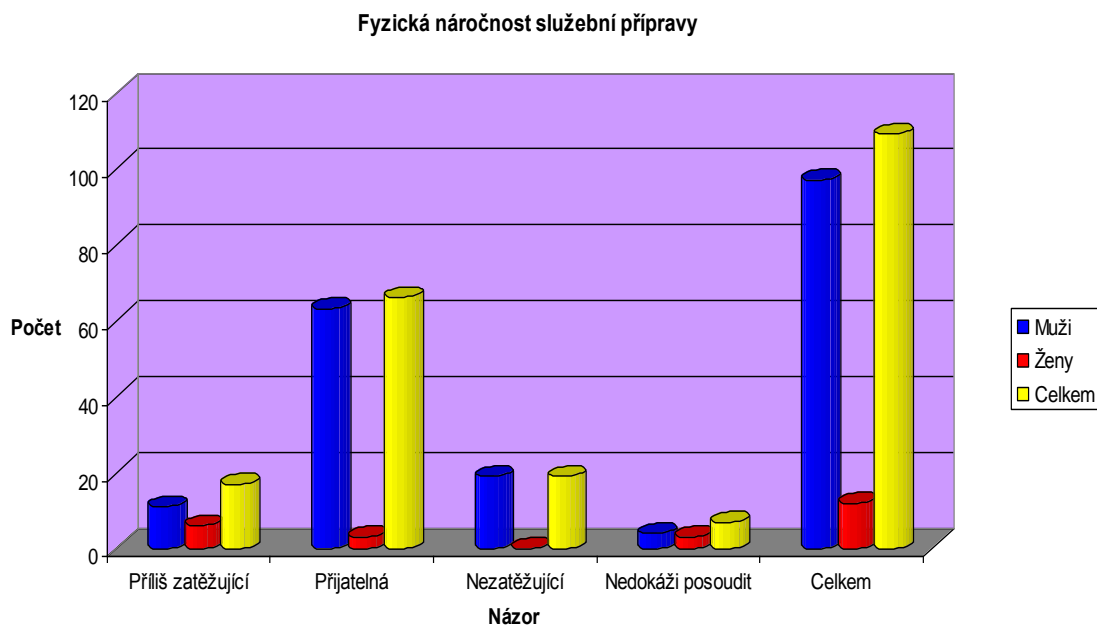

Graf k tabulce č. 12: Hodnocení náročnosti vzdělávacích aktivit v rámci služební přípravy z hlediska psychické zátěže.

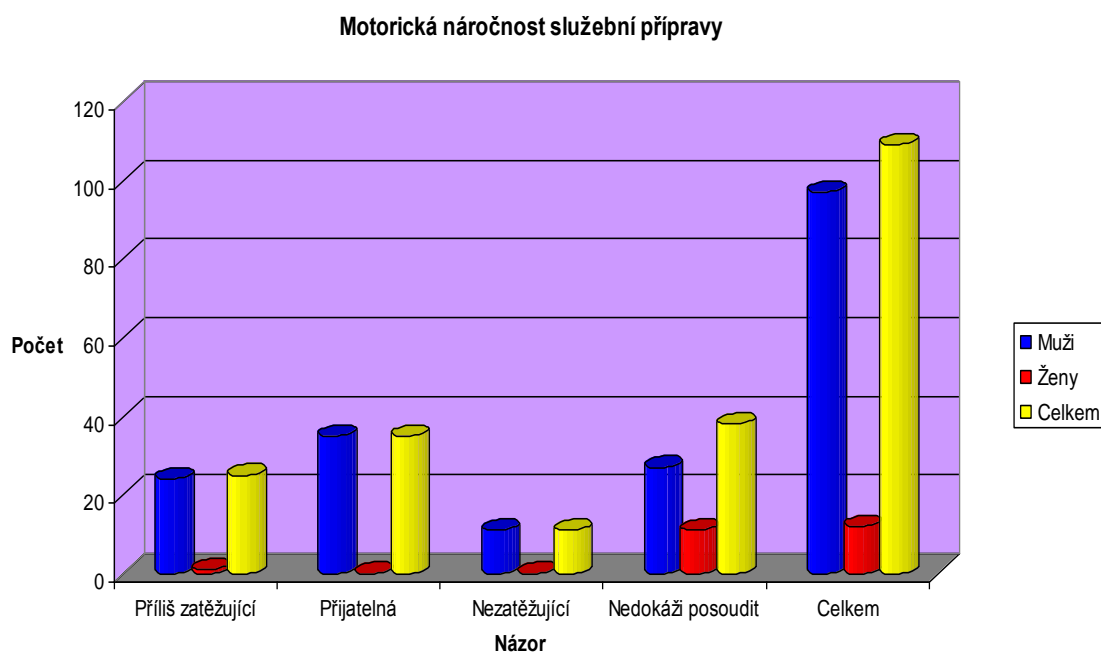
Psychická náročnost služební přípravy

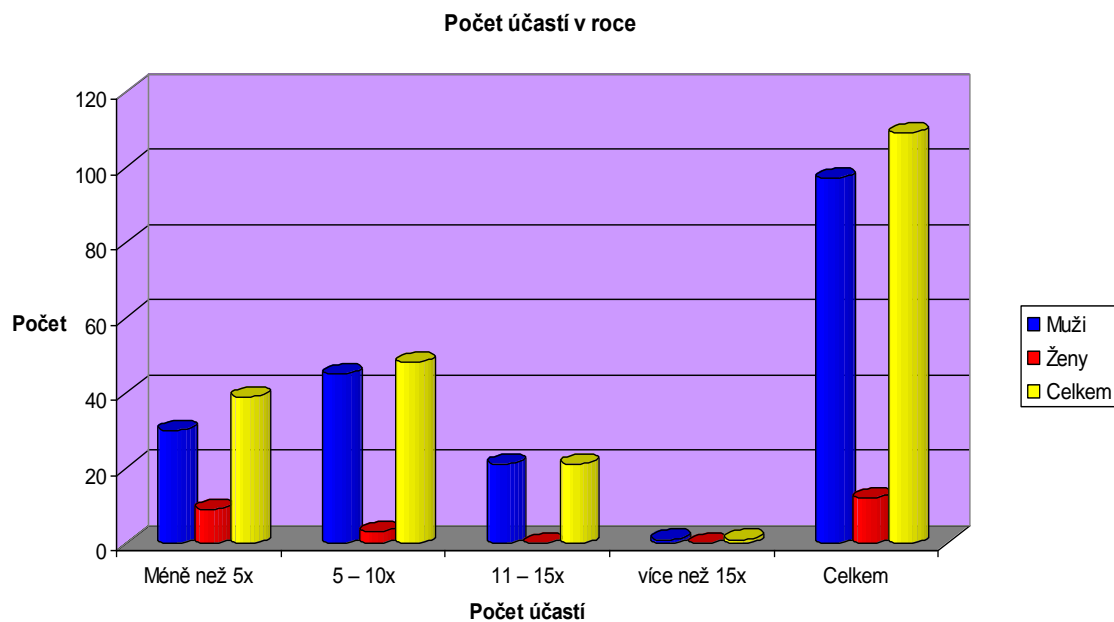
Graf k tabulce č. 13: Hodnocení náročnosti vzdělávacích aktivit v rámci služební přípravy z hlediska fyzické zátěže.

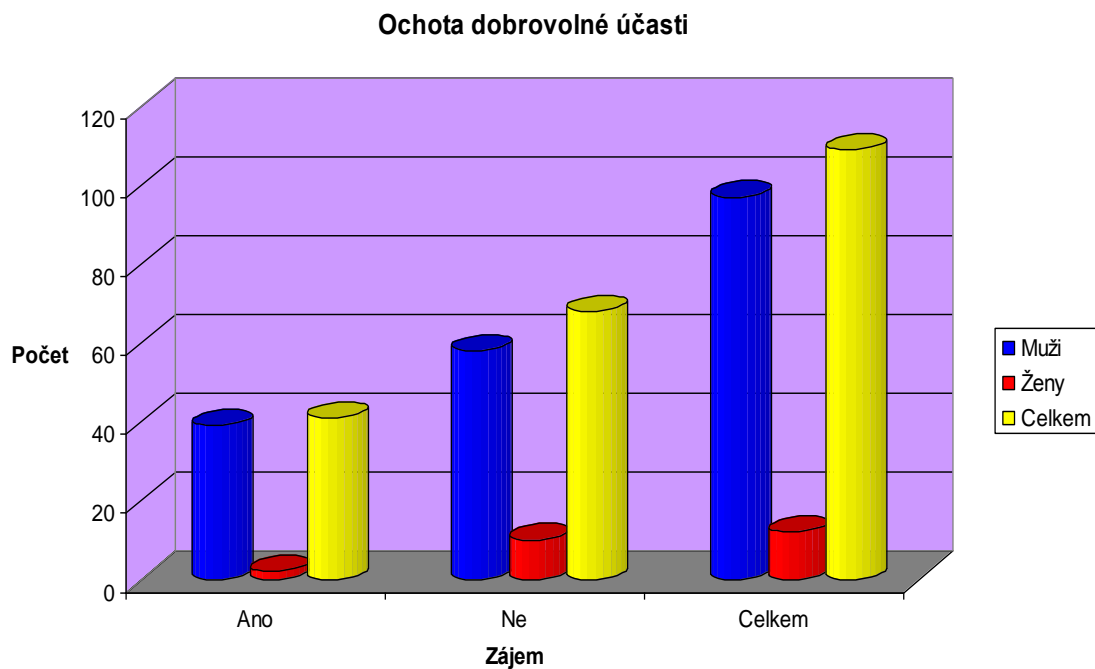
Graf k tabulce č. 14: Hodnocení náročnosti vzdělávacích aktivit v rámci služební přípravy z hlediska motoriky.

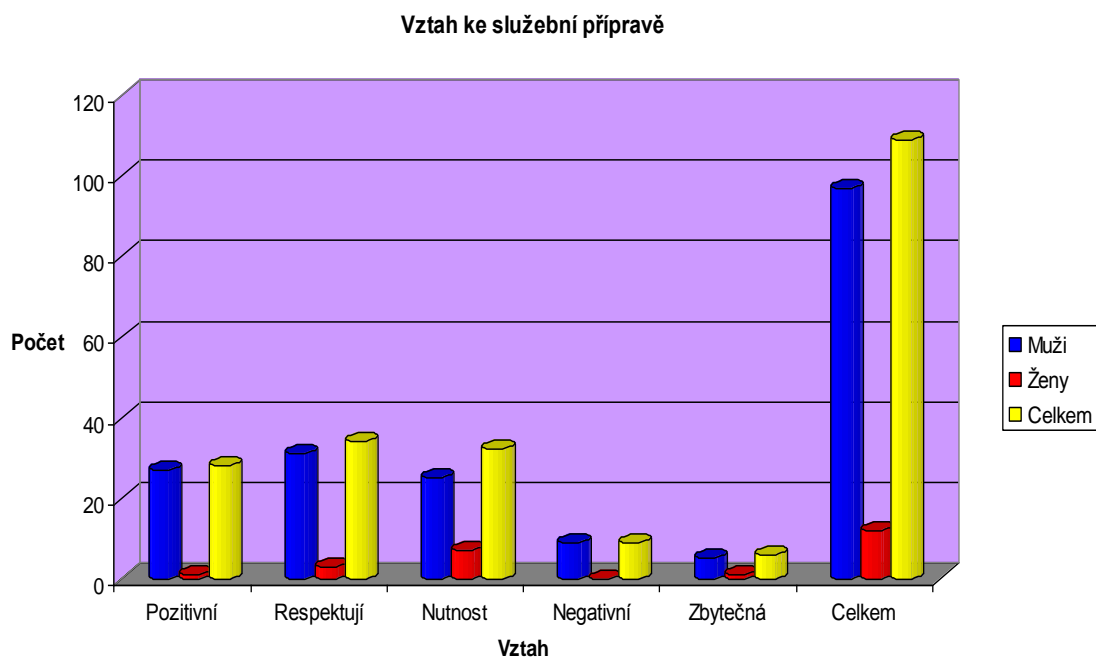
Graf k tabulce č. 15: Účast na vzdělávacích aktivitách realizovaných při služební přípravě za kalendářní rok.

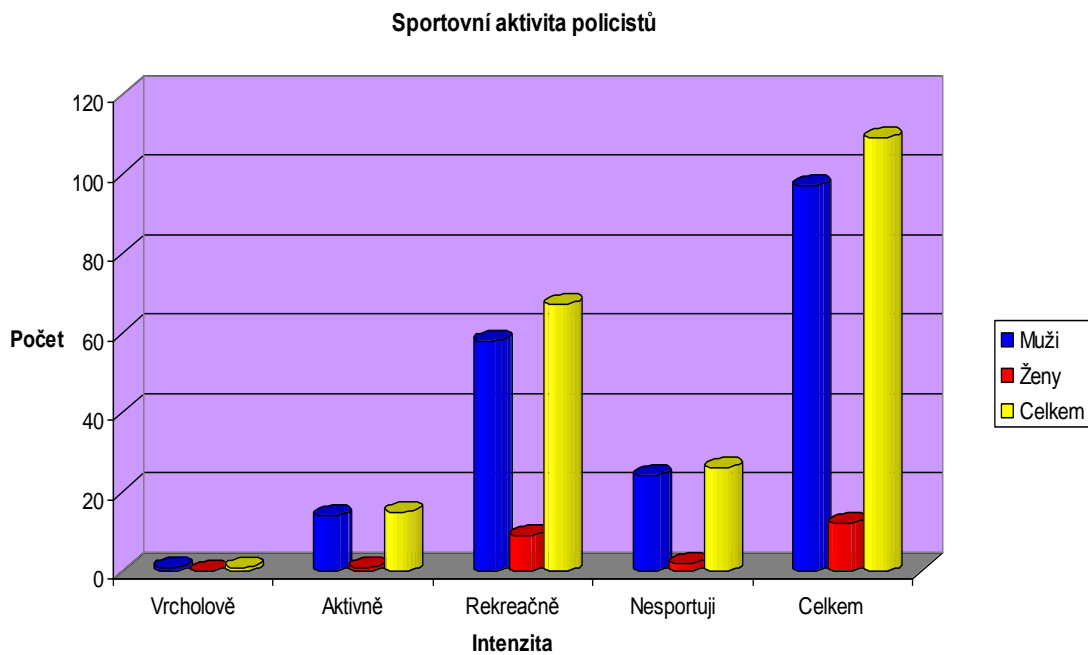
Graf k tabulce č. 16: Ochota policistů účastnit se služební přípravy ze svého osobního volna.

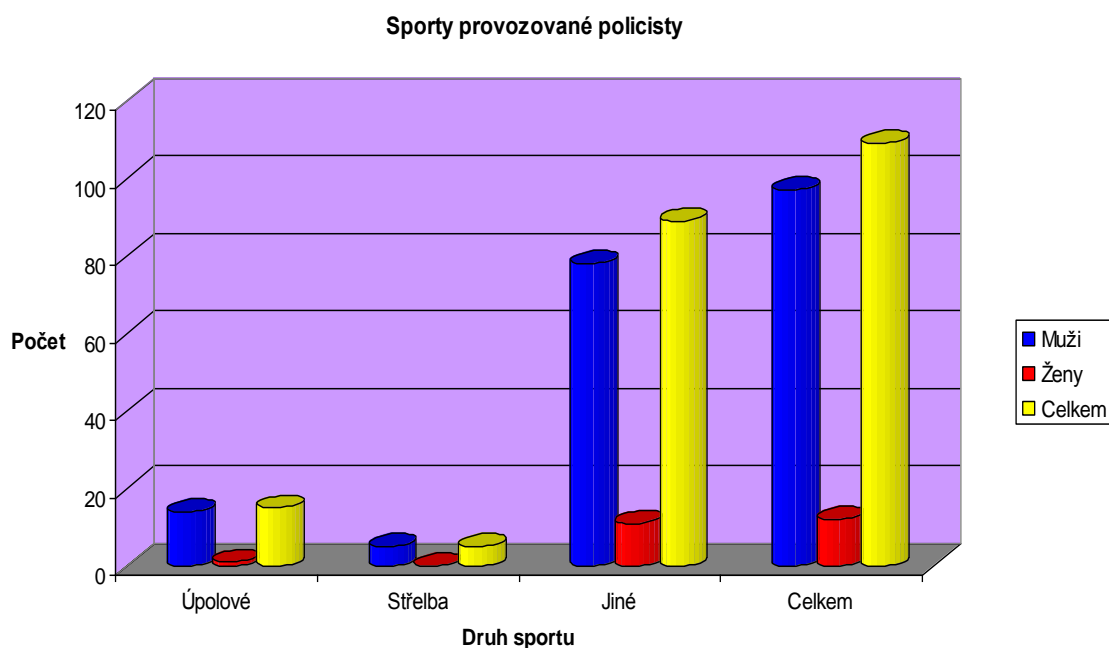
Graf k tabulce č. 17: Vztah policistů ke vzdělávání formou služební přípravy.

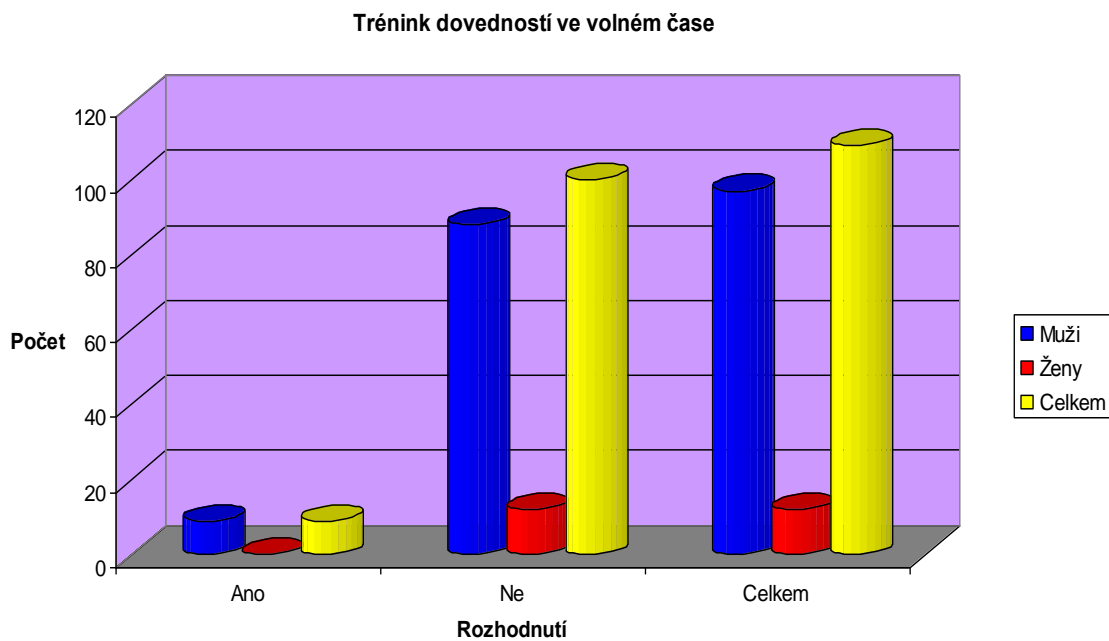
Graf k tabulce č. 18: Forma a vztah ke sportu.

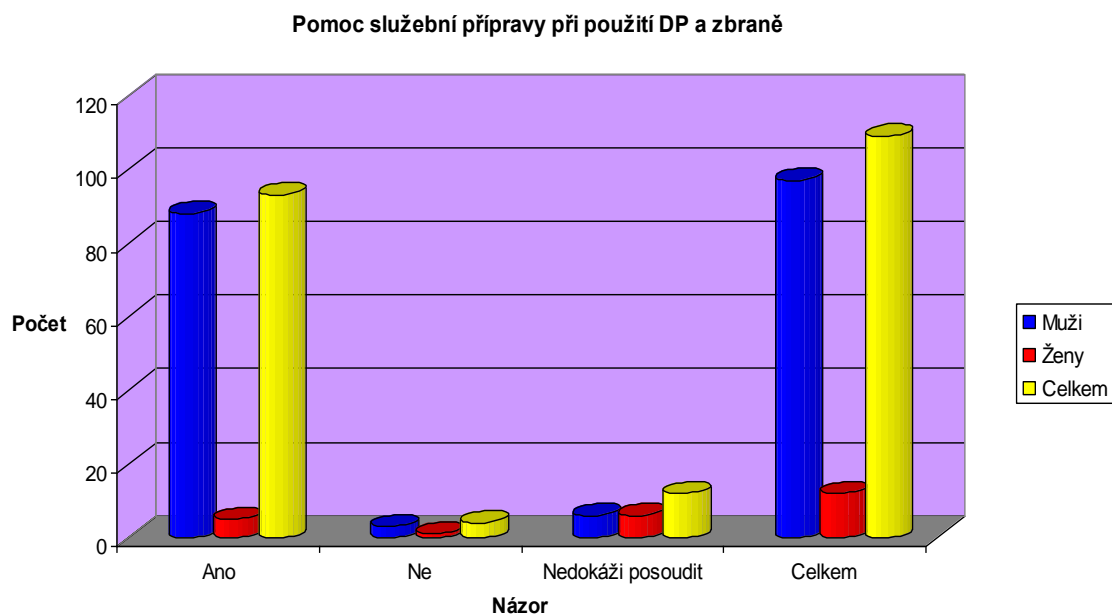
Graf k tabulce č. 19: Sporty, které policisté provozují nebo provozovali.

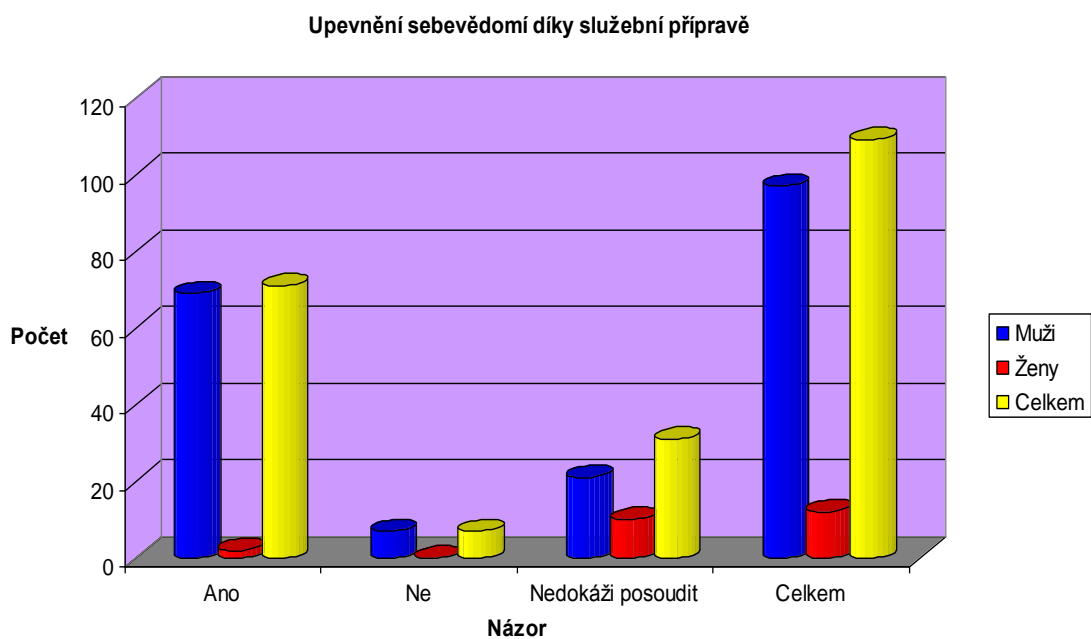
Graf k tabulce č. 20: Návnik dovedností získaných v rámci služební přípravy ve svém volném čase.

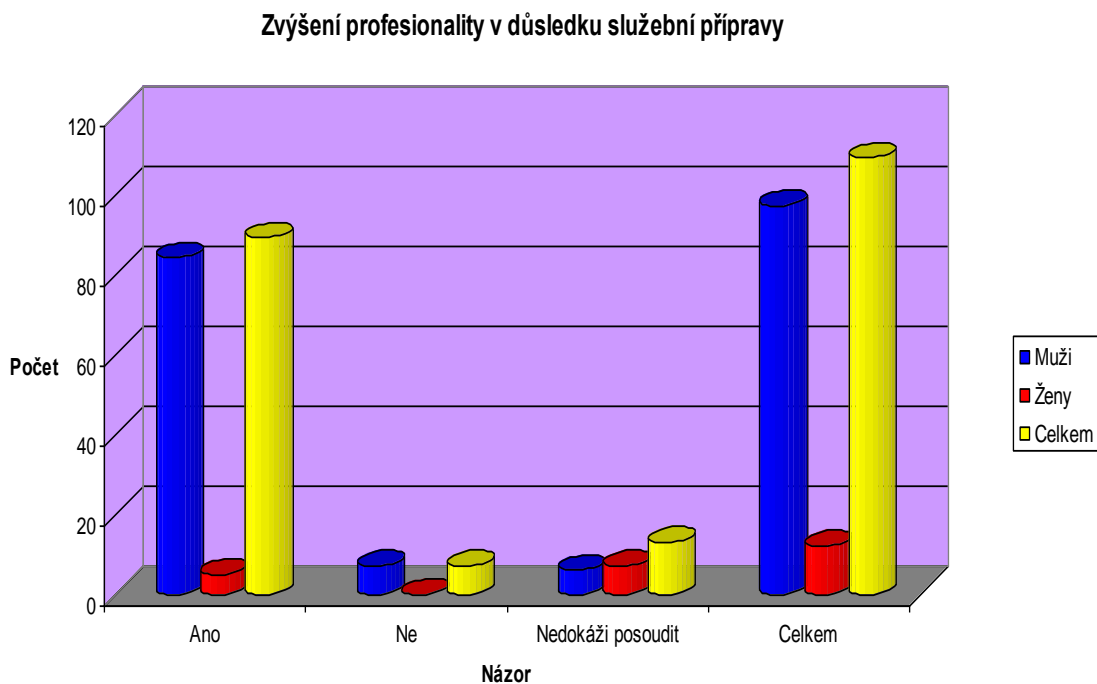
Graf k tabulce č. 21: Přínos zručností získaných v rámci vzdělávání služební přípravou pro jistotu při používání donucovacích prostředků a zbraně ve služebních zákrocích.

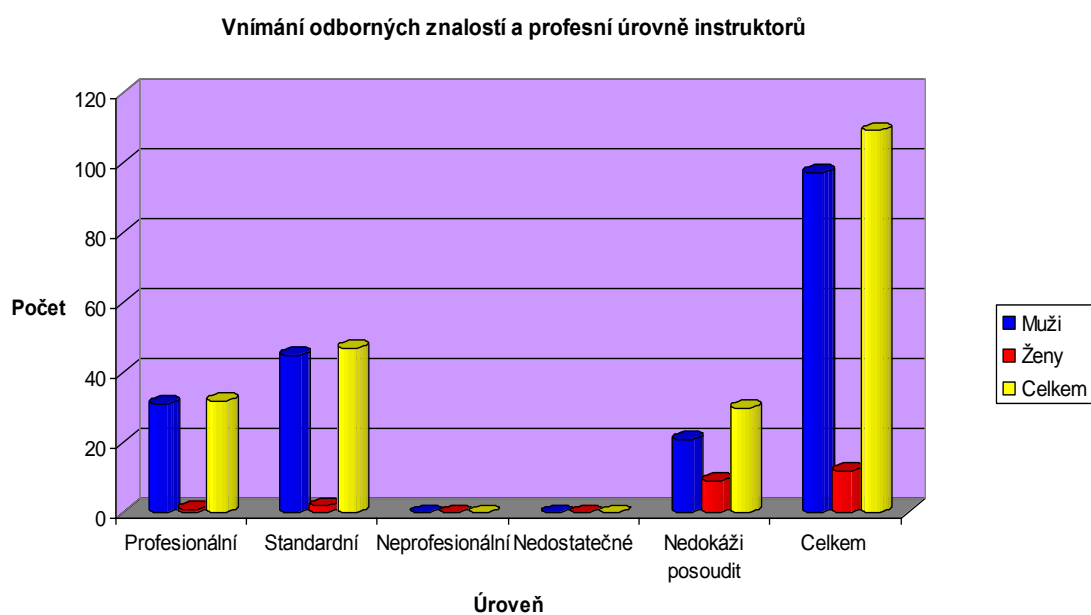
Graf k tabulce č. 22: Přínos vzdělání získaného v procesu služební přípravy k upevnění sebevědomí při výkonu služby.

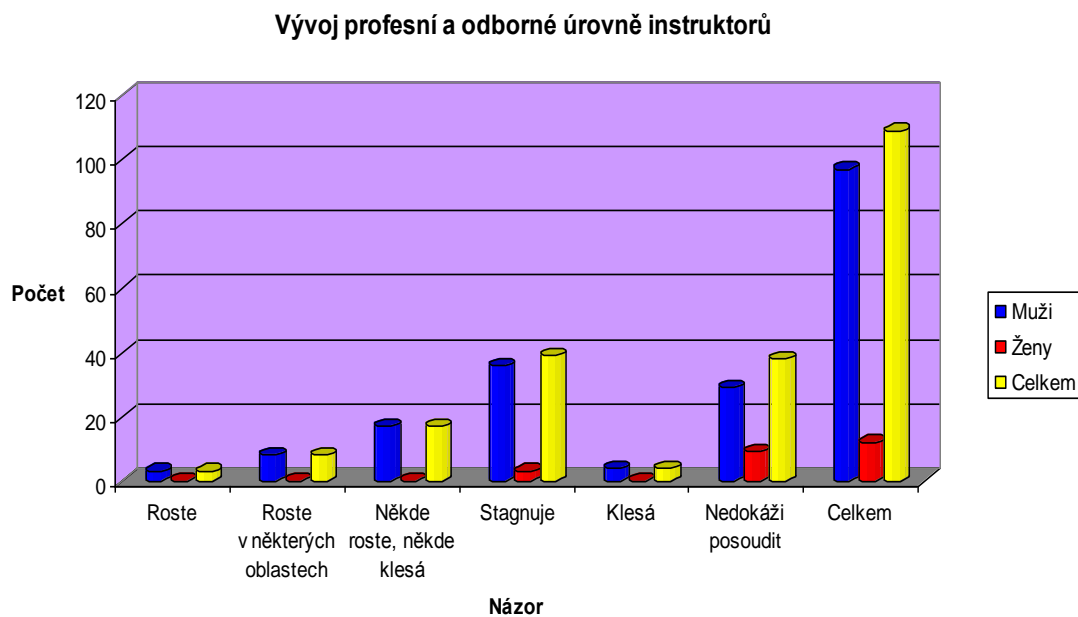
Graf k tabulce č. 23: Přínos služební přípravy ke zvýšení profesionality při výkonu služby.

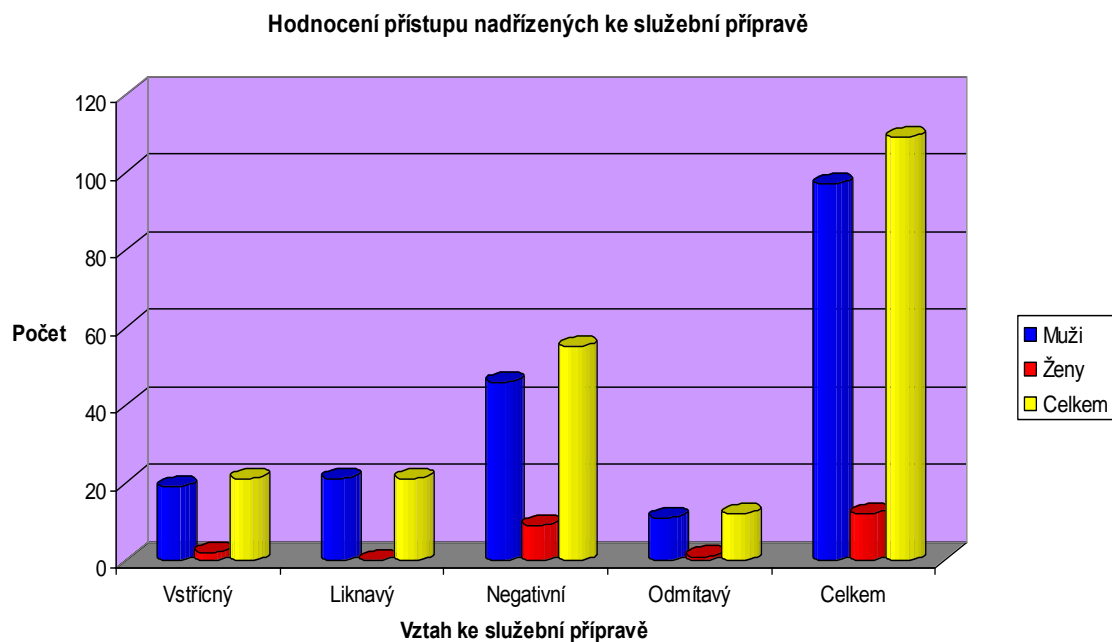
Graf k tabulce č. 24: Vnímání odborných znalostí a profesní úrovně instruktorů služební přípravy.

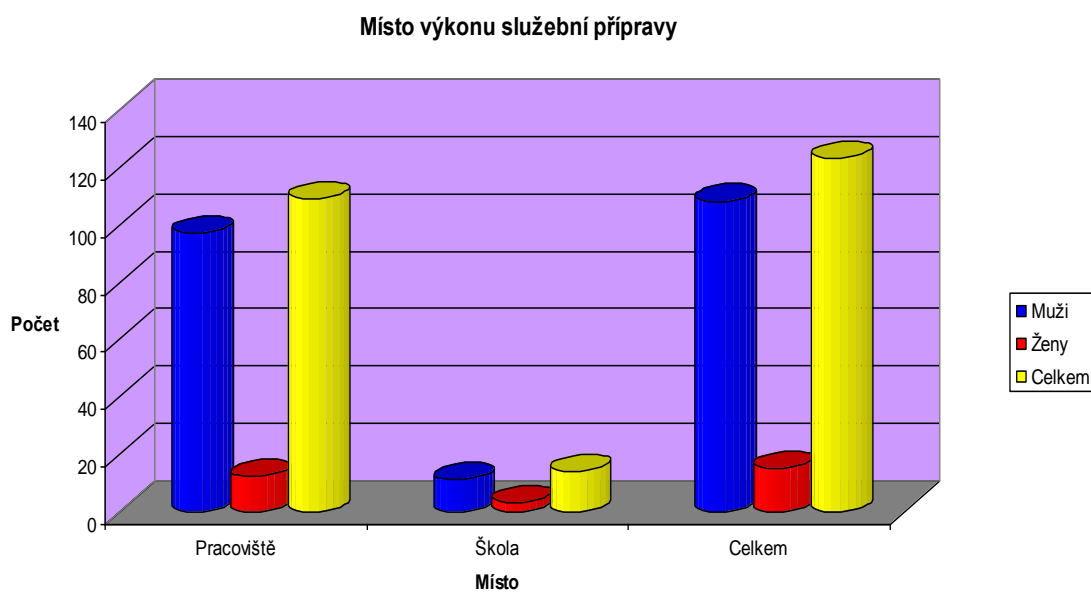
Graf k tabulce č. 25: Vnímání trendu profesní a odborné úrovně instruktorů služební přípravy.

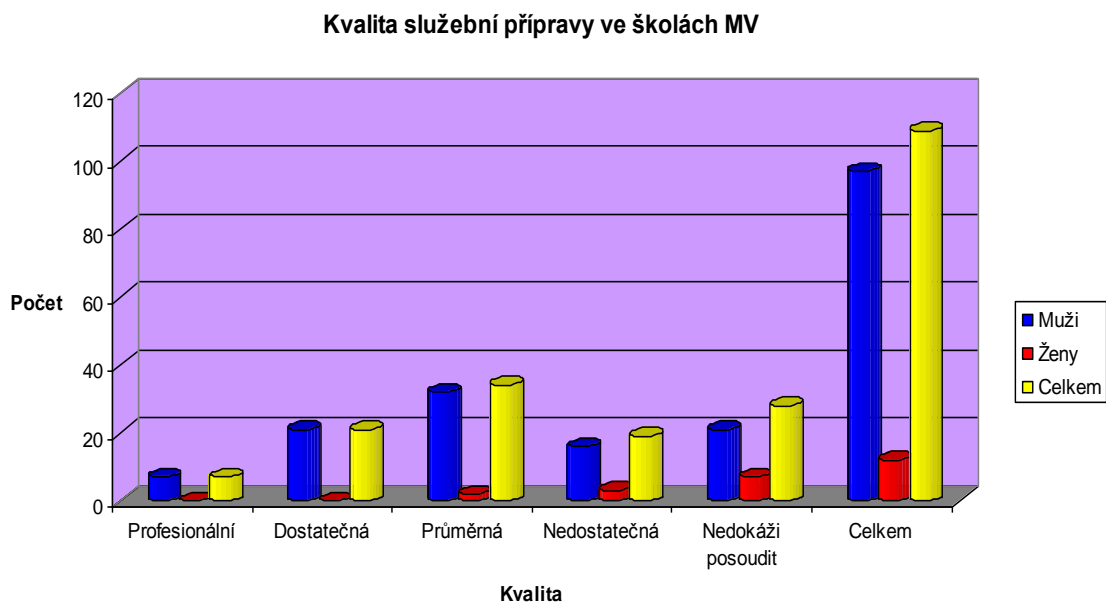
Graf k tabulce č. 26: Hodnocení přístupu nadřízených ke služební přípravě.

Graf k tabulce č. 27: Místo výkonu služební přípravy.

Graf k tabulce č. 28: Vnímání kvality služební přípravy v rezortním školství.

PŘÍLOHA E

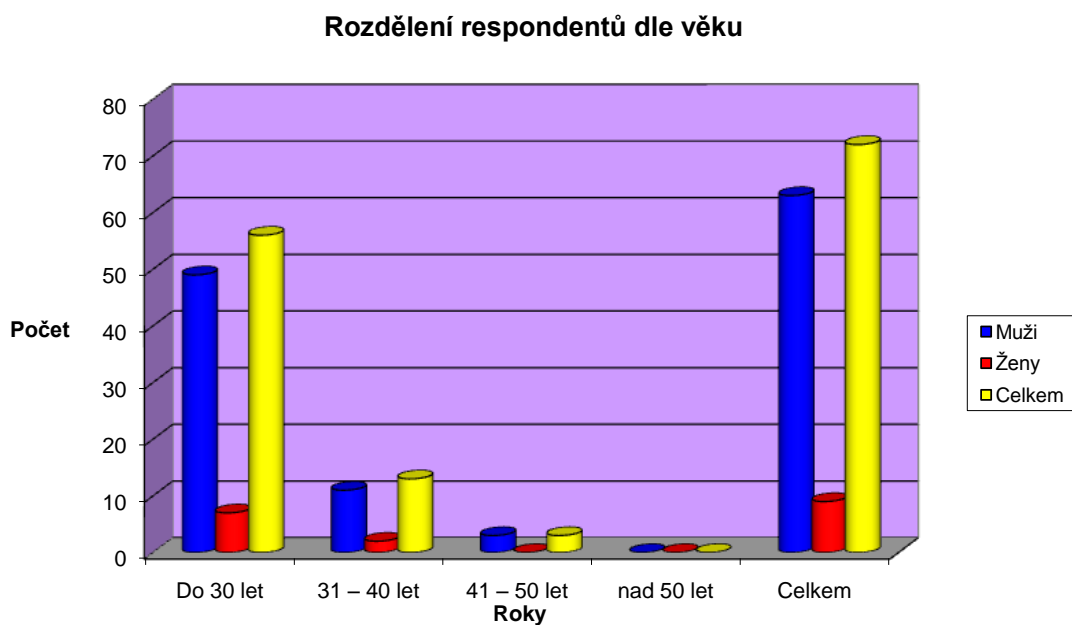
GRAFY – DRUHÁ ETAPA VÝZKUMU

Seznam grafů – etapa č. 2

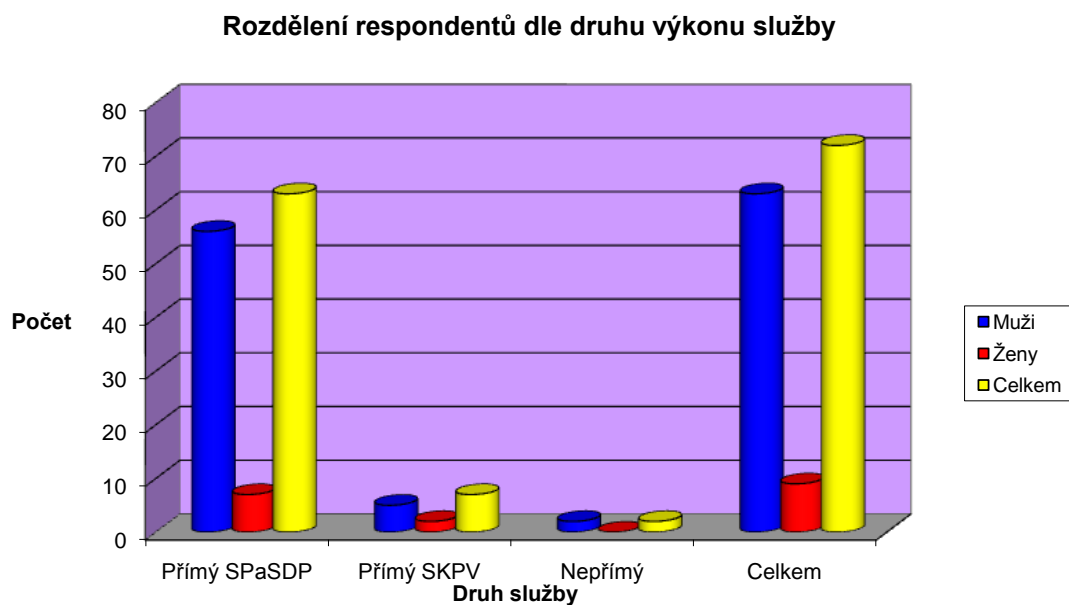
Graf č. 1	Rozvrstvení respondentů podle pohlaví a věku.	XXXVIII
Graf č. 2	Druh výkonu služby.	XXXVIII
Graf č. 3	Délka trvání služebního poměru.	XXXIX
Graf č. 4	Soulad tematické náplně vzdělávání v rámci služební přípravy a požadavků výkonu služby.	XXXIX
Graf č. 5	Vzdělávací frekvence služební přípravy vzhledem k potřebám výkonu služby.....	XL
Graf č. 6	Materiálně-technické zajištění služební přípravy.	XL
Graf č. 7	Priorita vzdělávacích témat služební přípravy pro výkon služby.	XLI
Graf č. 8	Chybějící vzdělávací témata ve služební přípravě z hlediska využitelnosti pro výkon služby.	XLI
Graf č. 9	Akceptace současného vzdělávacího rozsahu, náplně a metod služební přípravy	XLII
Graf č. 10	Hodnocení vzdělávacích trendů služební přípravy v posledních letech.	XLII
Graf č. 11	Hodnocení trendu nároků na vzdělanost při prověřování a hodnocení dovedností získaných služební přípravou v posledních letech.	XLIII
Graf č. 12	Hodnocení náročnosti vzdělávacích aktivit v rámci služební přípravy z hlediska psychické zátěže.....	XLIII
Graf č. 13	Hodnocení náročnosti vzdělávacích aktivit v rámci služební přípravy z hlediska fyzické zátěže	XLIV
Graf č. 14	Hodnocení náročnosti vzdělávacích aktivit v rámci služební přípravy z hlediska motoriky.	XLIV
Graf č. 15	Účast na vzdělávacích aktivitách realizovaných při služební přípravě za kalendářní rok.	XLV

Graf č. 16	Ochota policistů účastnit se služební přípravy ze svého osobního volna.....	XLV
Graf č. 17	Vztah policistů ke vzdělávání formou služební přípravy.....	XLVI
Graf č. 18	Nácvik dovedností získaných v rámci služební přípravy ve svém volném čase	XLVI
Graf č. 19	Přínos zručností získaných v rámci vzdělávání služební přípravou pro jistotu při používání donucovacích prostředků a zbraně ve služebních zákrocích	XLVII
Graf č. 20	Přínos vzdělání získaného v procesu služební přípravy k upevnění sebevědomí při výkonu služby.....	XLVII
Graf č. 21	Přínos služební přípravy ke zvýšení profesionality při výkonu služby	XLVIII
Graf č. 22	Vnímání odborných znalostí a profesní úrovně instruktorů služební přípravy	XLVIII
Graf č. 23	Hodnocení přístupu nadřízených ke služební přípravě	XLIX
Graf č. 24	Místo výkonu služební přípravy	XLIX
Graf č. 25	Vnímání kvality služební přípravy v rezortním školství.....	L

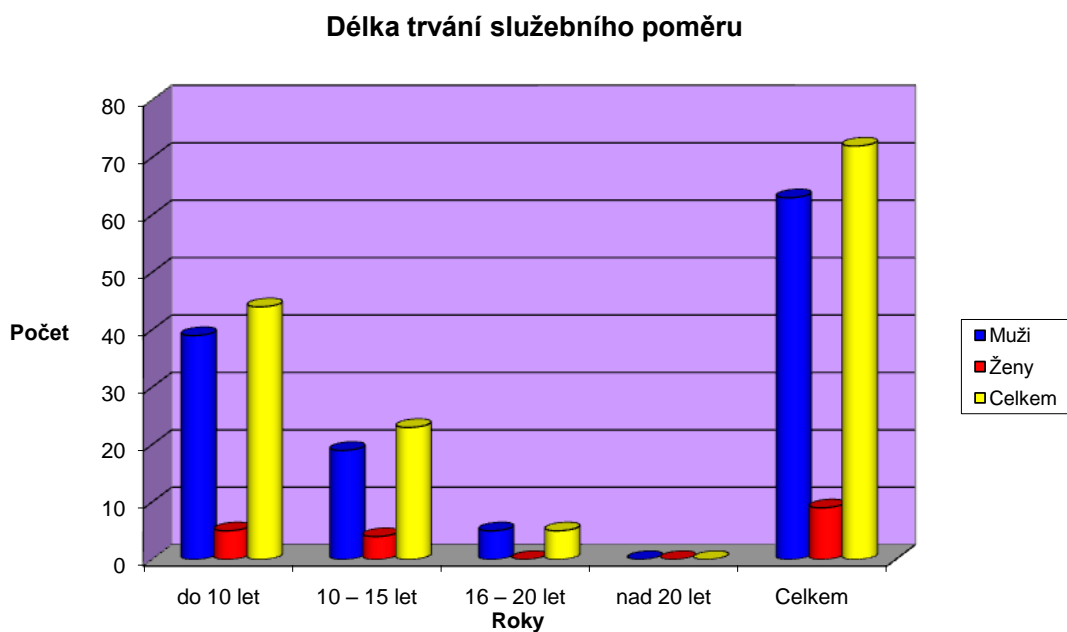
Graf k tabulce č. 1: Rozvrstvení respondentů podle pohlaví a věku.

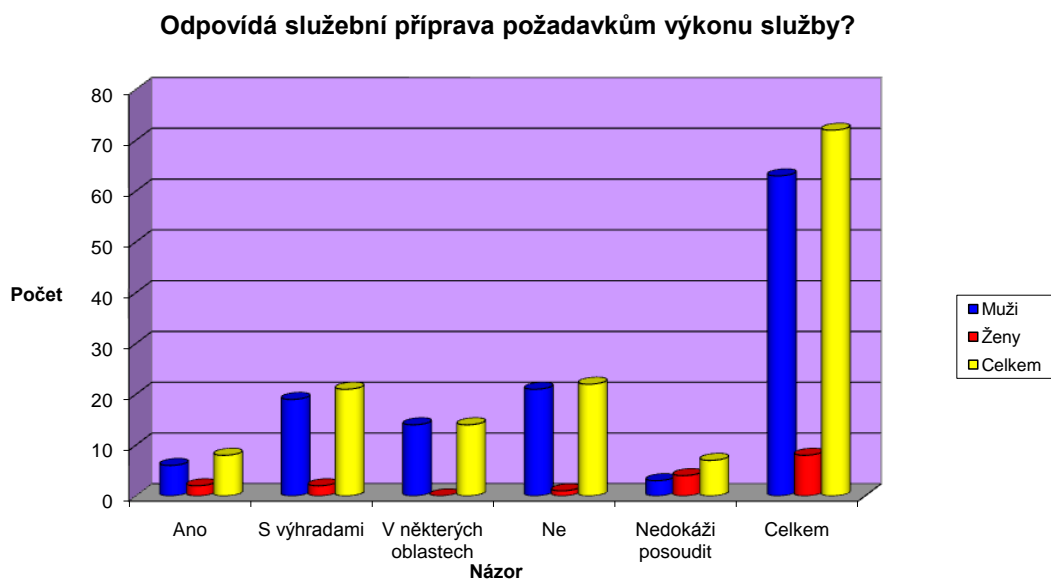
Graf k tabulce č. 2: Druh výkonu služby.

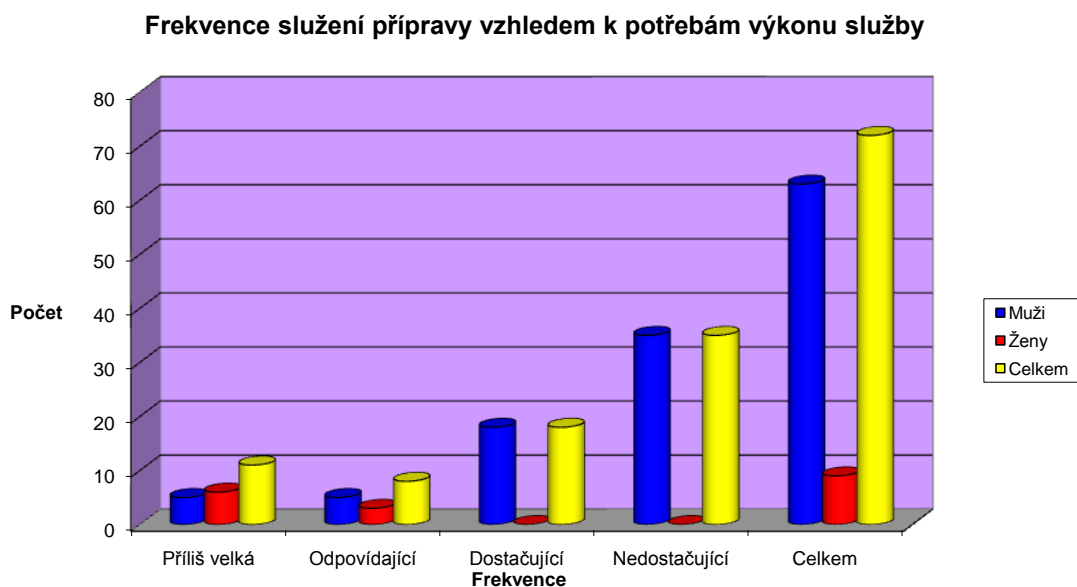
Graf k tabulce č. 3: Délka trvání služebního poměru.

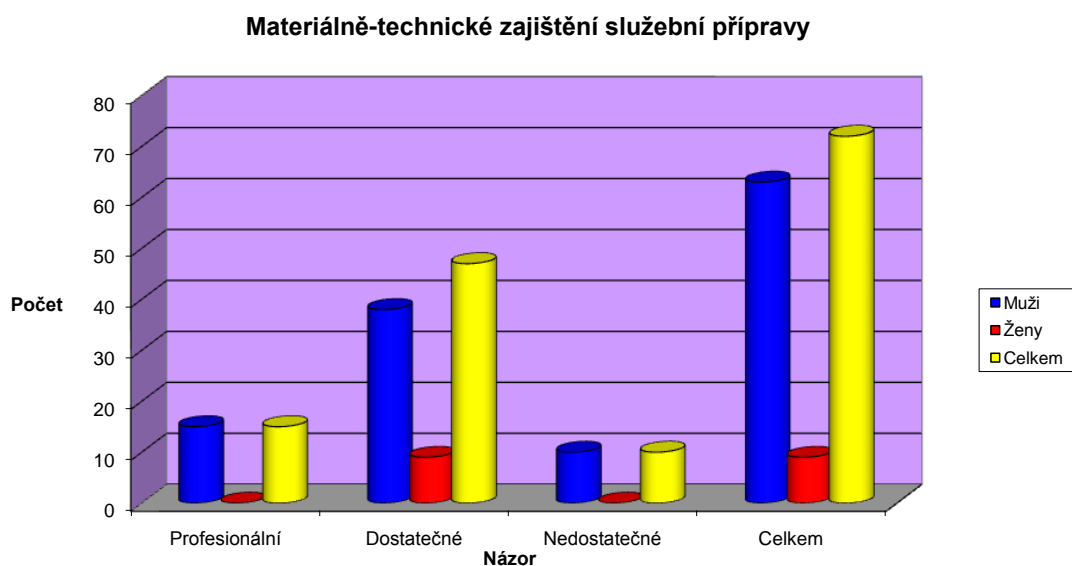
Graf k tabulce č. 4: Soulad tematické náplně vzdělávání v rámci služební přípravy a požadavků výkonu služby.

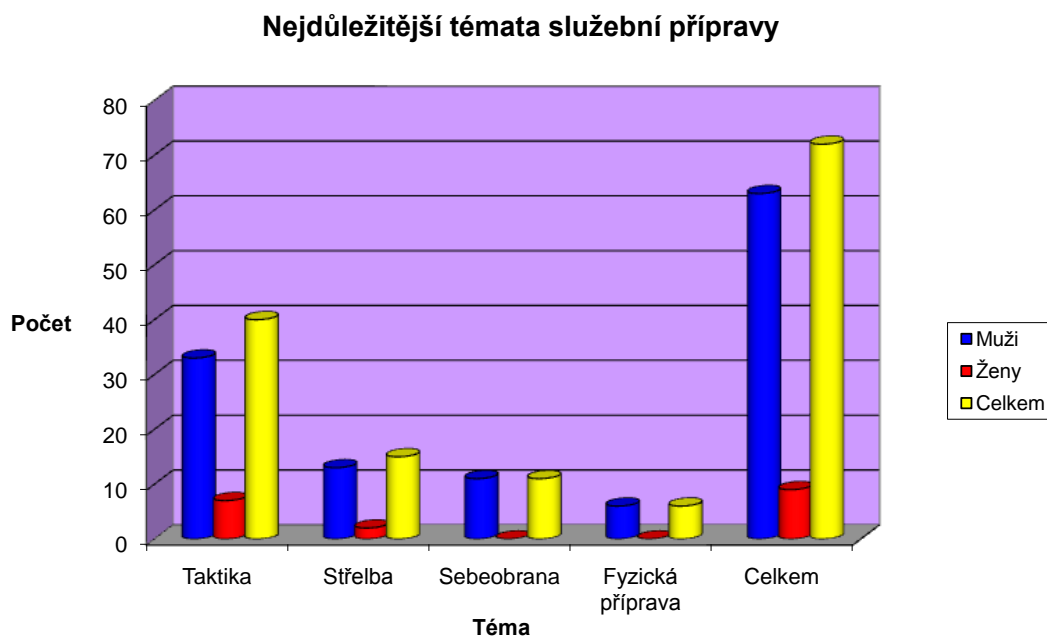
Graf k tabulce č. 5: Vzdělávací frekvence služební přípravy vzhledem k potřebám výkonu služby.

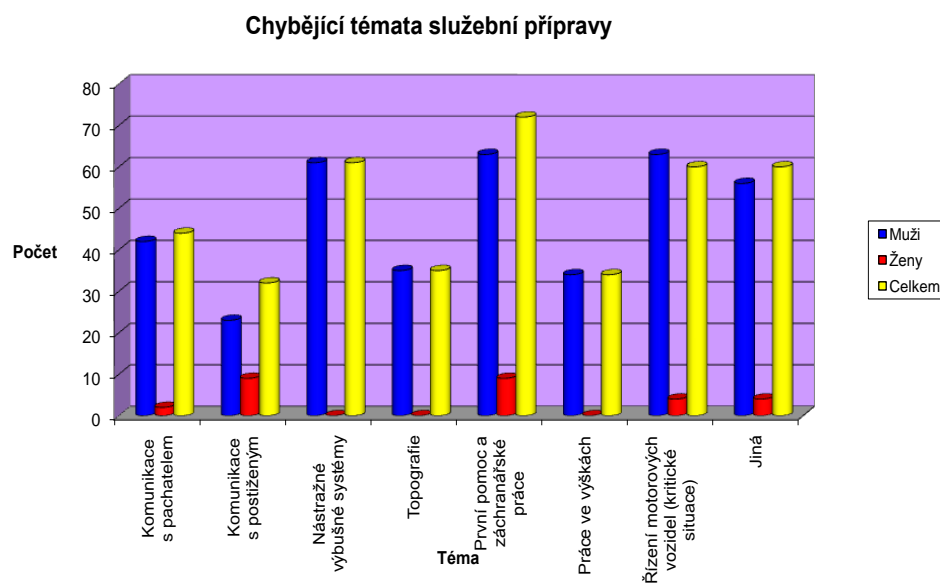
Graf k tabulce č. 6: Materiálně-technické zajištění služební přípravy.

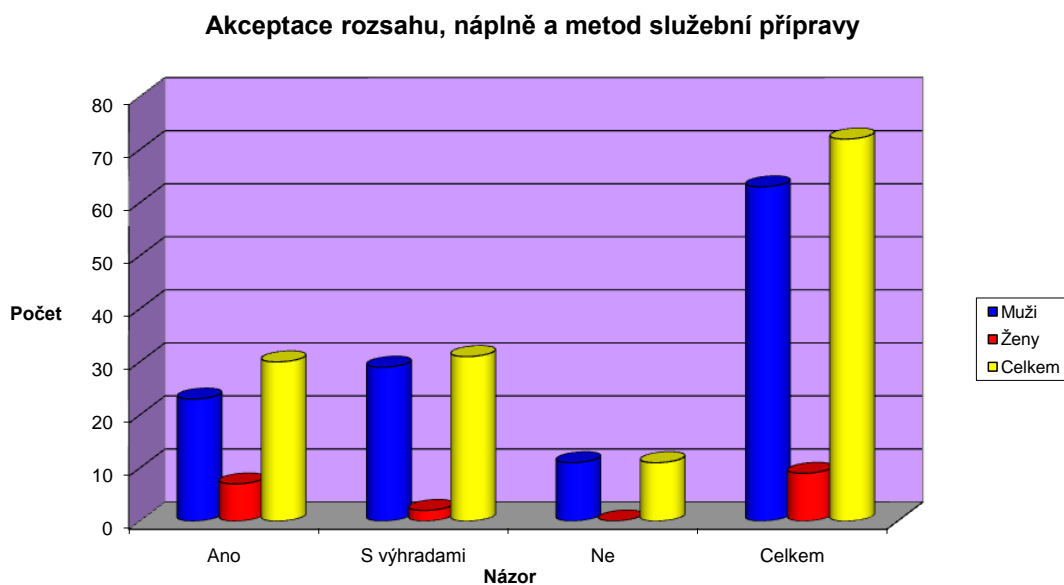
Graf k tabulce č. 7: Priorita vzdělávacích témat služební přípravy pro výkon služby.

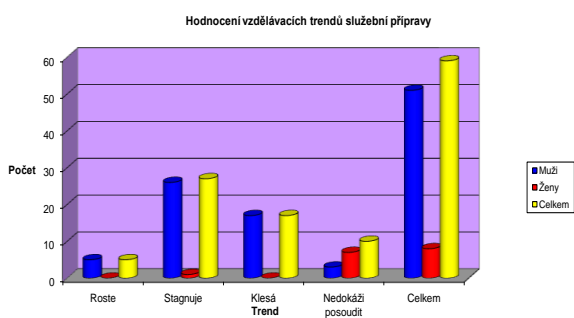
Graf k tabulce č. 8: Chybějící vzdělávací témata ve služební přípravě z hlediska využitelnosti pro výkon služby.

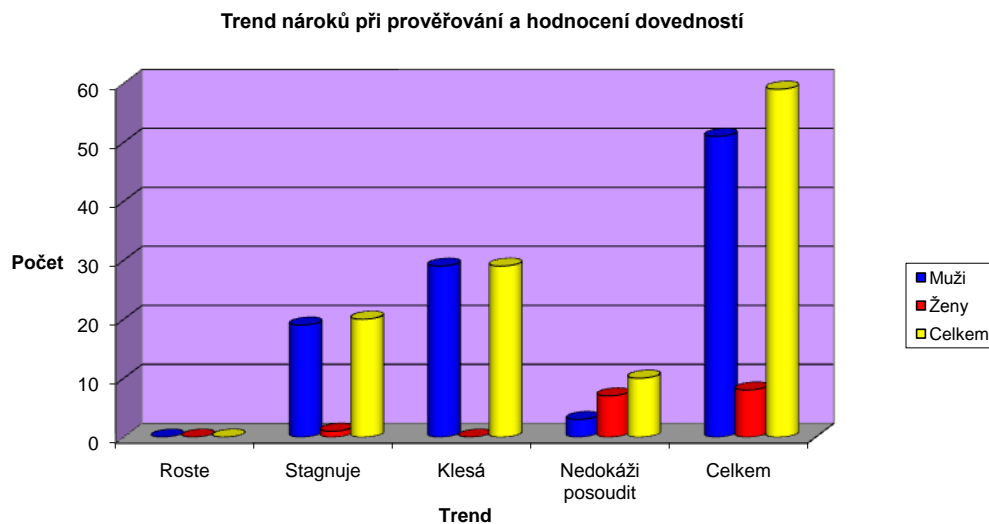
Graf k tabulce č. 9: Akceptace současného vzdělávacího rozsahu, náplně a metod služební přípravy.

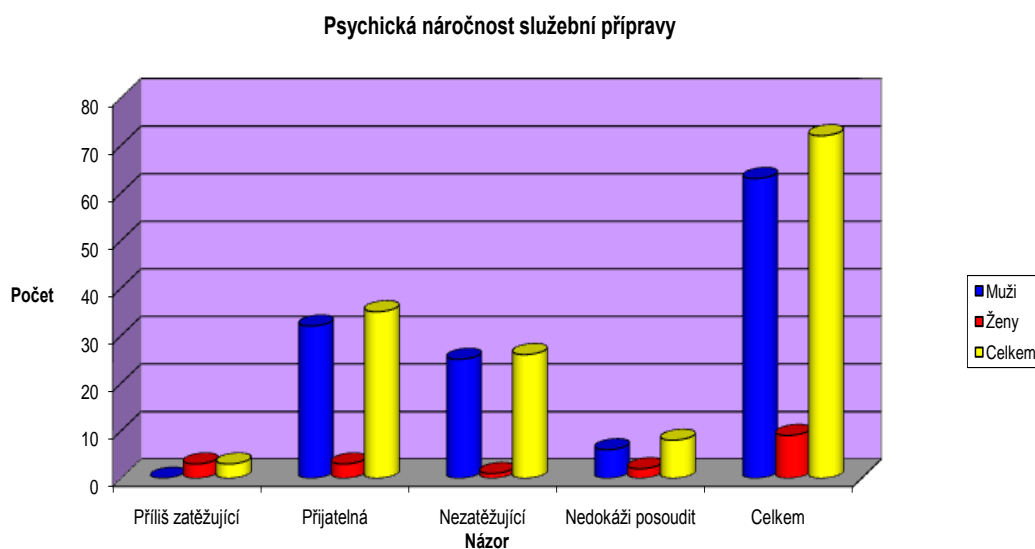
Graf k tabulce č. 10: Hodnocení vzdělávacích trendů služební přípravy v posledních letech.

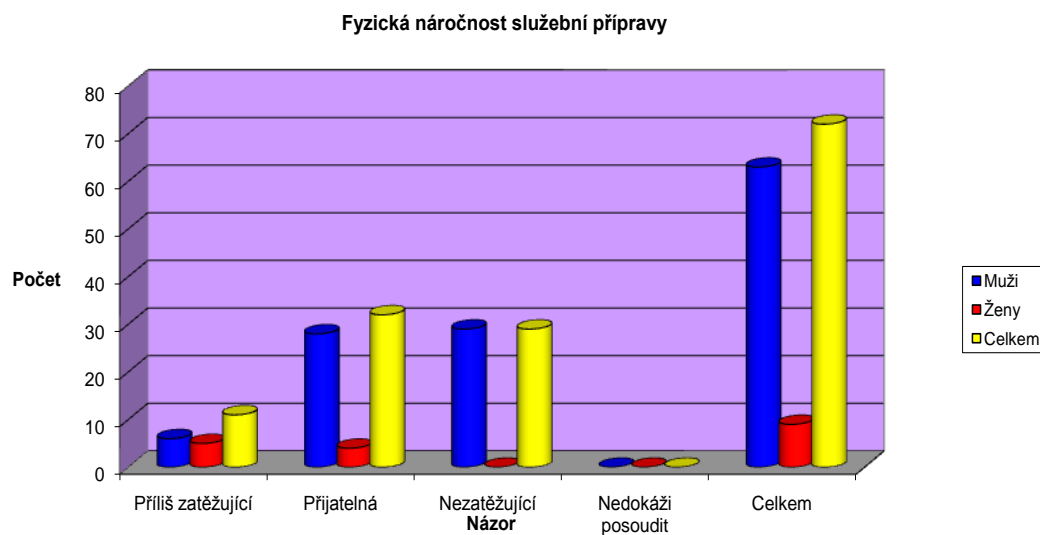
Graf k tabulce č. 11: Hodnocení trendu nároků na vzdělanost při prověřování a hodnocení dovedností získaných služební přípravou v posledních letech.

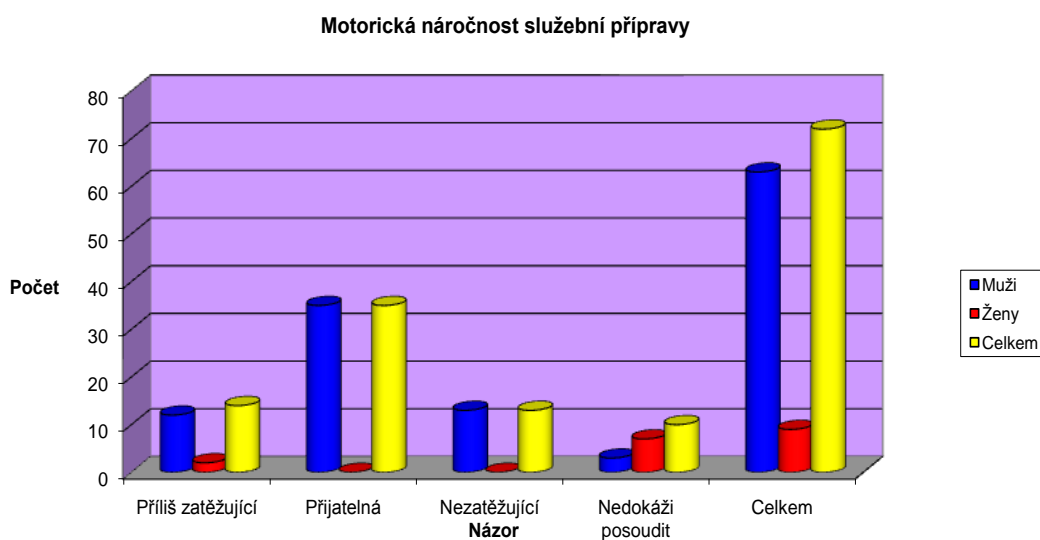
Graf k tabulce č. 12: Hodnocení náročnosti vzdělávacích aktivit v rámci služební přípravy z hlediska psychické zátěže.

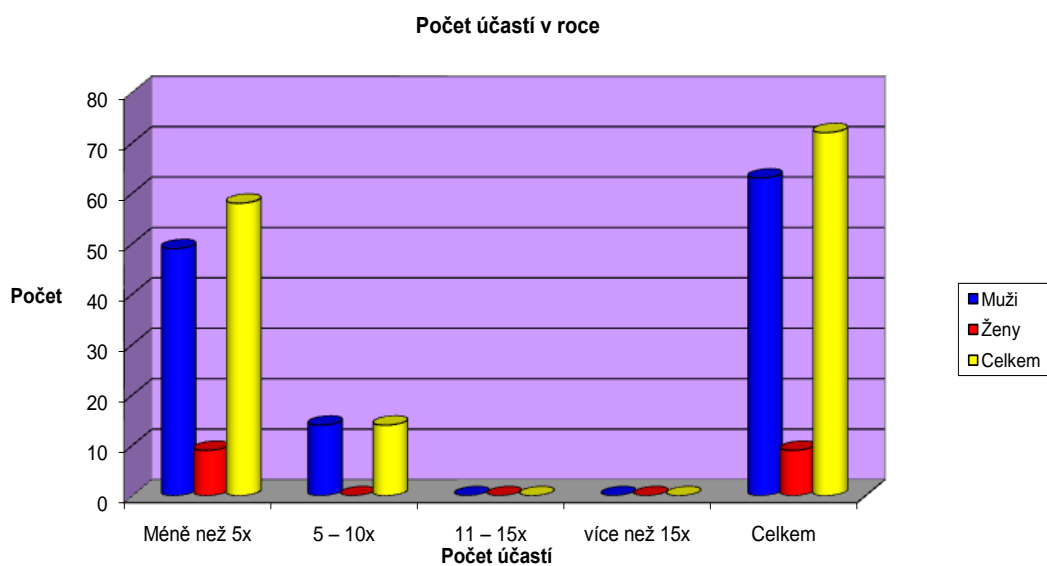
Graf k tabulce č. 13: Hodnocení náročnosti vzdělávacích aktivit v rámci služební přípravy z hlediska fyzické zátěže.

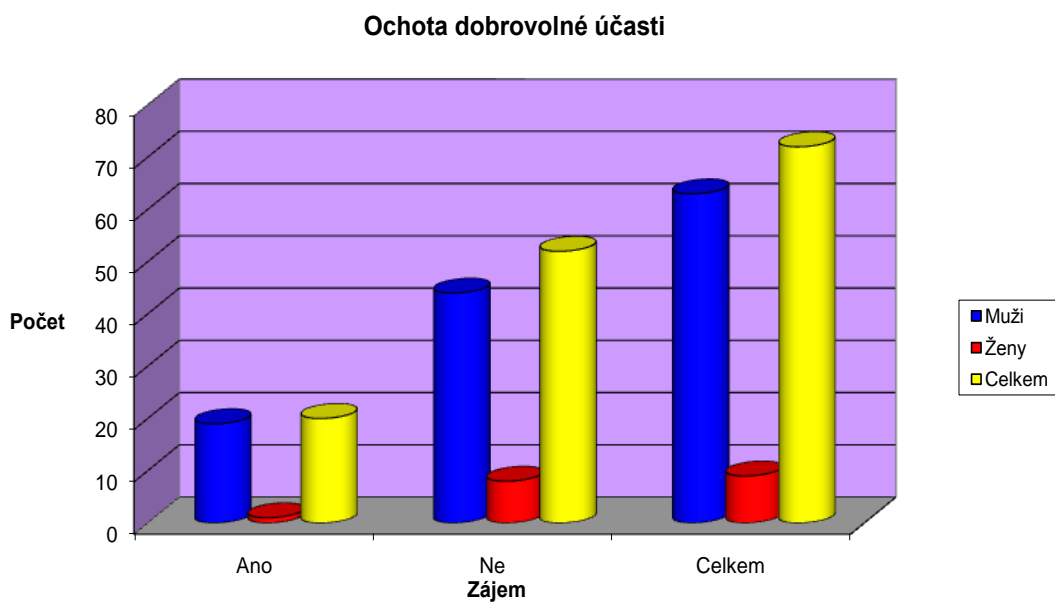
Graf k tabulce č. 14: Hodnocení náročnosti vzdělávacích aktivit v rámci služební přípravy z hlediska motoriky.

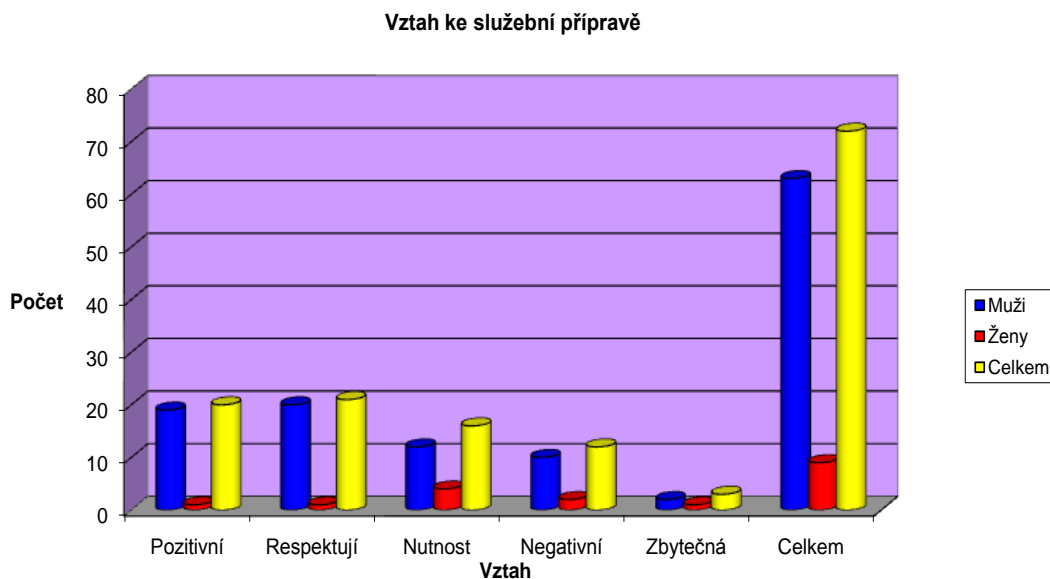
Graf k tabulce č. 15: Účast na vzdělávacích aktivitách realizovaných při služební přípravě za kalendářní rok.

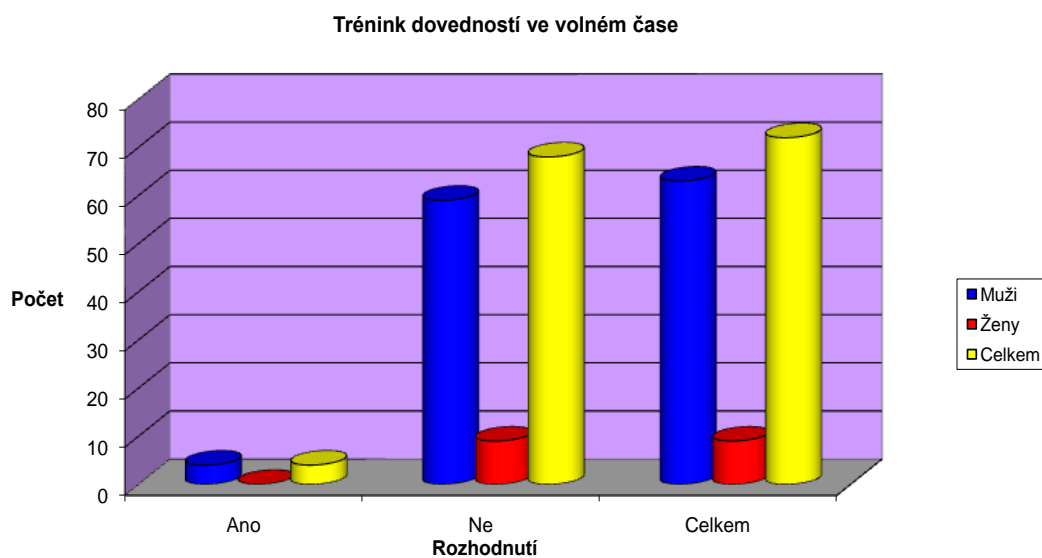
Graf k tabulce č. 16: Ochota policistů účastnit se služební přípravy ze svého osobního volna.

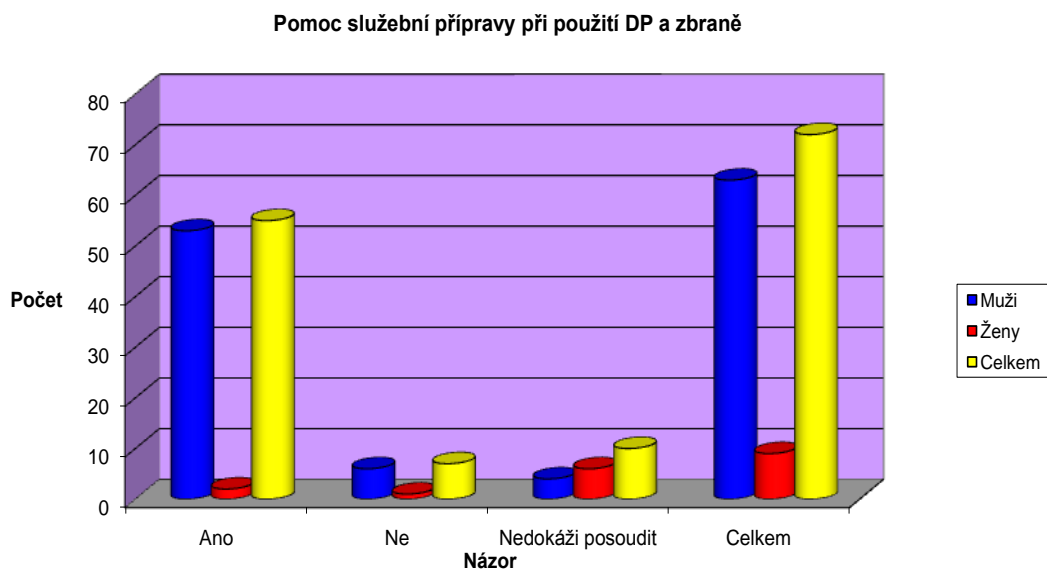
Graf k tabulce č. 17: Vztah policistů ke vzdělávání formou služební přípravy.

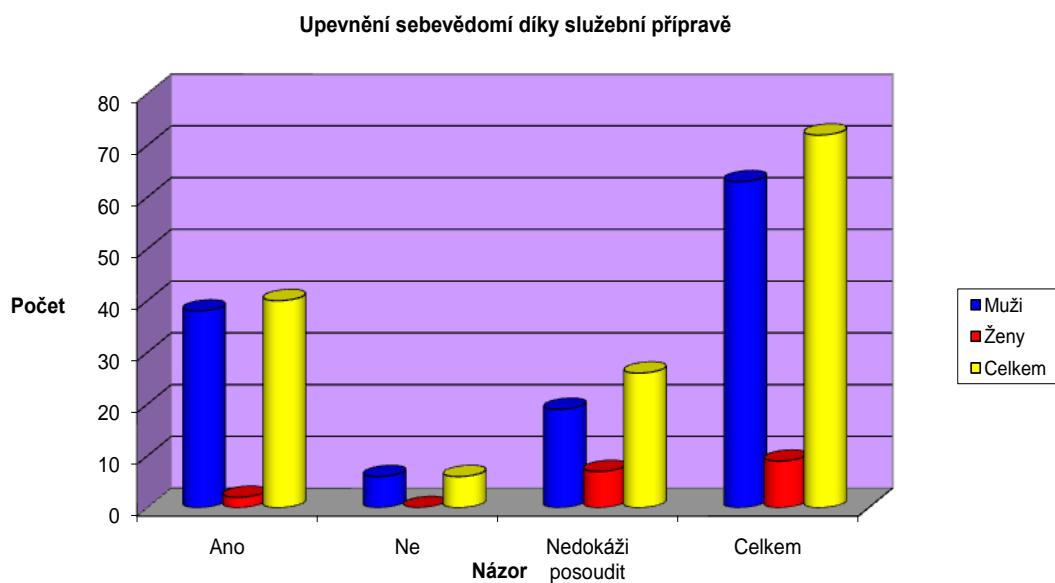
Graf k tabulce č. 18: Návik dovedností získaných v rámci služební přípravy ve svém volném čase.

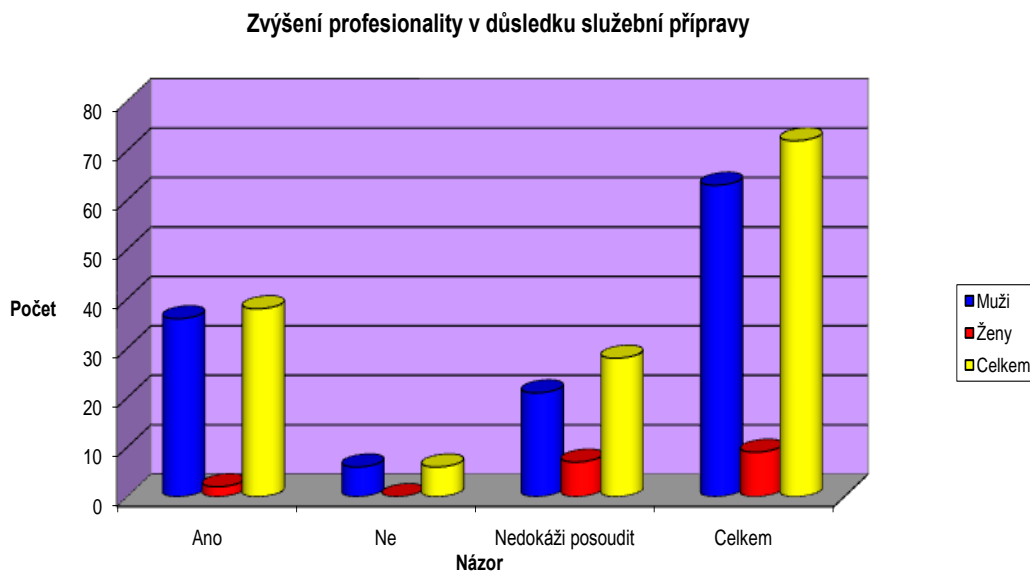
Graf k tabulce č. 19: Přínos zručností získaných v rámci vzdělávání služební přípravou pro jistotu při používání donucovacích prostředků a zbraně ve služebních zákrocích.

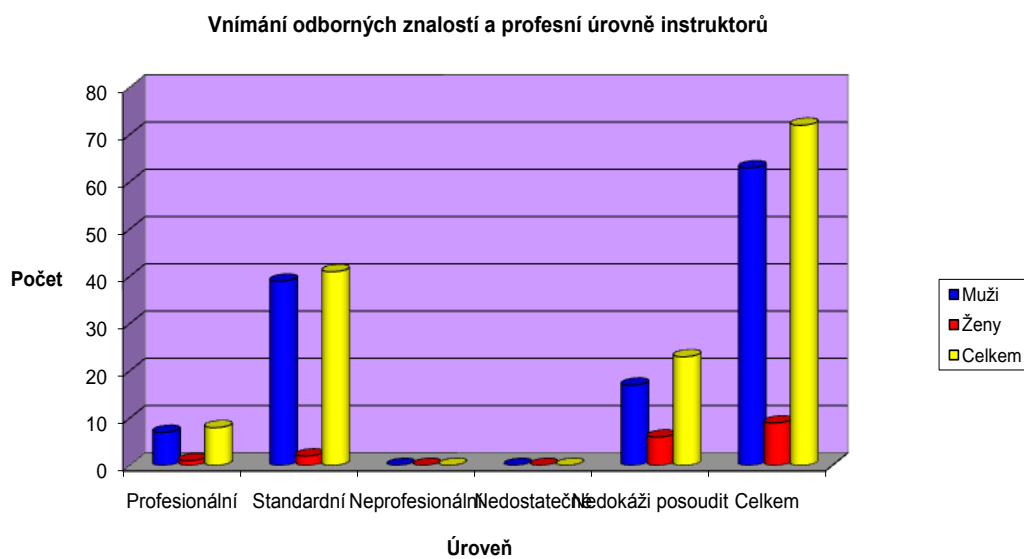
Graf k tabulce č. 20: Přínos vzdělání získaného v procesu služební přípravy k upevnění sebevědomí při výkonu služby.

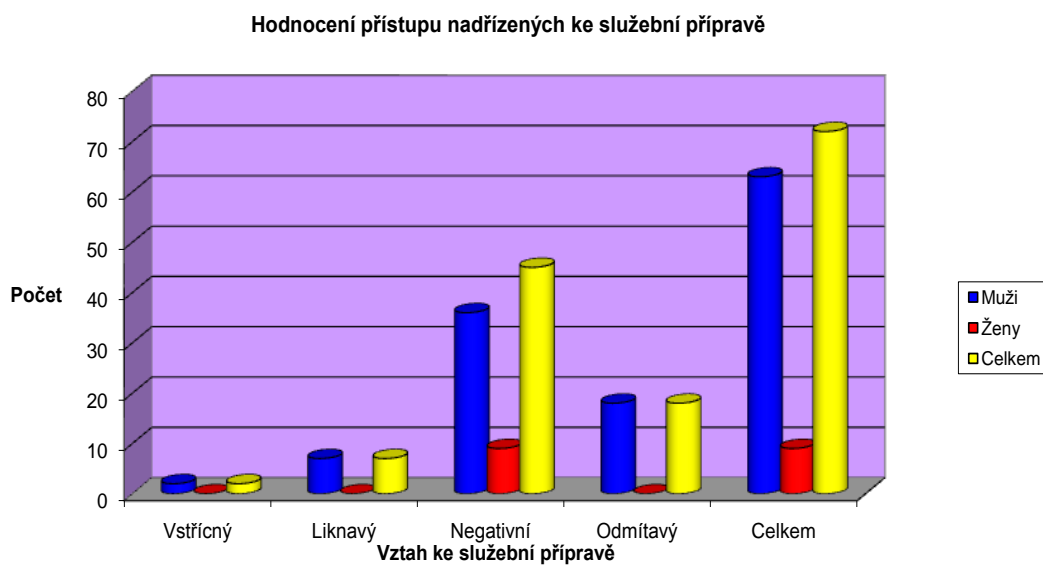
Graf k tabulce č. 21: Přínos služební přípravy ke zvýšení profesionality při výkonu služby.

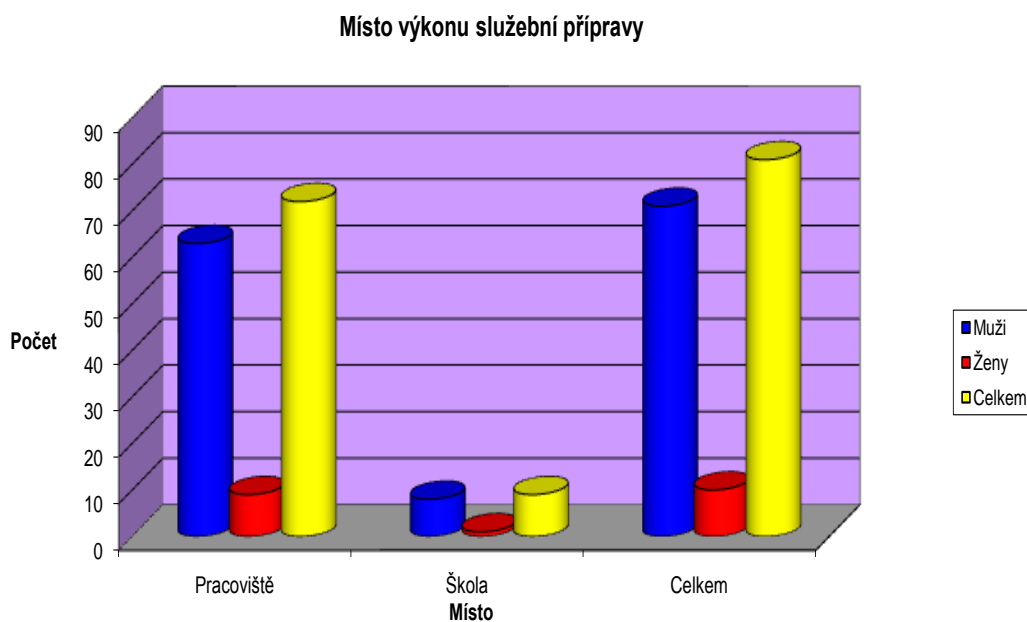
Graf k tabulce č. 22: Vnímání odborných znalostí a profesní úrovně instruktorů služební přípravy.

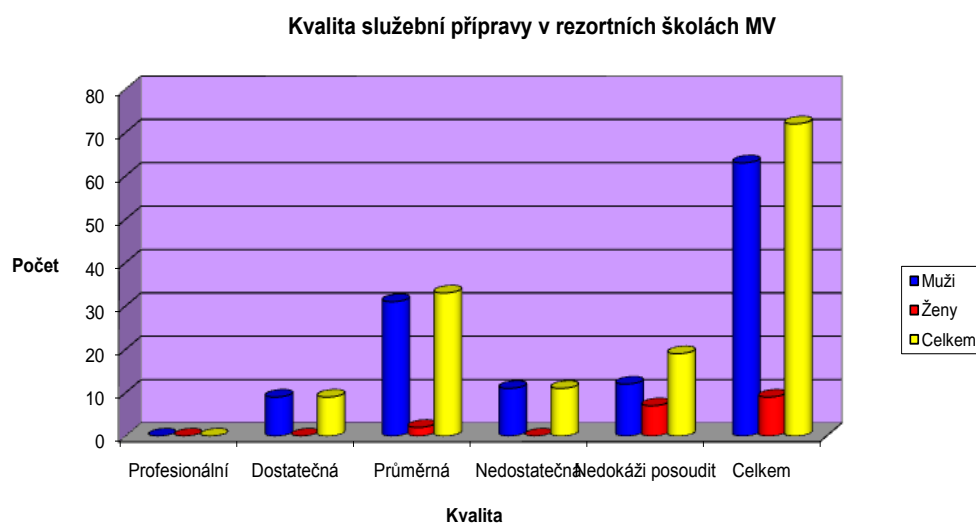
Graf k tabulce č. 23: Hodnocení přístupu nadřízených ke služební přípravě.

Graf k tabulce č. 24: Místo výkonu služební přípravy.

Graf k tabulce č. 25: Vnímání kvality služební přípravy v rezortním školství.

PŘÍLOHA F

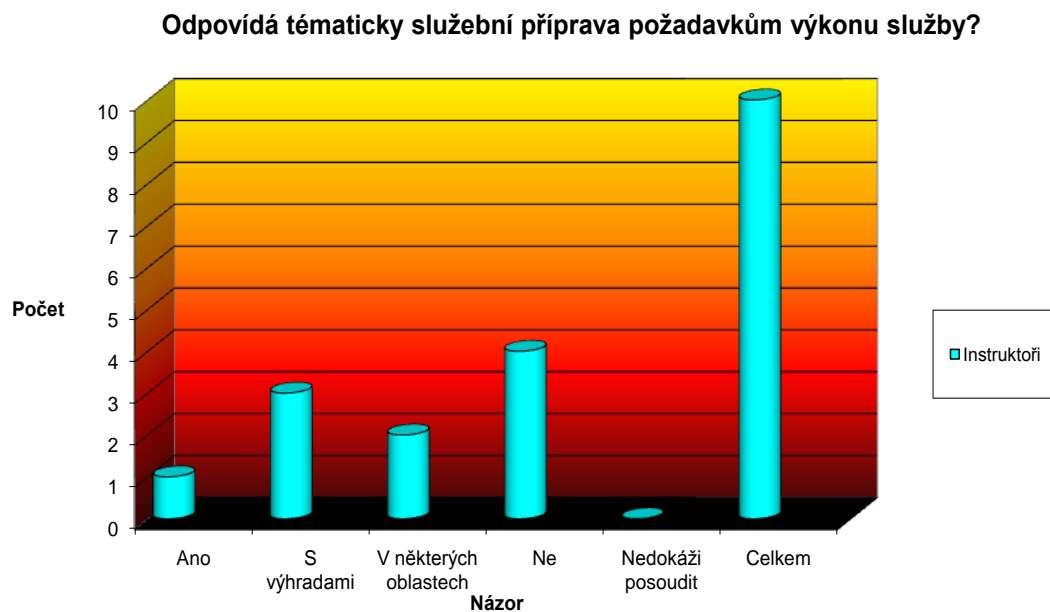
GRAFY – TŘETÍ ETAPA VÝZKUMU

Seznam grafů – etapa č. 3

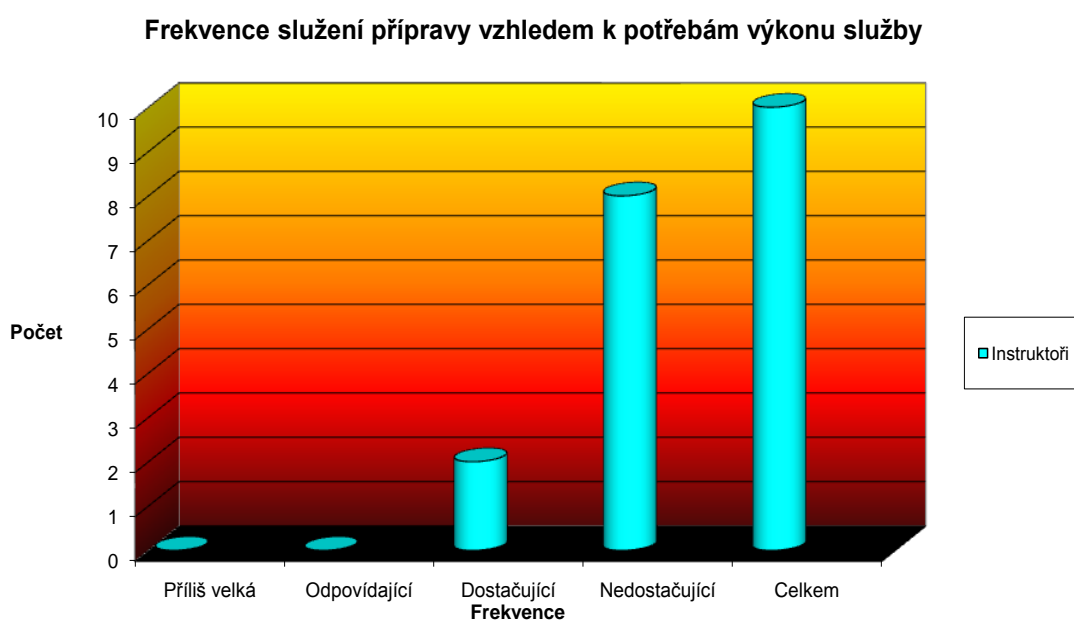
Graf č. 1	Soulad tematické náplně vzdělávání v rámci služební přípravy a požadavků výkonu služby.	LIII
Graf č. 2	Vzdělávací frekvence služební přípravy vzhledem k potřebám výkonu služby.....	LIII
Graf č. 3	Materiálně-technické zajištění služební přípravy.	LIV
Graf č. 4	Priorita vzdělávacích témat služební přípravy pro výkon služby.	LIV
Graf č. 5	Chybějící vzdělávací témata ve služební přípravě z hlediska využitelnosti pro výkon služby.	LV
Graf č. 6	Akceptace současného vzdělávacího rozsahu, náplně a metod služební přípravy	LV
Graf č. 7	Hodnocení vzdělávacích trendů služební přípravy v posledních letech.	LVI
Graf č. 8	Hodnocení trendu nároků na vzdělanost při prověřování a hodnocení dovedností získaných služební přípravou v posledních letech.	LVI
Graf č. 9	Hodnocení náročnosti vzdělávacích aktivit v rámci služební přípravy z hlediska psychické zátěže.....	LVII
Graf č. 10	Hodnocení náročnosti vzdělávacích aktivit v rámci služební přípravy z hlediska fyzické zátěže	LVII
Graf č. 11	Hodnocení náročnosti vzdělávacích aktivit v rámci služební přípravy z hlediska motoriky.	LVIII
Graf č. 12	Forma a vztah ke sportu	LVIII
Graf č. 13	Sporty, které instruktoři provozují nebo provozovali	LIX
Graf č. 14	Nácvik dovedností, nezbytných pro výuku služební přípravy, ve svém volném čase	LIX

Graf č. 15	Hodnocení svých odborných znalostí a profesní úrovně	LX
Graf č. 16	Hodnocení vzdělávacích programů, organizovaných policíí, pro instruktory služební přípravy po vzdělávací (odborné) stránce	XL
Graf č. 17	Hodnocení vzdělávacích programů, organizovaných policíí, pro instruktory služební přípravy po stránce frekvence	LXI
Graf č. 18	Hodnocení přístupu nadřízených ke služební přípravě	LXI
Graf č. 19	Vnímání kvality služební přípravy v rezortním školství.....	LXII

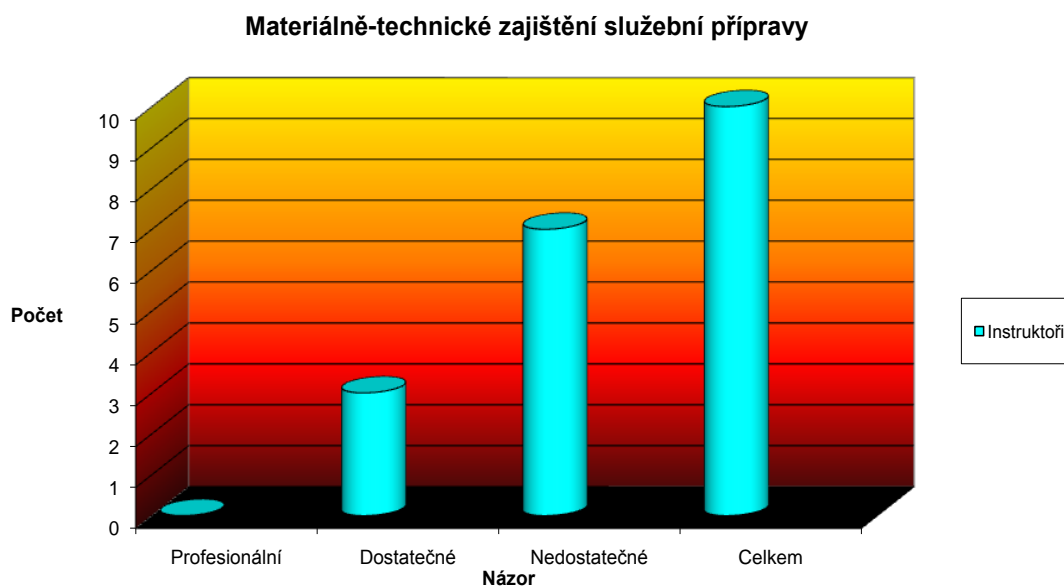
Graf k tabulce č. 1: Soulad tematické náplně vzdělávání v rámci služební přípravy a požadavků výkonu služby.

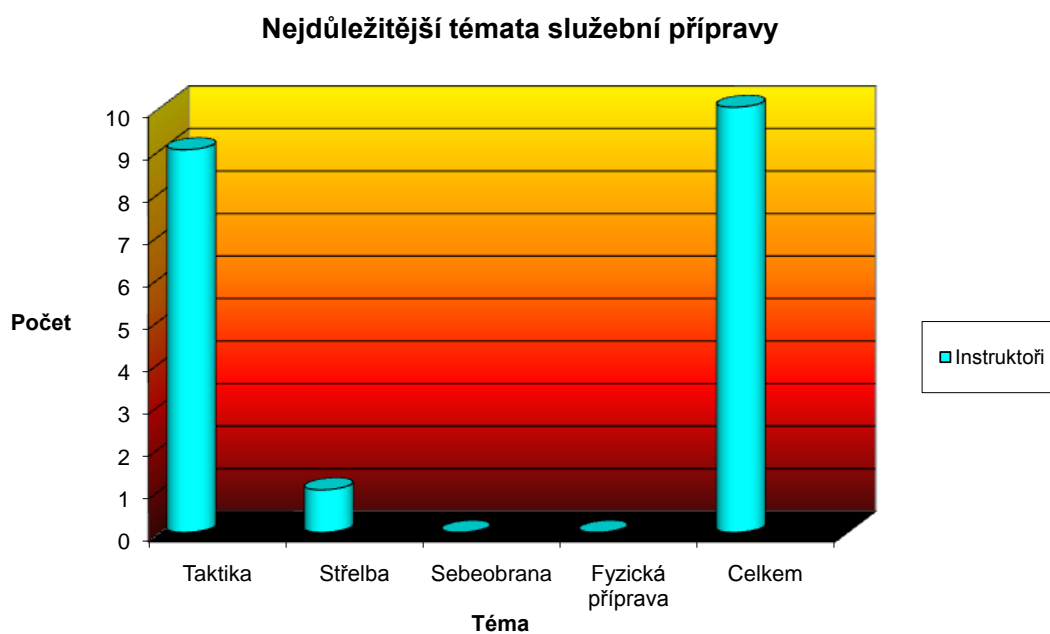
Graf k tabulce č. 2: Vzdělávací frekvence služební přípravy vzhledem k potřebám výkonu služby.

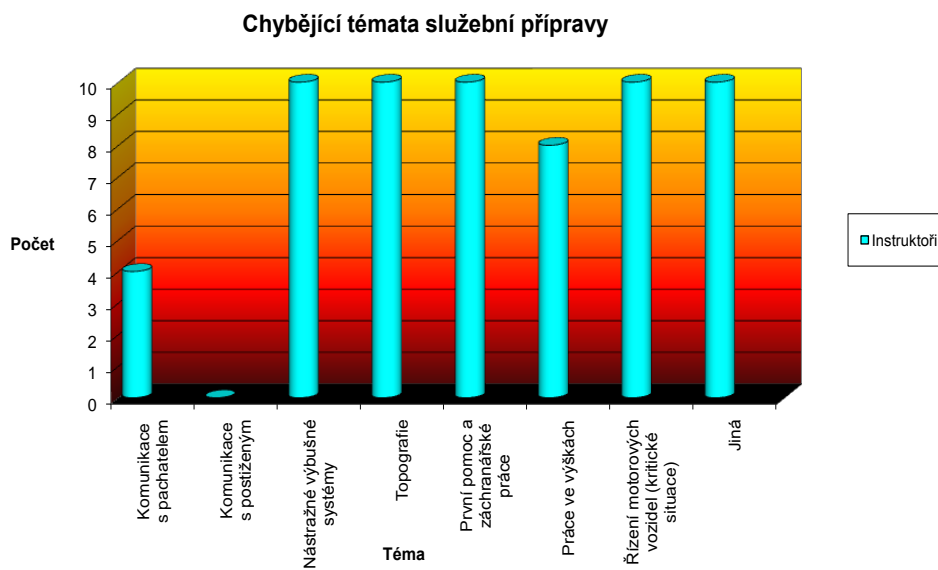
Graf k tabulce č. 3: Materiálně-technické zajištění služební přípravy.

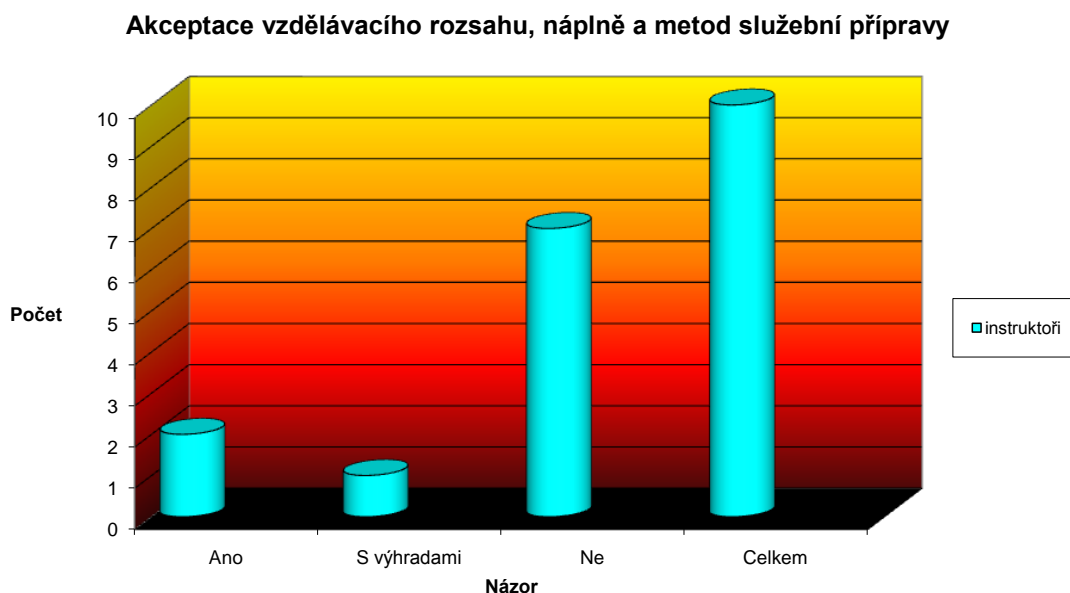
Graf k tabulce č. 4: Priorita vzdělávacích témat služební přípravy pro výkon služby.

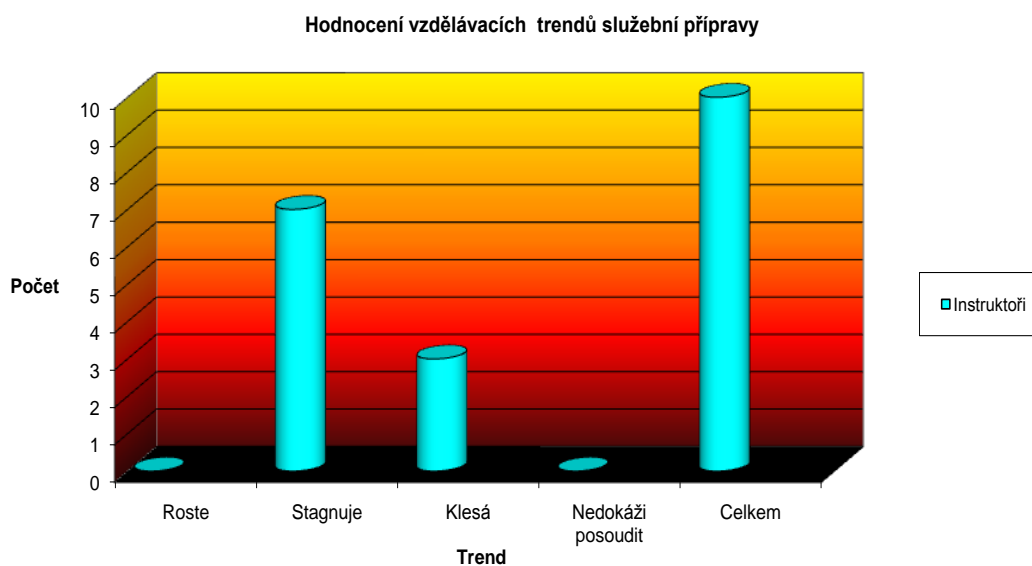
Graf k tabulce č. 5: Chybějící vzdělávací témata ve služební přípravě z hlediska využitelnosti pro výkon služby.

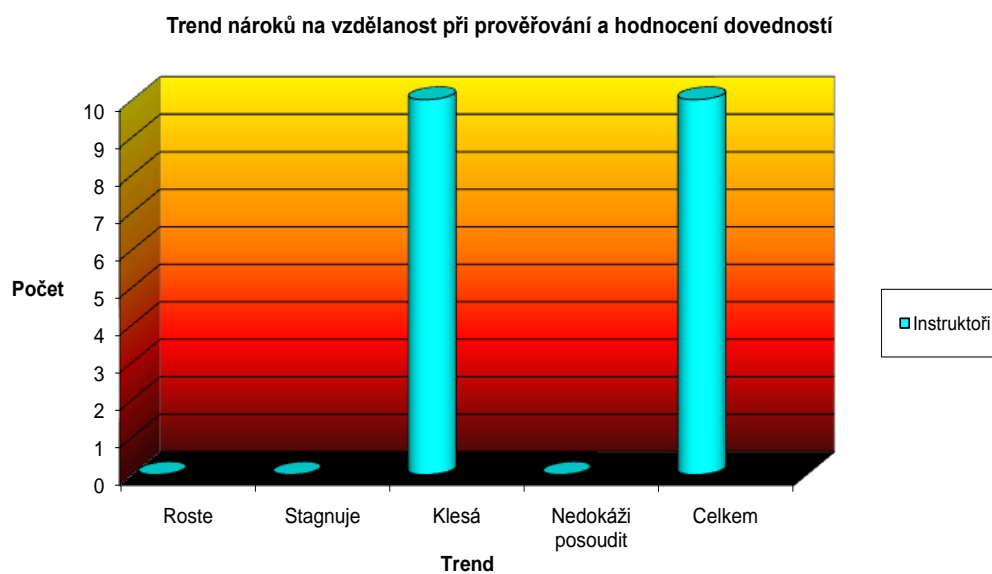
Graf k tabulce č. 6: Akceptace současného vzdělávacího rozsahu, náplně a metod služební přípravy.

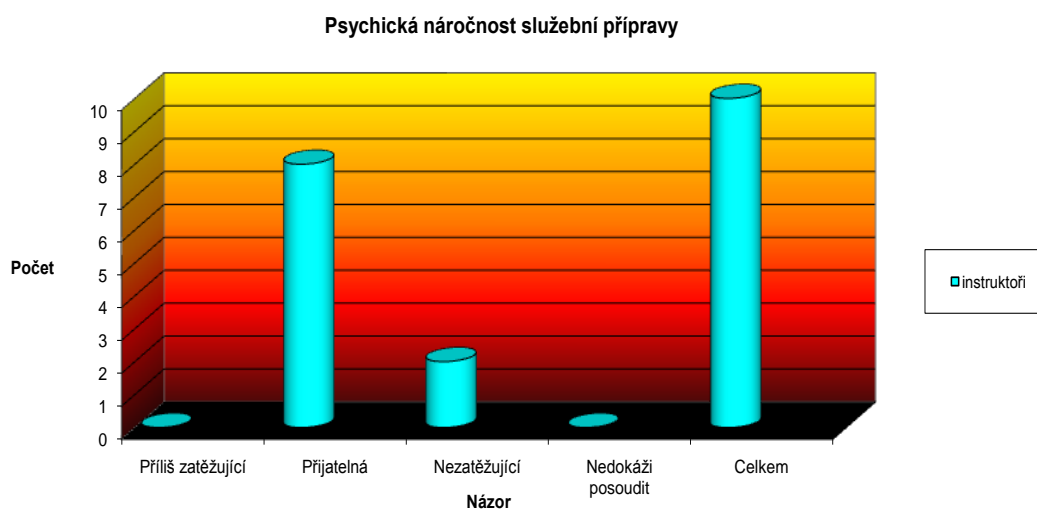
Graf k tabulce č. 7: Hodnocení vzdělávacích trendů služební přípravy v posledních letech.

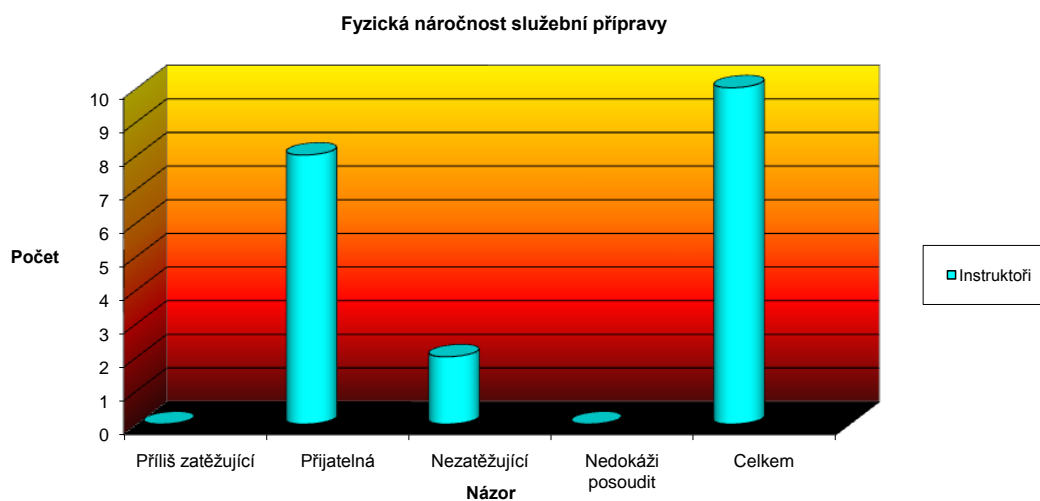
Graf k tabulce č. 8: Hodnocení trendu nároků na vzdělanost, při prověřování a hodnocení dovedností získaných služební přípravou v posledních letech.

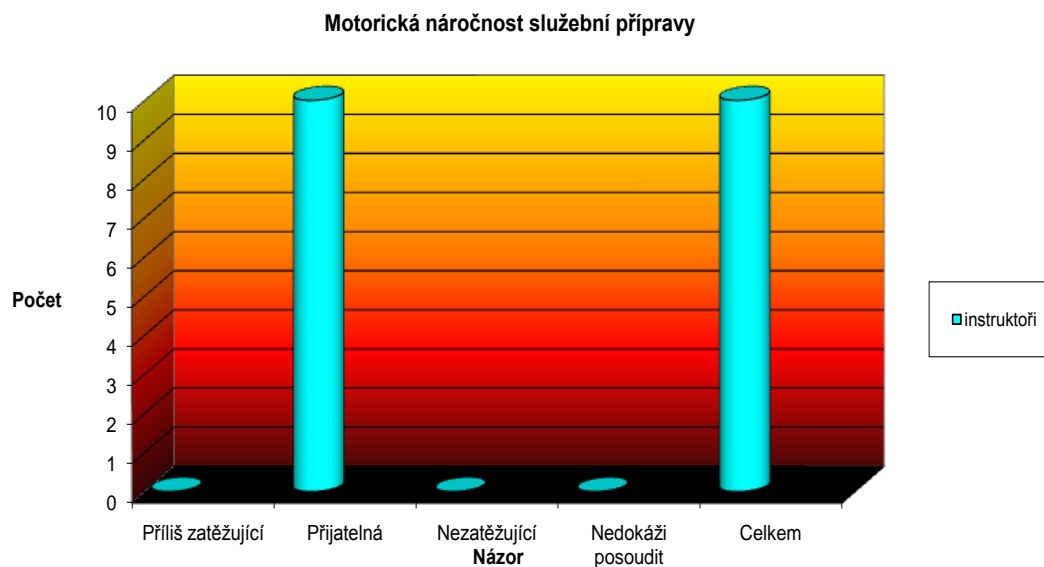
Graf k tabulce č. 9: Hodnocení náročnosti vzdělávacích aktivit v rámci služební přípravy z hlediska psychické zátěže.

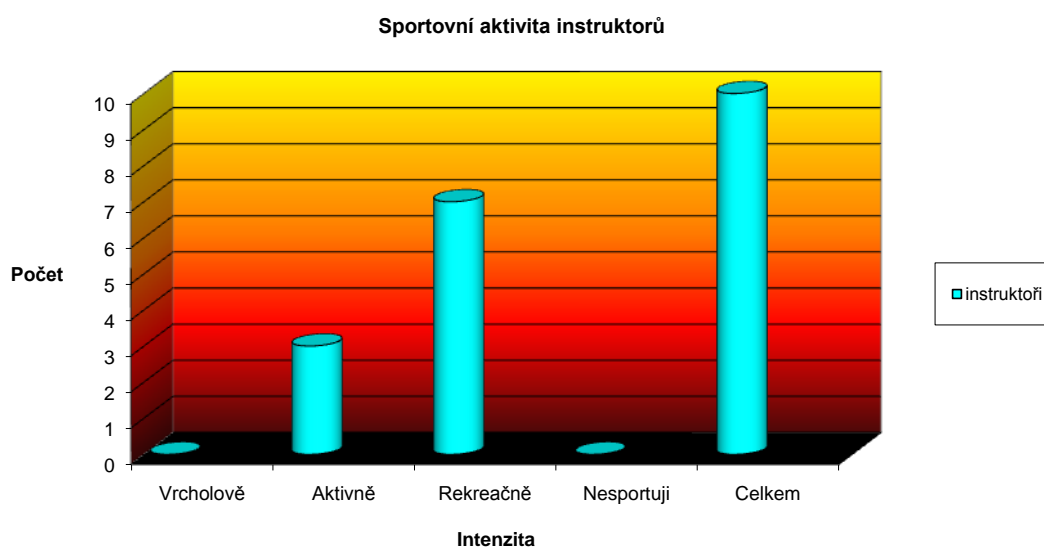
Graf k tabulce č. 10: Hodnocení náročnosti vzdělávacích aktivit v rámci služební přípravy z hlediska fyzické zátěže.

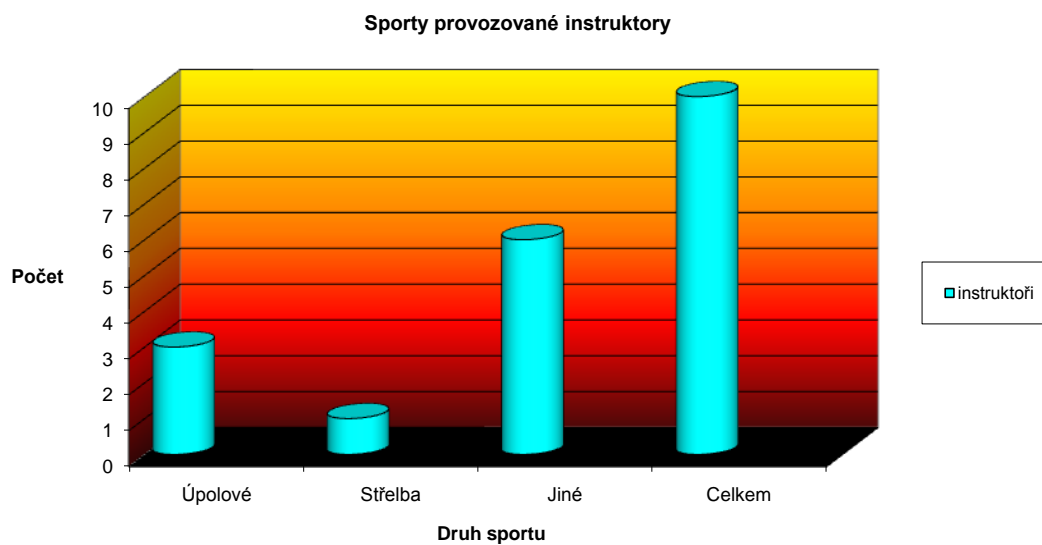
Graf k tabulce č. 11: Hodnocení náročnosti vzdělávacích aktivit v rámci služební přípravy z hlediska motoriky.

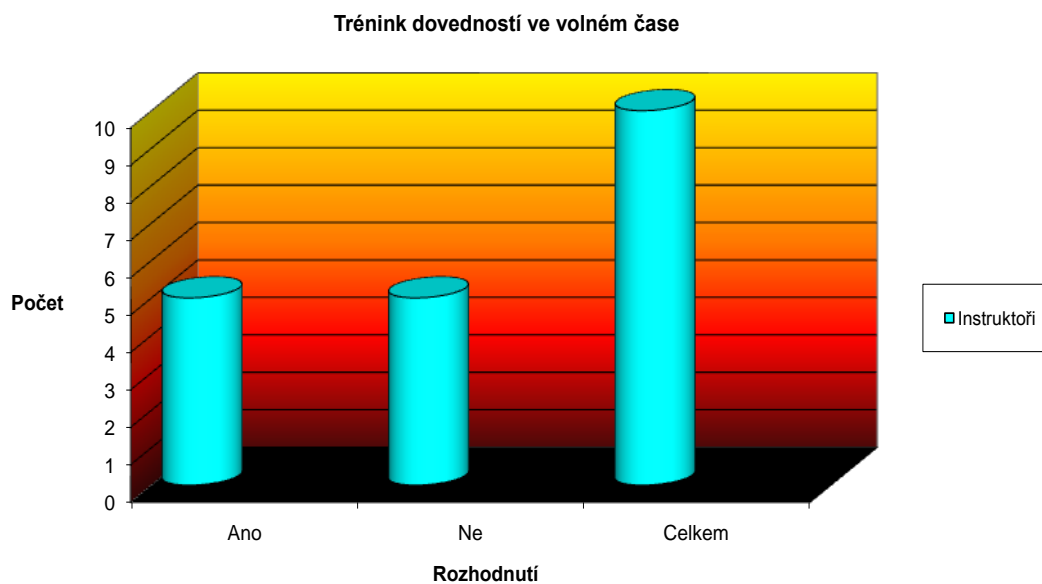
Graf k tabulce č. 12: Forma a vztah ke sportu.

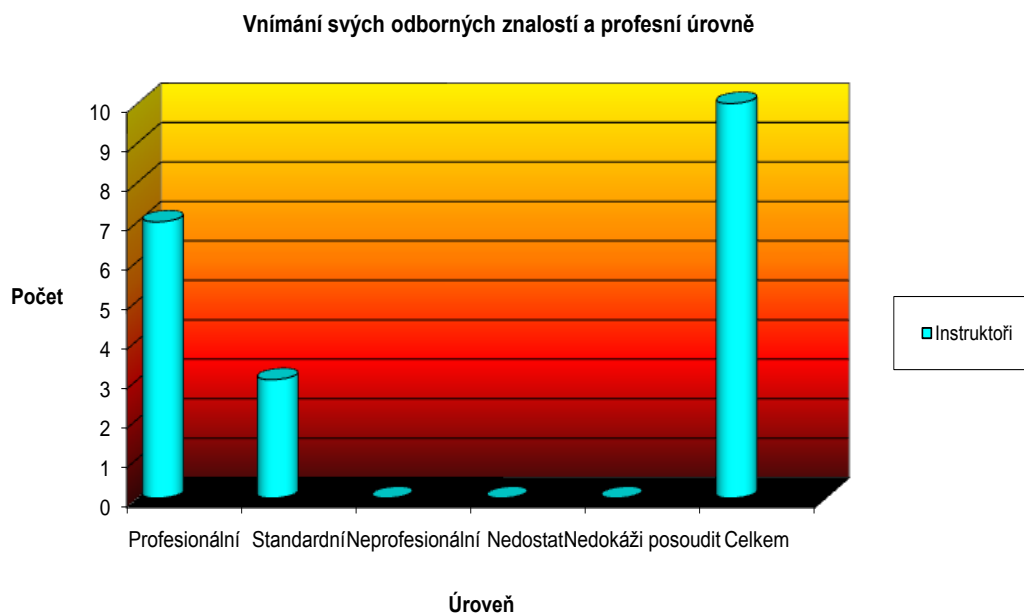
Graf k tabulce č. 13: Sporty, které instruktoři provozují nebo provozovali.

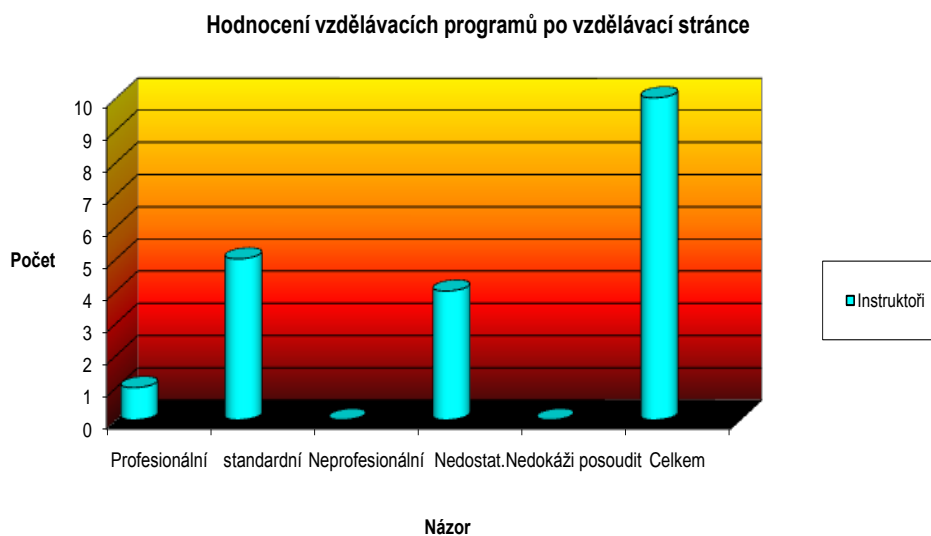
Graf k tabulce č. 14: Nácvik dovedností, nezbytných pro výkon služební přípravy, ve svém volném čase.

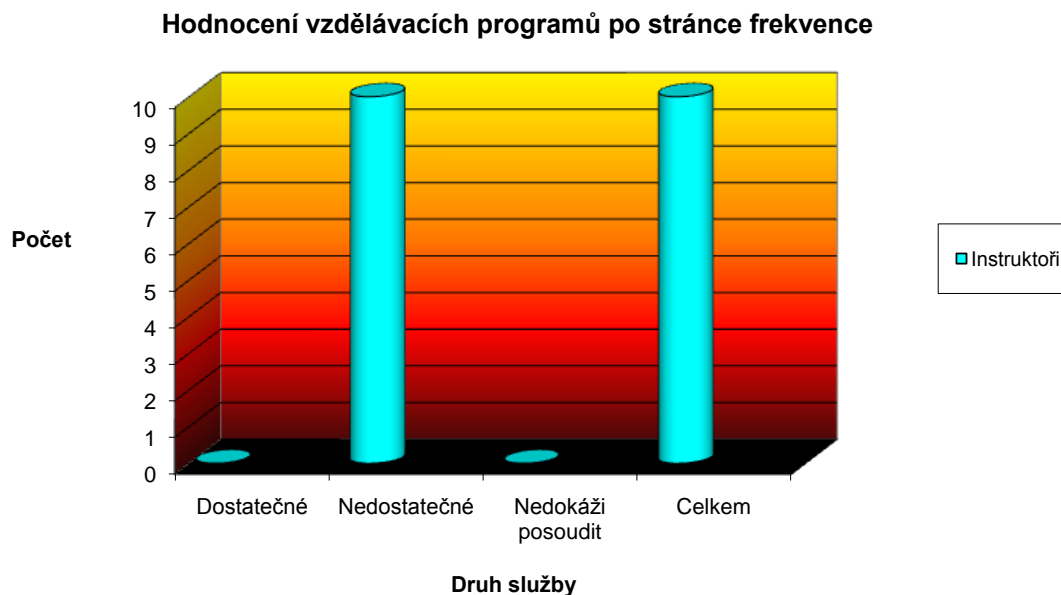
Graf k tabulce č. 15: Hodnocení svých odborných znalostí a profesní úrovně.

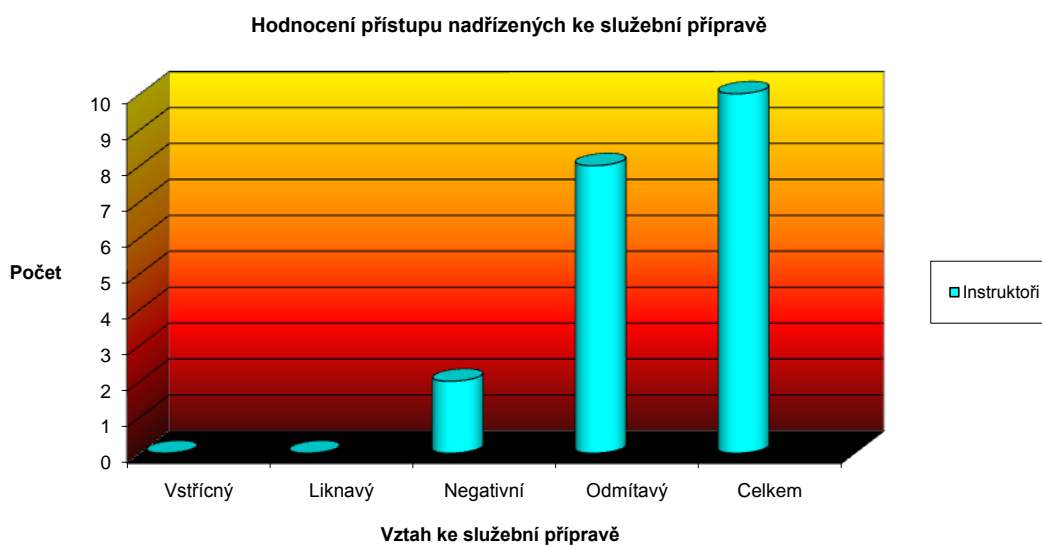
Graf k tabulce č. 16: Hodnocení vzdělávacích programů organizovaných policií, pro instruktory služební přípravy po vzdělávací (obsahové) stránce.

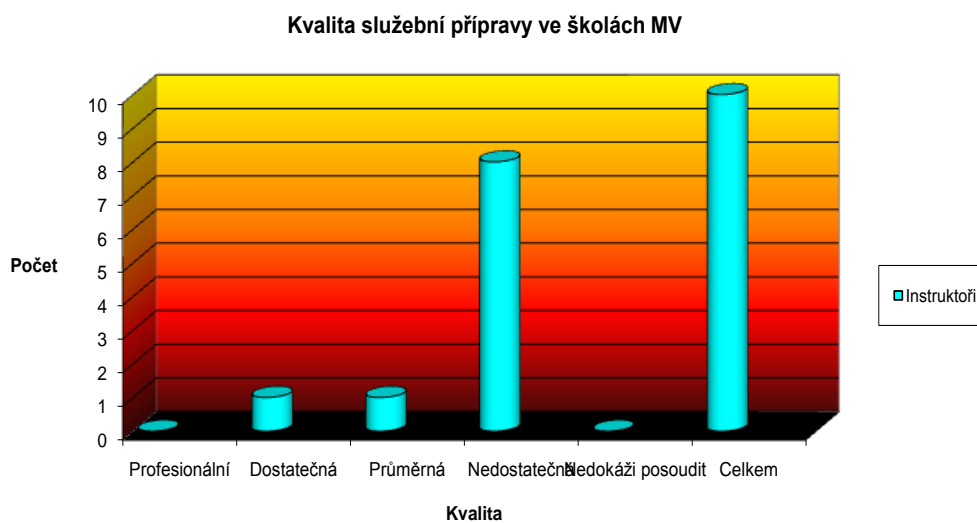
Graf k tabulce č. 17: Hodnocení vzdělávacích programů, organizovaných policií, pro instruktory služební přípravy po stránce frekvence.

Graf k tabulce č. 18: Hodnocení přístupu nadřízených ke služební přípravě.

Graf k tabulce č. 19: Vnímání kvality služební přípravy v rezortním školství.

PŘÍLOHA G

Policie České republiky
Krajské ředitelství policie Zlínského kraje
Územní celek Zlín

Oddělení služební přípravy

P Í S E M N Á P Ř Í P R A V A

- Předmět:** střelecká příprava – ostré střelby.
- Místo konání:** polní střelnice mysliveckého svazu „Horákův mlýn“, Zlín-Vršava.
- Doba konání:** 1. 3. – 31. 3. 2010, zahájení v 8.30 hodin na střelnici „Horákův mlýn“, Zlín-Vršava, délka výcviku 120 minut.
- Téma:** ostrá školní střelba – instinktivní střelba na více cílů s bojovým přebitím.
- Specifikace skupiny:** policisté územního celku P ČR Zlín zařazení v přímém výkonu služby.
- Cíl:**
- získat, rozvíjet, upevnit a prohlubovat základní střelecké dovednosti spojené s instinktivní střelbou a změnou polohy,
 - rozvíjet taktické prvky při instinktivní střelbě na více cílů.

Metody výcviku: instruktáž, suchý nácvik, praktická ukázka, ostrá střelba.

Materiální zabezpečení: služební oděv vz. 92, přidělená služební zbraň, střelivo, opasek, pouzdro na zbraň i zásobník, 2 ks zásobníků, chrániče sluchu, střelecké brýle, stopky.

Postup:

- nástup a prezentace,
- prohlídka a kontrola zbraní a zásobníků,
- proškolení o dodržování bezpečnostních pravidel na střelnici, seznámení s řádem střelnice,
- seznámení s tématem, obsahem, úkoly, cílem a organizací zaměstnání,
- instruktáž, suchý nácvik, vlastní provedení cvičení
- vyhodnocení cvičení.

Název cvičení: **instinktivní střelba na více cílů s bojovým přebitím.**

Účel:

- získat, rozvíjet, upevnit a prohlubovat dovednosti pro vedení instinktivní střelby na více pevných cílů dvojstřelou se změnou polohy a bojovým přebitím zbraně v držení obouruč a spouštějící silnou rukou,
- upevnit dovednosti související s bezpečnou manipulací se zbraní, naučit policisty taktické prvky instinktivní střelby na více statických cílů (priorita pachatele, přenášení a rozdělení střelby),
- procvičit znalosti použití zbraně dle ustanovení § 56 zákona 273/2008 Sb. o Policii České republiky,
- důraz bude kladen na stabilitu postoje, rychlé tasení zbraně, navedení zbraně na cíl, spouštění, přebití zbraně s rychlou změnou polohy a na dodržování zásad bezpečné manipulace se zbraní (tato kritéria se projeví, společně s úspěšností střelby, v hodnocení cvičení).

Cíl střelby:	dva terče s figurou ozbrojených pachatelů, kteří bezprostředně ohrožují policistu, umístěny vedle sebe v jedné rovině.
Vzdálenost:	7 metrů.
Počet nábojů:	4 kusy.
Čas:	10 vteřin.
Polohy:	vstoje obouruč a poté v kleku obouruč.
Úkol:	dvěma dvojstřely zasáhnout oba terče ozbrojených pachatelů.
Hodnocení:	<i>splnil</i> – oba zasažené terče v tzv. „KO-zóně“ alespoň jedním výstřelem, <i>nesplnil</i> – jeden nebo oba nezasažené terče nebo zasaženy mimo oblasti „KO zóny“.
Postup:	Na pokyn instruktora (řídícího cvičení) naplní policista na palebné čáře po dvou kusech nábojů do zásobníků. Jeden zásobník schová do kapsičky na zásobníky (sumky) umístěné na opasku, druhý zásobník drží v ruce. Na povel „ Zbraň ke střelbě připravit “ zasune zásobník, který drží v ruce, do zbraně a uloží ji zpět do pouzdra. Na zvukový pokyn instruktora co nejrychleji tasí zbraň ze zapnutého pouzdra, natáhne závěr (zasune náboj do nábojové komory), navede zbraň na cíl a v poloze vstoje obouruč vystřelí dvojstřel do jednoho terče ozbrojeného pachatele. Již bez dalšího povelu provede vyhození prázdného zásobníku ze zbraně, přejde do pokleku, kde přebíjí (zasouvá do zbraně) druhý zásobník, spustí závěr zbraně do přední polohy a vystřelí druhý dvojstřel do druhého terče ozbrojeného pachatele. Na konci cvičení zůstane závěr zbraně v zadní poloze, policista vyjme

druhý prázdný zásobník ze zbraně a čeká na další povel. Na povel „**K prohlídce zbraň**“ předloží policista k prohlídce zbraň a všechny zásobníky. Poté na povel „**K terčům**“ přejde k terči, kde se provede vyhodnocení zásahů a jejich zalepení. Pokud během střelby dojde k odstranitelné závadě na zbraní, policista nezvedá ruku, se zbraní se nikam neotáčí, ale přejde do pokleku a závadu sám odstraní. Ústí hlavně směřuje do bezpečného prostoru (do prostoru terčů). Po odstranění závady cvičení dokončí. Pokud dojde k neodstranitelné závadě na zbraní, policista zvedne ruku, se zbraní se neotáčí a vyčká do příchodu instruktora.

Metodické poznámky:

- při cvičení lze měnit čas, vzdálenost, počet nábojů, počet a charakter terčů, vzdálenost terčů od sebe navzájem,
- před zahájením provést důkladný suchý nácvik a uvedení do situace - poukázat na právní aspekty situace, zejména použití výzvy,
- zdůvodnit taktické aspekty cvičení – obsluha zbraně slabou rukou, přechod do kleku s přemístěním vpravo nebo vlevo (taktický prvek kryt, stržení zbraně protivníkem...), vysvětlit polohu klek (stabilita, neopírat ruce...), vysvětlit tři způsoby nabíjení zbraně (výhody a nevýhody).

Zpracoval: instruktor OKŘ KŘP Zlínského kraje
ppor. Mgr. Jan Slovák

Poloha vstoje

Detail držení zbraně

Změna polohy

Poloha v kleku

PŘÍLOHA H

Policie České republiky
Krajské ředitelství policie Zlínského kraje
Územní celek Zlín

Oddělení služební přípravy

P Í S E M N Á P Ř Í P R A V A

- Předmět:** služební příprava – výcvik donucovacích prostředků a kondiční příprava.
- Místo konání:** tělocvična územního celku P ČR Zlín.
- Téma:**
- nácvik technik vybraných porazů (O-soto-gari, O-goši, Seoi-nage),
 - rozvoj všeobecné síly.
- Specifikace skupiny:** policisté územního celku P ČR Zlín, zařazení v přímém výkonu služby.
- Cíl:**
- zvládnutí technik porazů,
 - zvládnutí určitých návyků při rozvoji všeobecné síly a zlepšení fyzické kondice policistů.
- Učební úkoly:**
- nácvik a procvičení techniky O-soto-gari (vnější podraz nohou),
 - nácvik a procvičení techniky O-goši (bederní přehoz),
 - nácvik a procvičení techniky Seoi-nage (ramenní přehoz),

- rozvoj všeobecné síly, osvojení základních návyků, principů a technik při rozvoji.

Metody výcviku: instruktáž, předvedení s nácvikem.

Doba výcviku: 120 minut.

Materiální zabezpečení: služební oděv vz. 92 nebo sportovní oděv, stopky, posilovací náradí (posilovna).

Literatura: „*Metodika nácviku donucovacích prostředků*“, „*Metodika kondiční přípravy policistů*“, „*Judo od bíleho po černý opasok*“ (Dušan Zátroch).

A) ÚVODNÍ ČÁST – 30 minut

1/ zahájení výcvikové jednotky - (cca 3 minuty):

- ✚ nástup a prezentace,
- ✚ seznámení s obsahem a organizací výcviku,
- ✚ kontrola zdravotního stavu,
- ✚ poučení o bezpečnosti při cvičení.

2/ rozcvičení – rozehřátí organismu a protažení hlavních svalových partií -

- (cca 17 minut):

- ✚ běh po obvodu tělocvičny (poskoky po obou i jedné noze, rychlé starty, běh stranou, zakopávání, zvedání kolen, běh po zadu, změny směru, imaginární zvedání předmětů, běh se sedem, lehem, kotoulem, klikem...),
- ✚ vydýchání za chůze,
- ✚ protažení hlavních svalových skupin od hlavy směrem k dolním končetinám (šíje, ramena, paže, lokty, předloktí, zápěstí, hrudník, záda, páteř, pánev, trup, kyčle, kolena, kotníky...),
- ✚ průpravná cvičení – základní prvky gymnastiky a pádů (různé kombinace kotoulů, přemety...).

3/ pády - (10 minut)

- ✚ pády vpřed, stranou, vzad, pády přes překážky, pády po útoku soupeře...

B) HLAVNÍ ČÁST – 80 minut

1) *nácvik a procvičení techniky O-soto-gari (vnější podraz nohou)*

(čas cca 20 minut):

- ✚ předvedení techniky v přirozeném tempu, poté v pomalém tempu,
- ✚ popis techniky a upozornění na nejčastější chyby,
- ✚ rozfázování techniky (vysvětlení jednotlivých částí) a její opětovné pomalé předvedení.

Charakteristika:

Útočník (tori) vychýlí soupeře (ukeho) směrem do jeho pravého zadního rohu (diagonálně), vykročí levou nohou vpřed, vně soupeřovy pravé nohy a prvou nohou mu tuto nohu podrazí, přičemž ho trupem a pravou paží sráží na záda.

Provedení:

- 1) zaujmeme základní postoj, soupeř (uke) učiní totéž,
- 2) zatáhneme oběma rukama (hlavně levou) soupeře vpřed, aby vykročil pravou nohou vpřed. Současně vykročíme levou nohou vpřed na vnější stranu ukeho pravé nohy. Levou nohu pokrčíme v kolenní a tlakem pravého předloktí na ukeho hrudník a tahem levé paže k svému hrudníku vychýlíme ukeho do jeho zadního pravého rohu,
- 3) přeneseme váhu na levou nohu a odlehčenou pravou nohu přednožíme tak, aby byla až za pravou nohou ukeho,
- 4) kmitneme pravou nohou vzad tak, aby vnitřní strana pravého stehna podsekla pravou nohu ukeho, na kterou má přenesenou váhu (podkolením v podkolení). Současně se předkloníme, levou rukou zatáhneme energicky dolů, pravou tlačíme ukeho vpravo vzad stranou,
- 5) současným působením těchto sil vyletí ukemu nohy vysoko vzhůru a padne na záda.

Poznámky:

- ✚ umístit levou nohu na vzdálenost, aby bylo možno volně provléci pravou,
- ✚ je nutno donutit tahem rukou ukeho k přenesení váhy na jeho pravou nohu,
- ✚ tori se nesmí zaklánět.

- nácvik ve dvojicích,
- oprava chyb instruktorem.

2) *nácvik a procvičení techniky O-goši (bederní přehoz)*

(čas cca 20 minut):

- ✚ předvedení techniky v přirozeném tempu, poté v pomalém tempu,
- ✚ popis techniky a upozornění na nejčastější chyby,
- ✚ rozfázování techniky (vysvětlení jednotlivých částí) a její opětovné pomalé předvedení.

Charakteristika:

Útočník (tori) vychýlí soupeře (ukeho) přímo vpřed nebo směrem do jeho pravého předního rohu, obrátí se k němu zády, nabere si ho na svůj pravý bok a hodí ho nadhozením bokem a vytočením těla.

Provedení:

- 1) zaujmeme základní postoj, soupeř (uke) učiní totéž,
- 2) pravou rukou držíme ukeho (např. za límec, rukáv...), přitáhneme ho k sobě, aby došlo k vychýlení vpřed. Jakmile uke vykročí vpřed, aby obnovil porušenou stabilitu, pravou rukou pouštíme ukeho, pravou nohou přešlapujeme diagonálně zevnitř k jeho pravému chodidlu, přičemž ho pravou rukou uchopíme kolem pasu (asi uprostřed zad) a současně zahajujeme obrát vlevo na pravé špičce. Během celého pohybu táhneme ukeho vpřed, abychom ho udrželi ve vychýlení,
- 3) přeneseme váhu těla na svoji pravou nohu, levou nohu přemístíme tak, aby obě chodidla byla mezi ukeho a všechny špičky směřovaly stejným směrem. Během obrátu pokrčíme kolena, abychom se dostaly pod těžiště ukeho, pravou paží přitahujeme soupeře k sobě. Vychýlení ukeho zdůrazňujeme tahem levé ruky (uke stojí na špičkách),

- 4) napneme nohy v kolenou, vytočíme se v bocích vlevo a předkloníme se, přičemž taháme mocně levou rukou,
- 5) kombinovanou silou všech pohybů hodíme ukeho přes pravou stranu beder.

Poznámky:

- ✚ tori musí být úplně obrácený zády k ukemu,
- ✚ bedra musí být v kontaktu s ukem a těžiště níže než těžiště ulehl,
- ✚ pravá ruka přiráží ukeho pevně k torimu,
- ✚ tori se nesmí zaklánět, musí mít neustále těžiště v pohybu vpřed.

- nácvik ve dvojicích,
- oprava chyb instruktorem.

3) *nácvik a procvičení techniky Seoi-nage (ramenní přehoz)*

(čas cca 20 minut):

- ✚ předvedení techniky v přirozeném tempu, poté v pomalém tempu,
- ✚ popis techniky a upozornění na nejčastější chyby,
- ✚ rozfázování techniky (vysvětlení jednotlivých částí) a její opětovné pomalé předvedení.

Charakteristika:

Útočník (tori) vychýlí soupeře (ukeho) přímo vpřed, obrátí se k němu zády, loket ohnuté pravé paže vsune do soupeřova (ukeho) pravého podpaží a hodí ho přes své pravé rameno napnutím nohou v kolenou, spojeným s předkloněním a tahem obou rukou.

Provedení:

- 1) zaujmeme základní postoj, soupeř (uke) učiní totéž,
- 2) rukama držíme ukeho a taháme ho k sobě, aby došlo k vychýlení vpřed. Jakmile je uke dostatečně vychýlený, vykročíme pravou nohou vpřed směrem mezi jeho chodidla tak, abychom došli zevnitř před úroveň soupeřovy pravé špičky. Na pravé noze pokrčíme koleno, aby došlo ke snížení těžiště, současně provádíme obrat vlevo, až se dostaneme zády k ukemu. Levé chodidlo se přisune k pravému tak, aby obě chodidla byla mezi ukeho a špičky

směřovaly stejným směrem. Při tomto obratu přesuneme pravou paži pod pravou ruku ukeho, ohneme ji v lokti, vsuneme do ukeho pravého nadloktí a sevřeme tím jeho paži,

- 3) během přemístění a otáčení musíme ukeho udržovat v dostatečném vychýlení, abychom se při otočení zády dotýkali ukeho hrudníku,
- 4) napneme nohy v kolenou, předkloníme se a oběma rukama energicky táhneme, aby soupeř velkým obloukem přeletěl přes naše pravé rameno,
- 5) kombinovanou silou všech pohybů hodíme ukeho přes své pravé rameno.

Poznámky:

- ✚ tori musí být úplně obrácený zády k ukemu,
- ✚ těžiště toriho musí být níže než těžiště ukeho,
- ✚ tori se nesmí zaklánět, musí mít neustále těžiště v pohybu vpřed,
- ✚ při hodu tori musí tlačit pravou část hrudního vpřed a dolů.

4) rozvoj všeobecné síly

(čas cca 20 minut)

Metoda kruhového tréninku:

✚ cvičí se dva okruhy, na každém stanovišti po jedné sérii cviků,

1. stanoviště – tlak v lehu na zádech velkou činkou (bench-pres)
(15 opakování se střední zátěží),
2. stanoviště – shyb na hrazdě
(počet opakování dle možností cvičícího – možno s dopomocí),
3. stanoviště - tlaky jednoruč v lehu na zádech hlavou nahoru
(15 opakování se střední zátěží),
4. stanoviště – přitahování činky v předklonu
(15 opakování se střední zátěží),
5. stanoviště – francouzský tah velkou činkou za hlavou v lehu na zádech
(15 opakování se střední zátěží),

6. stanoviště – bicepsový zdvih s velkou činkou
(15 opakování se střední zátěží),
7. stanoviště – tlak velké činky zpoza hlavy ve stoji
(15 opakování se střední zátěží),
8. stanoviště – dřep s velkou činkou na hrudníku
(15 opakování se střední zátěží),
9. stanoviště – flexe a extenze zápěstí s jednoruční činkou
(20 opakování s lehčí zátěží na každou ruku).

Přestávky mezi jednotlivými cviky 15 sekund, přestávka mezi jednotlivými okruhy 120 sekund.

C) ZÁVĚREČNÁ ČÁST – 10 minut:

- lehké vyklusání kolem tělocvičny, vydýchání (dechová cvičení vstoje),
- protažení jednotlivých svalových skupin – strečink,
- kontrola zdravotního stavu,
- vyhodnocení výcvikové jednotky.

Zpracoval: instruktor OKŘ KŘP Zlínského kraje
ppor. Mgr. Jan Slovák

Natažení ulehl

Natažení ukeho

Provedení hodu

Provedení hodu

Dopad Ukeho

Dopad ukeho

PŘÍLOHA I

Policie České republiky
Krajské ředitelství policie Zlínského kraje
Územní celek Zlín

Oddělení služební přípravy

P Í S E M N Á P Ř Í P R A V A

- Předmět:** služební příprava – výcvik v taktické přípravě.
- Místo konání:** objekt ZŠ Zlín-Štípa.
- Téma:** nácvik přípravy pro vstup do místnosti dvoučlennou hlídkou – metoda vykrajování.
- Specifikace skupiny:** policisté OŘ PČR Zlín, zařazení v přímém výkonu služby.
- Cíl:**
- naučit, zvládnout a zdokonalit se v technice metody vykrajování prostoru v místnosti,
 - zvládnout a propracovat souhru činností jednotlivých členů hlídky při metodě vykrajování,
 - naučit se odstranit rizika této metody v konkrétních situacích.
- Metody výcviku:** přednáška, praktická ukázka, vlastní nácvik.
- Doba výcviku:** 120 minut.

Materiální zabezpečení: služební oděv vz. 92, přidělená služební zbraň bez nábojů a zásobníků, opasek, pouzdro na zbraň, sportovní obuv bez černé podrážky.

Postup:

- nástup a prezentace,
- prohlídka a kontrola zbraní,
- proškolení o dodržování bezpečnosti,
- seznámení s tématem, obsahem, cílem a organizací,
- přednáška, praktická ukázka, vlastní nácvik,
- vyhodnocení.

1) Úvodní část – cca 15 minut

- + nástup a prezentace cvičících policistů, zjištění zdravotního stavu a materiální vybavenosti (zaměřit se na obuv bez černé podrážky),
- + prohlídka a kontrola zbraní prováděná instruktorem, následně kontrola zbraní policistů mezi sebou,
- + proškolení o dodržování bezpečnosti při nácviku, se zaměřením na bezpečnou manipulaci se zbraní (zdůraznit, že v průběhu cvičení nikdo nesmí mít u sebe střelivo), seznámení s řádem ZŠ Štípa a bezpečnostními předpisy pohybu po objektu,
- + seznámení s tématem, obsahem, cílem, úkoly a organizací zaměstnání,
- + rozdělit policisty do skupinek -brát v úvahu skutečné složení hlídek (např. po útvarech), zvláštnosti věku, pohlaví a fyzické vybavenosti.

2) Hlavní část – cca 90 minut

- + přednáška – zaměřit se na: postavení policistů u dveřního otvoru (vzdálenost, oba z jedné strany, každý z jedné strany), upozornit na postavení nohou (gard), držení a práci se zbraní, optimální postavení a natočení při vykrajování (neprůstřelná vesta), odkrývání jednotlivých úhlů (zaměřit se na práci nohou – zdvihat, nešinou po podložce), zaměřenost pohledu (všechny horizontální roviny), vysvětlit práci druhého člena hlídky (při postupu z jedné i obou stran), upozornit na situace, kdy je vykrajování nepřijatelné nebo musí být přerušeno, vysvětlit léčky, pasti, nástražné výbušné systémy a jejich nejčastější umístění,

- ✚ vlastní cvičení – policisty rozdělené na skupiny neustále cyklicky obcházet, kontrolovat a odstraňovat chyby i v sebemenších detailech. ***Při každé chybě odůvodnit její nebezpečnost a neustále policistům vštěpovat, že při taktice zákroků rozhodují sebemenší detaily o její úspěšnosti.*** Dbát na velké množství opakování, aby se jednotlivé prvky staly plně automatické,
- ✚ při dobrém zvládnutí jednotlivých prvků vykrajování měnit policistům situace (velikost otvoru, sílu ostění, strany vstupu a otevírání dveří, měnit členy ve slupinách, situace v místnostech např. rozmísťováním různých předmětů do určitých pozic....),
- ✚ prezentace skutečných událostí s poukázáním na chyby, kterých se policisté dopustily, možnost opakování teoretických vědomostí formou otázek a odpovědí.

3) Závěrečná část – 15 minut

- ✚ slovní vyhodnocení výcviku s vyzdvižením výborných a snaživých policistů,
- ✚ vyhodnocení nedostatků a zdůraznění nejzávažnějších a nejvíce se vyskytujících chyb,
- ✚ kontrola zda nedošlo k úrazu,
- ✚ uvedení objektu do původního stavu.

Zpracoval: instruktor OKŘ KŘP Zlínského kraje
ppor. Mgr. Jan Slovák

Nástup ze dvou stran

Nástup z jedné strany

Nástup z jedné strany

Příprav na vstup

Fáze vstupu

Fáze vstupu

Vzájemné krytí

Kontrola naddveří

BIBLIOGRAFICKÉ ÚDAJE

Jméno autora: Jan Slovák

Obor: Andragogika

Název práce: Služební příprava policistů České republiky jako vzdělávací proces

Rok: 2011

Počet stran bez příloh: 150

Celkový počet stran příloh: 80

Počet titulů české literatury a pramenů: 68

Počet titulů zahraniční literatury a pramenů: 3

Počet internetových zdrojů: 0